C:\Users\Plazma\Desktop\300\Steinmuller_Karlzeinz&Angela-Andymon.pdb

PDB Name: Andymon
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

1. časť: Dlhá cesta
Odkiaľ?
Človek si ustavične kladie rad otázok. Bolo to už aj na planéte Zem, ktorú pokladáme sotva za čosi viac ako za vybájenú kozmickú povesť. A tak to bude aj v budúcnosti našej planéty Andymon, ktorú zahaľuje závoj času ako minulosť Zeme.
S týmito otázkami som sa stretol veľmi skoro, ešte ako dieťa. Vtedy som objavil ríšu kníh, veľa som čítal, populárnu vedu, dejiny, vymyslené dobrodružstvá, ale aj básne, podľa toho, akú som mal náladu. A jedna z nich, ktorej znenie v mŕtvom jazyku Inkov nepoznám, sa spytovala: Odkiaľ prichádzam? Čo som? Kam idem?
Zdalo sa, akoby som vedel odpovedať na veršované výkriky básnika, dávno rozpadnutého v prach: prišiel si z lona svojej matky - že pozemšťania mali matky, toľko som vedel už vtedy v zaniknutej ríši Inkov na planéte Zem, ktorú nik z nás nevidel; bol si človek, homo sapiens, ako vyplýva zo zaradenia do systematiky prírodných ríš; a zomrel si násilnou smrťou, keď bradatí barbari zničili všetko, čo si ty pokladal za kultúru.
Aké jednoduché... Ale: Odkiaľ prichádzam? Čo som? Kam idem?
Zodpoviem prvú otázku, pokým nepoznám okolnosti svojej smrti, o ktorej nepochybujem? Môžem azda na druhú otázku odpovedať vecným homo sapiens alebo prostým Som človek, keď sa nami zrodil nový kozmický druh? Stačí, ak na otázku Odkiaľ? odpoviem technickými údajmi: Narodil som sa na palube bezmennej kozmickej lode, kde ma splodil inkubačný systém číslo 2, keď sa Veľká cesta chýlila ku koncu. Musím dodať, že som produktom splynutia spermie neznámeho ľudského otca a vajíčka neznámej ľudskej matky, a teda nesiem v sebe to, čo za milióny rokov na Zemi vytvorila biologická evolúcia.
Nie som si istý, či mám na otázky indiánskeho básnika, ktorého existencia je zahalená, odpovedať časopriestorovo, či si tie otázky vôbec žiadajú jednoznačnú odpoveď, alebo vyjadrujú len pocit cudzoty vo svete, ktorý sa k človeku stavia raz nepriateľsky, alebo naopak priateľsky a ktorý sa on usiluje dobyť činmi a pojmami. Ale môžem byť cudzí vo svete, ktorý som vytváral? Chtiac - nechtiac si musím priznať, že z týchto otázok sa ku mne prihovára otvorenosť sveta, nekonečnosť priestoru a času.
Rama
Na tvár, na nežne sa usmievajúce oči, mäkké prívetivé črty, dokonca na jemne krojené obočie a trochu priširoký nos, na zvlnené mäkké vlasy, s ktorými som sa tak často hrával - na ramu, svoju ramu nikdy nezabudnem. Spomínam si na ňu ako na prvú bytosť vo svojom živote. Ani jedna z mojich spomienok nesiaha do vzdialenej minulosti. Veď to inak ani nemohlo byť. Pre prebúdzajúce sa vedomie vznikajúceho človeka sú počiatočné fázy jeho vývinu skryté. O inkubátore som sa dozvedel až o niekoľko rokov neskôr.
Pri spomienke na ramu viem, že ju milujem ešte aj dnes, ešte dnes cítim nádych teplej nehy, ktorá určovala moje najranejšie detstvo a robila ho takým bezstarostným. Pritom rama bola len vyšpekulovaným podvodom, bola nepravá až do svojich kovových kostí, samý trik a imitácia. Každá črta tváre, každý pohyb boli premyslené a naprojektované tak, aby vo mne vzbudzovali predstavu nejestvujúcej ľudskej matky. Každé slovo útechy a súcitu pri mojich detských boľačkách len predstierala, rafinovane klamala bytosť, ktorá ju nebola schopná prehliadnuť. Hoci v tejto súvislosti dielo kolektívu detských psychológov, kybernetikov, designerov bolo perfektné. A napriek tomu si na ramu spomínam s láskou.
Zdá sa vám, že je nesprávne, keď ešte dnes venujem toľké city, toľké myšlienky na technický systém, akým bola moja robotická dojka? Neviem. I keď sa za jej materinskými črtami tváre skrývala vysokointegrovaná nanoelektronika, aj keď som pil zo syntetických prsníkov a zaspával učičíkaný umelým teplom a tichým imitovaným tlkotom srdca, bola to moja rama.
Či nie je jedno, že všetky jej úkony boli dômyselne naprogramované? Že sa pritom zohľadňovali geneticky determinované kľúčové podráždenia a zákony vývinovej psychológie? Miloval som ramu, lebo sa na mňa usmievala, hojdala ma vo svojich neúnavných ramenách, šepkala mi nežné slová.
Ona, stroj, komplexná kybernetická štruktúra, ktorá pocity ani neprijíma, ani neopätuje, len ona vo mne prebudila city a usmerňovala ich v prvých rokoch. Bez ramy by sa zo mňa nebola stala ľudská bytosť, bol by som ako divé zviera, ako automat podobný človeku.
Rama robot, čo ako paradoxne to znie, vychovala zo mňa človeka. A tak dojatie a vďačnosť, s akými na ňu spomínam, sú oprávnené.
Súrodenci
Alfa bola prvorodená. Inkubátory ju priviedli na náš svet opancierovaný oceľou o dva mesiace skôr než mňa. A

jedného dňa nás naše ramy zoznámili, jedného dňa, na ktorý .si už nepamätám, tak hlboko je ponorený v tieni môjho detstva. Z tých hlbín sa vo mne nevynára obraz, ktorý by ma ukazoval samého s tmavou Alfou počas desiatich týždňov, prv ako sa kamarátkou našich hier stala Gama. A pritom som si nie istý, či moje spomienky na hry v trojici sú skutočné, alebo si len dodatočne premietam pravdepodobné situácie. Ale to nie je dôležité. Vidím, ako sa drobučká Gama pritíska Alfe na chrbát a ako žiarlivo okolo nich krúžim.
Dlhé roky - nadčasové, napoly zabudnuté roky raného detstva - bola Alfa v mojich očiach veľká, mocná, suverénna. Bola silnejšie stavaná, okrem toho o šesťdesiatosem dní staršia, čo bolo pre mňa celá večnosť. Rozdiel som nikdy nemohol dobehnúť. Naproti tomu Gama bola útla. Nečudo, že sa s ňou Alfa hrala na ramu a Gamu, a pritom zabúdala na bračeka, lebo ho nevládala nosiť na chrbte a ani sa oňho nemohla materinsky starať. So závisťou som sledoval ich hru, usiloval som sa medzi ne zamiešať alebo som ich napodobňoval, striedajúc rolu bábätka a ramy, jediné dve roly, ktoré som poznal. Niekedy som sa s Alfou pre Gamu pohádal, ale Alfa si väčšinou presadila svoju vôľu. A tak, či už si to pamätám dobre, alebo zle, pri tejto hre som zostával len divákom.
Približne vtedy, keď do nášho kruhu vstúpil Delth, som zistil, že rama nie je rama, či skôr to, že jestvuje niekoľko rám. Všetky stáli vedľa seba a mňa to veľmi miatlo. A v prvom zmätku som len-len že našiel svoju, totiž tú jedinú správnu ramu. Istotu mi prinavrátil až jej dôverný hlas, pri ktorom som sa topil v blaženosti.
Prirodzene, dnes viem, že o každé dieťa sa starala špeciálna robotická pestúnka, ale vtedy ten objav otriasol celým mojím svetom. Naučil som sa rozlišovať a gramatická kategória prvej, druhej a tretej osoby nadobudla hlboký, nepreniknuteľný zmysel.
Volali sme sa súrodenci a kamarátom, čo sa s nami hrali, sme hovorili sestra a brat. Ako všetky slová aj tieto nám vštepovali ramy a my sme si to ani neuvedomovali. Oveľa, oveľa neskôr som pochopil, že tie slová majú aj iný, biologický význam. "Krv nie je voda," hovorí sa na Zemi. Polopravda. Farba pleti mojich súrodencov sa líši ako deň a noc, a pritom sme si vďaka spoločnému detstvu ešte dnes takí blízki, čo by spoločné gény nikdy nedosiahli.
Volali sme sa súrodenci, rástli sme a bolo nás čoraz viac. Po Delthovi prišla Ilona, po Zethovi nasledovala Eta a Teth a mesiace plynuli. Neraz musela zasahovať niektorá z rám, keď sme sa my starší súrodenci pridivo správali k menším. Nikdy nezabudnem na výčitky, ktoré sa mi zosypali na hlavu, keď mi Eta spadla na zem. Ešte dnes brávam deti na ruky veľmi opatrne, pokladám ich za niečo nesmierne krehké.
Hrali sme sa s mäkkými farebnými kockami, klbčili sme sa o loptu, kúpali nás a čľapkali sme sa vo vode. A sladkými farebnými ceruzkami sme pokreslili všetko, čo nám prišlo do cesty, alebo čo nám zišlo na um. Najradšej sme pomaľúvali Ilonu, ako dieťa mala plavú šticu a nežnú bledú pleť, na ktorej sa farby nádherne vynímali. Ilone však neveľmi záležalo na tom, aby sme ju takto ozdobovali. Nič nepomáhalo, darmo sme jej dohovárali, že tak je krajšia. Keď sme ju napokon zmohli a pevne držali, srdcervúco revala za svojou ramou. Ale dakedy, potajomky, sa pomaľovala sama.
Popri súrodencoch a ramách jestvovala v mojom detskom svete ešte jedna bytosť, ktorá sa ponášala skôr na nich než na neživé predmety, ako sú palice alebo škatule - môj macko. Trpezlivo počúval moje dlhé rozprávanie, neodoprel mi nijakú zábavku, poslušne znášal, nech som vymyslel čokoľvek, a mal ma rád ešte aj po tom, čo som ho dôkladne vyšetril. Dvakrát, keď som sa pokúsil macka rozobrať, mi ho rama musela opraviť, hovorila, že ho lieči, a vždy mi vysvetlila, koľko si musí taký utýraný macko vytrpieť. Iba Delthovho macka opravovali častejšie.
Človek je uspôsobený tak, že pri spomínaní sa mení pomer utrpenia a radosti: Naisto viem, že ako dieťa som často plakával, len aby som vyjadril svoju vôľu. A napriek tomu sa mi čas v kruhu nespratných súrodencov a poslušných hračiek javí v priaznivom svetle. Starosti detstva vyblednú zoči-voči starostiam, námahe a úsiliam, ktorými minulosť a budúcnosť zatieňujú prítomnosť dospelých.
Lúka
Zrejme sme boli ešte veľmi malí, keď nás rama odviedla prvý raz na lúku, pretože si vôbec nespomínam na tento deň. Ale raz, keď som sa pred kamarátmi skryl do lúčnej miestnosti, neúmyselne som sa stal svedkom takého okamihu v živote niekoľkých mladších súrodencov.
Otvorili sa dvere. Už-už som si pomyslel, že ma našli, vtom som na svoje prekvapenie zbadal štvoro detí. Ledva prepletali nôžkami, lebo sa práve naučili chodiť, a nerozhodne prestupovali na prahu. Divadlo, ktoré sa rozohralo, ma priam uchvátilo.
Aká čudesná a obrovská bola izba, do ktorej ich zaviedla rama! Dlážku pokrývala hrubá zelená srsť, neodvážili sa na ňu stúpiť, kým ich k sebe nezavolala rama, ktorá prvá urobila pár krokov vpred.
"To je lúka, zelená lúka," vysvetľovala rama. "Rastie na nej tráva."
Zopakovali nové slová a skotúľali sa na zem, aby trávu skúsili na vlastnej koži. Tráva ich chladila a príjemne šteklila. Opatrne som ustupoval k druhému východu z lúky lemovanej vysokými stenami. Nechcel som rušiť.
"Tráva sa nedá jesť," povedala rama. Sadla si a nohy pritiahla k sebe, aby im bola bližšie.
Ihneď si začali pchať tvrdé steblá do úst, najhorlivejšie z nich tučný, nemotorný, hnedý chlapec. Naozaj to nechutilo - presne tak ako zemina, ktorú vyhrabol z dlážky. Zhnusene vypľul, čo mal v ústach.
"Chcem kašu," netrpezlivo žiadal. Bol som i ja kedysi taký neohrabanec, alebo som sa ponášal skôr na Deltha?
Potom objavili kvety. Tráva, ktorá nebola zelená, ale žltá, belasá a červená. Výskajúc ich trhali, rozstrapkali aj posledný lístok, posledné okvetie a vrieskajúc hádzali po sebe pestrofarebné lupienky, ktoré sa im zachytávali vo vlasoch. Jasali od radosti. Krášlili sa, hoci im to s nešikovnými rúčkami neveľmi šlo, kvietky si strkali za uši a do nosových dierok. Ešte potrvá, kým sa tak ako my naučia z kvetov viť vence.
Takto alebo podobne sme sa aj my, Alfa, Delth, Gama a ja, zoznámili s lúkou. O niekoľko dní sme ju poznali ako svoju spálňu. A ako to na lúke vyzeralo po našich divých hrách, bitkách s trávou a hlinou! Dakedy trvalo týždne, kým sa jazvy zacelili.
A ako často nás na druhé ráno na lúke čakalo niečo nové! Biely králik, právom ustráchaný, chytili sme ho až v kútiku,

zopár myšiek, ktoré nám naháňali strach, lebo nebojácne po nás liezli a nevedeli sme ich nikdy chytiť. Alebo vták, to lietajúce zvieratko! Lúka bola plná zázrakov. Od rám sme sa naučili mená zvieratiek a čísla od jeden po veľa, ktoré nasledovalo po trojke. Ustavične sme sa vypytovali. Gama v tom bola priam majsterka, len čo nám ramy odpovedali, už mala prichystanú novú otázku.
Ale také sú deti. Primnohí z nás sa s pribúdajúcimi rokmi odnaučia klásť otázky a uspokoja sa s danými odpoveďami. Ja si však myslím, že pokiaľ ide o dôležité otázky, odkiaľ pochádzame a kam ideme, nikdy sa nesmieme uspokojiť s poslednou a definitívnou odpoveďou.
Prírodný park
Lúku som ešte ochotne bral na vedomie ako novú miestnosť, ale keď nás neskôr - už sme poznali mnohé zvieratá a rastliny zaviedli do prírodného parku, na okamih sa mi akoby zastavilo srdce. Po lúke som prešiel rýchlo, náprotivná stena a strop boli ustavične na dohľad, ale veľkosť prírodného parku ma vyľakala. V mojej detskej predstave bol priam nekonečný. Chýbali mu steny! Za každým stromom bolo zopár ďalších, za lúkou bolo jazero a za ním zase lúky a stromy a potom sivé škvrny, hovorilo sa im skaliny. Tak to šlo ďalej a ďalej a čoraz vyššie. Kým som sledoval trblietavú stružku potoka, sotva som rozoznával všetky detaily, musel som zakloniť hlavu. Odkiaľ som mal vedieť alebo chápať, že zelené, sivé, žlté a belasé farebné fliačky nad mojou hlavou ešte patria do prírodného parku? Ako som mohol tušiť, že sa nachádzam vo valci dlhom kilometre, keď mi chýbali potrebné pojmy? Pre mňa sa park proste strácal v diaľke, v akejsi hmle, videl som, a zároveň som nevidel.
Mladší súrodenci brali park taký, aký bol. Môj strach z priestoru im bol cudzí.
Večer som rozrušený zaliezol do postele medzi príjemnými blízkymi stenami. Sníval sa mi nezabudnuteľný sen: steny našej izby sa rozplynuli do čohosi zeleného a ocitol som sa vo väčšej izbe, ktorá sa ponášala na lúku. A zase sa steny rozostúpili, zase som iba kdesi v diaľke neisto zachytil pohľadom pevný obal, ale vtom sa mi zmysly vrátili do bezhraničnej ničoty, uvedomil som si veľké prázdno, o ktorom som vtedy ešte nič nemohol vedieť.
Prebudil som sa a bolo mi zima. Chcel som zavolať ramu, ale prázdno mi zapchalo ústa. Doťapkal som sa k Alfinej posteli, zobudil som ju a v slzách som jej vyrozprával, že nikde nie je nijaká stena. Potom sa aj ona rozplakala, a to ma upokojilo.
Guro
Mohol som mať dajakých päť pozemských rokov, keď raz ráno na jednej zo skál sedela nová bytosť. Už dávno sme si zvykli, že sme ustavične poznávali nové a nové zvieratá, aj také, ktoré hrýzli alebo pichali žihadlami, až sme ochoreli a navreli nám bolestivé hrče. Len vďaka neúnavnej pozornosti všadeprítomných rám sme zväčša vyviazli iba s ľaknutím a bolesťou. Pravda, nová bytosť sa neponášala na štvornožce či operence, skôr sa ponášala na ramy alebo na nás. Dvojnožce hovoria, to bola prvá skúsenosť, ktorú nám táto bytosť sprostredkovala, keď sme sa k nej opatrne a zvedavo priblížili. Bytosť povedala: "Volám sa guro. Oddnes vás budem všetkému učiť."
Povedal som mu, že sa volám Beth, a spýtal som sa ho, či by sa s nami nechcel hrať. Guro sa usmial a my sme to pokladali za súhlas.
Ešte v ten deň nás guro zvolal na breh jazera. Palicou maľoval znaky do piesku. "Tento je pre teba, Alfa, a tento pre teba, Beth."
Hneď a zaraz som sa pokúsil znak napodobniť. Ani ostatní nezaostávali, priniesli si palice a ryli nimi do piesku. Ilona skríkla, akoby sa poranila, keď jej Eta neúmyselne stúpila na kostrbatý vyziabnutý epsilon a zotrela jej ho. Guro ihneď zasiahol, Ilonu utešil a začal s ňou písať písmeno. Takmer každý deň nám vysvetľoval nové znaky. Keď hra strácala čaro novosti, Guro si ku každému znaku vymyslel dajaký príbeh, aby nás zaujal.
Gama po rokoch vravela, že Guro bola určite skratka pre Geniálny univerzálny robot, pretože pozemšťania tvorili týmto spôsobom nové mená. Potvrdiť to nevedela a Guro nám pôvod svojho mena zamlčal - zrejme ani on nevedel všetko. Guro mal s nami veľa práce. Neúnavne odpovedal na otázky menších, ukázal nám nejeden trik, radil nám pri hrách a neskôr nás vyučoval.
Keď sa k nám v prírodnom parku pridali ďalší súrodenci, Guro povedal: "Už je vás na mňa priveľa, budem sa musieť zdvojiť." Smiali sme sa, až sme zbadali, že v tieni skaly, len zopár krokov za ním, stál druhý guro. Veľmi sa na seba ponášali, čoskoro ich už nik nevedel rozlíšiť. Často sme sa jedného gura na niečo spýtali a odbehli sme, v roztržitosti sme sa obrátili na druhého, a aj on nám vedel odpovedať. Dosť sme sa čudovali, ale zároveň sme boli radi, že máme zdvojeného gura: aspoň nám mohol viacej rozprávať.
Dva roboty, ktoré ovláda vzdialený komputer - gurovo zdvojenie nebolo veľmi tajomné. Svojimi vedomosťami, zozbieranými skúsenosťami celého ľudstva a uloženými v informačnej pamäti lode, ma kedykoľvek vysoko prevyšuje. Ale jeho geniálnosť a univerzálnosť sú koncipované so zreteľom na obmedzený svet kozmickej lode. Dnes už moje problémy nerieši.
Putovanie s gurom
Od chvíle, keď nám ôsmim najstarším pridelili jedného gura a tým mladším druhého, začali sme sa chápať ako skupina. My, to bola Alfa s priveľkými ústami na tmavohnedej pleti, na ktorú sa každý mohol obrátiť so svojimi boľačkami a ktorá každého vedela utešiť; nežná, kávovohnedá Gama, keď premýšľala, vždy si ukazovák priložila k nosu. Patrili k nám dvaja ustavične zafúľaní svetlokožci, malý, energický Delth a vrtká, plavovlasá, pehavá Ilona. Zeth, Eta a Teth, traja najmladší, ešte nemali veľa čo povedať, usilovali sa nás dobehnúť a horlivo napodobňovali, čo sa im ukázalo.
Guro síce dbal na vekový rozdiel, vtedy ešte nezanedbateľný, ale napriek tomu sa usiloval vštepiť nám všetkým to isté, či už šlo o malú násobilku, alebo o správanie sa telies vo vode. Hodiny rozprával, vysvetľoval nám nové hry a vodil nás na dlhé expedície.
"Putujeme," povedal v takom prípade a rozdelil vrecká so stravou. Prehodili sme ,si ich cez plece a šlo sa.
Bližšie okolie kopcovitého vchodu do prírodného parku sme hravo preskúmali a takisto lúku s jej obyvateľmi, jazero na

kraji lúky a kúsok listnatého lesa, ktorý ohraničoval lúku z druhej strany. Obišli sme jazero, prešli sme krížom cez planinu ležiacu za ním a vystúpili sme na zalesnený vršok. Dlhé hodiny sme putovali lesmi, hustým kriačím a lúkami, na ktorých rástla vysoká tráva.
Po ceste bolo všade čosi pozoruhodné: mravenisko, rodinka ježkov alebo vyvrátený strom porastený hubami. Guro nám vysvetlil, čo bolo treba, a šlo sa ďalej. Neveľmi ho tešilo, keď sme sa ešte trošku chceli pohrať s ježkami alebo behať po čistinke, nad ktorou poletovali pestrofarebné motýle.
"Dnes máme pred sebou dlhú cestu," pripomenul nám a zase vykročil. Guro nedbal ani na náš nárek, že nás bolia nohy. Konečne sme dorazili k akejsi močarine, oddychovali sme a jedli. Na chlieb nám sadali muchy, vôkol nás krúžili komáre a čoraz častejšie nás štípali. Boli sme ufúľaní a zmorení a každý hlt nám chutil.
Potom sme kráčali po kopčekoch porastených machom a popri zakrpatených stromoch. Guro nás musel ustavične volať tam, kde neistá pôda ešte uniesla jeho ťarchu. S Delthom sme sa zahrávali so zakalkulovaným nebezpečenstvom. Vedeli sme, že guro by sa bez váhania utopil v močarisku, len aby nás zachránil. Raz sa mi pošmykla noha - a už som po koleno trčal v čiernom bahne. Hrôza mi premkla celé telo.
"Alfa, podaj Bethovi lano." Guro myslel na všetko a čoskoro som zase stál na pevnej zemi.
"Ako sa správame v nebezpečenstve, Beth?" "Rozvážne," odvetil som, ako nás to bol naučil. Guro prikývol.
Hoci nás upozorňoval, vystríhal a striehol na nás, ani jeden deň putovania sa neskončil bez menších či väčších zranení. Ako zdesene kričala Ilona, keď ju pohrýzol malý žltý had. Upokojila ju až gurova injekčná striekačka.
Ani sa nám nechcelo vracať, močarisko nám núkalo ešte veľa zaujímavého, veď sme zatiaľ nechytili ani len vážku. Ale s gurom sa nedalo vyjednávať. Cesta sa predlžovala. Guro rezko vykročil a my sme si chceli iba trošičku oddýchnuť. Nepoznal však zľutovanie. "Len sa ponamáhajte. O hodinu sme doma."
"UŽ nevládzem," zaprotestoval som. "Ty si veľký a z kovu, tebe to neprekáža!" Potkol som sa, ale vzápätí som kráčal ďalej. Vyčerpaní sme sa vrátili domov, zjedli sme večeru a hneď sme zaspali. Na druhý deň nás zase čakalo putovanie.
Rozprávka
Guro nám porozprával veľa rozprávok. A aj po toľkých rokoch sa pamätám na jednu z nich veľmi zreteľne.
Sedeli sme v polkruhu okolo gura, ako vždy trocha nepokojne, ale keď šlo do tuhého, takmer sme nedýchali. Prstami sme žmolili trávu alebo sme splietali stebielka. Chrobáky nám liezli po rukách a hľadeli sme do zelenej húšťavy, pár centimetrov od zeme, kde sa nejeden mravec lopotil s nemožne veľkými kusmi koristi.
"Dnes niečo d mravcoch, guro!" želal si Zeth, inokedy skôr zdržanlivý. Šikmé tmavé oči mu napäto svietili.
"Áno, o tom, prečo tak odporne štípu," podporila ho Ilona, ktorá sa ihneď chcela dotknúť každého neznámeho živočícha. "Ale to už predsa viete," povedal guro. "Dnes vám porozprávam rozprávku o mravcoch, ako si zakladajú nové mravenisko. Bolo raz 283 mravcov a tie mravce bolelo už všetkých 1698 nožičiek od ustavičnej chôdze, tak dlho už boli na ceste, ovešaní taškami a vreckami s jedlom. Kráčali v úzkom zástupe, vpredu prieskumníci, ktorí vynachádzali obchádzky okolo priveľkých rastlín a kameňov, odpratávali nabok menšie prekážky a odvážne vzdorovali akémukoľvek nebezpečenstvu, aj keby museli použiť čeľuste či jed. Za nimi šli lovci, tí často kráčali bokom od cesty a vrhali sa na obrovské húsenice, vrtké stonožky alebo aj na chrobáky chránené pancierom a príjemne si nimi spestrovali proviant. Za lovcami kráčali nosiči s nákladmi, tak ako ostatné mravce ani oni sa nikdy nespotili a nenadávali, že nesú niekedy tridsaťsedemkrát ťažší náklad, než bola hmotnosť ich tela. Ochraňovali ich bojovníci s mocnými čeľusťami ostrými ako nože, ktorí tvorili zadný voj. Putovali už dva týždne, pre mravce je to hrozne dlhý čas.
Deň čo deň a aj v noci boli ustavične na nohách, bez oddychu, a po každom dni nasledoval ďalší deň... Za dva týždne sa od tamtoho buka, Ilona určite pozná mravenisko pod ním, dostali až k stromu za tými tromi kopcami. Prirodzene, vy by ste takú cestu prešli oveľa rýchlejšie, ale pre mravce, ktorých krok meria priemerne iba jedna celá dve desatiny milimetra, je to nepredstaviteľná vzdialenosť. A nezabúdajte, že niesli náklad, ktorý predstavuje tridsaťsedemnásobok ich telesnej..."
"To už vieme, guro."
"A prečo sa podujmú na také hrozne dlhé cesty, ja by som veru..."
"Rozprávaj ďalej! Guro, prosím, rozprávaj, čo bolo ďalej!"
"Hej, máte pravdu, ale najprv musím odpovedať na Gaminu otázku. Mravce si hľadali vhodné miesto na nový príbytok, lebo v starom im už bolo pritesno. Preto sa z neho vysťahovali. Ale prečo si vybrali práve miesto pri strome za tromi kopcami, to presne nevedel zrejme ani prvý mravec, keď zrazu zastal, obrátil sa a tykadlami oznámil druhému: Zastaviť stáť, sme na mieste. A druhý mravec sa obrátil k tretiemu, tretí k štvrtému a tak ďalej, a nosiči zhodili tašky a vrecká s jedlom, a lovci v skupinkách odbehli do terénu nachytať húsenice alebo pozbierať semienka, a bojovníci si nabnísili čeľuste ostré ako nože a v skupinkách sa vyrojili do terénu, aby ho vyčistili od nepriateľov. A potom konečne došiel aj dvesto osemdesiaty tretí mravec a dvesto osemdesiaty druhý mu oznámil: Zastaviť stáť, sme na mieste.
Od toho okamihu začali budovať svoj nový príbytok. Kliešťami a nožičkami hrabali v mäkkej zemine a vyhrabávali si hlboké chodbičky a široké komnaty, iné rozhlodávali kúsky dreva a znášali ich na mravenisko alebo hľadali ihličie a zhrabúvali ho na kopu. Každý mravec vedel, čo má robiť, kopili na seba stavebný materiál alebo čistili podzemné chodbičky, lovili poživeň alebo odháňali nepriateľov. Nakoniec si vybalili tašky: mali v nich výtrusy húb, ktoré pestovali. Z listov rozsekaných na drobučko prichystali hlboko pod zemou hriadky na huby, postarali sa o vhodnú vlhkosť a správnu teplotu a huby prestrihali, aby im lepšie rástli. A keď si po prvý raz pochutnávali na hubovom pokrme, vedeli, že veľké putovanie sa skončilo a stavba nového mraveniska sa im vydarila.
Ale mladé mravce, ktoré sa medzičasom dosť rozmnožili, boli netrpezlivé a namietali: Prečo by sme si mali k vášmu domu pristavovať nové poschodie, radšej sami pôjdeme na vandrovku. A zbalili si tašky a vrecká s jedlom a vybrali sa na cestu."
Guro sa odmlčal. Iba Zethovi to nedalo, lebo si myslel, že rozprávke chýba naozajstný rozprávkový koniec. "A ak

nepomreli, putujú ešte dnes."
"Len aby ma už nikdy nepohrýzli," poznamenala Ilona a energicky potriasla plavou šticou.
Obrazy Zeme
Guro nám vyrozprával veľa príbehov o rastlinách a živočíchoch okolo nás, o tom, ako jedno je odkázané na druhé a ako príroda nemilosrdne trestá za chyby a nedostatky. Ale jedného dňa nás prekvapil neuveriteľnými rozprávkami.
"Dnes vám budem rozprávať o Zemi."
"Výborne," zvolali sme, "a čo to je Zem?"
"Obrovská lopta, ktorú obklopuje velikánsky prírodný park."
"Nezmysel!" povedal Delth bez úcty k autorite a Eta vyprskla svojím typicky prenikavým smiechom, akoby chcel guro žartovať.
Prírodný park v lopte, to by som azda bol akceptoval - ale čosi iné je nemysliteľné. Spýtal som sa: "A čo sa stane so stromami a jazerami, keď Zem padne dolu a odkotúľa sa?" "Zem nemá kam padnúť," odvetil guro a trval na tom, že Zem nie je nepodarená rozprávka, ale je taká reálna ako on a my.
Ťažko sme tomu mohli uveriť! Okrem našich detských izieb a prírodného parku nič nejestvovalo, všetko ostatné bol sen, rozprávka, vidina. Pravda, guro vopred všetko zariadil, už pred týždňami nás oboznámil s kamerou, škatuľkou, ktorá maľovala bez farebných ceruziek a papiera, ale tak presne a verne, až sme sa zľakli, že nám vyfotografuje všetky stromy a živočíchy a skaly z prírodného parku. Gurovi trvalo niekoľko dní, kým nám vysvetlil, ako kamera funguje.
A teraz si z bočného vrecka vybral obrázky zo Zeme, z lopty, ktorú sme v prírodnom parku nikdy nevideli. V tento deň nám na fotografiách ukazoval len belasú guľu s bielymi a hnedými fliačkami, plávala v čiernom jazere. Prstami sme ukazovali na fotografiu a naše otázky nemali konca-kraja.
"To hnedé je čo?"
"To sú vrchy."
"A to biele?"
A guro nám rozprával o pozemských oblakoch a o daždi, ktorý vie byť neporovnateľne prudší než v našom malom svete. Deň čo deň prinášal nové obrázky zo záhadnej Zeme - ale akosi k sebe nepasovali. Vraj na Zemi, tej obrovskej lopte sú lesy a zvieratá - nuž dobre. Ale čo znamenajú tie čudné skaly s hranatými dierami? A odkiaľ sa vzali toľkí ľudia, ktorí v nich bývajú? Vôbec, tí ľudia neboli ani gurovia alebo ramy, ale neponášali sa ani na súrodencov. A napriek tomu guro tvrdil, že sú to naši príbuzní. Museli sme písať bláznivé slovíčka ako dom a mesto a museli sme rátať, koľko ľudí žije v takom meste mravenisko, ktorého hmýriaci sa obyvatelia na nás tak veľmi zapôsobili, bolo oproti tomu nič.
"To sa ti len sníva," povedal Delth gurovi s pevným presvedčením, "alebo máš horúčku ako vtedy Eta, keď tárala dve na tri." Ale guro trval na tom, že sa mu ani nesníva, ani nemá horúčku.
Dosť nám trvalo, kým sme si privykli na obrazy zo Zeme a príbehy o nej. Po celý rok bola Zem naším veľkým, znepokojujúcim tajomstvom a druhej skupine sme o tom nepovedali vonkoncom nič. Dokonca aj Teth, najmladší z nás, ktorý sa v tom čase rád chvastal pred Jotou, Kapthom a ešte mladšími súrodencami, o čudesnej Zemi ani nemukol. Tušil, že by ho neboli pochopili.
Myslím, že väčšina z nás gurovým slovám uverila až vtedy, keď sme krátko pred vstupom do veku dospelosti mohli používať totaloskopy a vďaka nim sme sa presvedčili, ako vyzerá život na Zemi. Obrazy, odrazy skutočnosti neboli pre nás dostatočne presvedčivé. Hoci sme videli, celkom sme neuverili. Ani čo by totaloskop klamal menej než diaprojektor! Akoby sme citom dôverovali väčšmi než očiam! Či jestvovala Zem, akú nám vykresľoval guro, to asi nebudem vedieť nikdy definitívne.
No v ten večer, keď sme videli, ako belasá lopta pláva v čiernej ničote, som bol nesmierne spokojný, že nežijem na Zemi, ktorá nemala ani strop, ani steny, ba ani dlážku.
Delth
Čo všetko môže spôsobiť šesť mesiacov a niekoľko centimetrov! Celé Delthovo detstvo sa nieslo v ich znamení, a ani moje detstvo to neobišlo. Narodil sa o pol roka neskôr, nebol najstarší, najprvší, a teda, prirodzene, nebol ani najdôležitejšou osobou. Okrem toho ho ustavične zlostilo, že som bol od neho o pol hlavy vyšší. Delth neúnavne podnikal všetko, aby ma pretromfol. Nad Alfou, ktorá nikdy v hre neprejavila telesnú silu, lebo bola priveľmi dobromyseľná, už zvíťazil. Delth sa nebál nijakého boja pre hračky, hoci sme ich mali vyše miery, nezriekol sa nijakej nebezpečnej vychádzky osamote do prírodného parku, len aby dokázal, že je odvážny, a aby presadil, že je naším vodcom.
Spočiatku som si ešte trúfal a povedal som mu: "Ten konár nedočiahneš, Delth, na to si primalý!" alebo som porovnal jeho veľké uši s gurovými smerovými mikrofónmi. Bavilo ma, keď som videl, ako sa zapýril a zatínal päste.
Neskôr sa karta obrátila. "Vieš, Delth: krátke nohy - krátky rozum!" Ani som sa nenazdal a Delth na mňa skočil a začal ma mlátiť. Bránil som sa, prekopŕcli sme sa na nerovnú, kamenistú pôdu, až nám navreli sinky, a na konároch padnutých na zemi sme si doráňali pokožku.
Delthova taktika spočívala v tom, že mi mocne stisol hlavu a krk a čoraz pevnejšie mi ich zvieral. Väčšinou som sa po chvíli vzdal, zalieval ma pot a lapal som vzduch. Keď som sa snažil vydržať čo najdlhšie, až sa mi pred očami zatmilo, zasiahol guro, rozdelil nás a oznámil: "Zvíťazil Delth!" - čo nám nebránilo, aby sme sa o pár minút neskôr opätovne nevrhli na seba.
Delth sa mi niekedy vysmieval: "Čože, Beth, to pľačkanie je plávanie? Kým sa tri razy nadýchneš, dávno budem pri ostrove!" Prirodzene, jeho výzvu som prijal. Ale beda, ak som Deltha dohonil. Bojoval so mnou aj vo vode, usiloval sa ma stiahnuť pod hladinu, mocne mi oblapil ramená, hoci sa sám pritom poriadne naglgal a len-len že sa neutopil. Až som sa naučil, že je lepšie, ak Deltha, ktorý nevedel plávať tak rýchlo ako ja, pustím dopredu. Takto dosiahol svoj cieľ:

aj ja som sa mu podriadil.
Keď mal Delth desať rokov, bol telesne vyspelejší než my všetci a presne vedel, ako nás jedného proti druhému poštvať. Vynachádzal čoraz novšie skúšky odvahy, ktorými by mohol podčiarknuť svoj vodcovský nárok. Ani jeden strom mu nebol privysoký, ani jedna džungľa prihustá, ani jedno zviera prisilné. A my sme sa mu vo všetkom chceli vyrovnať. Delth z nás urobil nesporných pánov prírodného parku, ktorým sa s vrčaním vyhýbali z cesty dokonca spurné šimpanzy a dravé mačky. Našťastie pozemskí konštruktéri kozmickej lode nenaprojektovali do džungle prírodného parku nijaké väčšie dravce, inak by naše dobrodružstvá neboli prebehli tak hladko, hoci guro a ramy mali oči ustavične na stopkách. A tak sme z toho vyviazli len s ľahšími poraneniami alebo nás uhryzli hady, čo bolo treba ihneď ošetriť .
Ešte sme sa nenaučili správne odhadnúť nebezpečenstvo, ktorému sme sa vystavovali pri našich dobrodružstvách.
"Len ja sa odvážim skočiť odtiaľto dolu!" Delth stál na skale, ktorá na jednej strane strmo klesala o dajakých desať metrov. Pochybovačne sme si premerali Deltha. Nik z nás si nepomyslel, že by sa to mohlo skončiť smrteľne - zomrieť, čo je to? - ale ani jednému z nás siedmich súrodencov nestál taký krkolomný kúsok za bolestivé zranenie. S Delthom to bolo inak. Nadával na obidve ramy, ktoré jeho pád stlmili záchrannou plachtou. Len neukázať, že sa bojí, bola jeho najvyššia zásada. A potom si zlosť vylial na mne, hoci boli na vine naše ramy.
V také dni som Deltha z celého srdca nenávidel. Schovával som sa pred ním v konároch stromu alebo za neprehľadnými skalami. S otvorenými očami som chystal krvavé nástrahy, ako ho vylákam do pascí, ako ho ukameňujem alebo ho lianami priviažem o strom a potom naňho poštvem termity. Pravda, keď som ho o pár minút nato zbadal, vedel som, aký som slabý a že ho nikdy nepremôžem. Zmieril som sa s jeho príkazmi, hoci som pritom škrípal zubami.
Keď si dnes spomínam na Deltha, usmievam sa pri predstave našich niekdajších bojov a dobrodružstiev - a zároveň za ním smútim.
Schovávačka
Boli veci, ktoré nám guro nemusel vysvetľovať. Aj hru na schovávačku sme vynašli sami. Často sme chytali zvieratá, štverali sme sa za nimi do vrcholcov stromov, plávali sme za nimi cez jazerá a močiare, nastavovali sme im pasce alebo sme si ich vystriehli. Čo ako hrýzli a škrabali, neustúpili sme pred nimi. Vysnorili sme ich v skrýšach, hniezdach i brlohoch. Čoskoro sme poznali ich zbrane a úskoky.
"Keby som bola dikobraz," povedala Eta, "takto by som sa schovala." A už zmizla v kriačí, že jej z neho nevykúkal ani kúštik čiernej pokožky a ani jeden kučeravý vlások.
"Ty a dikobraz... chcel by som vidieť tvoje pichliače," znalecky skonštatoval Teth, "ani pichnúť by si ma nevedela!" Z krovia sa ozval tlmený chichot. Keď sa Teth priplichtil bližšie, Eta ho zahádzala konármi.
Chvíľu trvalo, kým sme prišli na rozumné pravidlá pre novú hru, nemohli sme sa predsa naraz všetci poschovávať alebo naraz všetci hádať a okrem toho sme museli vymedziť priestor nášho pohybu.
Delth prideľoval úlohy. "Ty, Beth, budeš hľadať a my sa ti schováme."
Nebolo pre mňa ľahké nájsť všetkých súrodencov, hoci sám som už vyskúšal nejednu skrýšu. Musel som prehľadať celú džungľu v prírodnom parku, plno skrytých preliačin, utajených vrcholcov stromov, husté krovie... Delth sa pred hrou zvyčajne natrel blatom, aby ho neprezradila bledá pokožka. Raz som ho hľadal skoro celý deň, zašiel až za oblasť, v ktorej sme sa zvyčajne hrávali. Bolo mi jasné, že sa tam nedostal v stanovenej lehote, ako si to vyžadovali pravidlá hry.
"Rátal som do tristo - ale celkom pomaly," priznal sa. Najradšej by som ho bol naučil päsťami, že pravidlá sú na to, aby sa dodržiavali. Prisahal som si, že na druhý deň nad ním bezpodmienečne vyhrám. Pokojne a suverénne som mu chcel ukázať, ako sa mu schovám a nenájde ma ani za hodinu.
Tej noci som dlho nespal, pretože som premýšľal. Čo tak vyliezť na strom a skryť sa v korune, aj za cenu toho, že ma nájdu a pohryzú šimpanzy? Alebo sa zahrabať do mäkkej zeme? To by trvalo pridlho. Svitol deň a s ním spásonosný nápad. Do našej oblasti patril aj bahnitý močiar. Z trstiny som si urobil trubičku na dýchanie a ponoril som sa do teplej, smradľavej brečky. Spočiatku sa to dalo vydržať, ale potom sa mi na telo prisávalo čoraz viac pijavíc. Utýranú hlavu som vynoril z vody bodnutia komárov neboli proti tomu nič - a kŕčovite som skackal, aby som sa zbavil tej odpornej hávede.
Zrazu som začul, ako čosi podozrivo zapraskalo. Delth! Opäť som sa ponoril do bahna, nehybne som ležal, ba skoro som ani nedýchal. A čakal som. Desiatky nádychov a výdychov. Čosi ma poštípalo do nosa, vynoril som sa, hnaný bolesťou, a pozabudol som na akúkoľvek opatrnosť. Nikto tam nebol. Koľko času asi zatiaľ ubehlo? Nemal som ani potuchy.
Z diaľky som začul: "No počkaj, Beth, veď ťa ja nájdem, aj keď si sa schoval u rám!"
Vydýchol som si. Dokonca som celkom vyliezol z močiara a rozmliaždil som pijavice napité krvou. Boli z toho krásne červené podliatiny.
Ticho, čo to bolo? Dupot nôh! Skok, a tá háveď ma zase sužovala. So zaťatými zubami som cumľal trubičku. Pri mimovoľnom pohybe - na príčine nebola pijavica, ale prinajmenšom rak - sa mi do nej nabrala špinavá voda a chtiac-nechtiac som musel zadržať dych. Chvíľku som tak čupel, až sa mi roztriasli kolená, a potom som sa opatrne vztýčil.
"No, čo som ti povedala, teraz sa vynorí." Ilona víťazoslávne ukazovala na mňa. Gama, Alfa, dokonca aj Zeth sa smiali na plné hrdlo.
Vyšiel som z vody a hádzal som do nich pijavice, ktoré som si stŕhal z tela. A rozhodol som sa, že nabudúce nech ma radšej uhryznú šimpanzy.
Celý deň sme čakali na Deltha. Hľadal ma na všetkých možných i nemožných miestach, ba aj tam, kde to pravidlá hry

zakazovali. Moje víťazstvo ma naplnilo divou hrdosťou.
Raz sme dostali nápad, že pozveme aj gura, aby sa s nami zahral na schovávačku. Guro odmietol a svoje rozhodnutie komentoval slovami: "To je pre mňa veľmi jednoduché."
Chceli sme ho vyskúšať a večer sme sa nevrátili do svojich miestností. Svetlo, obrovský svetlý kotúč, ktorý za južnými vrchmi tvoril dno valca s prírodným parkom, postupne tmavol. Sledovali sme to už aj predtým, ale nikdy nie tak netrpezlivo. Nazdávali sme sa, že potme nás nikto nenájde. Vtom zaburácal gurov hlas: "Poďte, už je čas."
Bleskovo sme sa rozpŕchli do svojich skrýš. O chvíľu čosi zašuchotalo a do otvoru v mojom strome sa vsunula čiasi hlava. Až podľa hlasu som spoznal, že je to Delth. "Čoskoro nás bude hľadať."
Prikývol som, vonku už bolo dosť šero. Delth sa natlačil vedľa mňa. Potichu, ale energicky som zaprotestoval.
"Všetci sa schovali po dvoch," zašepkal mi Delth do ucha, "ku všetkým som nazrel: Len nech si guro príde, neuvidí ani nohu." "Čo keby sme sa aspoň my skryli po jednom?" Delth bol proste priveľmi nedočkavý.
"Ale čo, len sa neboj, tento strom nikdy nenájde." "A ty sa nebojíš?" opýtal som sa Deltha.
Vôkol nás sa ozývali čudesné, ťahavé výkriky, zvuky, aké sme cez deň nepočuli. Zahalila nás najčernejšia tma. Po chrbte mi behal mráz - alebo to bol hmyz?
"Nezmysel!" stroho zasipel Delth. "Čoho by som sa bál." Pravdaže, zostal u mňa v skrýši. Aj keby som bol dal prednosť hocikomu inému zo súrodencov, bol som rád, že nie som sám. Okolo nás čosi zašuchotalo, čosi prenikavo zjačalo, potom zavládlo ticho. Zatajili sme dych. Vtom sa rozvidnelo a zrazu do bútľaviny nášho stromu dopadlo jasné svetlo.
"Poďte von," povedal guro. Za ním sa chichotala Eta. Guro nás všetkých ponachádzal za neuveriteľne krátky čas.
"Podviedol si nás," obviňoval ho Delth, "určite si podvádzal."
"Istotne ste už hladní," povedal guro. Kráčali sme za ním, jeho lampa vykrajovala do pralesa svetlý tunel.
Vtedy sme mali obrovský rešpekt pred gurovým výkonom. Pritom ho lodný komputer ustavične informoval o každom našom pohybe. Od osi valca, v ktorom bol prírodný park, boli na nás ustavične nasmerované vysokocitlivé prístroje, infračervené ďalekohľady s dlhou ohniskovou vzdialenosťou a parabolické mikrofóny. A na osobitne nebezpečných miestach boli okrem toho skryté ďalšie detektory. Na každom kroku na nás dozerali automaty. Nedalo sa pred nimi schovať.
Diera
Gama objavila krtka, najprv ho pokladala za nemotornú myš. Lozil jej po štíhlych ramenách, ona ho hladkala po srsti, obdivovala jeho drobné očká a labky s pazúrmi. Prv ako sa spamätala z prekvapenia a zavolala nás, pred očami sa jej zahrabal do zeme. "Zakopal sa!" udychčane nám zvestovala.
Čo ten krtko hľadal v zemi? Žeby si tam bol azda schoval dačo dôležité? Gama vopchala ruku až po plece do krtkovej chodby, ale napriek tomu nič nenašla.
Na druhý deň Delth vyhlásil: "Dnes sa zahráme novú hru, na krtka."
Ilona hlasne protestovala, lebo sa so Zethom chcela povoziť na plti. Ale Delth jej oznámil, že jej nepomôžeme pri obstarávaní kmeňov. A tak jej veru neostalo nič iné, len sa s nami hrať na krtka.
Drobnými, hoci mocnými rukami sme vytrhávali trávu z lúky, boľavými prstami sme dolovali zo zeme mačiny a rozrývali sme tvrdú pôdu. Išlo o to, kto najskôr vyhrabe najhlbšiu dieru. Gama sa čoskoro vzdala, proti mne alebo Delthovi nemala šancu a na kameni si nalomila necht.
"Vy ste blázni," povedala a Delth jej vzápätí zakontroval: "A ty si trasorítka!"
"Ste vy teda blázni," zopakovala Gama, "nezaujíma ma, ako rýchlo vykopem jamu."
"Trasorítky," zvolal Delth a mojím smerom hádzal drobivé hrudy, aby mi podľa možnosti zasypal dieru. Obrátil som sa k nemu chrbtom, aby som si uchránil svoje dielo, a nereagoval som ani vtedy, keď ma zasiahol kameň.
"Ty si zbabelec, Delth!" nečakane; mi prišla na pomoc Alfa. Dohodli sme si ako pravidlo hry, že nik nesmie iného ani rušiť, ani mu brániť v práci. Gama sa hrabala v našich kôpkach hlušiny, objavila zopár krásnych kamienkov, naľakala sa hrubých dážďoviek, ktoré sa jej napokon celkom zapáčili, a snažila sa nás nadchnúť pre poklady, ktoré azda vykopeme.
Aj Teth sa neskôr vzdal, beznádejne zaostal, ako ho o tom presvedčil náš výkrik: "Už som po lakeť v zemi!"
Pracoval som, až mi po nahom tele cícerkom stekal pot, a čoskoro som si už necítil prsty. Išlo o to poraziť Deltha! Zeth a Ilona kopali spoločne, aj keď to Delth vyhlásil za neplatné. Navečer, keď sme už boli na smrť unavení a hladní, sme porovnali svoje diery. Bol by som vyhral, nebyť toho, že sa mi zosypalo toľko zeme z krajov úzkej šachty. Ešte aj keď som zaspával, boľavé ruky mi vyletovali do vzduchu a vytrhávali z neho diery.
Na druhé ráno sme po jednom žobronili od gura náradie; lopaty sme vtedy ešte nepoznali. Iba zavrtel hlavou, a hoci som vedel, že jeho tvár je schopná robiť len tie najjednoduchšie grimasy, zdalo sa mi, že mu z nej čítam: Len sa ponamáhajte, sami si ho vyrobte, vy zázračné deti!
Pri raňajkách, ktoré sme chvatne do seba nahádzali, Gama povedala: "Podľa mňa je hlúpe, že kopeme len po jednom. Keby sme kopali všetci spolu, dostali by sme sa oveľa hlbšie - ktovie, čo všetko ešte nájdeme."
Guro nám nikdy nerozprával o skrytých pokladoch, ale mne v tom okamihu chodili po rozume práve poklady - alebo zvláštne živočíchy, čo tak nájsť podzemnú rybku. Možno som nebadane prikývol, Alfa tiež nebola proti, a zrazu Delth povedal: "Dobre, aj ja som už o tom rozmýšľal, budeme kopať spoločne a objavíme tajomstvo hlbín."
Zasmial som sa; Delth dakedy rozprával ako guro.
Po raňajkách Delth vyznačil novú dieru - o priemere dvoch metrov. Čudoval som sa, ale on dodal: "Musí byť taká, aby v nej mohli stáť dvaja vedľa seba."
Vyzbrojili sme sa papekmi a začali sme hrabať v pôde. Teth, Eta a Zeth ochotne spratávali nabok skyprenú zeminu. Pracoval som obrátený chrbtom k Delthovi, čoraz častejšie sme do seba vrážali. On nadával, ja som vrčal, schyľovalo sa k ruvačke. Vtedy Alfa navrhla: "Eta, zaspievaj niečo!"

Eta chvíľu uvažovala, Gama jej pošepkala: "O krtkovi!" A Eta spustila: "Krtko, ten má krásne labky..."
Zopakovali sme po nej slová a Eta mala čas vymyslieť si nové. Spev sa neminul účinku. Už som nevrážal do Deltha, ani on do mňa, diera bola čoraz hlbšia a všetkých to bavilo. Len občas, keď som zatiahol priveľmi falošne, sa Eta nezdržala, smiala sa a chichúňala. Potom sme vypadli z rytmu a takisto sme sa rozchichotali.
Bolože to nároku na druhý deň! Len čo sme ráno vstali, cítili sme, ako nás bolia ramená, pichá nás v nohách. Ledva sme sa zviechali z postele! Chrbát sme mali ako polámaný a pri každom pohybe sme trpeli. Mysleli sme, že sme chorí, že sme na tom horšie ako pri ktoromkoľvek infekte predtým. Ešte prv ako sme sa poumývali, čo bola inak vždy veselá záležitosť, sme odkrivkali ku gurovi a vyžalovali sme sa mu.
"To prejde," chlácholil nás, "o dva, o tri dni. Od námahy pri kopaní ste dostali svalovú horúčku. Je to celkom normálne a neškodné, ste zdraví ako kedykoľvek prv."
V ten smutný deň sme na dieru nepozreli ani len z bezpečnej vzdialenosti. A pohybovali sme sa, iba keď bolo treba, väčšinou sme polihovali v tráve a pozorovali sme vtáky nad sebou a nežné obláčiky a náprotivnú stranu prírodného parku. Hľadeli sme na Bobrí potok, ktorý z diaľky vyzeral ako tenučká stružka, na známu močarinu, na tmavozelené fliačky lesov, ktorými sme zatiaľ ešte neprešli. Vstať a ísť obedovať? To by nám muselo poriadne škvŕkať v žalúdku. A beda, ak nás Eta niečím rozosmiala, najradšej by sme ju boli zbili. Guro využil nútenú prestávku na vyučovanie. Celkom dobrovoľne, iba z nudy sme prečítali a vyrátali všetko, čo od nás žiadal.
Ani na druhý deň sme ešte neboli v poriadku, svalová horúčka nie a nie ustúpiť. Teth a Eta dokonca zabudli na svoj vek a rozbehli sa za ramami, aby sa im vyžalovali. Guro iba lakonicky povedal, že bolesti prejdú najrýchlejšie vtedy, ak budeme kopať ďalej.
Zeth vyšiel s nápadom, aby sme pozbierali plastikové taniere, z ktorých sme práve raňajkovali. Okraj tanierov nebol síce ostrý, ale pomocou nich nám práca šla podstatne rýchlejšie než s papekmi a našimi doráňanými prstami. Zabudli sme na všetky boľačky a kopali sme opreteky.
Napriek novej metóde a pomerne kyprej pôde sme sa lopotili celé dni ďalej. Každodenné školské úlohy sme si robili len povrchne a kolektívne, aby sme sa čo najrýchlejšie mohli vrátiť k diere. Sem-tam sa niekto snažil práci vyhnúť, napríklad Eta radšej počúvala a napodobňovala hlasy vtákov, alebo Zeth, ktorý sám chodil plávať. Čoskoro ich to však zase ťahalo k nám. A Gama si pravý ukazovák priložila k nosu a nahlas premýšľala, čo nás asi očakáva pod zemou: jaskyňa, alebo voda, lúka, ibaže hore nohami - možno dokonca priehlbeň, v ktorej krúži a lieta Zem? Bezpečne dajaké nezvyčajné živočíchy alebo podzemné rastliny, v každom prípade dačo výnimočné. Iba Delth bol skeptický a povedal: "Už len vyčkajte."
Po desiatich dňoch sme boli tak hlboko, že Delth nedočiahol na okraj ani vtedy, keď si mi stal na plecia. Postupne sa nás zmocňovala tiesnivá nálada. Ako dni ubiehali, čoraz väčšmi sme sa stotožňovali s Gaminou špekuláciou, ktorá sa nám spočiatku zdala priam neslýchaná: že v tom môžeme pokračovať donekonečna. Napokon povedala, že by sme museli kopať aspoň tak hlboko, ako sú vysoké vrchy na okraji prírodného parku. To bolo na nás priveľa. Vyštverali sme sa po svahu, bakelitové taniere a krošne upletené z trávy sme odhodili nabok a dohodli sme sa, že už nikdy nebudeme kopať takú nezmyselnú obrovskú dieru. Iba Gama sa durdila.
"Proste nemáte výdrž. Ešte tak hrať sa, na to by vás bolo, ale keď ide o niečo veľké..."
Ilona sa zastrájala, že ju zbije, ale bola priveľmi zničená, aby mohla svoju hrozbu uskutočniť.
Na druhý deň sme sa hrali pri jazere. Gama chýbala a Alfa mi povedala: "Viem, kde je."
Prirodzene, bola len jedna možnosť. Hľadali sme ju pri našej diere v tvare krátera. Keď sme vyliezli na navŕšený val, zbadali sme ju, ako nehybne leží v strede lievika. Zhrozene sme k nej zoskočili. Gama len ležala a plakala. Nechápal som, prečo, až kým som neskúsil zdvihnúť domnelý tanier z plastu - bolo to dno lievika, dno prírodného parku, a teda dno, kraj, hranica nášho sveta. Stena, ktorú kamene nerozrýpu kyseliny nerozleptajú, ktorej neublíži oheň. Náš svet mal koniec, v jeho ukončenosti som sa mohol cítiť skvele, ale Gamu to znepokojilo. Kráter sme využili ešte pri nejednej hre. Spoločne sme prenikli až k najkrajnejšiemu kraju = to bolo ponaučenie, ktoré guro nemusel ilustrovať nijakou rozprávkou.
Osamelosť
Bolo krásne hrať sa so súrodencami. A predsa... Raz som si chcel vyskúšať vlastné sily, uniknúť pred Delthovými vrtochmi a ustavičnými otázkami, návrhmi a rozmarmi svojich druhov: chcel som byť sám. Kvôli tomu som bol ochotný podstúpiť akúkoľvek námahu. Dakde, mimo všetkých oblastí, ktoré sme preskúmali pri potulkách, musel byť kúsok zeme, ktorý by mi poskytol vytúženú samotu. Ráno, keď ostatní ešte spali a prv ako mi únava nadobro vyprchala z údov, som potajomky vyrazil. Náhlivo som prešiel známym riedkym lesom, preplával som jazero a prebrodil som sa cez močarinu plnú hadov. Cestou som zbieral divo rastúce plody a lačne som ich hádzal do seba.
Naše dobrodružstvá nás viedli už okolo celého nášho sveta. Po mnohých hodinách namáhavého putovania sme obišli celý prírodný park a ocitli sme sa tam, odkiaľ sme vyšli. Nechcel som ísť po známej ceste, a preto som zachádzal čoraz hlbšie do takmer nepreniknuteľnej húšťavy. Nič som si nerobil z tŕňov, hoci mi ráňali zocelenú pokožku, usmieval som sa nad příhľavami, ktoré ma pálili, a nebál som sa ani jedovatých hadov, ktoré na mňa zlostne sipeli. Patril mi dlhý, zahnutý nôž, ktorý mi už preukázal nejednu cennú službu, a vedel som, že ak som sa už raz odhodlal, nevzdám sa. Z celej sily som rúbal všetko, čo mi stálo v ceste, odsekával som liany a tenké konáriky, popod hrubšie som podliezol, meter po metri som sa prebíjal hustým kriačím. Keď ma rozbolela pravá ruka, nôž som si vzal do ľavej a kráčal som ďalej. Každú chvíľočku som vyčerpane zastal, vyčkal som, kým sa mi do nôh a do rúk vrátia sily. Dlhé hodiny som si razil cestu naprieč húšťavou a túžil som po konci putovania, po oddychu. Papradie, vyššie odo mňa, mi do tváre sypalo výtrusy. Často som zakopol o tvrdé korene a práchnivé konáre a voľne ovísajúce liany mi naháňali strach. Už sa šerilo, keď som popri poslednom obrovi pralesa dokrivkal na voľné priestranstvo. Mal som jediné želanie, nájsť si vhodné miesto a zdriemnuť si. Postlal som si na hrboľatej zemi, zakrútil som sa do deky, ktorú som si predvídavo vzal so sebou,

a ihneď som zaspal, hoci mi škvŕkalo v žalúdku.
Zobudil som sa na škrek opíc. V prvej chvíli som nevedel, kde som, skočil som na nohy, aby som si obzrel okolie a pohľadal si niečo pod zub. Za mnou sa rozprestierala bzučiaca, škrečiaca, zavýjajúca džungľa a predo mnou sa vežili strmé skaliny do obrovského horského masívu. Očami som ho sledoval až do závratných výšok, vyššie a vyššie - až po druhý koniec prírodného parku! Nevedel som od neho odtrhnúť zrak.
Dva dni som zostal na tomto osamelom mieste za džungľou, živil som sa, ako prišlo, plodmi, ktoré mi poskytoval prales. Našiel som si nového priateľa: šimpanzie mláďa, neutekalo predo mnou ako staré, ani ma neodháňalo konármi alebo hrozivým pokrikom. Vyštveral som sa za ním až do vrcholcov stromov, kde rástli najšťavnatejšie plody.
Pokušeniu skál som dlho neodolal. Na tretí deň som sa vybral do hôr, štveral som sa po drsných plochách skál i po hrebeňoch ostrých ako britva, prebrodil som sa cez bystrinu strmo sa rútiacu nadol, bol to prítok Bobrieho potoka, šplhal som sa vyššie, čoraz vyššie, až sa mi okolo obeda preťažené svaly na ramenách nekontrolovateľne roztriasli. Tak mi v nich trhalo, až som sa zľakol, že sa zrútim a dolámem. Trošku som si zajedol, Ľahol som si do výklenku v skale a uvoľnil som sa, tak ako nás to učil guro.
Keď som opäť otvoril oči, zdalo sa mi, akoby som stratil orientačný zmysel. Hore a dolu sa menilo podľa mojich želaní. Mal som pocit, že ležím na dne hlbokej šachty a že popri stenách prírodného parku hľadím na horný otvor. V jeho strede svietilo nehybne Veľké svetlo v osi valca. Zviechal som sa, ale vo všetkých údoch som opäť zacítil slabosť. Od strachu som sa potil a bol by som tam najradšej zostal. Dlho som váhal, kým som sa odvážil na ťažký, nebezpečný zostup. Práve sa šerilo, keď som zacítil pevnú pôdu pod nohami.
Opieral som sa o skalisko na úpätí a hľadel som na Veľké svetlo, ako sa sfarbuje na červeno a napokon prechádza do sotva postrehnuteľnej popolavobelasej žiary. Bolo to umelé slnko, pod ktorým som vyrastal, slnko, ktoré svojím svitom určovalo moje dni. V našom malom svete vládlo večné leto, večné leto nášho detstva.
Na druhé ráno, keď som stál na úpätí strminy sám, sužovaný hladom a bolesťami svalov, mi moji súrodenci chýbali ako nikdy predtým. Vyliezol som na strom zajesť si ovocia, ale ani šimpanzy o mňa nestáli. Chvíľu som sa pohral v konároch, prihováral som sa pestrofarebným hlúpym vtákom, ale tie len splašene odlietali. Potom som pozbieral zvyšné sily a vydal som sa na spiatočnú cestu.
Začudovaným súrodencom som zostal dlžný odpoveď. Pravda, voči Delthovi som získal novú sebadôveru a bol som si istý, že sa mu vyrovnám. Delth cítil moju vnútornú silu, ale nemohol ju premôcť. Nepoznal jej pôvod.
Výlet do lode
Podujatia v prírodnom parku, čoraz divšie a bohatšie na zážitky, sa nám neprejedli, nebolo v nich nič monotónne, lebo dennodenne sme objavovali čosi nové, čo pútalo našu pozornosť. Pritom nám uniklo, že guro už pár mesiacov ustavične zvyšoval nároky na naše učenie. A hoci sme si to neuvedomovali, ako sme dospievali, prichádzal čas na vážnejšie činy.
"Zajtra sa zoznámite s neznámymi priestormi," oznámil guro, ktorý nás zvolal. "A kvôli tomu sa musíte obliecť."
Strohým gestom ukázal na osem strakatých kôpok šiat, ktoré ležali na lúke. Zvedavo sme sa k nim prihrnuli, boli na nich štítky s našimi značkami.
"Ruky a nohy zastrčte do otvorov, ktoré sú na to určené," vysvetľoval guro.
Horlivo sme si ich skúšali. Nešlo mi to, čo ako som sa namáhal, zamotal som sa do nohavíc, spadol som a ledva som sa z nich vyslobodil. Eta výskala od radosti. Zeth sa vážne tváril, prevracal šatstvo hore-dolu, a ako sa zdalo, stále ešte hľadal otvor, od ktorého by mal začať.
"Sami musíte prísť na to, ako sa treba obliekať," nabádal nás guro.
Ilona sa zvalila na chrbát a vzápätí sa beznádejne zamotala. Potom Alfa objavila princíp nohavíc a pridržiavajúc si ich pri páse rukami, skackala od jedného k druhému a zvestovala svoj úspech. Neskôr sme si zamenili nohavice so sakom, vyzerali sme ako strašidlá a ustavične sme sa smiali, akí sme nešikovní. Bola to neobyčajne vzrušujúca, komplikovaná hra.
Ak sa dobre pamätám, obliekali sme sa celé hodiny a mali sme z toho psinu. Po čase nám odev prekážal pri chôdzi. ťažkopádne sme sa prechádzali hore-dolu a úzkostlivo sme dbali na to, aby sme nezničili dosiahnuté. Odev nás rezal raz pod pažami, raz medzi nohami. Chrbát ma pálil, akoby mi po ňom lozili stovky dotieravých termitov.
"Všetko ma svrbí," nariekal Zeth a šaty si vyzliekol presne tak metodicky, ako si ich bol obliekol.
"V priestoroch, ktoré navštívime zajtra, budete potrebovať tento ochranný odev; je tam chladno," povedal guro.
Zeth prikývol, akceptujúc nevyhnutnosť veci a dobrú chvíľu ešte cvičil.
Tak ako sme do toho dňa nevedeli, čo sa skrýva pod pojmom nahoty, vonkoncom sme netušili, že by sa za stenami a skalami, pod jazerami a trávnatou pôdou mohlo niečo skrývať. Sen o nekonečnosti som medzitým zapudil, nechcel som o jej hrôze nič vedieť.
Ráno po našom nácviku obliekania sme sa prebudili plní očakávania. Veď guro nám prisľúbil neznáme priestory - a tak sme si bez reptania natiahli nepríjemný odev. Rýchlo sme zabudli, čo bolo deň predtým, a kráčali sme za gurom k známej papagájej skale, na ktorú sme sa už neraz vyštverali.
"Pozrite, tu je kontakt," povedal guro a zvláštnym spôsobom vsunul ruku do štrbiny v skale. Uveličene sme pozerali na ten výjav. Bolo to ani v rozprávke Sezam, otvor sa. Takmer zvislá skalná stena sa odklopila nabok ako dvere. Ožiaril nás jas z malej miestnosti, ktorá sa iba málo podobala zvyčajným izbám.
Využil som, že ostatní váhali, prekĺzol som sa popri gurovi a už som bol dnu. Delth pribehol za mnou, skrývajúc hnev a azda aj strach, a šepkal mi slová, ktorým som nerozumel. So súrodencami som zízal na neznáme haky-baky na stenách, ručné kolesá, skrinky vo výške očí.
"Čo to je? Na čo je to dobré? Prečo tu tak páchne? Kde...?" Gama zaplavovala gura otázkami.
Ukradomky som sa dotkol jednej zo skriniek.

"Počkajte, až vám vysvetlím mechanizmus," povedal guro a obšírne vysvetľoval, ako sa dvere otvárajú a zatvárajú. Zhrčili sme sa okolo neho, aby sme si to sami vyskúšali. Keď sme pevne zaistili vonkajšie dvere, smeli sme vstúpiť do cudzieho sveta lode.
Dlhé chodby a koridory sa zakrivovali smerom nahor a zaujali našu predstavivosť. Boli úzke a zdalo sa nám, že v diaľke sa ešte väčšmi zužujú. Všade sa nachádzali čudesné skrinky, symboly, dvere vedľa dverí. Vyrazilo nám to dych, neodvážili sme sa vystrájať, ani sa hrať s dunivou ozvenou. Hoci som v prírodnom parku ustavične vedel, kde sa nachádzam, tu som čoskoro stratil prehľad. Všetko si bolo akési podobné, všetko sa opakovalo. Držali sme sa tesne pri gurovi, počúvali sme jeho podrobný výklad a báli sme sa čo i len ho stratiť z očí.
Po nekonečnej hodine sme oddychovali v čudesných veciach, boli to kreslá a guro nám vysvetľoval, čo všetko ešte je v miestnosti. Prirodzene, bral ohľad na to, že z tejto záplavy údajov takmer ničomu nerozumieme, ale raz sme museli začať.
"Ste v kozmickej lodi. Raz budete pánmi a majstrami nad všetkými jej systémami, strojmi a prístrojmi. Tie tisícky miestností sú vytvorené pre vás, vy budete viest' a riadiť loď - keď na to dozrie čas."
Asi tak s nami hovoril guro. Na prvé počutie som pochopil iba jedno: odteraz budeme bývať ako tí úbohí pozemšťania v meste, v mravenisku plnom izieb a chodieb. Ako sa v tom orientovať? Ak tu zablúdime, nenájdeme nijaké ovocie. Ak sa tu poraníme, nijaká rama nám nepomôže. Na schovávačku by sa tento svet celkom dobre hodil a zrejme by to tu a tam bolo celkom zaujímavé, hoci ani zďaleka nie také pestré ako v džungli, ale žiť sa tu určite nedalo.
Uľavilo sa nám, keď guro povedal: "Tak a nadnes by to stačilo."
Držiac sa gurovi tesne v pätách, vrátili sme sa do nášho šťastného, živého sveta prírodného parku. Boli sme unavení a zmorení, nie od chodenia, ale od toho, čo sme videli, počuli a čomu sme sa nevedeli vynačudovať. Našťastie bolo len poludnie. Len čo sme zhltli ľahký obed, ľahli sme si na lúku pri jazere a spoločne sme fantazírovali, vyslovovali dohady a pochybnosti, delili sme sa o to, čo sme videli, alebo čo sme si iba namýšľali, že sme videli, opakovali sme, čo nám o tom povedal guro a čo sme z toho pochopili my sami. Ako sme sa tak prekrikovali, koridory boli čoraz väčšie, dlhšie, bizarnejšie, navzájom sa križovali a prepletali, až z nich šla na nás hrôza. Napriek tomu na nás pôsobili osobitým čarom. Ich groteskná nepochopiteľnosť mi nebránila, aby ma lákali čoraz väčšmi, pretože som chcel z nich vidieť, voňať, cítiť čo najviac. Rád som sa preto zmieril s nepohodlnosťou odevov.
Ale bolo vtedy naozaj potrebné, aby sme sa obliekli? Nebolo by postačilo o pár stupňov zvýšiť teplotu v priestoroch lode, aby sme mohli pokračovať v takom bezstarostnom spôsobe života? Isteže. Ale raz sme si museli privyknúť na odev, nielen pre kozmické výlety v skafandri, ale aj preto, lebo Andymon je drsný svet.
Labyrint lode
Ak si dnes pomyslím na loď, vidím pred sebou logické usporiadanie jej sekcií na konštrukčných výkresoch. Jej časti sú skĺbené do jediného gigantického a zmysluplného agregátu, vyznačujúceho sa vďaka jasným líniám matematickou krásou a precíznou funkčnosťou.
Ale vtedy, keď sme s gurom po prvý raz opustili dôverne známy prírodný park, bol to pre mňa cudzorodý, nepochopiteľný, no zároveň veľkolepý chaos čudesných prístrojov, dverí, čo skrývali tajomstvá, a symbolov, ktoré som sa síce naučil lúštiť, ale napriek tomu mi nič nehovorili. Mohol som odolať?
Pri prvej príležitosti som si do vrecka zastrčil ovocie a zopár placiek. Na oblečenie som nepomyslel. Sekundu som váhal. Nemal by som vziať so sebou jedného zo súrodencov? Deltha nie. A Alfu by to nezaujímalo. Azda Gamu?
Sám som vstúpil dverami v skale a ocitol som sa v chodbe, ktorú som už poznal.
Gurov hlas, hlas lodného komputera, sa ma opýtal: "Beth, kam chceš ísť? Kam ťa mám zaviesť?"
Obzrel som sa doľava a doprava, v oboch smeroch koridor mierne stúpal. "Je mi to jedno," odvetil som, "nepotrebujem tvoju pomoc."
Rozhodol som sa pre pravý a pomaly som vykročil. Potom som zabočil do prvej priečnej chodby, nebola zakrivená a bol by som do nej ďaleko dovidel; pravda, dlhé svetelné plochy jemného žltastého odtieňa svietili len v tej časti chodby, v ktorej som sa práve nachádzal. Bežal som do tmy pred sebou, ale nikdy som k nej nedošiel, svetlo sa náhlilo dopredu. V pravidelných odstupoch chodbu križovali koridory, rady dverí prerušovali monotónnosť pastelových stien, boli matne olivové a matne karmínové, matne kobaltovobelasé a matne tmavohnedé. Biele, svietiace písmená oznamovali: 4384 TRAKT RB 6, 4382 TRAKT RB6. Každých sto krokov lemoval chodbu široký čierny pás, miestami ju prerušovali priedely. Po oboch stranách pásu viseli interkomy. Už som vedel, ako sa obsluhujú, malá obrazovka mi mohla ukázať súrodencov alebo mapy lodnej architektúry.
Pri tritisíckach som sa už v chodbe nudil. Vtom sklené dvere! Bolo na nich SCHODISKO. Len čo som sa priblížil, dvere sa nehlučne otvorili. Zaplavilo ma svetlo sprevádzané nespočetnými matnými reflexmi. Stál som na kraji gigantického potrubia vedúceho zhora nadol. Poľahky by sa doň vošli aj tie najkošatejšie stromy z prírodného parku. Vyčnievali doň asi pol druha metra široké, krehko pôsobiace sklené stupienky, ktoré tvorili tri schodiská, navzájom posunuté o tretinu obvodu potrubia. Nahor potrubie pokračovalo iba tromi závitmi schodiska. Ale nadol! Držal som sa modrastého a veľmi mäkkého, elastického zábradlia a nakukol som nadol. Až po dno som narátal tucet závitov. Schody pod mojimi krokmi ľahko povoľovali a perovali. Fascinovane som začal zostupovať. Prvé schody som zišiel rozvážne, potom som však bežal rýchlejšie, čoraz rýchlejšie, až sa všetko okolo mňa krútilo. Zrazu by som bol takmer spadol: schody sa trošku strmšie zvažovali a končili sa horizontálnym odpočívadlom.
Žeby som sa bol dostal na dno potrubia? Lapajúc dych, opieral som sa o zábradlie. Áno a nie. Schodisko sa končilo, ale potrubie viedlo ešte kúsok ďalej a križovalo sa s rovnako veľkým vodorovným potrubím, ktoré vyzeralo ako veľký temný tunel. Mohol som doň trošku nazrieť a začudoval som sa: aj v tomto potrubí boli schody - ale aký to malo zmysel; nik by po nich nebol mohol chodiť.
Vytiahol som si placku, prežúval som a vytriešťal oči na čudesné schody. Zdalo sa mi to také šialené, že som

zapochyboval, či by mi to guro vedel vysvetliť. Až po rokoch som sa dozvedel, že počas konštrukcie lode sa v lete bez tiaže týmto potrubím dopravovali obrovské prístroje na miesto určenia.
Zamrazilo ma. Na nahom tele mi nabehla husia koža. Dvojitými dverami som sa dostal do maličkej miestnosti. Náprotivná stena sa klenula dovnútra a tam, kde sa rozostupovala, otváral sa výhľad na kupolu s ôsmimi kreslami. Len čo som si sadol do jedného z nich, stena sa zase zatvorila.
Zároveň ako sa rozsvietili prístroje a akýsi zmätený diagram, na obrazovke sa zjavil guro a spýtal sa: "Kam chceš ísť, Beth?" Jeho hlas ma vyľakal, vyjachtal som: "Neviem."
Vtom ma akási neviditeľná sila vtisla na sekundy do kresla. Chcel som skríknuť, ale nevydal som zo seba ani slovo. Na obrazovke sa po diagrame pomaličky pohyboval svetločervený bod.
Len čo tlak poľavil, vstal som a podišiel k miestu klenutej pologule, cez ktoré som vstúpil. Nič sa neotváralo. Zaklopal som. Spočiatku nesmelo, potom som päsťami búšil do hladkej, mäkkej plastickej látky. Bol som zajatý. Vďaka gurovi.
"Počuj, čo to znamená?" nadával som.
Čosi do mňa zľahka drclo, zatackal som sa doprava, potom doľava.
"Radšej si sadni," prikázal mi gurov hlas.
Zanovito som zostal stáť. Zrazu ma akási neviditeľná sila zrazila na zem. Ležal som a od preľaknutia som sa ani nepohol. Po niekoľkých sekundách tlak poľavil a ako na posmech sa otvorila stena. Šúchal som si zadok, vrecko som si prehodil cez plece a vyšiel som z toho zákerného výťahu.
Priedely, sklené dvere, široké brány, svetlo ma sprevádzalo. Štítky, nápisy na dverách: FYZ. LAB. 11, REGENERÁTOROVÝ TRAKT, TRANSFORMÁTORY...
Postupne mi oťažievali nohy. Ocitol som sa v obrovskej hale, dovidel som len na jej najmenšiu časť. Boli tu uložené kontajnery podobné obrovským budovám. Obopínali ich hrozitánske siete z hrubých červených povrazov, ktoré rozdeľovali halu. Chcel som otvoriť jeden z kontajnerov, ale márne som škrabkal po jeho matnom povrchu. Sklamane som si sadol, začal som jesť. Dlážka, kontajner, o ktorý som sa opieral, to všetko bolo chladné.
Vládlo tu neprirodzené ticho. A ja som bol sám ako maličký chrobáčik v priestrannej lodi. Prehltol som posledný kúsok, potom som opatrne zvolal: "Haló."
Nerozľahla sa ani ozvena. Ešte raz som zvolal, teraz už hlasnejšie. Nijaká odpoveď. Vstal som a zo všetkých síl som zreval: "Haaalóóó!"
Výkrik zanikol v diaľke. Ale vzápätí sa vedľa brány, ktorou som vstúpil do haly, rozsvietila malá obrazovka do červena a z malej vzdialenosti som začul gurov hlas: "Hľadáš niekoho, Beth? Potrebuješ niečo, Beth?"
"Nie, ďakujem!" Hlas sa mi zachvel.
Červená zhasla a ja som vyšiel z nehostinnej haly. Dvere, šachty, koridory, výťahy, chodby, schody, brány, haly. Zakrivené aj priame koridory. Slepá chodba. Po jej stranách stáli čudesné figúry, chvíľu vyzerali ako človek, chvíľu ako robot. Chytil som ich za ovisnuté ramená, nazrel som do prázdnych prílb, očakával som pohyb, ale nič sa nedialo.
Jedného som uvoľnil z úchytky, rýchlo som prišiel na to, ako to treba urobiť. Padol na mňa, kývajúc rukami a nohami. Zdesene som sa spod neho vyslobodil. Zostal ležať ako bezduché klbko, ktorého neľudsky skrútené končatiny mi akoby hrozili. Opatrne som sa odplazil dozadu.
Vtom čosi jemne zabzučalo. Z tmy sa vynorilo hrozivo bizarné vozidlo. Servisný robot so vztýčenými ramenami. Zmeravel som hrôzou a tesne som sa primkol k stene, robot prehrčal pomimo a ja som si vydýchol.
Unavený a utrmácaný - ako po tom najdlhšom putovaní prírodným parkom - som si hľadal dajaké ležovisko, otváral som naverímboha dvere a nakúkal do miestností za nimi: v mnohých bolo plno obrovských aparatúr, spletitých sklených prístrojov, nástrojov zabalených do nariasených fólií z plastickej látky.
Keď som objavil kreslo, mal som jediné želanie: sadol som si doň, nohy som si pritiahol k sebe, obrátil som sa na bok, skrútil som sa do klbka, ľavou rukou som zvieral vrecko. Trasúc sa od zimy, zaspal som.
Snívalo sa mi o spleti káblov a potrubí, ktoré sa chveli a žili ako liany v džungli, o miliónoch kontroliek, ktoré sa jagali a trblietali, ale predovšetkým o nekonečných, kľukatých koridoroch s nespočetnými dverami, ktoré sa strašidelne otvárali a zatvárali v tom istom rytme, ako dýchala loď, a ja som ňou uháňal, pobádaný nepochopiteľnou úzkosťou.
Keď som sa prebudil, hriala ma mäkučká strakatá deka. S nevôľou som ju odhrnul, vstal som, údy mi ešte brneli, zacítil som obrovskú chuť rýchlo sa okúpať, zjedol som placku a dve jablká.
Na pulte pred susedným kreslom sa na zeleno rozsvietila tabuľka: TRAJEKTY PRIPRAVENÉ. Pult mi siahal po prsia. Stláčal som ľubovoľné gombíky, zaznelo bzučanie, zapaľovali sa svetlá, prístroj po mojej ľavej ruke zo seba vysúkal dlhý pás papiera. Z ničoho nič zmizla predná stena a videl som dolu do haly. Bola ešte väčšia než tá, ktorú som preskúmal deň predtým. Stáli v nej v dlhých radoch obrovské kovové chrobáky. Ale čo ako som prepínal, dolu sa nič nedialo. Akoby mi chýbalo správne slovo, akoby som bol prehliadol rozhodujúci gombík.
"Si ešte primalý, Beth," ozval sa známy gurov hlas. "O desať rokov, keď sa naučíš, čo treba, sadneš si za ich kormidlo."
"Už som veľký," zaprotestoval som, "sám som prešiel celou loďou. Dokázal som to!"
"A čo chceš s tými trajektmi?"
Gurova otázka ma zmiatla. Chcel som sa s trajektmi hrať, dobre, ale čo? Nezmohol som sa na odpoveď a vyšiel som z miestnosti. Vraj som primalý! Veď ja tomu gurovi ukážem. A hneď a zaraz. Nie až o desať rokov! Tých pár gombíkov! Rýchlo sa naučím, ako sa s nimi treba hrať!
Hore a dolu. Doľava, doprava. Týmito dverami, tamtým priedelom. HAVARIJNÁ AUTOMATIKA: ENERGETICKÁ SEKCIA: VSTUP LEN V OCHRANNOM OBLEKU. Svetelné šípky na stenách, na obrazovkách. Farby a čísla. KOMPUTEROVÉ CENTRUM. VÝŤAH (3.
Čím ďalej som bežal, čím viacej som videl, tým menej som rozumel. Oj, bol by som v týchto hodinách putovania dal neviem čo za to, aby som bol pánom nad všetkými týmito skrytými zázrakmi, nad miestnosťami a sekciami, do ktorých

som mal zakázaný vstup, nad neznámymi prístrojmi, ktoré som nevedel uviesť do pohybu. Takto som sa túlal a dávno som stratil akúkoľvek orientáciu. Proviant sa mi krátil. Pevnejšie som zovrel vrecko, iba ono ma ešte spájalo s prírodným parkom a súrodencami. Napriek tomu, že som bežal, premrzol som na kosť. Veci vôkol mňa boli studené a mŕtve a k nim patril aj gurov hlas. Prázdne chodby ma deprimovali. Nenávidel som skrútené koridory, nenávidel som ich fádne farby. Chcel som sa vrátiť do prírodného parku. Ale zatiaľ som mal ešte toľko hrdosti. že som chcel cestu ta nájsť sám.
Nahor! Tam dakde boli dvere vedúce do prírodného parku. Pravda, za každými ma očakávalo fádne svetlo lode. Snažil som sa orientovať podľa šípok, podľa značiek, ale čo ak som sa pohyboval v kruhu? Veď loď bola obrovská a nič z nej som nepoznal. Čítal som čísla traktov, ale číslice sa mi rozplývali pred očami. V žalúdku mi škvrčalo a vo vrecku som už nemal ani omrvinky. Kapitulovať pred gurom? Nikdy! Nadával som naňho, ale koridory mlčali. Volal som Alfu, volal som dokonca Deltha, ale nik mi neodpovedal a beda, ak guro vyskúšal svoj trik a oslovil ma: vtedy som si zapchal uši a uháňal som ďalej.
Kdesi som zaspal. Keď som sa prebudil, bol som v prírodnom parku, hodinu chôdze od nášho obľúbeného jazera. Nahlas som nadával na gurovo podliactvo a bolo mi pritom dobre.
Stavebnice a učebnice
Bolo nás osem. Mladší súrodenci sa ešte hrali v prírodnom parku, motkali sa na lúčke, lozili v detskej izbe, vešali sa ramám na sukne, formovali sa v inkubátoroch alebo ešte ani neboli splodení. Iba nás osem už nosilo elastickú kombinézu. Iba nás guro zaviedol do technickej časti lode. Nemali sme vstup do všetkých miestností, často nám prehradzovali cestu dvere s červenými signálnymi lampami. V tomto veku sme to ešte akceptovali, okrem toho sme z prístupnej časti ani zďaleka nevideli všetko. A každý deň nám guro dával ťažšie úlohy.
Na mojom stole ležali ozubené kolieska, jednotlivé osky a skrutky, k tomu náradie, zošit s inštrukciami. Odkiaľ som mal vedieť, ktorá skrutka kam patrí? V prírodnom parku nič také nebolo a výkres bol veľmi komplikovaný. Keď som však zbadal Zethov sústredený pohľad a Alfinu a Tethovu bezradnosť, nabral som odvahy a skúšal som, čo z toho bude. Po jednom alebo v skupinkách po dvoch sme majstrovali opreteky, usilovali sme sa odhaliť tajomstvo hybkých pružiniek.
Aj Eta pritom riadne habkala. A čo nás najväčšmi hnevalo, so svojím materiálom sa hlasne zhovárala: "Tak budeš už konečne sedieť, ty odporná skrutka!" Čo ako sme protestovali, jazyk sa jej ani na chvíľku nezastavil. Potom nám oznámila, že je hotová, a od gura si vypýtala ďalšie struny. Objavila, že keď struny napne a prstom do nich brnkne, vydávajú spevavé tóny. Načúvala a tvárila sa nadšene. Prosili sme ju, aby bola ticho, hádali sme sa s ňou, ale keď na nás pozrela očami plnými nevinnej radosti, nevedeli sme ju vykázať von.
Niekedy nám ubehli hodiny tak rýchlo, že sme ani nevedeli, a už nás guro volal jesť. Alebo sme nahnevane odhodili skrutkovač na stôl, aj to sa stávalo. Ale prinajmenšom Zeth sa po prestávke alebo na druhý deň zase pustil do práce. Potom sme aj my skladali ďalej, až kým sa to podarilo, až kým sa primitívne hodiny konečne roztikali alebo mechanická myška bežala po dlážke. Najdôležitejšie, čo sme sa naučili, bolo, že s trpezlivosťou dosiahneme a vytvoríme všetko.
S rastom našich schopností vzrastali aj naše úlohy. Aké ľahučké bolo zapojiť jednoduché elektrické obvody a ako sme sa bavili, keď sme sa škrekľavo rozprávali po telefóne, ktorý sme práve skonštruovali. Zabudli sme na všetky interkomy na lodi. A Delth zase objavil, ako vyskúšať moju odvahu: "Podaj mi ruku, Beth, a druhou sa chyť drôtu, je to len pár voltov."
Gurove dlhé príbehy o bádateľoch a vynálezcoch nás inšpirovali k najrozmanitejším pokusom. Boli sme bádatelia a vynálezcovia! Pritom nám vedomosti sotva postačovali na toľké úlohy. Hoci guro bol o všetkom informovaný, čoraz častejšie nás odkazoval na displeje, podľa ktorých sme sa učili klásť komputeru otázky v jeho jazyku: pýtali sme sa ho na chemické látky, ktoré sme potrebovali na pokus, na údaje o prístrojoch, ktoré sme si zadovážili zo skladu.
Ostatné sme si zaobstarávali z prírodného parku, rastlinky a hmyz, žaby a malé hlodavce. Chceli sme zistiť, ako je možné, že rastú a rozmnožujú sa.
"Ak sa podľa teba všetko skladá z atómov, guro, ako je potom možné, že jestvujú také rozdielne veci, napríklad mŕtve kovové skrutky na jednej strane a živé stromy alebo bytosti ako my na druhej strane?" Jeho odpovede na Gamine otázky zneli vyhýbavo. Sami sme sa chceli presvedčiť o existencii tých drobučkých stavebných kamienkov, ktoré si zasluhovali toľký rešpekt, ale guro nás len chlácholil obľúbeným výrokom: "Ešte sa musíte veľa učiť."
Zatiaľ čo s Gamou som rád pracoval na komputeri, pri pokusoch so zvieratami som ako partnerku uprednostňoval Ilonu - presne ako moji súrodenci. Ilona proste vedela, ako na to. Rýchly pohyb - a ihla injekčnej striekačky už bola v myšej srsti, bleskový hmat - a už držala hada za hlavou.
Naproti tomu Teth! Chápal som, že ustavične mu unikali myši a muchy, ale dokonca aj skrutky mu pod prstami akoby ožívali a brali nohy na plecia. Vždy keď mu od zlosti vyhŕkli slzy, musela ho utešovať Alfa, ktorá spravidla prehovorila Zetha, aby bračekovi pomohol. Od Zetha prijal aj Delth z času na čas pomoc, Zeth bol vyslovene zdržanlivý a práve preto v ňom Delth nevidel soka. Konštruktéri lode, ktorí plánovali aj náš život, nevynechali ani najmenšiu možnosť, ako nám čo najrýchlejšie a najúplnejšie sprostredkovať potrebné vedomosti. Neskôr sme sa dozvedeli, že strava obsahovala chemické substancie zvyšujúce pozornosť a že naše telesné funkcie boli ustavične telemetricky kontrolované, aby sme sa fyzicky nepreťažili. Gurovi a ostražitým televíznym kamerám neušlo ani najmenšie gesto, ani najmenší záchvev hlasu.
Keď Teth, zamračene hľadiac do zeme, chcel odísť z miestnosti, lebo sa mu v nešikovných rukách na tkáčskom stave zamotali vlákna do nerozmotateľného klbka, guro ho zastavil. "Teth, budem tvojím nástrojom, len mi musíš povedať, čo mám urobiť."
Teth neveriaco prehltol a ukázal na zauzlené vlákna. Stačilo, aby guro urobil zopár takmer nepostrehnuteľných pohybov prstami, a o pár sekúnd bolo všetko zase ako predtým. My ostatní sme sa zhŕkli okolo krosien, chceli sme

vidieť, ako funguje stroj guro. A Teth komandoval: "Tak a teraz červenú niť, potom žltú vedno s modrou, potom..."
Keď sa chýlilo k večeru, museli sme si priznať, že ani jeden z nás, azda s výnimkou Ety, by nebol vedel utkať taký nádherný vzor. Teth žiaril šťastím, že bol v ten deň bez konkurencie. Myslím, že gurovi túto pomoc nikdy nezabudol, ani vo veku, keď dávno vedel, že guro bol naozaj iba stroj.
Podľa toho, ako sme zvládli úlohy, sa meral náš psychický stav, naše intelektuálne napredovanie, naša duchovná zrelosť. Klasické testy psychológov boli zbytočné. Naše súťaženie v pestovaní kvetov, v navrhovaní programov, overovaní zapojení, experimentovaní s drozofilami malými bolo všetko zároveň: prácou, pri ktorej na čelo vystupoval pot, húževnatým učením, veľkolepou, nekončiacou sa hrou, najkomplexnejším testom našich schopností uskutočňovaným lodným komputerom a prípravou, intenzívnou a všestrannou prípravou trvajúcou roky.
Učili sme sa rýchle, viacnásobne rýchle než hypotetickí pozemskí žiaci. Učenie ako uspokojovanie základnej ľudskej potreby nás takmer bez výnimky bavilo. Ani na um nám nezišlo, že by to mohlo byť aj inak.
Vlastná izba
Žiť medzi hladkými stenami z plastov a kovu, v škatuliach a potrubí chodieb bez zelene stromov, bez bzučania hmyzu, bez trávy pod nohami, zato v nepohodlnom šatstve - dlho sme si to nevedeli predstaviť. Postupne sme sa však vďaka nespočetným exkurziám a hrám oboznamovali s technickou časťou lode. Stále sme však za svoju vlasť pokladali prírodný park.
Keď som mal asi deväť rokov, guro nás zaviedol do krátkej chodby. Každý si našiel svoju značku na dverách po ľavej alebo po pravej strane.
"Každý z vás bude mať odteraz vlastnú izbu," povedal guro, "do nej sa budete môcť utiahnuť, keď budete chcieť byť osamote. Zariadite si ju podľa svojho želania. V nej budete odteraz aj spávať."
Otvoril som dvere s belasým písmenom (a poobzeral som sa, hoci som poriadne ani nevedel, čo tam mám robiť. Nízke lôžko, komputerový terminál, interkom, pracovný stôl, holé steny len so svietidlami, prázdna polica. Sadol som si na posteľ, zase som vstal, poklopkal som po polici a odbehol som do chodby. Aj Teth a Ilona už vyšli zo svojich izieb.
Tu že by sme mali odteraz žiť, bývať? Bolo tu pusto, prázdno a chladno. Odteraz sa nebudeme deliť o spálňu, keď sa v noci prebudíme, nebudeme počuť rovnomerné odfukovanie súrodencov. Budeme sami vo vlastnej miestnosti v najstrohejšej časti lode, sami s nablýskanou technikou. Na protest som bezmocne pokrčil plecom, guro si aj tak presadí svoje. Teth, ktorý Ilonu chytil za ruku, sa natiahol aj za mojou.
"Navzájom sa budete môcť navštevovať," poznamenal guro, ako vždy informovaný o našich pocitoch. "Spálňu teraz potrebuje mladšia skupina. Ako viete, loď pravidelne produkuje nových súrodencov."
Mlčali sme. Po chvíli guro dodal: "Musíte si izby zariadiť podľa svojho vkusu, potom sa vám v nich bude páčiť."
"Nepotrebujem vlastnú miestnosť," oznámila zo svojej izby Eta.
"Zatiaľ možno nie," odpovedal guro a zdôraznil slovko zatiaľ. Rád si spomínam na prvú noc vo vlastnej izbe. Ležal som na novom, nie veľmi mäkkom lôžku, oči som mal privreté. Bolo teplo, ba pokojne, všetko bolo v poriadku, ale nie, všetko bolo cudzie a pusté. Myslel som na súrodencov, zvieratá v prírodnom parku, myšlienky sa mi krútili dookola.
Čosi mi zaškrabotalo na dvere, preľakol som sa. Do izby vkĺzla akási postava, ktorú som v slabom nočnom osvetlení nespoznal.
"Nemôžem zaspať," povedala postava, bola to Gama. Celkom samozrejme si sadla na posteľ, nohy si pritiahla pod širokánsku nočnú košeľu. "Máš dosť miesta?"
"Ak neprídu ešte ďalší," povedal som s úľavou v hlase. Lôžko, primerané dospelému, poskytovalo dosť miesta pre obidvoch. Ale prv ako sme si rozplietli nohy - každý sa usalašil na jednom konci lôžka -, na chodbe sme začuli akýsi ruch.
Zatajili sme dych. Gama nechala dvere na škáročku pootvorené. Vtom sme začuli plačlivý hlas: "Kde ste všetci? Haló..." Vošiel k nám Teth a dychčal. "Tak tu ste... Beth, to si ty..." Zatriasol mnou, hoci som vôbec nespal.
"Beth, Gama, počujete, ostatní sú preč. Nemohol som, nemohol som spať... ich izby sú celkom prázdne... zaspali a sú fuč niet ich!" Teth opäť dychčal.
"Pohľadáme ich, veď sa nemohli prepadnúť!" Gamin hlas znel ustarostene.
V trojici sme vycupitali na slabo osvetlenú chodbu. Zethova izba - prázdna. Ilonina izba - prázdna, posteľ nedotknutá.
"Toto je moja izba," prerušil Teth naše hľadanie. Šli sme ďalej.
Etina izba - prázdna, Delthova izba - prázdna, chýbala prikrývka. Postupne som sa začínal báť, rýchlo sme sa prešmykli okolo Gaminej a mojej izby a otvorili sme dvere do Alfinej miestnosti.
Privítalo nás tiché drkotanie. Boli tu, ležali krížom-krážom na posteli, na dlážke. Vtisli sme sa do kúta, odbehol som ešte po svoju a po Gaminu deku, potom, šťastlivo spojení, sme sa pokúšali zaspať. Ale každú chvíľu sa ktosi pomrvil, vystrel si nohu, odokryl sa, aby sa mu lepšie dýchalo. Na spánok sme ani nepomysleli.
Nakoniec sme prišli veci na koreň. Vrátili sme sa do svojich izieb, ale interkomy sme nechali zapnuté. Každý tak mohol každého počuť, kolektív sme si udržali. Rozprávali sme sa a postupne sme pozaspávali. Bolo to ako deň predtým, ako za starých dobrých čias spálne. Na druhé ráno sa zdalo, akoby oddychovanie spiacich súrodencov naplňalo celú loď.
V nasledujúce dni sme sa učili, ako sa treba zariadiť. Alfa si ako prvá vyzdobila izbu kvetmi. Zvieratá z prírodného parku sme na izby nebrali, veď aj načo, tam sme sa s nimi mohli hrať do sýtosti.
Delth si izbu skrášlil fotografiami výbuchov sopiek, záplav a tornád. Eta v tom čase objavila záľubu v hudbe. Miestnosť si priam prepchala flautami rozličných rozmerov, ktoré vyrábali lodné automaty podľa pozemských vzorov. Dokonca sa na nich naučila hrať. Neskôr, oveľa neskôr si objednala spinet.
Dlho som premýšľal, ako si zariadiť izbu. Všetko mi prichodilo akési neútulné. A tých pár osobných vecičiek, ktoré som si doniesol zo spálne a z herní - bol medzi nimi môj macko - sa na veľkej polici stratili. Zeth vo svojej izbe rád majstroval, ale na to predsa bola dielňa. Od Gamy som odpozeral nápad s knižkami. Vypožičal som si teda knihy, čítal

som ich a odkladal si ich na policu, vyzeralo to pestrofarebne a inteligentne. Ale či nebolo výhodnejšie používať priamo komputerový terminál? Zdalo sa mi, že najskôr by som svoje cítenie vyjadril abstraktnou výzdobou na stenách. V neskorších rokoch mi v miestnosti viseli viacfarebné výkresy lode, pestré schémy zapojení a mätúce prehľady biochemických reakcií. Ale časom ma aj tie nudili.
Iba z panoramatického okna na čelnej strane, do ktorého som si mohol naprogramovať ľubovoľné obrazy, som si nerobil ťažkú hlavu. Taký Teth si ho ustavične menil - od rovných pozemských lúk po rozoklané pozemské pohoria, po nekonečne šíre pozemské moria, ale zakaždým s tmavobelasým nebom a žiarivým slnkom - ja som poznal len jeden variant. A tak mi naň dopadol posledný pohľad, kým som zaspal, a prvý, keď som sa prebudil: na nekonečnú čiernu priepasť kozmu, z ktorej svietili iba prenikavo ostré bodky hviezd. Vyzeralo to, akoby ľodná stena na tom mieste bola vykrojená a vákuum siahalo až ku mne do izby.
Špekulácie
Gama nás pri všetkých možných i nemožných príležitostiach prekvapovala odvážnymi myšlienkami. Trávievala oveľa viacej času pri vyučovacích strojoch, pri komputerových termináloch, pri zásobárňach vedomostí a žiadostivo do seba nasával všetko, čo konštruktéri lode zakódovali do drobučkých kryštálikov nositeľov informácií.
Keď sme len tak naverímboha kládli strojom otázky, nachádzali sme nové a prekvapivé fakty. Ale iba Gama sa výstupnými dátami vedela inšpirovať, údaje interpretovala po svojom a vyvodzovala z nich vlastné názory. Čo sme my pokladali za bernú mincu a posledné slovo Zeme, pre ňu znamenalo iba východisko dlhej a ustavične sa rozkonárujúcej reťaze myšlienok. A často nás miatla svojimi nezodpovedateľnými otázkami a čudesnými nápadmi.
Gama neverila zakódovaným správam o Zemi a o kozme. Nakriatla ma, aby som experimentálne preveril podaktoré triviálnejšie fakty z tých najrozličnejších oblastí poznania. Celé dni sme trávili tým, že sme v prírodnom parku a vo veľkých radiálnych potrubiach lode z výšky púšťali kamene. Tabuľky s časom pádu a dráhou, ktoré sme starostlivo zostavovali, nesúhlasili s tabuľkami, ktoré vypočítal komputer. Naše kamene padali rýchlejšie a ustavične sa odchyľovali od priamky.
Súrodencom postačovalo naplánované učenie a normálne skladačky. Ked sme im rozprávali o svojich experimentoch alebo keď sme ich vyzvali, aby nám v nich pomohli, len sa smiali.
"Tak vám treba! Načo chcete byť múdrejší, než je komputer? Načo to meriate, keď on vie výsledky vopred a lepšie?" Delth sa pobavene plieskal po stehnách.
"Správne ste odvážili tie kamene? A koľko je trikrát tri?" doberala si nás Eta.
Vraj vážiť kamene! Vraj sme nesprávne merali a počítali! Pociťovali sme to ako urážku.
"Stačí jediné protirečenie - a všetko môže byť podfuk!" bránila sa Gama.
Ked som si pomyslel, aké hory faktov a zákonov by sme museli preveriť, aby sme si boli istí, až sa mi zatmelo pred očami. "Ľudstvo potrebovalo niekoľko tisícročí, aby zhromaždilo tieto vedomosti," zdôrazňoval guro. Ľudstvo - nuž dobre, ale či ľudstvo jestvuje? V tie rušné dni, keď sme svoje skúsenosti nijako nevedeli dať do súladu s údajmi z komputera, sme mali pocit, akoby sa nám svet kúsok po kúsku rozpadával, akoby sa nám rozplýval v číre dohady a preludy.
Vyčerpaní a v rozpakoch sme sa spolu s Gamou vybrali za gurom.
Ten nás pochválil ako pravých potomkov pozemských vedcov a vysvetlil nám zdanlivé protirečenie: "Na lodi na rozdiel od Zeme nepôsobí sila príťažlivosti, ale sila odstredivosti. Preto nemáme kvadratický zákon pádu, ale asymptomaticky lineárny." Iba som prehltol a najedoval som sa. Že sme na to neprišli sami! Veď to bolo detinsky jednoduché.
Aj po tom, ako sme si šťastlivo vysvetlili záhadu nášho sveta, Gama naďalej rada všetko spochybňovala. Stále sa o všetkom chcela presvedčiť sama, neverila vlastným očiam a už vonkoncom nie spoľahlivým spínacím obvodom.
"Odkiaľ môžeme vedieť, že údaje uložené v pamäti sú správne? V poriadku, zákon voľného pádu sme si vysvetlili a veľa vecí sa dá overiť. Ale ako to vyzerá so záznamami o dejinách Zeme! To si nemáme ako overiť, môžeme tomu buď veriť, alebo neveriť... Predstav si, že lod by jestvovala večne že by ju nikto nebol vytvoril. Ale nie, vieme predsa, že jej materiál by nevydržal naveky, nanajvýš dajakých pár miliónov rokov, ak by teplota poklesla do blízkosti absolútnej nuly...
Alebo si predstav, že loď nevytvorili oní záhadní ľudia, ale iná bytosť, nazvime ju tvorcom. Povedzme, že by nás tento tvorca chcel ponechať v neistote, pokiaľ ide o vznik lode - nič by nebolo vhodnejšie než rozprávka o Zemi a pracovitých pozemšťanoch, ktorí z neznámych pohnútok postavili loď! Loď je skonštruovaná, skvele vymyslená až do posledného systému nechápem, Beth, prečo by informácie uložené v pamäti nemohli byť tiež vymyslené?"
Zavrtel som hlavou. Dali by sa vysloviť tisícky takýchto dohadov, ale dokázať ich, to je niečo iné. Najpokojnejšie sa nám dalo žiť práve s vierou v ľudí. Gama sama uznávala, že sa k svojej hypotéze dala zviesť nevedeckými predstavami pozemšťanov a že tento jej predpoklad je trošku pritiahnutý za vlasy. Napriek tomu tie dôvody vraj nemôže pokladať za rozhodujúce.
Mal som pocit, akoby niektoré z Gaminých nápadov vychádzali z očakávania, že vo mne vyburcujú najvnútornejšie úzkosti. Spustila sa na dlážku, oprela sa o riadiaci pult displeja a hlavou zľahka udierala do obloženia z plastov. "Ako málo, primálo vieme... Veď nepoznáme ešte ani loď, nieto jej účel, alebo ako ju treba riadiť... Beth, ak okolo lode nie je nekonečný vesmír a vzdialené hviezdy, ale len prázdnota, totiž ak okrem lode nejestvuje nič iné... Nebolo by to hrozné?"
Akej predstavy som sa hrozil väčšmi: predstavy nekonečného sveta bez stien a ohraničení, alebo predstavy konečnej, úzkej lode, v ktorej sme žili iba my?
Navrhol som Game, aby so mnou utiekla zo sveta zdania komputerov do reality prírodného parku, kde sme mohli chytiť do ruky každé stebielko trávy, každý okruhliak, každý tŕň, ktorý nám rozškrabal pokožku, kde všetko bolo naozajstné -

kde všetko bolo vecou, o ktorej sa nedalo pochybovať.
Podaktoré z veľkých otázok malej Gamy by som dnes poľahky vedel zodpovedať, iné nie. Prírodovedecké poznatky uložené v pamäti lode sa ukázali ako správne a okrem toho boli také rozsiahle, že postačili na veľa, veľa rokov. Až dnes sa pracuje na niečom, čo by mohlo znamenať ich prekonanie. Ale Zem, tá zostane zrejme len hrôzostrašnou a krásnou rozprávkou, pretože je hlboko stratená v minulosti. Tá rozprávka môže byť pravdivá - ale ani my, ani generácie po nás si ju nebudú môcť overiť. A konštrukcia lode? Naše vlastné projekty na ňu vrhajú celkom nové svetlo.
Zrýchlenie
Pri jednom z učiacich strojov, ktoré mi sprostredkúvali základy teoretickej mechaniky, ma prekvapil čudný tón: niečo ako jemné, sotva počuteľné cvrlikanie a bzučanie, šírilo sa všetkými objektmi, nedalo sa pred ním utiecť, všade sme ho počuli. Zvuk zaznel celkom nečakane a neskôr sa rozšírila klebeta, že práve v tej chvíli sa bábätká zborovo rozrevali a že džungľa vtedy na okamih stíchla.
Ihneď som skončil, prístroj som vypol, pretože som si pomyslel, že ide o poruchu. Preskúmal som zvyšné systémy v izbe, prstami som skúšal nahmatať, odkiaľ pochádzajú vibrácie, ale z nich tón nevychádzal. Alebo sú na vine moje uši? Ešte aj dnes mi všeličo povystrájajú, zahučí mi v nich, hoci zvonku na to nedostanú nijaký podnet. Pokúsil som sa teda vysvetliť tón týmto spôsobom, šiel som do zdravotnej sekcie. Dnes je to naopak, pri každom najmenšom autogénnom zapišťaní si mimovoľne pomyslím: Žeby brzdil svet?
Na chodbe som stretol Mytha, ktorý začul to isté, a potom Jotu. Boli to súrodenci z druhej skupiny, pred niekoľkými dňami sa nasťahovali do vlastných izieb v technických priestoroch lode a vzrušene pobehovali hore-dolu. Iba Jota, najstaršia z nich, na mňa pokojne hľadela.
"Akú hlúposť ste to zase vyviedli?" opýtala sa ma ironicky. Zatváril som sa, že som jej poznámku nepočul a že si nevšímam jej neúctivé správanie. S pocitom domáceho pána som vykročil k najbližšiemu interkomu.
Gurov známy hlas stručne vysvetlil: "Loď vstúpila do brzdnej fázy. Ešte deväť rokov do cieľa."
Vtedy sa ma zmocnil pocit, že vidím loď pred sebou - ako pozorovateľ stojaci mimo.
Storočia, tisícročia letela loď cez nekonečný vesmír, meravo a mŕtvo ako galaktická kométa. Podľa kozmických kritérií pomaly, lebo veď čo to je pár sto kilometrov za sekundu? Vyššie relativistické rýchlosti loď so svojím pohonným systémom a množstvami vodíka, ktoré mala k dispozícii, nemohla dosiahnuť .
Teraz, po dlhej, pridlhej prestávke zase pracovali hnacie agregáty, vrhajúc pred seba horúce hélium. Kto chce, môže tento proces nazvať brzdením, ale ja som ho pokladal za zrýchlenie a fyzikálne to bolo správne. "Zrýchľujeme" - nebolo to nádherné slovo plné nádeje, ktoré som oznámil všetkým súrodencom?
Druhá skupina využila nečakanú udalosť na to, aby celý deň v prírodnom parku oslavovala. My veľkí - Alfa mala už jedenásť rokov - sme mykli plecami a mali sme pocit, že sme oveľa múdrejší než oni.
Neskôr Gama povedala, že je to podľa nej prvý dôkaz toho, že sa nachádzame v kozmickej lodi. Zrýchlenie bolo síce priveľmi nepatrné, než aby sme ho mohli priamo vnímať, ale tón, všadeprítomný tón v pozadí zmenil náš svet. Odteraz sme vedeli, že loď letí k ďalekému svetelnému bodu. A kým k nemu doletí, chceli sme sa ju naučiť kormidlovať.
Prebúdzanie tiel
S telami dievčat sa robilo niečo, čo sme takmer nechápali. Alfa, najstaršia z nich, sa znepokojila a vyľakala, keď si na stehnách našla zaschnutú krv, hoci sa neporanila. A guro to označil za celkom normálne! Boli sme zdesení a guro nám dlho vysvetľoval, že nielen rastieme, ale že sa nám tým zároveň menia aj telá.
"Nechcem sa zmeniť, chcem byť taká, aká som!" Čo ako impulzívne Gama protestovala, aj jej čas nadišiel.
Nevedeli sme si predstaviť, že by sme sa mali zmeniť na čudesnú sortu ľudí, ktorí podľa gurovho rozprávania osídľovali Zem a ktorých nazýval dospelými. Neveľmi nám záležalo na tejto premene, lebo to, čo sme vedeli o pozemských dospelých, bolo zarážajúce a priam nezmyselné.
Alfa sa menila, bolo to na nej vidieť. Pod priliehavou kombinézou sa jej nežne klenuli prsia. Spočiatku sa snažila pred nami tieto obliny zakryť ako dajakú telesnú chybu, potom jedného dňa sa jej správanie nečakane zmenilo. Konečne bola v niečom pred nami, hoci nie v riešení komplikovaných počtových úkonov alebo v kreslení zamotaných schém zapojení.
Vidím Alfu ešte dnes pred sebou, ako stojí pri obedňajšom stole, kým my ostatní sme už sedeli, ako sa hrdo vypäla a oznámila: "Guro vraví, že čoskoro budem zrelá!" Ako ma zasiahol jej vyzývavý pohľad, ktorému som nevedel vzdorovať. Miesto toho som sa vidličkou prplal v zelenine na svojom tanieri.
"Hlavná vec, že nemáš červíky." Eta nás opäť rozosmiala. Od susedných stolov sme začuli hlúpučký chichot mladších súrodencov.
Alfa bola podľa môjho vtedajšieho slovníka čoraz švihnutejšia. A začala sa o mňa uchádzať. Presvedčila Ilonu, aby si, vymenili miesto pri pokusoch, takže potom mohla robiť katalyzačné reakcie so mnou. A čoraz častejšie ma akoby náhodou stretla na chodbe alebo v spoločenskej miestnosti. Nebyť jej čudesne strnulých, hltavých pohľadov, zrejme by som si ani nebol všimol, že tie náhody sa nejako znásobili. Ale ako na mňa hľadela! žeby aj to bol príznak dospievania?
Raz večer, keď som už ležal v posteli a pred spaním som si chcel prečítať zopár stránok z napínavej, farebne ilustrovanej knižky o vzniku vesmíru, ktosi mi nesmelo zaklopal na dvere.
Len čo som odpovedal, už v mojej izbe stála Alfa, tenučká nočná košeľa jej siahala nad kolená. Sadla si ku mne na posteľ, tvárou, obrátená ku mne.
"Čo je?" unavene som sa spýtal.
"Neviem," nerozhodne povedala, "len som proste chcela nakuknúť, čo robíš..."
"Nežartuj." V duchu som si pomyslel svoje a zase som chytil knihu do ruky.
Nežne sa mi dotkla ramena. "Zdá sa mi, že to s tou katalýzou nie je celkom v poriadku."

Spýtavo som na ňu pozrel. Takéto úvahy neboli pre ňu typické, skôr mi pripomínali spôsob, akým rozmýšľala Gama.
"Ako môže železo riadiť reakciu, keď sa pritom vôbec nezmení?"
"Veď vieš, aktivačná energia," povedal som stroho. Alfe zvlhli oči. "Beth, neposielaj ma preč."
"Ty si čudná, Alfa, čo je s tebou? V laboratóriu, pri komputeri, nikde mi nedáš pokoj, všade za mnou beháš. Hľadíš na mňa ako had. Nie si chorá? Ak odo mňa niečo chceš, povedz mi to rovno!" Alfa vyskočila a vybehla. Vydesene som vstal a šiel som zavrieť dvere. Bola jednoznačne švihnutá.
Na druhé ráno Alfa chýbala pri raňajkách; ako povedala Gama - predtým plakala. To ma uspokojilo, lebo tým sa potvrdilo, že Alfa je chorá. Keď som sa jej na to spýtal pri obede, vôbec nezareagovala. Ani s ostatnými sa nezhovárala. Oči mala červené.
Istý čas sa mi Alfa vyhýbala. Bol som dokonca rád, že si zase vymenila miesto pri pokusoch, lebo Ilona nerozliala ani kvapôčku kyseliny. Súdiac podľa niektorých Gaminých poznámok, Alfina choroba sa nezlepšovala.
Jedného dňa potom prišla Alfa za mnou k učiacemu stroju. Rukami si nervózne prešla po kombinéze a sklopila predo mnou oči. "Musím ti ukázať niečo dôležité, Beth, pod so mnou na ostrov!"
Začudovane som sa vybral za ňou. Čo také neznáme už len mohlo byť v prírodnom parku? Prv ako sme vstúpili do sveta detstva, odložili sme oblečenie. Alfa si dodala odvahy a pružne vykročila. Nepochybne: zmenila sa, hoci som presnejšie nevedel povedať, akým spôsobom. Dokonca aj jej pohyby boli akési vláčnejšie.
Vtom sa rozbehla, bez váhania skočila do jazera a plávala na druhú stranu k ostrovu, tak rýchlo, že som ju už nedohonil. Tam na brehu mi hľadela v ústrety a s pôžitkom, pomaličky si utierala vodu z hornej časti tela. Ešte prv ako som vyšiel z vody, odbehla za stromy.
"Hej, čakaj!" udychčane som na ňu kričal. Po niekoľkých minútach som ju našiel. Ležala v tráve a oči mala zatvorené.
"Hej!" Zhlboka som sa nadýchol. "Kde je to, čo si mi chcela ukázať?"
"Tu," zašepkala, "ja som to."
Zabudol som pokračovať v pohyboch potrebných na vydýchanie. "Čože?" neveriaco som sa opýtal.
"Pozri na mňa. Naozaj sa ti páčim len tak málo?"
"Páni, no toto..." Čupol som si k nej, hľadel som jej na čierne, lesklé telo a vôbec som tomu nerozumel. Vraj či sa mi páči, alebo nepáči - veď je to nezmysel. A kvôli tomu ma sem vylákala od mojich úloh?
"Beth, povedz, páčim sa ti aspoň trošku?" zaševelila tíško.
"No jasné, že sa mi páčiš, prečo nie."
"Tak si sadni ku mne, celkom ku mne." Neotvoriac oči, nahmatala mi rameno a pritiahla si ma k sebe. Jej dlaň pálila ako oheň. "Si jediný, Beth, kto ma môže pochopiť, tí ostatní sú všetci primalí. Dlho som o tom premýšľala. Vieš, teraz som dospelá,"
Trošku sa nadvihla a pozrela mi do očí, "tak hrozne dospelá ako pozemšťania, viem to určite. Aha..." Moju dlaň si položila na svoj drobný prsník, tento hmatateľný dôkaz.
Opatrne som si odtiahol ruku.
"Beth, prosím, chyť ma, necítiš, aké je to krásne? Stále by som sa chcela túliť len k tebe."
"Veď nie som tvoja rama." Alfa ma desila. Najradšej by som bol pred ňou ušiel, tak veľmi ma desila. Ale čosi ma pri nej držalo, hoci som nevedel, čo mám robiť a čo sa so mnou robí. A vtom začalo jej vzrušenie vyžarovať aj na mňa.
Alfa ma hladkala a bozkávala všade, kam sa jej dostali pery. Kde si stratil rozum, uvažoval vo mne jeden Beth, ako len môžeš robiť také hlúposti, dotýkať sa jej ústami, veď nie si zviera. Ale svojím spôsobom som aj ja zviera, ozýval sa vo mne druhý Beth a obidvaja sme boli zmätení.
Nepoznali sme ani zákazy, ani tabu. Hrali sme sa so svojimi telami. Nič nám v tom nebránilo. Alebo predsa niečo? Žeby bola na príčine iba naša nešikovnosť, naša nesmelosť? Čaro hry razom pominulo. Vytriezvene som pozrel na Alfu. Aj ona sa potila ako ja. A ešte pred chvíľočkou veľa nechýbalo, a bol by som ju urazil.
Ako si len mohol vyviesť čosi také? Také nezmyselné živočíšne hry? pýtal sa vo mne jeden Beth. A druhý nahlas oslovil Alfu: "Vôbec tomu nerozumiem!"
Cítili sme sa podvedení, chýbalo tomu naplnenie, a tak sme len sedeli a vymieňali si zbytočné slová. Čo ak je to u ľudí celkom, celkom inak? Alebo sme ešte nedorástli? Čia to bola vina?
Alfa vzlykala: "Nemáš ma rád." A ja som cítil, že som zlyhal, hrozne som zlyhal.
Zničení sme sa vliekli k brehu. Tam na nás čakal so svojimi radami guro, ako vždy vynikajúco informovaný. Vraj nedá sa nič robiť, ľudia sa musia všetkému učiť od začiatku.
Bola to nová hra, pôvabnejšia a rozkošnejšia než všetky ostatné, ktoré sme poznali. Nebolo mojou ani Alfinou zásluhou či vinou, že naše ľúbostné hry zostali bez následkov. Lodný komputer nám predvídavo pridával do stravy hormóny, ktoré síce neovplyvňovali normálne funkcie tela a jeho orgánov, ale zabraňovali spájaniu buniek.
Naši súrodenci si vzápätí všimli, že pred nimi skrývame tajomstvo. Rovno sa nás na to spýtali, a hoci sme nemali dôvod niečo pred nimi skrývať, radšej sme sa vyhli priamej odpovedi. Neviem, či nás pozorovali pri našich opätovných návštevách na ostrove, ale jedného dňa Delth tvrdil, že to nič nie je, aj on by to vedel.
Osobitne dievčatá sa snažili v ničom nezaostať za Alfou. Alebo ju dokonca pretromfnúť ako Ilona, ktorá za noc nadobudla najvyvinutejšie formy. Delth a ja sme ju nemilosrdne odhalili a na stôl s raňajkami sme vyložili kusy vaty a náplasti. Ilona kričala a protestovala, ale vzbudila želanú pozornosť dokonca aj mladších súrodencov. Druhá skupina nás v tom čase pravdepodobne pokladala za beznádejne šialených, lebo od nás bočili.
Nie je dôležité uvádzať poradie alebo jednotlivé páriky. Jedno je isté: v priebehu roka spoznalo v našej osmičke každé dievča každého chlapca. "Zaplávame si na ostrov?" znamenalo bežné vyzvanie.
Nevyhnutne z toho vyplývala rivalita, ale na ňu sme po ďalších šťastných hodinách rýchlo zabudli.
Deti, ktoré plne vlastnili svoje tela! Roky ešte trvalo, kým sme dozreli po duchovnej aj po citovej stránke.

Totaloskop
Učiť sa - ako málo znamenajú nabifľované fakty a nimi vytvorené súvislosti. Chýbalo nám niečo, čo nám nemohol vyrozprávať ani guro, o čom sme sa nemohli dočítať v nijakej knihe, ale čo sme sa nedozvedeli ani v terminálovej učebni. My sami sme tento nedostatok zatiaľ nepociťovali, a dokonca aj v tom prípade, ak by to bolo tak - nič by nám to nebolo osožilo.
Svet lode, život v prírodnom parku, sociálne teórie, ktoré sme si usilovne osvojovali, ba ani nažívanie v našej malej skupinke nemohlo odstrániť tento nedostatok: nedostatok životnej skúsenosti, spoločenského porozumenia, dejinného vedomia. Spojení s ľudstvom iba pupočnou šnúrou génov, vychovaní robotmi, bez média veľkej spoločnosti, bez skúseností, ktoré sa vedome alebo nevedome dajú získať len v nej, by sme boli bezmocne vydaní napospas vlastným spoločenským problémom. A ktovie, čo by sa v tomto prípade bolo stalo s Andymonom, či by sa naša malá pospolitosť bola dožila dnešného dňa.
Pravda, konštruktéri lode vynašli náhradu za kultúrne prostredie lode, ktoré nám tak chýbalo: totaloskop. Stálo ma veľa námahy, kým som ho po prvý raz použil. Musel som sa zobliecť a ľahnúť si na anatomicky tvarovanú posteľ v schránke totaloskopu. Na pokožku som si musel prilepiť nespočetné senzorické efektory tlaku, tepla, bolesti. Podaktoré z mojich nervových ciest bolo výhodnejšie dosiahnuť elektrickými kontaktmi, tenšími ako vlások, iné zasa silnými elektromagnetickými poľami. Tak to bolo na hlave, na ktorú som si musel nasadiť bizarnú prilbu.
Chvíľu som váhal. Všetko bolo také neskutočné. Išlo totiž o to, oklamať mojich päť alebo i viacej zmyslov - kvôli novej realite, kvôli tomu, aby som si rozšíril vedomie. Nedôverčivo, pochybovačne, ale napokon odhodlane som si nasadil prilbu. Vysokokomplikovaný prístroj sa samočinne prispôsobil a naladil na moje individuálne psychické osobitosti. Zrakovým poľom mi vírili pestrofarebné a žiarivé iskry, zacítil som vôňu čudesných pachov a na pokožke a v ušiach bolestivé svrbenie. Až potom konečne nastala rovnováha, komputer určil moje individuálne parametre pre používanie totaloskopu a uložil si ich do pamäti. Ponoril som sa do nevýslovnej čiernej, ani teplej, ani chladnej černe, temnejšej než bezsenný spánok.
Po neurčitej chvíli, keď sa nič nedialo, som sa ocitol v známom prírodnom parku, akoby som sa bol zrazu prebudil. Závan vetra ku mne donášal zvuky a pachy džungle.
Guro sa spýtal: "Beth, kde sa nachádzaš? Je to park? Áno a nie. Over si, či objavíš akýkoľvek . náznak ilúzie. Poštíp sa do ramena. Bolí ťa to, ilúzia je totálna."
Hoci som vedel, že sa nachádzam v totaloskope, odpovedal som gurovi a on so mnou hovoril ako zvyčajne.
Všetkými prostriedkami som sa usiloval odhaliť ilúziu, bežal som vysokou trávou, skočil som do jazera, zacítil som vodu, vnímal som, ako sa mi namáhajú svaly. Dve hodiny som blúdil, pritom som dokonca stretol Ilonu, ktorá sa mi takisto sťažovala na opravdivosť ilúzie, vyšiel som z parku, aby som sa prešiel po lodi, ale nezistil som nič, ani na lodi, ani vo svojich pocitoch, čo by sa bolo zmenilo, zostal som zajatý vo svete ilúzie.
Pred jedálňou som stretol Gamu, ktorá mi zadychčane pošepkala: "Aj ty si objavil riešenie? Totaloskopy!"
Kráčal som za ňou do miestnosti s totaloskopom, váhavo som zastal pred prístrojom, do ktorého som vstúpil iba prednedávnom. Len odvahu! Otvoril som ho - na anatomicky tvarovanej posteli nikto s prilbou na hlave neležal! Ilúzia odporovala pamäti. Keby som sa mohol spoľahnúť na pamäť, vedel by som odhaliť akýkoľvek svet zdania. Bez ďalších problémov som sa podrobil totaloskopu, stotožniac ilúziu s realitou.
Guro ma privítal v prírodnom parku so slovami; "Takto si sa, Beth, naučil, že medzi ilúziou a realitou môžeš rozlišovať iba vďaka mozgu, vďaka pamäti. Ale aby si sa mal o čo oprieť, dám ti červený bod, ktorý ti bude svietiť po pravici, keď sa budeš nachádzať v totaloskope. Nadnes stačí."
Na okamih ma obklopila tupá temnota, potom som sa vyslobodil z útrob totaloskopu. S úľavou som z neho vyliezol. Guro stál pri vchode do jedálne a všetci sme sa k nemu nahrnuli.
Iba Gama o niekoľko hodín neskôr zapochybovala o gurovej téze, keď sme sa o tom rozprávali. A po zážitkoch toho dňa ani neznelo tak trúfalo a nepravdepodobne, že nijaká skutočnosť nejestvuje, iba ilúzia a zdanie, keďže sme od svojho zrodu alebo od utvorenia našej terajšej pamäti vystavení vplyvu obrovského totaloskopu. A ako tvrdila, azda aj ja, Beth, som len zdanlivý človek, vytvorený pre jej pobavenie.
Náš rozum vytrénovaný logickými automatmi vedel tvoriť hypotézy a do dôsledkov ich rozvíjať - a ani sme im v podstate nemuseli rozumieť.
"Ak som teda čiry tieň," pošepol som Game, "iba prelud, ktorý si nevie dokázať vlastnú existenciu, potom som rád, že vôbec prebývam v tvojej fantázii."
"Hlúposť," odvrkla Gama, "som presne tak málo reálna ako ty."
Totaloskopy zapôsobili na našu malú pospolitosť ako povíchrica, najpevnejšie vzťahy postavili na hlavu, popretŕhali naše putá a opäť nás zahnali dokopy. Vlastné skúsenosti, ktoré sme nadobudli v totaloskopoch bez súrodencov, nám prekážali vo vzájomnej komunikácii. Predtým, keď sme od rána do večera spoločne jedli, hrali sa a učili, nám často vystačilo jediné slovíčko, jediný pohľad, jediné gesto, aby sme si odovzdali myšlienky. Všetko sa zmenilo, vleteli sme do dospelosti, ktorá sa vymykala akýmkoľvek doterajším predstavám. Náš triezvy, jasný a prehľadný svet sa drobil pod náporom pozemských zážitkov pri putovaní svetom. Fascinovala nás vzdialená neznáma Zem.
Teth sa vychvaľoval, že na primitívnej vikingskej lodi objavil Ameriku. Odpovedali sme mu, že on na tom má najmenšiu zásluhu a zožali sme za to trpké výčitky, ktoré odvážnemu moreplavcovi vôbec nesvedčali.
Delth sa dlhé mesiace pohyboval v dejinách ľudstva ako vojvodca, čínsky cisár a hlava cirkvi, až kým sa, unavený večnými atentátmi a vraždami, večným rozkazovaním a večnými podvodmi, utiahol ako osamelý Tarzan do neprístupných džunglí.
Alfa porodila desiatky detí a uisťovala nás, že si deti vlastne neželá, ale že ju k tomu ženie logika jej ilúzie.
Eta si metodicky preverovala možnosti: princezná a žobráčka, balerína a bosorka, eskimácke dievča a kráľovná

amazoniek, dáma z lepšej spoločnosti a práčka. Povedala, že ľudia nemajú zmysel pre to, aby boli šťastní. Ale ktovie, či to nebolo dané jej psychikou, jej zvláštnym výberom?
Zeth o svojich dobrodružstvách neprezradil nikomu ani slovko, hrozilo, že sa celkom vymkne z nášho kolektívu a že ho nadobro pohltí totaloskop. Jeden z komputerov uňho diagnostikoval závislosť a vynútené správanie a po troch ďalších popoludniach vychudnutý Zeth s neprítomným pohľadom v očiach utiekol do parku, ba vyhýbal sa dokonca aj jedálni, miestu našich obvyklých stretnutí, a trvalo celé dni, kým sa z toho dostal.
Čo všetko sme poobjavovali pri našom putovaní svetom v totaloskopoch! Ak sme dovtedy pokladali rozličnosť našej farby pleti za samozrejmú, veď i kvety kvitnú na červeno, žlto a belaso, zrazu sme sa dozvedeli, čo všetko spôsoboval tento nepatrný rozdiel.
"Nechcem byť biela," sťažovala sa Ilona gurovi po jednom popoludní strávenom v totaloskope. "Belosi vždy hrozne utláčali seba i iných. Nemohol by si ma zmeniť, guro? Veď Alfa a Eta sú také krásne čierne!"
"Ešte prídeš na to, že rasa je bezvýznamná," triezvo ako vždy jej vysvetľoval guro. "Všetky farby sú krásne. Od toho nezávisí, či z teba bude dobrý, alebo zlý človek."
Krásna a krutá Zem, aká si nekonečne bohatá! Celé týždne sme spoznávali niekoľko desiatok ľudí a ich životné podmienky, prežívali sme nepatrný výrez z dejín Zeme. Zem však osídľujú miliardy ľudí - a nikdy nepostrehneme ani najmenšiu čiastočku ich existencie.
Každé popoludnie nový život. V tom bol totaloskop neúprosný: nestrpel opakovanie. Nikdy sme celkom nezistili, čo bolo cieľom učebného programu - svoje ilúzie, svoje pobyty na Zemi sme si mohli vyberať sami, podľa vlastného, viac než skromného uváženia.
Citmi a nezmazateľnými spomienkami nás totaloskopy pútali k Zemi. Svet lode sme odvtedy videli novými očami, vo svetle nových skúseností. Loď dakedy taká nepredstaviteľne veľká, sa nám stávala pritesnou.
Byť Gamou
Už v tom čase mi zo všetkých súrodencov bola Gama najmilšia. Čo aká atraktívna bola Alfa na ostrove, vo všedné dni učenia sa rýchlo dostavil okamih, keď mi prichodila fádna a dotieravá. Ešte vždy ma vzrušovala a vábila, ale o nových problémoch som sa najradšej radil s Gamou, ktorá pre mňa naďalej zostávala najväčšou záhadou. Vždy som vedel, čo znamená Etin chichot. V Alfinej tvári sa zrkadlil každý z jej citov a Ilona vždy mala na jazyku, čo si práve myslela, ba i viac. Gama miesto toho mlčala. A keď sa rozhovorila, ustavične z jej reči zaznievali vedľajšie tóny a náznaky skrytého druhého zmyslu. A najhoršie zo všetkého bolo to, že som mal pocit, akoby nado mnou mala prevahu, akoby rýchlejšie uchopovala vedomosti, ktoré nás zaplavovali, akoby v totaloskope rýchlejšie získavala skúsenosti, akoby som jej nebol roveň. Nutkalo ma zmerať si s ňou schopnosti. Uvažoval som, ako ju vyskúšať: azda komplikovanou hádankou? Potom som sa však takého súťaženia radšej vzdal. Boli to nepokojné dni polovedomého hľadania, ktorým spomienka ešte pridáva dodatočné, osobité čaro. A keď mi dnes Gamina hlava pred zaspatím spočinie na pleci, dakedy sa jej spýtam: "Ešte sa pamätáš?" Potom nezaspíme, zabudneme na námahu andymonského dňa a rozplývame sa nad prvými spoločnými dobrodružstvami. Začali sa tým, že som narušil tradičný zasadací poriadok v jedálni.
"Na mojom mieste ti chutí lepšie?"
Uchlácholil som Tetha a tváril som sa, že nepočujem, ako si zo mňa uťahuje Eta. "Joj, to som zvedavá, ako bude Beth naraz držať nôž, vidličku a ručičku."
Konečne vošla Gama. Tvárila sa, akoby si nič nebola všimla. Z času na čas som na ňu skúmavo pozrel a vyčkával som vhodnú chvíľu. "Nuž, Gama, čo si dnes zažila v totaloskope?"
"Bola som alchymistom." Nadvihla ľavé úzke obočie o charakteristický milimetrík a žmurkla na mňa tmavými ázijskými očami.
"Čože - mužom?" vyhŕkol som, lebo mňa totaloskop ešte nikdy nepremenil na ženu. Pozrel som na ňu, na jej mäkko zaoblenú kombinézu.
I Mäso obložené mandarínkami jedla, akoby sa jej môj zmätok vôbec netýkal, zápästím si prešla po ústach, aby si zotrela ostrú, sladkú omáčku. "Hľadala som kameň mudrcov."
"To je predsa nevedecké! Pri tom sa nič nenaučíš, ani zo sociálnej psychológie, ani z teórie spoločnosti..."
Položila si útlu ruku na moju. "Aj hľadanie je dôležité, Beth. Aj z neúspechu a zúfalstva možno získať silu."
"Hm, možno hej, ale sú aj lepšie spôsoby."
"Možno." Vstala a odišla. Zostal som sedieť ako idiot a lyžičkou som naberal kompót. Vraj alchymista, Gama, a alchymista! Usiloval som sa predstaviť si, ako asi vyzerá, šťúpla, skrútená postava s riedkou briadkou, páchnuca sírou, možno aj cesnakom. Rozosmial som sa, takmer mi zabehlo. Nemožné!
"Dovolíš, aby som sa ťa spýtal, na akom vtipe sa to tak smeješ, Beth?" Delth na mňa závistlivo zazeral ako človek, čo stojí bokom.
"Nie," odvrkol som. Čo ak si ma Gama iba doberala a ja som jej slovným nástrahám pripisoval hlbší význam?
Väčšmi zmätený než nahnevaný som sa utiahol naspäť do totaloskopu, ktorého riadiaci komputer vybral povrchnú, nie celkom čestnú pózu, zodpovedajúcu mojej nálade.
Sedel som v Andách, na kamenných schodoch chrámovej pevnosti vytesanej do večných skál, bradu som si podopieral ľavou rukou a hľadel som hlboko do priepastí a zase na vrcholy zahalené oblakmi. Mojím osudom bola samota trvajúca stáročia, hrdé, neporaziteľné vojsko dávno zničili barbari, môj ľud sa rozpŕchol a krajina bola zaplavená jeho krvou. V srdci sa mi ozývali slová básne, ktorú som sformoval, ešte keď mi pery nemlčali: Odkiaľ prichádzam? Čo som? Kam idem?
Ľutuješ sa, pomyslel som si, keď som prekukol identifikáciu, navliekol si pláštik tragickej veľkosti. A to len preto, lebo si Gama z teba potajomky robí dobrý deň.
Ďaleko podo mnou pokojne krúžil kondor. Hlavu som si preložil z ľavej dlane do pravej. Žeby nejestvovalo nič, čím by

som na ňu zapôsobil? Čo keby som rozlúštil záhadu Zeme? Alebo našu záhadu, ak vôbec niečo také jestvovalo. Alchýmiu bez fiol.
"Gama!" zvolal som do skál. V inom svete ma nemohla počuť. Odpovedala mi skomolená ozvena. A čo ak by som teraz musel zostať tu, čo ak by som sa pre hlúpu chybu v zapojení stal zajatcom na doživotie? V pustatine, ktorú by zaľudňovalo len moje krehké ja a kondor?
"Počkaj, Gama," povedal som a strmhlav som sa vrhol do priepasti popri pokojne krúžiacom kondorovi - bolo to rýchle, pohodlné východisko, ktoré je vždy poruke, skok do prázdna. Keď sa mi pri dopade roztrieštili kosti a rozmliaždili sa mi svaly - bol to okamih žeravej bolesti - totaloskop ma chytil. Smrť trvala krátko.
S údmi vzdychajúcimi bolesťou som vyšiel z prístroja a letmo som sa popozeral po ostatných. Gamin totaloskop bol v prevádzke.
"Viem, ako ťa prekvapím," zaševelil som. "Jedno, či sa budeš baviť zasa s dajakým veľkým filozofom, alebo vedcom, ja ťa prekabátim."
Ale rozhodujúci nápad som dostal až potom, keď som navzájom prepojil okruhy zapojenia obidvoch totaloskopov a keď som zmenil program, ukradomky poškuľujúc po dverách, či sa náhodou neblíži dakto zo súrodencov. Odteraz nič predo mnou neskryje, jej tajomstvá budú aj mojimi, otvoria sa predo mnou aj jej najvnútornejšie myšlienky...
Zaváhal som. A čo bude s mojimi? Veď tým jej zároveň vyzradím všetky svoje hlúposti, nedostatky. Práve jej, na ktorú som chcel dajako zapôsobiť. Dokonca aj túto zbabelú myšlienku.
"Vzdávam sa ti, Gama," zašepkal som.
To, čo som urobil, bolo nečakané a zároveň nebezpečné. Musel som premostiť systém rozpoznávania chýb, ešte dobre, že kým nám normálne bilo srdce, nás nesledovali televízne oči lodného komputera.
Moje manipulácie trvali dlhšie, než som chcel. A každú chvíľu mohla vyjsť Gama z totaloskopu alebo mohol prísť niekto zo súrodencov a čudovať sa, že príchodové dvere sú zatarasené. Konečne som si sňal okuliare so zväčšovacími sklami. Dve fázy po tridsiatich respektíve desiatich minútach. Keď som víťazoslávne nastúpil do svojho totaloskopu, rozbehli sa programovacie hodiny. Nasadil som si na hlavu prilbu a ruky sa mi roztriasli vzrušením. Čo ma asi očakáva? Gama, azda sa ťa bojím?
Temnota, nekonečná temnota ako myšlienka bez konca. Pomaličky som rozoznával naprogramovaný svet, Gamin svet, do ktorého som sa dostal: čitáreň Britského múzea, ktorú, ak sa dalo veriť informáciám uloženým na lodi, používalo zopár najotvorenejších hláv ľudstva. Poobzeral som sa, tmavé drevené obloženie, stoly s elektrickými lampami, mlčiaci čitatelia. Na mojom stole ležal Tractatus, otvorený uprostred; v tej chvíli ma nelákal. Vtedy som objavil Gamu, nenápadne ako študentka sa skláňala nad svojou lektúrou. Kývol som na jedného zo zamestnancov.
"Oh yes, sir," stlmil hlas, "chodieva sem každé popoludnie. Je trošku šibnutá, najprv čítala jedného starého filozofa za druhým, teraz si objednáva kozmické lety a science-fiction... Ak vám môžem radiť: nič pre vás, je z iného sveta."
Musel som sa premáhať, aby som sa nezasmial, a zavrel som knihu. Čas bežal.
Keď som si prisadol na stoličku k nej, Gama nesúhlasne zdvihla zrak, vtom ma spoznala a tlmene sa zasmiala. "Beth, veď máš fúziky, gaštanovohnedé fúziky, a vôbec, vyzeráš tak rafinovane britsky."
Čiahol som si pod nos a našiel som tam nenaprogramovanú ozdôbku. Tú si všimla, ale to, že som vnikol do jej iluzórneho sveta, to nie. "Hm," skleslo som povedal, "vôbec neviem, odkiaľ sa vzali."
"V každom prípade je od teba pekné, Beth, že si ma prišiel navštíviť."
"Naozaj? Proste som už nevydržal, hrozne som bol zvedavý, čo robíš, čo prežívaš, aký je tvoj svet," úprimne som sa jej priznal. O niekoľko minút bude tak či onak o mne vedieť všetko.
"Ja by som si to nikdy nebola trúfla." Bol to obdiv, alebo výčitka?
"Hm, vieš," chcel som čosi povedať, ale nie a nie sformulovať vhodné myšlienky.
Pohľady sa nám stretli. Chvíľku sme mlčali, potom sa nám oči od seba odpútali.
"Myslím, že už som na stope tajomstvu našej existencie," vyhŕkla. "Často si vravím: Je predsa toľko múdrych kníh, určite je medzi nimi taká, ktorá je napísaná pre nás, ktorá odhalí všetko, čo tu pre nás uchovali..."
Oni, to boli konštruktéri kozmickej lode.
"Ktovie, či im záležalo na tom, aby pre nás niečo uchovali. Ale v tom prípade nám azda viac napovedia iné knihy. Niekto predsa musel tú loď postaviť. Ktovie kedy... V dvadsiatom storočí som objavila podobné plány... Sú to však milióny kníh, plné múdrosti, ale ustrnutej..."
Sledoval som, ako hovorí, ako uvažuje, bola to naskrze Gama. "Gama, chcel by som..." zadrhol sa mi hlas. Okrúhle lampy z mliečneho skla boli spustené a pri fermežových čiernych policiach stáli ľudia - ako predtým. Ale všetko sa zmenilo, bolo plastickejšie, hmatateľnejšie, živšie a plnšie. Skrsli vo mne čudesné spomienky a prelínali sa. Pusté Andy. Nekonečné dni štúdia v knižnici. A boli tu dve bytosti, reálnejšie než nehybní čitatelia, Gama presne oproti mne, Beth oproti mne. Štvoro očí... Štvoro očí!
Začala sa druhá fáza, fáza identifikácie. Ja = Gama & Beth. Jej vedomie a moje vedomie splynulo dovedna. Bez boja, bez vzájomného poznania. Boli sme prepojení, a keby sa Bethove alebo Gamine pamäťové línie dali sledovať oddelene, zostalo by iba jediné, nedeliteľné ja.
Toto ja poznalo moje zámery, nehnusila sa mu moja indiskrétnosť, ale nemilovalo ani Gamu. Zdvihlo sa dvoje pravých rúk, listovalo mechanicky a obracalo stránky v knihe, tie ruky neboli naše, pretože my sme v tých minútach boli mŕtvi, žili sme životom bábok ovládaných na diaľku. Pohltila nás nová bytosť a ona bojovala o svoju existenciu! Jej zápas bol vopred beznádejný, ale vyznačoval sa zúfalou odvahou, ktorá ma desí ešte aj dnes. To ja mohlo existovať iba vďaka prepojeniu môjho a Gaminho mozgu. Vedelo, že pred vstupom do totaloskopu som zapol časovú automatiku.
Táto bytosť mala desať minút na to, aby odstránila triky, ktoré som zakódoval. Dosť času pre vedomie, ktorého výkon netvorí čira suma súčastí. Moja inteligencia, ktorá mu nastavila pascu, splynula s jeho inteligenciou.

Zreteľne vidím pred sebou ten výjav, ako rukami - vyzerá to ako spomalený film - odsúvame nabok knihy, ale iba nejasne si spomínam na zúfalo sa ženúce myšlienky cudzieho ja. Bola v tom šanca, minimálna šanca zvíťaziť nad nami a nad časom, ktorý sa nemilosrdne odvíjal. Dvojitá bytosť nám čoraz hlbšie prenikala do mozgov, z celej sily sa do nich snažila naprogramovať svoje želania a zotročiť nás na večné časy.
Deväť minút a päťdesiat sekúnd. Najvyšší čas vyjsť z totaloskopu. Pred zdesenými pohľadmi používateľov knižnice vyskočili dvaja priemerne oblečení čitatelia od stola a hlavami súčasne vrazili do steny obloženej drevom.
Pravda, ešte nás ovládala cudzia vôľa. Zareagujúc na pevne vštepený povel, opustili sme s Gamou totaloskopy, bežali sme k riadiacemu komputeru, ktorý medzičasom zrušil tandemové prepojenie. Cieľ cudzieho ja spočíval v obnovení tohto spojenia. Telo mi automatickými pohybmi ovládalo riadiaci komputer, Gama prešla rukami po konzole ako bábka.
Ako vo sne, ako vzdialený, nezúčastnený pozorovateľ som vnímal nás, totaloskopy a miestnosť. Do vedomia mi prenikal ostrý, piskľavý tón interkomu. Nevýslovne pomaličky som pochopil, čo mi konajú ruky a čo je cieľom zapojenia, ktoré som obnovil. Nohy ma niesli k totaloskopu. Stáť! kričalo vo mne. Stáť! Ale naučené úkony prebehli samočinne. Pri opätovnom, prenikavejšom zapísknutí čaro konečne pominulo, strašne som sa premáhal, kým som odložil prilbu, a aj do jazyka sa mi vracala sila.
"Gama, Gama," skríkol som, vyskočil som z totaloskopu. Tackala sa mi v ústrety, s tvárou bledou ako krieda. Pritisol som si ju k sebe, bol som nevýslovne šťastný, hoci som ledva stál na nohách a brnelo mi v hlave.
"Už sa nikdy neprepojíme!" zašeptal som jej do ucha.
Až o niekoľko dní po tomto zážitku som si položil otázku, kto asi nám po interkome poslal ten spásonosný tón. Súrodenci o ničom netušili, a tak to zrejme urobil iba lodný komputer. Guro sa o tom nikdy nezmienil ani slovom.
"Vyjadroval si sa vtedy dosť komplikovaným spôsobom," komentuje dnes Gama naše prvé spoločné dobrodružstvo.
Som najlepší
Istý čas som si naozaj myslel, že mám nad svojimi súrodencami nespornú prevahu po duchovnej stránke. Čo ako sa Delth chvastal telesnou silou, pohŕdal som ním; nevedel zostaviť ani najjednoduchšiu rovnicu z kvantovej mechaniky, a už vonkoncom by ju nevedel vyriešiť. Iba Gama so mnou držala krok, ale to som akceptoval, koniec-koncov bola mojou priateľkou a pred ňou som sa nemusel vyťahovať.
V presvedčení, že zo mňa bude vynikajúci vedec, som si sadal k učiacim strojom, zatiaľ čo moji súrodenci šantili v parku. Vedomosti sú nástrojom moci, toľko som chápal. A chcel som vedieť viac než všetci ostatní. Nebolo mi však jasné, na čo mám tú moc využiť. Vziať do rúk loď bolo len začiatkom mojich snov.
A potom nám jedného dňa Ilona vyrozprávala, ako sa v totaloskope premenila na pozemskú maturantku.
"Predstavte si, učitelia si nás po jednom brali do parády, aby zistili, koľko sa kto naučil. Napokon nás obodovali. Vraveli tomu skúška. Učili sme sa opreteky ako dajaké šibnuté roboty, každý chcel byť najlepší. A pritom sme sa hrozne báli, či nezabudneme voľajaký dôležitý vzorec. Bolo to hrozne vzrušujúce!"
"Vyhrala si?" vyzvedal sa Teth, náš hráčsky fanatik.
"Nie," odvetila Ilona so zvrašteným čelom. "Nemala som dostatočné vedomosti. Veľmi som bola kvôli tomu smutná a plakala som - ako všetci ostatní, čo nezložili skúšku."
"Si ty len hlúpa, Ilona, preto sa predsa neplače!" nechápavo sa rozohňoval Teth.
Ilona sa bránila: "Stavím sa s tebou: Ak prepadneš, budeš zavýjaní ako nesprávne zapojený guro."
Obrátil som sa na gura: "Aj my by sme chceli skladať skúšky, guro. Toľko sme sa toho doteraz naučili, že už ani nevieme, čo všetko. A nikto nás nekontroluje."
Guro len stál s nehybným výrazom v tvári ako maska a vysvetľoval: "To netreba. Lodný komputer je ustavične informovaný, koľko toho viete, čo všetko dokážete."
"Napriek tomu," nástojil Delth, ktorý mi nechcel nadobro prenechať iniciatívu, "na Zemi musia všetci stále skladať skúšky. Nechápem, prečo nám to nedopraješ."
"Ak sa bezpodmienečne chcete hrať na skúšky - dobre." Hoci guro hovoril hrozne neutrálne, slovo hrať zaznelo teraz akosi povýšenecky. Koniec koncov sme na to boli priveľkí, už sme sa učili, pracovali.
Dohodli sme sa s gurom, že skúšať sa bude z oblasti teórie automatov a algoritmov. Nepotešilo ma to, lebo moji súrodenci si vybrali náhodou práve to, čo som zatiaľ dôkladne neprebral. A keď zaviedli prísne pravidlá, definitívne mi pokazili radosť z nadchádzajúcej skúšky.
"Aby bolo jasné," ozval sa Delth, "nik nebojuje iba sám za seba. Všetci chceme mať čo možno rovnaké predpoklady."
Zaprotestoval som, ale nič mi nepomohlo, poznali ma.
A tak sme sa spoločne učili v prírodnom parku, sedeli sme na vyvrátenom strome pri brehu a navzájom sme si kládli otázky. Bola to pre mňa viac než hra, ponamáhal som si všetky svoje sivé bunky, na ktoré som bol taký hrdý. Dokonca ma v takom sústredení nerušili ani mladší súrodenci, ktorí šantili okolo nás.
Len čo moji rivali zistili, ako vážne to beriem a že by som ich mohol predbehnúť, zaviedli nové pravidlo. Podľa neho ten, kto bol pred ostatnými, už nesmel súperiť a pre kompenzáciu si musel zaplávať zopár kôl v jazere. Gama a ja sme si pritom odskočili na ostrov.
Krátko pred veľkým dňom Teth vyhlásil: "Moja kapacita je definitívne vyčerpaná," a začal si robiť lístky počarbané definíciami a dôkazmi - takým drobulinkým písmom, že ich často sám nevedel rozlúštiť. Ostatní ihneď nadšene napodobňovali jeho externú pamäť. Iba ja som to pokladal za niečo, čo bolo pod moju úroveň.
"Si ty len hlúpy," povedala dokonca Gama, "každý komputer si ukladá do pamäti iba to, čo potrebuje."
Urazene som sa zahĺbil do odborných príručiek.
V deň skúšky naplno prepukla skúšobná horúčka. Mňa nezasiahla, cítil som sa nad také čosi povznesený. Ale Ilona rozčúlene pobehovala od jedného k druhému, pritom nervózne listovala v akomsi článku. "Pozrite, čo som našla u vynálezcu samoreprodukujúceho automatu, to predsa nie je správne, určite v tom bude chyba!"

"No iste," chlácholil nás Delth, "aj majster sa sem-tam sekol." Pritom si prstami žmolil drôtené kučeravé vlasy.
"Ale kde, keby som len vedela kde...? Gama, aspoň ty mi pomôž!"
"Radšej si urob autogénny tréning, teraz päť minút pred dvanástou sa to už tak či onak nevyrieši," radil som jej a pohľadom som sa snažil vysondovať, čo drží v ruke.
Dupla nohou. "Ak je v tom protirečenie, potom je predsa všetko, všetko nesprávne!" Veľa nechýbalo a bola by sa rozplakala.
Práve keď sa nad ňou chcela zľutovať Gama, začala Eta hrať na flaute - vraj aby sa upokojila. Nás ostatných to rozčúlilo. "Akurát tu musíš flautovať!" vyprskol na ňu Zeth.
Istý si víťazstvom som sa uškrnul nad toľkým zmätkom a potlačil som búšenie srdca. Z hry sa stala znervózňujúca fraška - ako na Zemi.
"Poďte dnu," povedal guro, "každý do svojej skúšobnej miestnosti. Začneme."
Stál som v malej miestnosti pred kybernetickým inštruktorom, učiacim strojom. Na displeji sa rozsvietili otázky. Zo dve jednoduché, množstvo takých, čo dali zabrať, a tri vopred neriešiteľné problémy. Sadol som si za prístroj, riešil som, čo mi práve zišlo na um, a po piatich najľahších otázkach ma celkom prešla chuť. Prstami som bubnoval po riadiacom pulte. Načo som vlastne človek, a ako nám to stále opakujú, pán týchto strojov? Zabudol som, že sme sami požiadali gura o túto skúšku. To teda nie, vážené stroje, so mnou takto zametať nebudete, pomyslel som si.
Zrazu sa ma zmocnil skvelý, veľkolepý nápad, ktorý patril len mne. Vďaka nemu naozaj dokážem, čo sa vo mne skrýva! Ľahol som si na dlážku, vzal som si pomocný komputer a kus papiera, začal som počítať ako posadnutý a dávať dokopy program. Strašne ma bavilo predstavovať si, ako sa tí druhí potia nad úlohami, ako si namýšľajú, že aj ja poslušne sedím za inštruktorom a čakám na zadanie úloh. Chvíľami som od radosti nevedel urobiť rovnú čiaru. Vždy som chcel oblafnúť nielen svojich súrodencov, ale aj komputery a gura, a teraz sa mi naskytla vhodná príležitosť.
Moje nadšenie nemalo konca. Nebol som hladný, zabudol som na všetko okolo seba. Sem-tam som narazil na nečakané ťažkosti, a tak som si len lámal a lámal hlavu. Nakoniec bol program hotový.
Po niekoľkých pokusoch som zistil, že program funguje bezchybne. Teraz som mohol vylúpiť riadiacu jednotku inštruktora. Uvolnil som uzáver, otvoril som skrinku a našiel som programovú jednotku. Keď som do prístroja vkladal svoj program, musel som síce trochu improvizovať, koniec koncov som pri sebe ustavične nenosil špeciálne náradie, ale plán sa mi podaril. Prístroj som zase uzatvoril, závery som dal na miesto a sadol som si za inštruktor.
Stlačil som zopár gombíkov a pozrimeže - na displeji sa objavili riešenia. Rýchlo som zotrel posledné stopy a hotovo! Sebaisto som vyšiel na chodbu. Vonku ma čakali súrodenci.
Prebodávali ma výsmešnými pohľadmi. Ale guro, ktorý stál za nimi, na mňa vľúdne kývol. "Výborne, Beth. Dvestotridsaťpäť minút. Okrem Gamy sú už všetci hotoví. Ale ty si dokázal, že sa v tebe skrýva ozajstný kybernetik. Tvoj zastierací manéver je desaťkrát zložitejší než riešenie otázok."
Guro sa nikdy nevysmieval, ale teraz som si nebol istý. Vzchopil som sa, odkašlal som si.
"Pha, vy s vašimi ťahákmi," chvastal som sa, hoci som si nebol celkom na čistom, "pekne-krásne som prekabátil komputery. A len za dvojnásobný čas, hoci to bolo desaťkrát ťažšie!"
"Fakt je, že sme boli rýchlejší," odsekol Delth, "s poctivosťou najďalej zájdeš."
Toho príslovia sa inak nepridržal. Napajedil som sa, ale nevedel som, čo na to odpovedať. Vyzeralo to, akoby okrem mňa nik neuznával moje víťazstvo. Znamenalo to azda, že som prepadol? Keby ma aspoň Gama bola porazila! Tej by som to dožičil. Aký múdry, a predsa naletel, mysleli si podistým o mne súrodenci.
Po Gamu sme museli zájsť do skúšobnej miestnosti. Pri riešení úloh narazila na problém, ktorý ju zaujal oveľa väčšmi. Zaoberala sa ním ešte aj niekoľko dní po skúške.
Ak sa obzriem za seba, ešte dnes ma šokuje mladícke velikášstvo, ktorému som holdoval dobrý rok. Len ťažko viem pochopiť Betha, aký bol v minulosti, a čudujem sa, že som sa nesprotivil Game. Neraz som sa na ňu oboril, keď ma chcela odlákať od terminálu, ba niekedy som ju priam pedantsky poúčal, čo sa smie a čo nie. Ale pravdepodobne bola táto vývinová fáza potrebná a osožná a s ňou aj moja túžba všetko vedieť a všetko poznať. Veď kedy, ak nie v mladosti, človek čiahne po hviezdach?
Otázniky nad Zemou
"Ako len môžete byť takí posadnutí Zemou! Čo s ňou chcete? Skákať po nej, či ako? To už vám nestačia totaloskopy, knihy, kryštálová pamäť?"
Delthovi sme s Gamou veľkomyselne prepáčili. Jedným slovom, nemal vytríbený zmysel pre hlbokomyseľné špekulácie. "Že čo chceme? Dôkazy, prirodzene."
Ak sme mohli dôverovať gurovmu uisťovaniu, všetko v lodi nasvedčovalo o Zemi a pozemšťanoch. Pravda, uložené vedomosti o svete, z ktorého údajne pochádzame, boli nielen trochu priobsiahle pre našu - ako vravieva Teth - obmedzenú kapacitu, ale zároveň podľa nás boli v nich medzery a protirečenia.
Vtedy sme začali - nesystematicky a sporadicky - vymáhať informácie od komputerov a postupne ich spracúvať. Gama si teraz, takmer po dvadsiatich rokoch, vytýčila úlohu, že spracuje aspoň hrubý prehľad, a myslím si, že ešte aj naši potomci budú musieť vynaložiť veľa času, kým si všetko preveria. Vtedy sa nás však zmocnil pocit, akoby sme sa topili v záplave ľudských vedomostí. Napriek všetkým údajom, ktoré sme si mohli hocikedy vyvolať, a napriek plastickým zážitkom z totaloskopov pre nás Zem zostávala záhadou, neskutočným imaginárnym svetom, absurdne cudzím z perspektívy lode.
Gama si takto našla bohaté pole čoraz komplikovanejších dohadov. Podstatne k tomu prispievalo, že komputery nám na podaktorú otázku vôbec odmietli odpovedať a že celé sekcie lode boli pre nás zatiaľ uzatvorené.
"Kto postavil loď?" - INFORMÁCIA NIE JE K DISPOZÍCII.
"Čo sa stalo so Zemou po roku 2000?" - POSLEDNÉ ÚDAJE Z 31. DECEMBRA 1999.

"Prečo nejestvujú neskoršie údaje?" - INFORMÁCIA NIE JE K DISPOZÍCII.
Gama sedela pred displejom a pravým ukazovákom si klepkala po nose. Stál som za ňou.
"Čo keby sme ho prekabátili menej priamymi otázkami?" Gama prikývla, sekundu uvažovala, vystrela sa ako svieca a ukazovák položila naspäť na klávesnicu.
"Ktoré iné medzihviezdne kozmické lode boli vypustené?" - INFORMÁCIA NIE JE K DISPOZÍCII.
Položil som jej dlaň na plece. "Čo tak opýtať sa na zatmenie Slnka v dvadsiatom prvom storočí?"
Ale nech sme skúšali čokoľvek, nech sme komputery naprogramovali akokoľvek, nech som čo ako dobre zmanipuloval ich vnútorné zapojenie, nech sme pamäťiam kládli čo ako nenápadné nové otázky, výstupové prístroje mlčali, alebo nás odbavili negatívnymi odpoveďami. Z času po roku 2000 sme nedostali ani bit historickej informácie. Detailne sme mohli sledovať osud Zeme do roku 1999, ale ďalej nie. Podľa našich technologických odhadov bolo pravdepodobné, že našu loď postavili v nasledujúcom storočí, azda okolo roku 2040 - ale v pamäťiach sa nenachádzali ani len odkazy na zodpovedajúce projekty.
Iste, vo fantastickej literatúre sa, prirodzene, opisovali expedície, ktoré sa podobali na našu, a spolu s Gamou sme ich pokladali za dôležité zdroje informácií. Z každého z dotyčných diel sme si dali vyhotoviť kópiu vo forme naozajstnej knihy a študovali sme ich slovo za slovom. Ale čo ako sme listovali a analyzovali, hypotézy a špekulácie týchto románov nám nepomohli dostať sa o krok ďalej a na naše otázky sme sa odpovedí nedopátrali.
A keby aj - či možno veriť vidinám budúcnosti týchto nespútaných fantastov a brať ich ako dôkazový materiál? Gama zastávala názor, že by sme im mohli veriť iba vtedy, keby aj náš svet, naša loď sama bola len ilúziou, fikciou alebo realizáciou ilúzie. Chýbala nám akákoľvek útecha. Nič sme nevedeli...
Osud Zeme po roku 2000 bol pre nás zahalený rúškom tajomstva. Najpravdepodobnejšie znel predpoklad, že informačné pamäti naozaj neobsahujú nijaké fakty z tohto obdobia. Ale práve tak sme nemohli vylúčiť možnosť, že skrytý a perfektný zaisťovací program nám bránil v prístupe k zodpovedajúcim blokom.
Vtom však cez dvere nazrel do terminálovej miestnosti Zeth. Keď sme ho pozvali dnu a požiadali o názor, ponúkol nám tretí variant.
"Teda, zďaleka na vás vidieť, že nie ste špecialisti na hardware." Sebaisto sa usmieval. "Lámete si hlavu, prepadáte panike a možno je v tom iba "mäkká" chyba v adresovaní. Veď viete, hustota záznamov je taká vysoká, že postačí prirodzená rádioaktivita materiálu plášťa, aby sa sem-tam daktorý bit preklopil. Prirodzene, muselo by súčasne dôjsť k dvom takým udalostiam, aby sa poistky..." Zeth nám držal polhodinovú prednášku, hrdý, že sa môže blysnúť špeciálnymi znalosťami.
Gama bola pritom čoraz netrpezlivejšia. Prsty jej pomaličky prechádzali po klávesnici, ale v poslednej chvíli sa zo zdvorilosti stiahli.
Zeth konečne dohovoril: "Samozrejme, takéto zlyhanie je nanajvýš nepravdepodobné - i keby sme vzali do úvahy dlhý čas letu lode."
"A čo sa dá urobiť, aby sme našli tú chybu?" vyhŕkla Gama.
"Hľadať," lakonicky odpovedal Zeth a zase nás nechal osamote.
"Neoceniteľná rada nášho najlepšieho experta." Gama sa od podráždenia zapýrila. Pritom vyzerala tak zvodne, že som jej hneď a zaraz musel dať pusu.
Keďže nám chýbala istota o jestvovaní a osude Zeme, naše názory boli podstatne determinované temperamentom. Kým ostatní Gamu a mňa pokladali za nepolepšiteľných skeptikov, my sme nie bezdôvodne videli vo svojich súrodencoch bezodne naivných optimistov zmanipulovaných totaloskopmi.
Raz, po dni, keď sme dlho sedeli pred obrazovkou, ma v noci, Gama už dávno spala, týrali čudesné výjavy. Začalo sa to nekonečnými programami a schémami zapojení, ktoré som jednostaj kontroloval. A vtom nečakane sa vyrojili vízie ako ťaživý sen a ja som sa im nemohol brániť: boli sme poslednými, celkom poslednými ľuďmi. Kedysi krátko po roku 2000 sa Zem stala obeťou katastrofy globálneho rozsahu. Ľudstvo vyhubilo samo seba. Ako v totaloskopickom zážitku som videl, že ľudia ležia, umierajú medzi vyschnutými stromami, zomierajú, zahalení popolom pod ohnivočerveným nebom. A v pozadí ďaleko na obzore štartovala naša loď. Dokonca aj v tomto okamihu, v polosne, som vedel, že loď sa nemohla vzniesť priamo z povrchu, ale len z obežnej dráhy. Ale to nič nemenilo na veci. Boli sme posledným príznakom života zaniknuvšieho sveta, pokusom zomierajúcej civilizácie obnoviť sa a pokračovať v diaľavách kozmického priestoru.
Zacítil som zodpovednosť ťaživú ako olovo a tá ma vtláčala čoraz hlbšie na lôžko. "Veď som ešte len dieťa!" Nik nepočul, ako protestujem.
Konečne som v sebe našiel silu, aby som odhrnul prikrývku, vstal som a oblečený len v pyžame som sa hnal do nočného prírodného parku. Nikdy neutíchajúce zvuky džungle, nežné vlny jazera, ktoré mi omývali bosé nohy, to všetko ma upokojovalo a milo chlácholilo.
"Pridlho si vysedával pred komputerom," povedal som si nahlas a uvoľnene som sa vrátil, dúfajúc, že konečne nájdem spánok.
"Nechápem, prečo máš také špinavé nohy."
Odpoveď na túto otázku som Game na druhé ráno zostal dlžen. Teraz, cez deň, sa mi predstavy optimistov zdali prijateľnejšie. Verili, že Zem nenarušene existuje ďalej, a informačné embargo pokladali za trošku nezrozumiteľný trik súvisiaci s našou misiou alebo za nepochopiteľnú chybu lodného komputera. Vraj sa ešte všetko vysvetlí.
Pokladal som za nedôstojné, aby som sa plne pripojil k tomu či onému presvedčeniu. Nevedeli sme to a basta. Na druhej strane som sa zasadzoval za Gamin návrh, aby sme na lodi hľadali relikty a svedectvá konštrukcie. Návrh prijali aj súrodenci s veľkou odozvou. Prehľadali sme všetky nám dostupné lodné sekcie, odstránili sme stovky obložení, či za nimi nenájdeme zabudnuté náradie, plechovku od piva alebo čo i len pozemskú špinu. Bezúspešne. Poprezerali sme

všetky prístroje a stavebné dielce, predovšetkým drobnosti, aby sme našli napríklad firemné značky alebo podobne. Zbytočne. Natrafili sme jedine na nič nevraviace čísla sérií a stavebných dielcov. Naše hľadanie malo úspech iba v tom, že sme sa dôkladne oboznámili so všetkými časťami lode.
V analýze sme pokročili vďaka tomu, že Ilona a Zeth prišli s novými nápadmi. Skúmali sme vlastné biologické príznaky: pigmentáciu pokožky, krvnú skupinu, morfológiu. Výsledok nás neprekvapil. Predstavovali sme pomerne reprezentatívny prierez ľudstva. Podobne sa veci mali s prírodným parkom, v ktorom sa preháňali zvieratá zo všetkých kontinentov, v ktorom sa darilo rastlinám takmer zo všetkých klimatických a vegetačných pásem.
Iná indícia: náš jazyk. Nazdávali sme sa, že by nás mohol priviesť na krajinu, odkiaľ pochádzame, na istú kultúrnu sféru. Zase chyba. Náš jazyk pred rokom 2000 na Zemi neexistoval, vyznačoval sa jednoznačne syntetickými črtami. Svedčila o tom pravidelná gramatika chudobná na výnimky.
Teth sa dokonca pomocou informačnej lingvistiky snažil dokázať, že náš jazyk je čo do štruktúry dokonalejší než známe pozemské jazyky, že umožňuje stručnejšiu komunikáciu a presnejšie opisy. Eta sa naproti tomu sťažovala, že hovoríme ako komputery, vraj pre pravú poéziu sú dôležité práve nepravidelnosti. Sama neskôr dokázala pravý opak.
"Čo ak," zašpekuloval som, "používame dorozumievací jazyk ľudstva po roku 2000, svetový jazyk, popri ktorom materinské jazyky jestvujú naďalej ako nositelia kultúrnej špecifickosti?"
"Hypotéz máme dosť," odvetili súrodenci. A smiali sa dokonca aj z Gamy, keď sa spýtala, či už sme mysleli na to, že by náš obraz o Zemi mohol byť klamlivý, veď na glóbusoch chýbali celé kontinenty, napríklad povesťami opradená Atlantída alebo aj určité spoločenské štruktúry. V porovnaní s jej hypotézami o tom, že všetko je iba ilúzia, a s mojimi nočnými depresiami to bola pre mňa bezduchá a fádna predstava.
Nad denné svetlo
Keď po nás z prírodného parku do technickej časti lode nastúpila aj druhá skupina, venovali sme jej práve takú malú pozornosť ako predtým v parku. Nemali sme pred ôsmimi mladšími súrodencami ustavične nedostižný náskok? Nedávalo nám v priemere osemnásť mesiacov vekového rozdielu prevahu, vďaka ktorej sme mohli na nich, na malých, hľadieť ponad plece? Čo už nám mohli dať, ako by nám mohli osožiť? Osobitne Teth, náš najmladší, energicky popieral, že by sa vedeli zúčastniť na našich hrách, na našich výskumoch a technických projektoch; veď boli malí, neschopní a nešikovní.
Keď som ich stretol, prívetivo som ich síce pozdravil: "Tak čo, Lambda, ako sa máme, čo nové ste sa dnes učili?" Pravda, moje otázky zostávali iba rétorické, a ak som dostal odpoveď, čo sa nie vždy stávalo, vtedy som mohol iba prikývnuť: "Ach tak, teda to!" a pomyslieť si, že sú to začiatočnícke problémy.
Pomaly, ale nezadržateľne znamenal vekový rozdiel čoraz menej, po duchovnej i po telesnej stránke. Jedného dňa pri spoločnom obede nás Ilona prekvapila nečakanou správou: "Malí chcú vyliezť nad denné svetlo. Vyšiel s tým Xith."
"Nezmysel," namietal Teth, "žiarivá plocha je hladká ako zrkadlo a kolmá, nikdy sa ta nedostanú." Popozeral sa z jedného na druhého.
"Ale dostanú, pomocou prísaviek, ktoré si kvôli tomu špeciálne zhotovili." Ilona víťazoslávne pohodila vrkočmi dozadu. Celkom zabudla na polievku a uvádzala všetky podrobnosti.
Teth sa k veci staval kriticky, nechcel ju akceptovať. "Ale pri osi valca prírodného parku je vzduch ešte redší, čo ak sa tam už vôbec nebude dať dýchať?"
"Toho sa neobávam, účinok nie je až taký veľký."
"Napriek tomu to prepočítam, na tých malých sa nedá spoľahnúť." Teth sa vidličkou mrzuto prplal v zeleninovom šaláte.
Aj Delth bol veľmi nespokojný. Keďže druhá skupina medzičasom odišla z jedálne, nič mu nebránilo, aby otvorene prejavil svoj hnev. Vrčal, že sme nevynachádzaví, že to, čo chystajú malí, je trúfalé dobrodružstvo a že sa pri tom všetci zrútia. Naostatok zahrnul Ilonu výčitkami, vraj sa stále vláči s malými, bez ohľadu na záujmy vlastnej skupiny. "Iba im závidíš, ty podliak, už ti nikdy nič nepoviem!" uštipačne mu vrátila Ilona.
"Teda, decká," zamiešala sa Alfa, "dajte Ilone pokoj."
"No dobre," zlostne odvetil Delth a pritom mu takmer zabehlo, "ale jedno vám vravím: bezpodmienečne tam musíme vyliezť. Kto je za?"
Gama si utrela pery. "Nemôžeme im len tak pre nič za nič ukradnúť vlastný nápad," oponovala.
"Pokiaľ ide o mňa, to horolezectvo mi môže byť ukradnuté. Gama, my zostaneme dolu," povedal som.
Pri mojich slovách sa Delth zamračil. "Ak si myslíš, že sa ti podarí proti mne poštvať ostatných, mýliš sa," zúrivo skríkol, "navyše - vy dvaja sa nemôžete ustavične separovať. Bude sa robiť to, o čom skupina rozhodne, a basta!" Popozeral sa po okolosediacich, akoby si vyžadoval ich súhlas.
Rozčúlene som mu pripomenul zásadu jednomyseľnosti, o ktorej sme sa dohodli minule. Delth zatínal päste. Ale taký spôsob argumentácie bol dávno za nami.
Alfa mu chlácholivo položila ruku na plece. Ako takmer vždy, sedela vedľa neho. "Načo sa miešať do záležitostí druhej skupiny! Budú z toho len rozbroje."
"A čo keby sme sa k nim pripojili?" navrhovala Eta.
Delth jednoducho vstal. "Mne tá žranica dnes nechutí. Zatiaľ do videnia." Odišiel, ani príbor neodložil. Odpratala ho Alfa.
Do večera sme už o veci nič nepočuli. Potom ktosi zaklopal, bola to Alfa, ktorá Gamu a mňa vyrušila pri večernej lektúre. "Zajtra skoro ráno vyrážame. Dúfam, že aj vy pôjdete?"
"Nie." Keď som zbadal jej prosíkajúci pohľad, dodal som: "Nemám chuť. Načo je to dobré?"
"Je také dôležité, aby Delth presadil svoje?" opýtala sa Gama a odložila knihu.
"Teda, decká." Alfa si sadla na malý stolík a pritom takmer prevrhla vázu s lúčnymi kvetmi. "Neviete si predstaviť, aké

diplomatické problémy som dnes vyriešila. Najprv som presviedčala druhú skupinu, aby sme liezli spoločne. Potom som musela vysvetliť Delthovi, že vedúcou výpravy bude Jota. Musela som si vziať na pomoc dokonca gura. A teraz vy - jednoducho nemáte chuť."
"A nevydieraš nás náhodou..."
"...keď ťa vydierajú, proste sa treba podvoliť," povedala Gama a drgla do mňa nohou.
Rezignoval som a v duchu som si predsavzal, že pri výstupe na stenu nepoviem ani slovo.
Na druhé ráno sme pochodovali prírodným parkom, naložení prísavkami, lanami, padákmi a trochou proviantu, ale pritom sme na tele nemali ani gram šatstva. Pre tých najmenších, ktorí tam žili, bola naša expedícia priam senzáciou. Kúsok nás vyprevadili, zahŕňali nás otázkami a prosíkali, aby sme ich vzali so sebou. Jota kategoricky odmietla. Cieľavedome sme putovali džungľou a dostali sme sa na mierne úbočie, nad ktorým sa do vysoka týčilo dno valca. Na nohy a ruky sme si pripevnili prísavky, nadviazali sme sa lanami. Namáhavo sme liezli štvornožky. Spočiatku sme vystupovali po čoraz strmšom oblúku. Vysiľovalo nás narábanie s pákami, pomocou ktorých sa prisávali a po chvíľke zase uvoľňovali gumené misky. Každý meter nahor nás stál veľa síl. Liezli sme v dlhom rade na čele s Jotou, ktorej sa bronzovo leskla pleť. Nasadila vysoké tempo. Až do tej chvíle som všetko nezúčastnene akceptoval, neprehovoril som ani slovo a usiloval som sa len toľko, aby som neprekážal ostatným.
Konečne sme dosiahli okraj žltkasto žiariaceho mliečneho kotúča z plastu o priemere viacerých kilometrov, ktorý osvetľoval prírodný park. Jota sa rozhodla, že to bude náš oporný bod. Na stenu sme prilepili pár tuctov prísaviek, napli sme laná a pomocou kladkostroja sme nahor vytiahli náklady, ktoré sme nechali na úpätí. Už som netrucoval a spoločne s ostatnými som skandoval "Hej, rup!"
Ked sme si zajedli, pokračovali sme v úmornom výstupe. Liezli sme po zlatom dennom svetle ako drobné tmavé chrobáky. Takmer sme sa nerozprávali, priveľmi sme sa museli sústreďovať na ruky a na nohy. Vpravo odo mňa liezla Gama, raz ma predbehla, raz zaostala. Spájalo nás čosi viac než len lano. Vľavo liezla Mikra, druhá najmladšia z našej expedície. Bola robustne stavaná a zdalo sa, akoby lezenie bolo pre ňu maličkosť. Raz sme začuli, ako ktosi nahlas nadáva, to sa Nya sťažovala na poondiatu prísavku, ktorá nedržala. Vysokým oblúkom ju odhodila a pripla si novú.
Svetlo veľkej žiarivej plochy pred nami pomaličky zhasínalo. Pri jeho posledných lúčoch sme sa zabivakovali, napli sme siete na spanie a starostlivo sme sa pozaisťovali, pričom sme použili ďalšie prísavky - hoci Xith ubezpečoval, že jeho prísavky vydržia najmenej päťdesiat hodín. Poslúchnuc štatistiku, podaktoré sa v noci uvolnili, ale konštrukcia tento nápor vydržala vďaka iným prísavkám a spletenici lán, ktorá vyzerala ako sieť obrovského zúrivého pavúka.
Gama a ja sme pred polnocou mali stráž, skontrolovali sme prísavky a potom sme hľadeli do valca prírodného parku. Nad lesmi a trávnatými plochami sa rozprestierala čierna tma, iba ďaleko nad nami slabučko svetielkovala nepokojná voda jedného z jazier. Triasol som sa od chladu ešte aj potom, keď sa ku mne opatrne, ale tuho privinula Gama.
"Čo si myslíš, ako dlho budeme spolu, Beth? Taký život je hrozne dlhý - aspoň dúfam."
Mlčal som. Pavúčia sieť zaisťovacích lán sa pohýbala a pomykala, len čo sa podaktorý zo súrodencov pohol v spánku, zrejme sa mu niečo snívalo.
"Teraz, v tomto okamihu pre mňa znamenáš toľko, že by to malo vystačiť naveky, Beth. Ale či to nie je iba pocit, produkt chémie skladajúci sa z hormónov ako všetky iné city, pominuteľný ako všetko ostatné?"
Pevnejšie som ju pritiahol k sebe, tvár mi pohladkal jej teplý dych. "Prirodzene, nevieme, čo príde, ako to bude medzi nami o desať, o dvadsať rokov alebo čo i len o rok. Ale z celého srdca si želám, aby to navždy zostalo tak ako teraz."
Ďaleko pod nami, šíriac okolo seba plápolajúcu červenú žiaru, horel osamelý táborák. Akoby náš svet bol iba prekrásna ilúzia z totaloskopu.
Po chvíli nás vystriedali.
Len čo sa dutina lode zaliala svetlom, celí ubolení sme vyrazili. Vliekli sme sa, prisávajúc sa a odsávajúc sa, po hladučkej tvári slnka prírodného parku. Vyššie a vyššie. Cítili sme už, ako slabne odstredivá sila. Konečne sme postupovali o poznanie rýchlejšie a napokon priam hravo. Zmocnila sa nás zvláštna rozjarenosť. Chichotali sme sa, žartovali a od nadšenia sme robili akrobatické kúsky. Mikra sa zrazu odrazila od steny, vývrtkou zletela ďaleko do voľného priestoru. Napriek tomu, že všemožne protestovala, pritiahol som ju lanom späť.
Jota súhlasila, aby sme urobili prestávku. Pripevnili sme sa a vo vzduchu sme rozkrútili závratný tanec, divo poletujúc jeden cez druhého. Letel som takmer bez tiaže a so smiechom som chytil Gamu do náručia. Šantili sme, až Xithovi, najtrúfalejšiemu z nás, prišlo nevoľno a zvracal. Razom sme vytriezveli. Strácal som cit pre hore a dole, všetko sa zrazu okolo mňa rozkrútilo, ako sa krútila celá loď, ochabnuto som visel na prísavkách, zhlboka som dýchal. Gama mi ustarostene pozrela do tváre. Závrat prešiel.
Nebol som jediný, kto zápasil s takými ťažkosťami. Zethova tvár, inak taká odolná, sa sfarbila do zelena. Dychčali sme a nerozhodne sme pokračovali ďalej. Gama zrazu zvolala: "Stavím sa, že už sme za prostriedkom!"
Iba zrakom sa to nedalo rozoznať, ale zdalo sa mi, akoby ma nepatrná, celkom slabučká sila priťahovala smerom k hlave. Xith vytiahol olovnicu, naozaj, odteraz sme museli liezť pospiatky. Orientovali sme sa iba podľa jemných výkyvov olovenej guľôčky na motúziku. Už sme sa obávali, že nenájdeme hľadanú os, keď vtom Eta objavila jemnú líniu vytvárajúcu kruh o priemere asi tridsiatich metrov. V jeho strede sme našli ďalší kruh o priemere iba dvoch metrov a jeho stred tvorilo ručné koleso zapustené do žiariaceho skla: os valca, pupok nášho sveta!
Kolesom sa dalo s troškou námahy krútiť. Spoločne sa nám podarilo pootvoriť dvierka vedúce do akéhosi vzduchového priepustu. Na náprotivných dverách svietil červený signál: vstup do tejto časti lode bol pre nás uzatvorený. Čo ako Delth protestoval, na veci sa nič nedalo zmeniť.
Jota nás zvolala. "Naša expedícia sa skončila. Kto nie je zbabelec, zoskočí padákom."
Tentoraz si Delth vydobyl prvenstvo, nedbalo si z rúk zhodil prísavky, tie chvílu vírili v povetrí popri osi a potom padali rozličnými smermi nadol do prírodného parku. Delth si čupol, uvoľnil si prísavky na nohách a odrazil sa ako

stlačená pružina. Švih ho vyniesol ďaleko dopredu, napokon začal padať. Stratil som ho z očí, keď sa na strakato zelenom pozadí prírodného parku roztvoril jeho biely padák.
Moji súrodenci zoskakovali jeden po druhom a pristávali po celom úbočí.
Stál som súbežne s osou, kolmo na žiariacu plochu, a pravou rukou som držal Gamu. Hľadeli sme nahor až k náprotivnej okrúhlej kopuli pohoria. Pohľadom som pohladkal prírodný park, zasnené lesy, džungle, močariská, jazerá, skaliská, ostrov.
"Zoskočme," povedala Gama. Chytili sme sa za ruky a odrazili sme sa.
Potom, vo voľnom páde, si ma pritiahla k sebe, objali sme sa, bozkávali sme sa, čoraz ostrejšie nás šľahal vietor, Gama pomaly znepokojnela. Rozdelili sme sa, aby sa nám nesplietli padáky. Keď sa roztvorili, zašušťalo v nich a prudko nás trhlo nahor.
Keď sme sa po hodinách zišli a vymieňali sme si zážitky a pocity, Jota a Xith nás privítali s výčitkami. Nikto z nás veľkých nepohol ani prstom, aby odpratal zvyšky expedície, prísavky a laná v blízkosti osi.
Nebolo to posledný raz, čo nám druhá skupina čosi vyčítala.
Analýza
Delth odskrutkoval vrchnák na interkome a prerezal niekoľko drôtov. Potom televíznu kameru zastrel čiernou plachtou. Chvíľu potrvá, kým servisné roboty odstránia poruchu.
Sadli sme si za stôl a Delth otvoril schôdzu. "Počúvajte! Zeth má dôležitý nápad."
Zeth si odkašlal, ako to odkukal od kohosi v totaloskope, a povedal: "Guro je robot, však áno, nie je živá bytosť. Navrhujem, aby sme ho analyzovali. Zatiaľ sme robota znútra nevideli."
Zarazene sme mlčali. Tak to bol dôvod tejto schovávačky pred komputerom. Gura chceli bez výstrahy zaskočiť.
Cítil som, ako mi horia líca a ako mi vyschýna v hrdle. Bol to príšerný nápad a váhal som čo i len vo fantázii domyslieť jeho dôsledky. Premeriaval som tváre súrodencov. Eta žasla s otvorenými ústami. A Delth sa uškŕňal, spokojný, že môže podniknúť dačo výnimočné a okrem toho ešte aj nedovolené.
Napokon Alfa prerušila naše mlčanie. "Dakde je určite uložená schéma gurovej konštrukcie. Nestačilo by nám to?"
"Mám ju," povedal Zeth a vrtkými prstami vytiahol hrubý štôs papierov z tašky pofŕkanej spájkou. "Ale odkiaľ mám vedieť, že je to tak, že nás komputer nevodí za nos?"
"Máš pravdu," zvolala Ilona a prikývla.
"Guro vie hovoriť ako človek, vymýšľa si rozprávky - ktovie, čo všetko je v ňom ešte zabudované okrem jazykových syntetizátorov, asociatívnych pamätí, akustických analyzátorov. Nezdá sa vám, že na svoju konštrukčnú schému toho vie trošku priveľa?"
Eta sa rozchichotala a Gama mi pošepla do ucha tak zblízka, až som zacítil jej teplý dych: "Súdiac podľa mojej schémy, ani ja nie som dajaký zázrak."
Pobavene som na ňu pozrel a nahlas som sa opýtal: "Čo od toho očakávate? Dušu? Mikroprocesory s nápisom Tvorivé funkcie? Na gurovi nie je nič záhadné, stačí, že máme jeho schému."
Delth si ma premeral prižmúrenými očami a potom sa zatváril, akoby moju poznámku ani nepočul. "Pýtam sa, kto z vás nám pomôže pri analýze?"
"Ja nie," vyjachtal Teth, "nechápem, ako len rnôžete..." Pomaličky sa vztýčil a zaťatými päsťami sa oprel o stôl. "Guro pre nás urobil vždy len to najlepšie!"
Delth a ja sme sa na plné ústa zasmiali, aj Eta sa k nám pridala. Teth sa zvrtol na podpätkoch a vyšiel z miestnosti.
"Čo je s ním?" zhrozene som sa spýtal, "nechápem, prečo neznáša, ak sa smejeme?"
Alfa po krátkej odmlke odvetila: "Včera mu totaloskop naservíroval nepekný zážitok, zrejme vraždu. Nejako sa z toho dostane."
"Čo sa dá robiť, pôjde to aj bez neho," povedal Delth. Nadšením celý bez seba bol len on, Zeth a Ilona. My ostatní sme sa však neseparovali. Netrvalo dlho a plán bol hotový.
Počkali sme si na gura s oceľovou sieťou s jemnými okami. Guro prichádzal ako zvyčajne dolu chodbou a potichu, ale pevne si vykračoval. Keď Delth hvizdol, vyskočili sme z bočnej chodbičky a hodili sme naňho sieť. Za pár sekúnd bol spútaný. Vôbec sa nebránil.
"Kde máš vypínač, guro?" vyzývavo sa ho spýtal Delth. Široko sa pred robotom rozkročil a päste si oprel do bokov. Pôsobil rezolútne.
"Nijaký nemám," odvetil guro, "nemožno ma riadiť externe mechanicky. O čo vlastne ide?"
Mlčali sme. Ako na nepočuteľný povel sme schytili sieť a nehybný klát z kovu a plastov sme odvliekli cez priepust do bezprašného elektronického laboratória, v ktorom bol pretlak.
"Tak sa vypni sám," poprosila ho Ilona, keď sme ho položili na pracovný stôl.
"Nevyradím sa z činnosti," odvetil guro, "musím na vás dávať pozor." Prívetivo hladká maska tváre sa mu stiahla do grimasy naznačujúcej úsmev.
Zeth zamrmlal: "Je to len robot..." Potom vytiahol nástroje a začal robota demontovať.
Guro necítil bolesť, guro nemihol ani obrvou, guro celkom pokojne ležal, ba nepovedal ani: veď musíte vedieť, čo robíte. Niečo v ňom potichu zabzučalo, potom stíchol.
"Mali sme ho odizolovať od riadiacich impulzov vydávaných komputerom," poznamenal Zeth a narezal gurovi na hlave tenučkú ochrannú fóliu pokrývajúcu telo takmer ľudských tvarov. Potom mu z kovovej lebky stiahol plastický úsmev.
"Ktovie, či nebude volať o pomoc?" zaševelila Ilona. Pre istotu sme zamkli dvere. Eta poriadkumilovne odkladala nabok zdrapy priehľadnej plastickej pokožky, ktorá jemne svetielkovala. Malým náradím, bolo ho treba používať nanajvýš precízne, sme uvoľňovali skrutky a vyberali objímky.
Gurova lebka nebola ani osobitne zaistená, ani osobitne pevná. Čoskoro sme mali pred sebou jej útroby: orgány

rovnováhy, meracie transformátory senzorov - nie však jeho mozog. Vytiekla stadiaľ priehľadná, slabo páchnuca ochranná tekutina, hustá robotia krv.
Diamantová píla zakvílila, keď Zeth otváral hrudník legovaný titanom. Brali sme mu z rúk tenké platničky a ukladali sme ich na kopu. Tekutina, ktorou mal guro naplnené aj telo, nám polepila rukavice a kvapkala na dlážku.
Otvoril sa nám pohľad na gurove vnútornosti: nepriehľadná spleť plastických výstuží, sklených vlákien, vlnovodov, nanoelektronických blokov. Podľa konštrukčnej schémy identifikovala Ilona konštrukčné prvky. Orgánmi sa stále prehánali elektrické impulzy a guro nás teda ešte videl a počul.
"Pozor," varovali nás jeho napoly rozobrané ústa chvejúcimi sa hlasovými membránami, "sčasti je tu vysoké napätie."
Zeth odsvorkoval jazykové syntetizátory. Boli sme navzájom dobre zohratí, a tak sme odstraňovali jednu súčiastku za druhou. Laserový lúč a diamantová píla presekli zväzky káblov a izolované pinzety s malinkými prísavkami dovŕšili dielo. Od sústredenia sme ťažko odfukovali pod rúškami, ktoré sme si nasadili, aby sme neznečistili miestnosť prachom. Z rozobraných rúk vyvierali pestré konce káblov. Z gurových vnútorností vyšľahol krátky blesk: nohy sa mu rozkmitali, ale vzápätí zmeraveli. Zacítili sme pach spáleného kovu.
"To bol akumulátor," povedal Zeth a vybral ho.
Guro bol mŕtvy. Nakláňali sme sa nad jeho telo, zaolejovanými rukavicami sme z neho vydolovali aj tie posledné súčiastky a letmo sme ich skúmali. Nebolo v ňom nič záhadné, nič nadpočetné, nič navyše. Pracovali sme, pokým z gura nezvýšil už len prázdny kovový obal, kostra výstuží a nepriehľadná hŕba súčiastok a komponentov. Pozreli sme si na zafúľané kombinézy, na pofŕkanú dlážku. Zázrak, veľký objav sa nekonal. Namiesto toho sa nás zmocnil pocit prázdnoty. Zaznel aj z Delthovho hlasu, keď sucho konštatoval: "Tak a to by sme mali."
Po jednom sme sa vytratili z laboratória. Hoci sme všetci cítili hlad, nejedli sme spoločne.
Neskôr som zašiel do Gaminej izby. Hľadeli sme na steny vyzdobené abstraktnými diagramami. Nebolo nám do spevu.
"Ešte vždy mám pred sebou gura," žalostivo povedala Gama, "ako sa mu zachveli nohy. Tak živo, akoby ho to naozaj zabolelo."
Hladkal som Gamu a ona sa sťažovala na svoju prekliatu sentimentálnosť. "Veď to bol iba robot, iba nástroj, tak prečo mi ten hrozný pohľad nejde z hlavy?"
Aby som ju priviedol na iné myšlienky, vysvetlil som jej, že aj mne je čudne, ale že guro nie je človek a necíti nijakú bolesť. "Neviem, načo sme ho museli rozobrať," nahlas uvažovala Gama, "naozaj to bol len náš výmysel? Čo ak pre nás guro znamenal čosi viac než stroj, hoci to znie iracionálne. A nezabúdaj, že všetko vedel už vopred. Nevypli ste všetky mikrofóny a lodný komputer bol o všetkom informovaný."
"Prečo potom nič nepodnikol?" opýtal som sa.
"Podľa teba mal zabrániť, aby sme ho rozobrali? Pravdepodobne predvídal, ako sa to skončí."
"Podľa teba nie sme na vine my, ale komputer?"
"Akáže vina?"
Gama vstala, vykročil som za ňou. Kým ostatní spali, vybrali sme sa do laboratória. Dnu sme videli, čo zostalo z gura. Žalostný pohľad. Na dlážke lepkavé mláčky, porozhadzované náradie. Na stole káble, miniatúrne motorčeky v tvare guľôčky, pestrofarebná spleť elektroniky. A uprostred tohto chaosu ešte vždy ligotavá, na mnohých miestach preliačená kovová schránka, čo vyzerala ako nádrž čistiaceho automatu alebo časť debnenia káblovej šachty.
"Pochybujem, či ho dakedy celkom poskladáme," povedal som a chytil som do ruky jeden z konštrukčných celkov. Na zapečatenej skrinke boli odlomené kontakty, ale nanoelektronika, ktorú obsahovala, ešte fungovala.
Strhli sme sa od preľaknutia. Syčavým pohybom sa otvorili dvere na priepuste do laboratória. Ani Alfe a Ete to nedalo pokoj.
"Koniec koncov gurov máme dosť," povedal som, "a v skladoch sú rezervní gurovia..."
"Musíme zavolať Deltha," pristúpila Alfa k interkomu, "lebo inak sa najmenej týždeň bude na nás durdiť."
Vysvitlo, že nik zo súrodencov zatiaľ nespí, ani Teth, ktorý sa na demontáži nezúčastnil.
Pustili sme sa do práce, bola oveľa zložitejšia než rozoberanie. Najprv sme museli prekontrolovať všetky konštrukčné celky. Podaktoré už nefungovali. Bez pomoci lodného komputera a bez náhradných súčiastok by oprava bola nemysliteľná.
Až na tretí deň sme natoľko pokročili, že sme do robota mohli naliať ochrannú tekutinu a pripojiť akumulátor. Keď sme zvarili pokožku z fólie, zostali na nej jemné jazvičky, ktoré si však na prvý pohľad nikto nevšimol.
Akoby sa nič nebolo stalo, guro vstal z pracovného stola a opýtal sa: "Tak čo, našli ste moju dušu?"
"Keby sme boli vedeli, čo hľadáme, neboli by sme ťa analyzovali," zakontrovala Ilona. žiarila ako my ostatní. "Teraz sa už cítim lepšie," povedal Teth.
Guro žil opäť tak, ako sme ho poznali od detstva. Ale len robotom možno smrť vziať späť.
V centrále
Dlho sme nesmeli vojsť do ďalších rozsiahlych sekcií kozmickej lode, a dokonca ani Delthovo najlepšie náradie nič nezmohlo proti priedelom, ktoré nám stáli v ceste. Potom nás guro konečne zasvätil do konštrukčných výkresov lode. Vysvetlil nám, že čoskoro sa nám sprístupnia veliace sektory a paluby s pohonnými agregátmi.
Jedného dňa sme sa toho dočkali, hoci predtým nám guro nič neoznámil. Cestou do miestnosti s totaloskopmi som sa priblížil k uzatvoreným dverám a začudovane som zistil, že svieti zelený signál. Nedôverčivo som k nim podišiel a stlačil som otvárací mechanizmus. Priedely sa ihneď roztvorili na obe strany a uvoľnili mi cestu.
Letmo som nazrel dnu a potom som sa s tou novinou náhlil z miestnosti do miestnosti a zvolal som našu skupinu. Súrodenci z druhej a tretej skupiny nás so závisťou pozorovali. Senzory na dverách ich poľahky odlíšili, a tak iba stáli pred červeným signálom, ktorý ich nepúšťal ďalej - ledaže by sme im my sami boli dovolili, aby nás sprevádzali.
Nás osem spoločne spoznávalo aj poslednú časť lode, ktorá bola doteraz pre nás neznáma. Výťahom sme sa vyviezli

do hnacieho sektora, v ktorom sme museli nosiť ochranné odevy, pretože ďaleko za nami pracovali termojadrové reaktory. V technických sekciách nevládla príťažlivosť, sprevádzajúca nás doteraz. Podľa polohy jednotlivých sekcií sme sa v nich museli pohybovať buď v podmienkach takmer úplnej beztiaže, alebo len slabej odstredivej sily. Najprv sme do všetkého vrážali hlavami, ale postupne sme sa naučili vhodne používať rozličné pridržiavacie zariadenia. V ochrannom obleku sme sa pohybovali jednoduchšie, pretože jeho súčasťou boli magnetické topánky, ktorými sa dalo normálne chodiť po označených, slabo magnetických plochách. Radiálne koridory na vzduchoprázdnej palube za reaktorom poskytovali dokonca osobitné pohodlie - stačilo sa postaviť na vyznačený pás a už sme sa kĺzali po dlážke, hnaní lineárnym motorom nachádzajúcim sa pod ňou.
Neodolateľne ma priťahovala Veliteľská centrála I. Čoskoro sme ju nazývali stručne centrála. Identifikoval som jej polohu pomocou lodných výkresov a potajomky som sa vzdialil od ostatných, aby som sám a pred ostatnými súrodencami dorazil do tohto centra všetkých procesov, ktoré sa odohrávajú na lodi. Keď som ta prišiel, rozpoznal som navigačný komputer, riadiace pulty, monitory lodných funkcií, hlavnú obrazovku. S pôžitkom som sa rozvalil v kresle veliteľa, cítil som sa ako pán lode. Načiahol som sa po riadiacich prvkoch a požadoval som: Kontrola pozície!
Nič sa nedialo. Nijaký komputer mi nedodal číselné hodnoty, nerozsvietila sa ani pozorovacia obrazovka, ani monitor, nezmenil sa ani jeden z indikačných symbolov. Stlačil som opravné tlačidlo, zopakoval som povel, zapínal som ako posadnutý - nič sa nedialo. Centrála sa neozývala. Loď ma neposlúchala, nereagovala ani na najnevinnejší z mojich povelov. A pritom som neurobil nijakú chybu, neprehliadol som nijaký hlavný spínač, nezabudol som spustiť nijaký program. Nič.
Za mnou sa ktosi zasmial. Delth sa opieral o astrosimulátor a tešil sa, aký som bezradný. "Ty nie si veliteľ, Beth."
"A ty si?" nahnevane som vyprskol.
"Nie, prišli sme priskoro," triezvo odvetil. "Myslím, že guro nám loď odovzdá podľa predpisov, až budeme mať výcvik za sebou a všetko budeme poznať. Dovtedy je centrála vypnutá."
Delth sa mýlil. Keď sme na druhý deň spoločne navštívili centrálu, svietili už všetky pohotovostné indikátory. Systémy boli pripravené. Napriek tomu sme nimi nemohli riadiť loď centrála sa premenila na veľký letový simulátor, v ktorom sme sa učili ovládať loď. Náš tréning trval len niekoľko týždňov.
Hoci sme teoreticky boli už dávno do všetkého zasvätení, sadli sme si za prístroje a riadiace pulty a začínali sme od najjednoduchších testov: preverenie funkcie komputerov, kontrola systémov, zisťovanie pozície lode. Všetko šlo ako na šnúre, čoskoro sme sa dokonca nudili a prichodili sme si zbytoční. Ale potom si simulačná automatika na nás začala vymýšľať zdroje chýb, hlavne pri komplikovaných manévroch. Práve keď sme lavírovali mesačným systémom obrovskej planéty, vypadol navigačný komputer a náhradné systémy sa "zabudli" zapnúť. Ani sme nestihli zanadávať na automatiku, ktorá nás častovala zásadne vylúčenými haváriami.
Každý z nás bez slova vedel, čo treba urobiť. Alfa kormidlovala, pričom ju podporovali pomocné prístroje, Gama prepočítavala na malom počítači kurz a my ostatní sme sa snažili zistiť, kde je chyba, či už to bol nesprávny program, alebo porucha v konštrukčnom celku - alebo oboje.
Celé dni sme sa zdržiavali nonstop v centrále, kde bolo napriek klimatizačnému zariadeniu cítiť pach nášho potu. V noci sme zmorení spali na jej plochej dlážke, snívalo sa nám o nebezpečných orbitách vo viacnásobných systémoch, o prehorenej nanoelektronike, o nekonečných komputerových programoch plných chýb.
Spočiatku sme frflali, pretože sme všetky tie simulácie pokladali za nezmyselnú námahu. Naša loď celé tisícročia letela perfektne, nikdy nepotrebovala ľudský zásah, a ak niečo vypadlo, sama si to opravila. Loď vedela sama uskutočniť i tie najzložitejšie navigačné manévre, a to dokonca oveľa lepšie vtedy, keď sme sa jej do toho nemiešali. Nevedeli sme si predstaviť nijakú nerealistickú núdzovú situáciu, ktorá by si vyžadovala náš zásah - tak načo sme sa teda mali toľko trápiť s nácvikom kormidlovania?
Keď sa centrálou rozľahol prenikavý poplašný tón, zabudli sme na otázky, zabudli sme, že ide o simuláciu, poskákali sme na miesta, akoby šlo každú chvíľu o existenciu lode. Naučili sme sa ovládať každý prístroj, každé zariadenie centrály až po to posledné a zrástli sme v dobre skoordinované mužstvo, v ktorom každý vopred poznal reakcie druhých.
Pri testoch si každý z nás overil všetky funkcie: veliteľ, navigátor, operátor, opravár, odborník na pohon. Nehodili sme sa rovnako na jednotlivé funkcie. Z Tetha bol vynikajúci navigátor, ale pri opravách zlyhával. Gama najlepšie ovládala komputer. Ja som sa najlepšie hodil za náhradníka. Zaskakoval som všade tam, kde bola kritická situácia.
Keď zhasla hlavná obrazovka a prestali svietiť nespočetné indikátory v centrále, spočiatku som myslel, že ide o totálnu haváriu, a až po chvíli som si s úľavou uvedomil, že čas letovej simulácie uplynul.
Ustatý, uťahaný a na konci so silami som sa dovliekol do izby. Pestrý život mimo centrály mi po ďalšie dni prichodil fádny a jednotvárny a len postupne som sa vracal do všedného dňa.
Hlavný efekt našej námahy bol však v tomto: uvedomili sme si, že sme sa naučili kormidlovať loď. Boli sme jej majstrami. A neboli sme ďaleko od okamihu, keď loď poslúchne aj najmenší pokyn z našej strany.
Hviezdy
Stáli sme vo vonkajšom priepuste, vzdialení len niekoľko metrov od vonkajšieho obalu kozmickej lode, a kontrolovali sme si ľahké skafandre. Naviazali sme sa na laná a prekontrolovali sme si magnetické topánky a lavírovacie pištole. Potom pumpy s nepatrným zasyčaním odsali vzduch. Brána priepustu sa pomaly roztvorila.
Delth vyletel prvý. Hoci sme z lode vychádzali blízko jej osi, odstredivá sila ho vykatapultovala do kozmického priestoru, až sa mu naplo lano. Alfa šla ako druhá a potom sme sa vyrojili aj my ostatní. Pozvoľna sme sa vznášali smerom k lodi, ktorá brzdila.
Spočiatku som videl iba obrovský kruhovitý kotúč lode a svojich súrodencov. Potom som sa od nich odvrátil a zabudol som, kde sa nachádzam a že visím na napnutom lane. Okolo mňa sa závratnou rýchlosťou krútil gigantický

kolotoč. Čerň posiata svetelnými bodmi, tu a tam svetlejšie škvrny. Videl som do kozmu, ktorý krúžil vôkol mňa v celej svojej nádhere. Do zrakového poľa sa mi rútili konštelácie, ktoré pozemské oko nikdy nevidelo, trblietavé diagramy bez mena.
Rotácia sa spomaľovala, napokon ustala. Kam som len pozrel, všade husto pri sebe blikali hviezdy, svetlé a menej svetlé, slabučké, sotva rozoznateľné. Široká stuha Mliečnej cesty. Pohľady sa mi zavrtávali do čierňavy, zabodávali sa do nej čoraz hlbšie, prenikali k čoraz vzdialenejším hviezdam, ktoré vytvárali nové a nové konštelácie, otvárali mi nebo za nebom, priepastne hlboká tma temných hmiel, mliečne fliačky unikajúcich galaxií...
Plával som pod hviezdami, v ich bielom, belasom, žltom a červenkastom svetle, krútil som sa ako jedna z nich. Nič ma nedržalo, nijaké steny, iba nič, prázdno a priestor. Už som sa nebál nekonečnosti, vnímal som ju všetkými pórmi, stával som sa jej čiastočkou, prenikal som do jej najodľahlejších diaľav. Preháňali sa vo mne hviezdy a, galaxie a ja som už vôbec nemal telo.
Reproduktor v prilbe pískol a vzápätí povedala Gama: "Končí sa nám kyslík, Beth, musíme sa vrátiť."
Vytrhnutý z tranzu som si dovolil ešte posledný rozlúčkový pohľad na svet svojej vlasti, na kozmickú loď, ktorá sa približne za dve minúty otočila raz pod hviezdami.
Zo svojej pozície som videl iba malú časť lodného valca. Hoci zacláňal takmer polovicu oblohy, už sa mi nevidel taký veľký. Keby som nebol vedel, koľko má v priemere kilometrov, určite by som si namýšľal, že stačí urobiť pár krokov, a už si na jeho konci. Po vonkajšom obale lode erodovanom kozmickým plynom a mikrometeoritmi sa tu a tam tiahli drážky vonkajšieho dopravného systému, pomedzné čiary oddefovali jednotlivé sektory.

Loď zakrývala cieľovú hviezdu, ku ktorej sme leteli, a aj lesklý pohonný prúd, v ktorom vodík horel na hélium. Prúd brzdil loď tým, že z nej enormnou rýchlosťou vyletoval dopredu.
Delth ma za zaisťovacie lano pritiahol do priepustu. Brána sa zatvorila, opäť som bol odrezaný od hviezd.
Aj v ďalšie dni sme vyšli z útrob lode poskytujúcej nám ochranu. Učili sme sa pohybovať po jej povrchu napriek odstredivej sile, používať vonkajšie systémy a vykonávať povrchové opravy.
Boj s komputerom
Loď bola naším svetom, nemohli sme z neho uniknúť. Čo ako ďaleko lietal Delth na svojom exkurznom vozidle, prirodzene, pod dozorom zabezpečovacej automatiky, musel sa na loď vrátiť a vlastne sa od nej nikdy poriadne neodpojil.
Hľadal Delth v bezodných kozmických prázdnotách neviazanosť? Svoje motívy nám neprezradil. Deltha sme akceptovali ako svojho veliteľa, a napriek tomu lodný komputer tak jeho, ako aj naše kroky vopred zakalkuloval, vyhodnotil ich pravdepodobnosť, skontroloval a zohľadnil pre ďalšie plány. A tak to bolo aj s týmto zdanlivo rozhodujúcim krokom.
Delth vyhľadal Gamu a mňa v umyvárni, prst si priložil na pery a naznačil nám, aby sme šli za ním. Zvedavo sme vykročili. V jeho izbe sa už zhromaždili ostatní súrodenci, potichu o čomsi šušotali. Delth hlučne pribuchol dvere.
"Pokojne sa môžete rozprávať nahlas, všetky mikrofóny vo svojej miestnosti som zneškodnil."
Už-už som mal na jazyku otázku: Tak ktorý guro je dnes na rade? Ale potom som si to rozmyslel. Sedeli sme piati na jeho posteli, Zeth a Eta sedeli na stoličkách a Delthovi zostalo už len miesto na státie.
"Je čas, aby sme sa ujali vlády nad loďou," povedal Delth. "Guro s tým akosi pridlho otáľa. Dávno sme sa naučili všetko potrebné."
"Ide ti len o to, aby si sa hral na veliteľa," skočil som mu do reči.
"Človeče, Beth, a ty hádam chceš, aby ťa naďalej manipulovali a komandovali automaty?"
Kývol som rukou. "Už vtedy sme nemali analyzovať gura, ale lodný komputer, ten všetko riadi, aj jeho," povedal Zeth a dôležito zvraštil čelo.
"Preč s komputerom!" zvolala Eta, zasmiala sa a pohrozila zaťatou päsťou. Keď ju Delth premeral káravým pohľadom, opäť zvážnela.
"Ak nám lodný komputer dobrovoľne neodovzdá velenie, budeme si ho musieť vybojovať násilím. Dosť sme sa načakali." Delth hovoril za všetkých.
Odhodlane sme sa dali do práce. Teth, Eta a Ilona mali na starosti software. Z kúta, kam sa utiahli, aby dali dokopy programy, ktoré mali podľa našich predstáv pozmeniť alebo nahradiť ostatné, k nám doliehal smiech a útržky slov ako ‚Hoď mi sem podprogram...' Gama s Alfinou pomocou vypracúvala čoraz lepšie varianty, ako vniknúť do džungle logických a materiálových priehrad, chrániacich lodný komputer.
Delth a Zeth pracovali na mechanických blokovacích zariadeniach. Z ich úsečných hlásení o úspechu akcie som vyrozumel, že sa im podarilo vylomiť zapečatené a zabarikádované vstupy k ostatným dátovým bankám a počítačovým jednotkám. Pohvizdoval som si a zamieňal som pamäťové jednotky komputerov, kládol som informačné a povelové dráhy. Systém po systéme odhaľoval svoje programové štruktúry. Zatiaľ sme sa nedostali na telo už len hlavnému komputeru. Ten doteraz reguloval náš život a aj na diaľku usmerňoval gurov a ramy a okrem toho poznal všetky naše psychologické osobitosti a paradigmy správania.
"Nedá sa nič robiť," povedal Delth, "musíme to skúsiť násilím."
Vhupli sme do masívnych ochranných odevov a nachystali sme si vysokovýkonný laser. Centrálna jednotka lodného komputera sa nachádzala v miestnosti zabezpečenej keramickými platňami hrubými meter. Laserový lúč iba pomaličky roztápal materiál, ten sa až po hodinách stával tekutým a odkvapkával na dlážku.
Od únavy som sa natiahol na dlážku a až vtedy som si uvedomil, akú spúšť sme tam urobili. Okolo nás vládla teplota niekoľko sto stupňov. Normálne steny z plastov tvorili bubliny, stávali sa poróznymi a napokon sa rozpadávali. Zaťato sme laserovali ďalej.

Časom sa ma zmocňovali čoraz väčšie pochybnosti. čo má Delth za lubom? Hádam len nechce zničiť lodný komputer? Veď by to znamenalo chaos, pravdepodobne aj našu smrť. Dokonca už len pri pomyslení na čo najmenší programovotechnický zásah do jadra komputera mi bolo zle, ktovie, aké zmeny tým vyvoláme, aké systémy zrazu vypadnú...
Milimeter po milimetri sme do materiálu razili červeno žiariaci tunel.
"Zošalel si!" kričal som na Deltha cez mikrofón v prilbe rušený laserom, "keď zničíš komputer, všetkých nás privedieš do záhuby."
Zreteľne som videl pred očami, ako sa mení prírodný park, ako sa zvieratá v džungli túlia k sebe, hľadajúc teplo, ako; zamrzne najprv jazero a potoky a potom víri povetrím drobný biely sneh. A už som videl, ako sa v šialenom chvate usilujeme opraviť, čo sme zničili. Guro sa dal zložiť - ale hlavný komputer?
Delth posunul Ilonu k laseru a potom ma chytil za plecia. Za dvojicou matných skiel na prilbe som mu videl spotenú tvár. Vyškieral sa na mňa. Pridobre som ho poznal, aby som vytušil, čo chce povedať: Nijaké strachy, Beth, nie som blázon... Napriek tomu do hry postavil priveľa - naše životy.
Cez sklo, ktoré automaticky stmavlo, som hľadel na bod, kde laserový lúč prevrtával keramiku. Drobučké iskričky fŕkali na všetky strany. Ešte pár centimetrov... Laser zrazu zhasol. Komputer prerušil dodávku prúdu napriek tomu, že sme podnikli preventívne opatrenia.
V prilbovom reproduktore sa ozval gurov prenikavý hlas: "Skupina číslo jeden ihneď do centrály."
S úľavou a zároveň stiesnene som odložil ochranný odev a vydal som sa na cestu dlhými koridormi. Čo ak nám to teraz lodný komputer vráti aj s úrokmi? Čo ak sa nám pomstí za náš bezohladný, brutálny útok? Veď veľa nechýbalo a Delth by bol zničil nervové centrum lode.
Odkvácli sme do kresiel za riadiacimi pultmi a čakali sme na gura a vôbec sme nevnímali, že indikátory a displeje nefungujú. Vtom centrála ožila. Veľká miestnosť sa naplnila bzučaním automatov, monitory sa rozsvietili a pulty pred nami sa pokryli svetlými symbolmi.
Zaznel hlas neviditeľného gura. "Hovorí k vám hlavný komputer. Testy dokázali, že máte schopnosti potrebné na riadenie lode. Hlavný komputer odovzdáva riadenie ľudskej posádke, skupine číslo jeden. Všetky roboty a systémy kozmickej lode odteraz podliehajú vášmu veleniu."
Hlas sa odmlčal, uľahčene sme si vydýchli. Delth donútil komputer ku kapitulácii. A ihneď prevzal natrénovanú rolu: "Hlavný komputer! Okamžite udaj pozíciu kozmickej lode a prever letovú bezpečnosť! Ďalej podaj správu o doterajšom priebehu letu, o splnení programu a problémoch."
Nik nepochyboval, že Delth sa najlepšie hodí za veliteľa. Ani ja. Ale v duchu som si povedal, že ho budem kontrolovať. Očakávali sme, že teraz bude nasledovať nebodaj okamih veľkých odhalení, ale poriadne sme sa sklamali, keď sme si vypočuli jednotvárnu správu lodného komputera. Jeho problémy sa týkali niekoľkých nevinných milimetrových meteoritov, starnutia systémov a výpadku inkubátora. Keď nás takto tridsať minút nudil samým vyratúvaním, Gama sa netrpezlivo opýtala: "Konečne by som sa chcela dozvedieť, po prvé, kto postavil loď, a po druhé, na aký ciel' slúži naša cesta, akú máme úlohu." Delth súhlasne prikývol.
Z reproduktora zaznel gurov hlas, ktorý nás ustavične iritoval: "O tom nie sú uložené nijaké informácie."
Eta vyskočila z anatomicky tvarovaného kresla, akoby chcela podčiarknuť význam toho, čo chce povedať. Pribehla k hlavnému riadiacemu pultu. "Okašlal si nás, ty bitová padavka; keď si zbadal, že sme ti podkúrili, všetko si vytrel."
"O vytretí nie sú k dispozícii nijaké informácie."
Z hrdosti, že sme pánmi lode a jeho komputerov, veľa nezostalo.
Neskôr som sa Game zveril s podozrením. "Komputer nás má stále v rukách. Pozná naše požiadavky ešte prv, ako ich vyslovíme. Zacielenými informáciami vie usmerňovať naše konanie."
Videl som to, cítil som to: celá loď bola titanská mašinéria vykonávajúca od samého štartu pevne vymedzené pohyby. Dokonca aj naša túžba po slobode, dokonca aj moje myšlienky v tomto okamihu boli zakalkulované.
Gama sa matematickými a filozofickými argumentmi snažila rozptýliť moje pocity bezmocnosti. Loď je vraj veľká, aby sa dal vopred vypočítať každý detail, ba čo viac, lodný komputer nie je schopný vyrátať si svoj budúci stav, lebo by mal problémy sám so sebou. Reálne je vraj iba hodnotenie od prípadu k prípadu na základe počtu pravdepodobnosti.
Argumenty nezaberú, ak ich neakceptujeme citom. A tak mi Gama nič nemusela dokazovať, vedel som, že je to tak, ale...
Komputer nás hocikedy mohol prekabátiť, pretože utváral a kontroloval našu psychickú štruktúru. Čokoľvek sme urobili, akokoľvek sme sa rozhodli, on mal vždy poruke vlastný variant.
Hoci komputer plnil všetky naše príkazy, zdalo sa mi, akoby sme vládu nad loďou prevzali iba formálne. Bol som presvedčený, že slobodne sa budem môcť cítiť až vtedy, keď opustíme loď, podľa možnosti nadobro.
Ciel: vlasť
"Dačo vám poviem," sľuboval Delth, "nebaví ma byť veliteľom, ktorý ani nemusí kontrolovať systémy. Načo sa zdržiavať v centrále, keď nemám čo riadiť? To som mohol radšej zostať bábätkom v prírodnom parku!"
"Sedí vec, Delth," odvetil som, "ale čo by si chcel podniknúť?"
"Len trpezlivosť, niečo si už vymyslíme."
V centrále sedeli ešte ďalšie tri skupiny, sotva sme sa ta pomestili. Neviem, či v tom bola len Delthova samoľúbosť, aby sa pred ostatnými ukázal ako energický veliteľ. Alebo naozaj nechcel obísť nikoho, kto mal viac než trinásť rokov? Mladší súrodenci sa so záujmom skláňali nad prístrojmi. Aj ja som musel všeličo vysvetľovať. "Nie, tým kontrolujeme hnacie agregáty. Pozrite: prívod vodíka, teplota jadra, ťahová pohonná jednotka, intenzita žiarenia..."
Otázky kládli hlasom plným rešpektu, ustavične sa nervózne obzerali na Deltha, ktorý sa ešte zhováral s Alfou. Jej široká tvár sa usmievala od šťastia, že s tou rozhodujúcou myšlienkou vyšla práve ona.
Delth zapol hlavnú obrazovku. Razom všetko stíchlo. "Vidíte tú svetlú hviezdu presne v strede? Letíme k nej. Približne

o rok ta dorazíme."
Eta vstala a Delthove údaje doplnila údajmi, ako sú vzdialenosť, relatívna rýchlosť, hodnoty zrýchlenia. Monitory ju podporili desiatkami kriviek. Astrofyzikálne parametre: hmotnosť, svietivosť, typ spektra... Na obrazovku premietla schému planetárneho systému, šesť planét typu T, päť planét typu J, mesiace...
Nudil som sa, a tak som sledoval, ako to prijmú malí. S očami žiariacimi vzrušením a zastretým hlasom sa najmladší vypytovali Ety na podrobnosti. Pravda, tak presne sme zatiaľ systém nepreskúmali, hoci sme mali k dispozícii rozličné spektrometre a interferometre a uskutočnili sme rozmanité gamaastronomické a optické merania. O planétach sme okrem ich hmotnosti dokopy nič nevedeli.
Jota, sledovaná Delthovými káravými pohľadmi, sa hrala s diaľkovým ovládaním teleskopu, ale nijako sa jej nedarilo premietnuť na obrazovku obrazy planét. Ako ona, tak aj ostatní súrodenci z druhej skupiny sa tvárili, akoby už všetko vedeli.
Delth sa i so svojím veliteľským kreslom obrátil raz okolo osi, potom sa Ete poďakoval: "Ešte tam nie sme, ešte môžeme skorigovať kurz, ukončiť brzdný manéver alebo preletieť popri cieľovej hviezde a pokračovať kozmom ako doteraz."
"Správne, správne," prerušila ho štrnásťročná Psila, "čo by sme tam robili? Veď na tej planéte nejestvuje inteligentný život, ako vravela Eta."
"Ktovie, či na našej lodi jestvuje inteligentný život," oponoval Myth, a keď dozneli salvy smiechu, dodal: "Aspoň nie taký, aký by sa dal zistiť vašimi metódami."
Eta dobrosrdečne odpovedala: "Ani na jednej z planét sme nespozorovali rozhlasové signály, prirodzene, to neznamená, že..." Vetu nedokončila.
Vstala Alfa. "Nechápete? Konštruktéri lode nám nepredpísali nijaké poslanie. Nič nám neprikázali. To znamená, že sami máme rozhodnúť..."
Pomyslel som si, že tvrdú dikciu, ktorá sa k nej vonkoncom nehodila, prevzala od Deltha.
"Sme odkázaní len na seba, nikomu nemusíme skladať účty," pokračovala. "Sami si musíme sformovať svoju budúcnosť. Ešte stále nechápete? Pred nami sa nachádza slnko, má presne ten istý typ spektra G ako Sol. Má planéty podobné Zemi."
Alfine myšlienky som poznal už niekoľko dní. Najneskôr v tomto okamihu by ma bola presvedčila. "Či to nie je prekrásny pocit: očakáva nás nová, naša vlasť..."
"Hej, s otvoreným náručím, dychovkou a rodinnými domčekmi, do ktorých sa ihneď môžeme nasťahovať..." Tentoraz sa Mythovej poznámke nikto nezasmial.
Alfa si sadla, potom sa nešikovne naklonila z anatomicky tvarovaného kresla k Delthovi a objala ho. Bolo vidieť, že mu je to nepríjemné.
"Môžeme už priamo odtiaľto nabrať smer k štvrtej planéte, ktorá sa najväčšmi podobá na Zem. Pripravil som korektúru kurzu, mám ju zapojiť?" spýtal sa pateticky.
Súrodenci, predovšetkým tí mladší, boli nadšení. Nebolo treba ani hlasovať.
Delth odhodlane stlačil gombík. Nepatrné, takmer nebadané zavibrovanie. Ale pohyb na desiatkach monitorov. Rozsvecovali sa kontrolky, zo štrbín sa valili komputerové záznamy. Každý systém centrály pracoval na najvyšší výkon, tak ako ho naprogramoval Delth. Veľmi, veľmi efektívne. Ani ja som nevedel potlačiť pocit triumfu. Loď, tento kolos, poslúchol našu vlastnú vôľu!
Od tohto okamihu bežal inverzný údaj času: ešte tristoosemdesiat dní do príchodu na našu novú planétu.
Slnko
Stál som s Tethom pred metrovým čiernym oválom premietacej steny, kde sa svetelné iskierky nehybne a nemenne trblietali ako pred miliónmi rokov. A uprostred nich drobučké koliesko, prednedávnom ešte nenápadný bod, naša cieľová hviezda, naše slnko! Pozrel som do dôverne známej Tethovej tváre. Zízal na tú malú svetlú škvrnku, akoby ju bol práve len objavil, akoby až v tomto okamihu bol pochopil, že na nás čaká nové slnko, a oči sa mu zaliali slzami.
"Ako pokojne žiari," povedal som, aby som ho vytrhol z očarenia.
Trvalo dlho, kým odpovedal, namáhavo hľadal slová. "Čo vieš o tom slnku? Trošku svetla, trošku tepla, typ spektra G ako Sol, však?" Nedbal na to, že som sa nadýchol, aby som mu oponoval, iba pokračoval, rýchlejšie, dôraznejšie. "Ak pre vás znamená iba to, pokojne zostaňte pod umelou oblohou našej lietajúcej konzervy, bez slnka a bez hviezd. Pre mňa znamená slnko oveľa viac. Slnko splodilo život na Zemi a aj my budeme opravdivo žiť až vtedy, ak nad nami bude svietiť naozajstné slnko. Nenadarmo ho zbožňovali praveké národy."
Na chvíľočku sa zamyslel, potom dodal: "Spomínaš si, ako nám guro ukazoval prvé obrazy Zeme? Šialené, nepochopiteľné veci, však? Domy, ulice a tak ďalej. Myslím, že Gama sa ho prvá spýtala na tú čudesnú žltú loptu, ktorá sa kotúľala po špinavej oblohe. Hej, v tom veku nám zväčša stačila ako vysvetlenie iba veta: To je slnko. Basta. Ako inak nám to mal guro vysvetliť, keď sme nemali ani potuchy o jadrovej fyzike, o cykle uhlík-dusík a tak ďalej - jedným slovom guľatá lampa. Ale práve tou slnko nie je."
Nechal som ho, aby sa vyrozprával. Aj ja som poznal pocit, ktorý opisoval. Iste mu robilo dobre, ak si mohol vyliať srdce, ak mohol chváliť slnko a ľutovať, že vlastné detstvo strávil bez slnečného jasu. Ale kto už má všetko? A výmena, detské ihrisko z plastov v 21. storočí za prírodný park, tá výmena sa nám v každom prípade vyplatila - ibaže my sme nemenili, my sme sa proste narodili do sveta lode.
Teth sa naklonil dopredu, čím sa o päťdesiat centimetrov priblížil k slnku vzdialenému niekoľko svetelných dní. "Až v totaloskope som pochopil, čo je to slnko. Hneď pri mojej prvej návšteve na Zemi. Stál som uprostred rozľahlej savany, ale tá ma vôbec nezaujímala. Na pleciach, na chrbte ma pálilo čosi zvláštne. Obrátil som sa a vtom ma žeravé, oslepujúce žihadlo pichlo do tváre. Inštinktívne som prižmúril oči, za viečkami sa mi urobili čierne a červené kruhy, potom som sa opäť opatrne rozhliadol a pochopil som - to je slnko! Najprv som si myslel, že pod oslepujúcou a

žieravou hviezdou sa nedá žiť a že guro klamal - veď človek musí mať oči ustavične zažmúrené pod slnečnou oblohou! A beda tomu, kto je nepozorný, kto slnku pozrie do tváre, ten veru oslepne. Hm, človek máva čudesné predstavy. Neskôr som navštívil Antarktídu a tam, kde slnku chýbala sila, som pochopil jeho význam, jeho životodarnú moc.
"Myslím, že všetci sme slnko objavili v totaloskope," namietol som. Nebolo by dobre, keby sa Teth pokladal za jediného hľadača slnka, naostatok by sa ešte cítil nepochopený a odtrhol by sa od našej skupiny. Ako náš najmladší to aj tak nemal ľahké.
"Ach, prosím ťa, čo už je to len za slnko v totaloskope, dokonalá ilúzia, nič viac, prelud, hviezdny klam. Azda priveľmi krásna ilúzia na to, aby mohla byť pravdivá, dokonca aj vtedy, ak za jej existenciu hovorí celá fyzika. Možno sa o pravdivosti tohto zázraku presvedčím až vtedy, keď slnko zbadám na vlastné oči, bez senzorických adaptérov na hlave a bez komputera, ktorý ho vysiela na jeho dráhu. Hej," Teth ukázal na drobučké slnko pred nami, "aj bez nebeskej kamery, bez spracovania analógových impulzov, bez vyrovnávačov skreslenia, rekontrastovacích blokov, makroprojektorov a neviem čoho ešte, čo sa skrýva za týmto sklom." Päsťou buchol do sklоplastu odolného voči poškrabaniu, akoby ho chcel rozbiť a vpustiť dnu nefalšované svetlo nášho ešte tak vzdialeného slnka.
"Čiže uveríš až vtedy, keď budeš stáť na jednej z planét, a bez okuliarov... Tých pár kilometrov atmosféry ti zrejme nebude prekážať, či ako?"
"To je predsa čosi celkom iné..."
"Nič technické, nič umelé, však?"
"Áno. Ale bojím sa, že sa toho nedožijem, chápeš, ktovie, či tá planéta sa pre nás hodí? Ved označenie planéta terestriálneho typu sa vzťahuje takmer výlučne na jej hmotnosť. A keby aj, možno potrvá tisícročia, kým ju ľudia natoľko pretvoria, aby si trúfli vyjsť do voľnej prírody... Ktovie, či uvidím naozajstné slnko - zdá sa mi, akoby som sa bol narodil slepým..."
"Som pevne presvedčená, že sa nám to podarí." Alfa si medzitým stúpla za nás, nepočuli sme ju vojsť. "Veď to závisí len od nás. Proti planéte, ktorá je azda pristudená alebo prihorúca, alebo jedovatá, máme v rukách vedomosti civilizácie starej tisícročia a techniku lode, ktorá je schopná sebareprodukcie. Sám zaženieš mraky z oblohy zatiaľ neznámej planéty, Teth, aby si zazrel svoje, naše slnko. Loď letela desiatky, azda aj tisícky parsekov medzihviezdnym priestorom a teraz by nám mala robiť ťažkosti planéta o priemere niekoľko tisíc kilometrov? Som si istá, Teth, že to slnko ešte uvidíš!"
Alfe sa dobre hovorilo, nepolemizoval som s ňou. Teth nepochybne potreboval trošku viac odvahy, ale znelo to tak, akoby si aj Alfa chcela upevniť svoju vlastnú vieru.
Ked sme tretej skupine ukázali drobučké koliesko nášho vlastného slnka, zdvorilo sa zatvárili, že ich to zaujíma, mykli plecom a opýtali sa nás, prečo okolo toho robíme toľký rozruch. Je to naše slnko, prirodzene, čo iné.
Už pre nich sa toto slnko stane samozrejmosťou.
2. časť: Andymon
Andymon - iba meno
V budúcich encyklopédiách bude stáť: Andymon, štvrtá planéta stálice Ra. Nasledovať budú galaktické súradnice, údaje ako čas rotácie (sidericky): 28 hodín 2 minúty; čas obehu 1538 rokov a menej zaujímavé číselné údaje ako excentricita dráhy, sklon osi, albedo, hmotnosť, chemické zloženie. Až po mnohých ďalších údajoch týkajúcich sa udalostí z môjho života bude neskôr nasledovať stručná poznámka: Pôvod mena neznámy, podistým skomolenina gréckeho Anadyomene (pozri tam).
Mal by som to vedieť lepšie, bol som pri tom. Pravda, všetko, čo by som tu napísal, by bola legenda. Legenda o našich úsiliach vytvoriť pravé meno, jedine primerané meno...
Mali sme pred sebou cieľovú hviezdu a - očíslované - jej planéty a ich mesiace. Celý deň sme sa hrali so zvučnými slabikami, ktoré produkoval generátor komputera. Uvažovali sme, že hviezdy pomenujeme podľa seba, ale koho uprednostniť? Pri raňajkách sme sa predbiehali v tvorení slovných hier, pri obede sme si prebrali indickú mytológiu a večer sme hľadali spásu v generatívnej gramatike. Všetko nadarmo - pri pohľade na vzdialený svetelný bod sa nám nepozdávalo ani jedno meno. Neužitočná hra nás unavila a napokon sme sa vzdali.
A v nasledujúce ráno, keď sme vošli do centrály, aby sme pozreli na našu vzdialenú bezmennú hviezdu, sa krížom cez čierny hviezdnatý zamat kozmu, ktorý vypĺňal hlavnú obrazovku, skvelo slovo ANDYMON. Nemuseli sme interpretovať zmysel týchto jasne žiariacich písmen. Už sme nepochybovali, hoci bola planéta od nás vzdialená celé svetelné dni, sama si dala meno. Andymon.
Taká je legenda. Prirodzene, mohol by som špekulovať, kto a ako. Ale komu by som tým poslúžil?
Výskumná sonda
Od Andymonu nás delilo už len niekoľko svetelných dní - ale loď na to potrebovala ešte šesť mesiacov letu. V centrále svietil údaj: 183 dní, 182 dní, 181 dní po parkovaciu dráhu.
Delth si každý deň robil hrubú čiernu čiaru na vlastnoručne zhotovenom kalendári. Odôvodnene sa nás zmocňoval nepokoj a nervozita. Spektrografické údaje o Andymone jednoducho nepostačovali. Poznali sme síce niekoľko chemických zlúčenín v horných vrstvách atmosféry tejto planéty, ale najdôležitejšia otázka naďalej zostávala nezodpovedaná: môžeme žiť na Andymone?
Neviem, kto prvý vyrukoval s nápadom, aby sme vyslali výskumnú sondu. Bolo to jasné. Zatiaľ čo by loď brzdila pomaly narastajúcim vztlakom, sonda by nerušene letela dopredu a bola by v cieli o pár mesiacov skôr. A tak by sme ešte pred naším pristátím dostali odpoveď na otázku, ktorá nás trápila.
Po prvý raz naša práca nebola hrou ani simuláciou, ani skúškou. Sami sme si vytýčili úlohu a pristupovali sme k nej s takou istou veselou vážnosťou, s akou sme sa spoločne hrávali a učievali. Konečne môžeme urobiť čosi poriadne. Pre Andymon!

Zetha, ktorého sme oprávnene pokladali za génia v elektronike a technických zariadeniach všetkého druhu, sme vymenovali za hlavného konštruktéra. Hrdo a suverénne prideľoval úlohy, a keď bolo treba, zvolával nás na porady. V bielom plášti a s lesklými čiernymi vlasmi začesanými pod bielu čiapočku, akoby vyšiel rovno z bezprašného laboratória, sedel pred nami na jednom z pracovných stolov, hompáľal krátkymi nohami a mentorským tónom vysvetľoval: "Na záver by som to zhrnul asi takto: Výskumná sonda je koncipovaná na princípe autobusu. Na nosiči budú zoradené dva tucty separátnych satelitov, respektíve zostupných telies. Z toho štyri sú určené pre mesiace Andymonu, ďalej tu bude šesť orbitálnych staníc, ktoré budú slúžiť aj telemetrii, podobne ako nosič a osem zostupných sond. Z nich štyri sú dimenzované na 5 atmosfér, a 400 Kelvinov, dve na 20 atmosfér a 600 Kelvinov a dve najpevnejšie, vystužené pancierom, vydržia 80 atmosfér a 900 Kelvinov a odolajú aj agresívnym chemickým zlúčeninám. V zálohe zostane šesť viacúčelových sond na nosiči. Toľko o základ nej koncepcii. Okrem Tetha ste mi všetci dodali zoznamy požiadaviek."
Prehŕňal som sa vo svojich podkladoch a číslami som sa chystal brániť svoje návrhy týkajúce sa vznášadlovej sondy a vybavenia prístrojmi. Eta bezstarostne a hlasne chrúmala jablko.
Mlčanie a šuchotanie papierov zrazu prerušil Teth: "Vieš, ja s tvojou základnou koncepciou nesúhlasím."
Začudovane som sa k nemu obrátil. Pokojne si sedel, na sebe mal strakatú košeľu a na holých hnedých kolenách si držal balík výstupov z komputera. Čo asi chce? V podstate sme sa o tom autobuse už dávno dohodli.
"Nie," zopakoval Teth, "nie som za také riešenie. Nepokladám ho za dostatočne efektívne. Potrebovali by sme oveľa pružnejšiu štruktúru, pretože vonkoncom nevieme, aké osobitné problémy sa vyskytnú.
Hovoril rýchlo, ale rozhodujúci argument zatiaľ nevyslovil. Alfa, ktorá sedela krížom oproti mne na mieste s mnohými meracími prístrojmi, zľahka zavrtela hlavou.
"Automaty samy to nezvládnu, ba ani naše najlepšie roboty," pokračoval Teth. "Som za to, aby sme na Andymon poslali sondu s ľudskou posádkou. Na takú expedíciu by som sa prihlásil dobrovoľne. Ilona alebo Gama by mohli ísť ako kopiloti..."
"Čujme, čujme!"
"Najlepšie by bolo, keby si pristál hned teraz!"
"Tak ja ti nie som dosť dobrá!"
"Čo keby si vzal so sebou obidve!"
Taký ohlas Tetha zaskočil, zajachtal sa a odmlčal sa. Prehltol som, aby som nahlas nevyprskol. Napriek tomu som mal v očiach slzy. Náš najmenší! Dnes nám ukázal, čo sa v ňom skrýva.
"Prosím vás, upokojte sa..." Delthov hlas zanikol v rušnej vrave. Nervózne sa pohrával s meracím generátorom vedľa seba, až prístroj vydal výnimočne prenikavý tón. Keď ho vypol, aj my sme stíchli. Hlavný konštruktér Zeth chcel čosi povedať, ale potom si to rozmyslel. Problém prekračoval jeho kompetenciu.
"No nie," ironicky zavrčal Delth, "tak to nejde, Teth. Samozrejme, aj som si už predstavoval, že poletím dopredu s dvoma, troma dievčatami a že ako prvá rozumná živá bytosť odvážne vkročím na Andymon... Ale ak má byť naša výskumná sonda prínosom, musí ta doraziť zavčasu. To znamená, v poslednej fáze letu bude musieť celé dni brzdiť so spomalením rovným viacnásobnému faktoru g. To by si nevydržal ani ty, hoci tvrdíš, že si výnimočne efektívna a pružná štruktúra!"
"Prerátal som si to," zakontroval Teth a dôrazne buchol na výstupy z komputera. "Týždeň by som vydržal dvojnásobné g, okrem toho by sa kabína dala zariadiť tak, aby..."
"Stačí," prerušila ho Alfa, "nerada by som bola, aby sme diskutovali o technických detailoch, kým sme nerozhodli o principiálnych otázkach. Gama, ujmi sa slova!"
Gama na mňa šibalsky žmurkla, potom sa naklonila dopredu, aby lepšie dovidela na Tetha za prístrojovou vežou. "Teth, ďakujem ti za pozvanie, ale s vďakou odmietam. Pozri, všetci by sme nemohli letieť vo výskumnej sonde. A podľa čoho by si chcel rozhodnúť, kto by mal zostať tu a pozerať, ako ostatní. "
"Šesť mesiacov osamote alebo aj s tebou, Teth, to by som určite nevydržala," zamyslene dodala Ilona. Potom si vytrhla nitku z béžového overalu. "To je horšie ako čakať s ostatnými na lodi. Nemysli, že som zbabelec, ale poznám ťa, ani s tebou by to nevyzeralo lepšie."
Teth sa zapýril. Hľadajúc pomoc, obrátil sa na Etu, ktorá sedela v kresle s objatými kolenami a hrýzla si pery.
"Nie," potichu sa ozvala, "my dievčatá do toho nepôjdeme."
"Tak poletím sám!"
"Nik ti v tom nebráni," povedala Alfa a pritom pozrela na Deltha. "Prosím ťa, povedz už niečo."
"Máš pravdu, Alfa, nikoho nenútime, aby niečo robil alebo aby nerobil - ale Tetha v tom, samozrejme, nepodporíme. Zeth, pokračujeme, tvoj autobus je schválený."
Na druhý deň sa Teth vrátil k nám a ponúkol sa, že nám pomôže. Vyrátal si, že keby mal stavať miniatúrnu kozmickú loď odkázaný iba sám na seba, trvalo by mu to pridlho. A privolať si na pomoc inú skupinu? Prosíkať o pomoc malých? Na to bol Teth prihrdý.
Pod Zethovým vedením prebiehala konštrukcia výskumnej sondy hladko, hoci sa občas vyskytli drobnejšie problémy a ťažkosti. Tie však tým väčšmi povzbudzovali naše nadšenie. Pomoc mladších, ktorí nám ako vždy šli ochotne na ruku, sme využívali predovšetkým pri stavbe obežných družíc. Ale potom, v posledný deň, nám nečakaná udalosť urobila čiaru cez všetky naše plány.
Necelé tri hodiny pred štartom prekvapil Teth, ktorý teraz žiarlivo strážil sondu, dvoch súrodencov, ktorí v skafandroch bežali ku katapultovacej rampe. Teth nás ihneď zalarmoval interkomom, ale countdown už bežal. Utekal som, preklínajúc svoje pomalé nohy, po dlhých chodbách k letovej centrále, odkiaľ sme mali dozerať na štart. Bol tam už Teth, Jota, Myth a zopár mladších súrodencov. Hneď za mnou vrazili do dverí Zeth a Eta. Lapajúc dych, vyzvedal som,

čo sa stalo.
"Zablokovali všetky prístupové možnosti."
"A odtiaľto by sa countdown nedal prerušit?"
"Všetko si nastavili na vlastný komputer..."
Delth ma odstrčil. "Kto to je?" udychčane sa spýtal.
"Nya a Xith z mojej skupiny, tuším stratili rozum!" Jota si pravou päsťou búchala do ľavej dlane.
"Countdown mínus desať minút." Delthov hlas znel akosi cudzo a prázdne. "Musíme ich dajako zadržať! Zeth, Gama, Beth, rýchlo si dačo vymyslite! Mínus deväť minút."
Sedel som pri termináli, usiloval som sa prerušiť im dodávku energie. Rozhovory som počúval len na pol ucha.
"Veď sa zabijú. Neabsolvovali nijaké bezpečnostné testy, nijakú simuláciu a ktovie, ako sfušovali tú sondu, do ktorej sa zabarikádovali."
Aj ich zásobovanie energiou už prebiehalo autonómne. Nevedel som, čo by som ešte mal skúsiť.
"Mínus sedem minút."
"Prispôsobili si kabínu trajektu a tú zabudovali do našej sondy. Urobili to v noci, za pomoci niekoľkých robotov. Určite sa na to dávno chystali."
"Ako je možné, že to až teraz vyšlo najavo?" "Na nič si zatiaľ neprišiel, Beth?"
Čo keby som to narafičil tak, aby ich loď nebola schopná letieť? Napríklad laserom im rozstrieľať pohonné agregáty, alebo ešte lepšie, rampu. Ale v štartovacej hale nebol nijaký laser a ako by som ho nasmeroval?
"Mínus päť minút."
"Mám s nimi zvukový kontakt."
"Nya, zbláznili ste sa, chcete sa pozabíjať? To, čo robíte, je predsa nezmyselné! Xith, aspoň ty maj rozum!"
"Všetko sme si preverili, Jota, len si nerob starosti."
"Kvôli súkromnému dobrodružstvu ohrozujete všetky naše plány a okrem toho vám neverím, že to vôbec nie je nebezpečné."
"Mínus štyri minúty."
Postupne som sa začal potiť. Vraj vymysli niečo, ale hneď. Delth má veru želanie.
"Volá Delth. V mene súrodencov vám prikazujem, aby ste ihneď prerušili countdown."
"Vieš, Delth", zdalo sa mi, akoby Nya iba s námahou zadržiavala slzy, "chceme to skúsiť na vlastnú päsť, samostatne. Na lodi, tam je všetko vopred určené."
"Mínus tri minúty."
"Všetci sme na tom rovnako."
"Hej!" začudovane zvolal Teth. Countdown sa zastavil na mínus dve celé tridsaťosem.
Vzápätí sa ohlásil Zeth: "Zablokovali sme východ zo štartovacej haly. Štart sa automaticky prerušil."
S úľavou som si vydýchol. Z letovej centrály som vyšiel ako posledný a vykročil som za ostatnými.
Z prvých troch skupín takmer nik nechýbal. Mlčky sme stáli v hangári, kde na širokých koľajniciach katapultu ležala prerobená výskumná sonda, dlhá dobrých tridsať metrov. Vpravo a vľavo od nej ležal trup autobusu, okolo neho sa povaľovali obežné družice, objemné zostupné telesá odolné voči vysokým teplotám, ale aj najrozličnejšie moduly, debny s konzervami a podobne. Zeth nahlas soptil, keď prekračoval tieto časti sondy, s ktorými sa tak neodborne zaobchádzalo.
Priepust miniatúrnej kozmickej lode sa neotvoril ihneď. Delth naň zvonku zaklopal. Dvere sa odklopili. V skafandri, s prilbou v ruke, váhavo, nápadne pomaly, schádzali Nya a Xith z rampy katapultu. Podarení kozmonauti. Mlčky sa k nám blížili a určite by mnohí nedbali, aby sme ich poriadne zmlátili, hlavne Zeth, ktorého práca vyšla navnivoč. Ale keď som zbadal slzy hnevu na Nyinej unavenej, sklamanej tvári, súcitil som s nimi.
Tak nahlas, aby to počuli všetci, Alfa povedala: "A ja som sa už bála, že tam zahyniete."
Azda Alfa tentoraz neutrafila správny tón, azda by bol spoločne naservírovaný výprask lepší, ale napätie povolilo. My sme hulákali, oni nadávali. Usiloval som sa utešiť Nyu a vysvetľoval som jej, že boli naozaj prefikaní a iba hlúpa náhoda... Celé dni na mňa ani nepozrela.
Druhá skupina, práve tak ako naša, netolerovala individualistov, ktorí narúšali prácu ostatných. Neviem, či s Xithom a Nyou viedli dlhé diskusie alebo či ich na čas vylúčili zo spoločnej práce a spoločnej zábavy: bola to záležitosť druhej skupiny. Ale je isté, že tí dvaja to chvíľu nemali ľahké.
Výskumnú sondu sme vypustili s trojdňovým oneskorením. Ak vezmeme do úvahy naše neveľké skúsenosti, možno označiť jej nasadenie ako plný úspech. Zlyhala iba telemetria jednej obežnej družice a jedna zostupná sonda sa pri dopade roztrieštila. Nehovorili sme o tom, ale všetci boli presvedčení, že pri regulárnom štarte by sa to nebolo stalo.
Po dobrých troch týždňoch sme zachytili prvé výsledky výskumnej sondy. Dali sa zhrnúť do dvoch viet:
Na Andymone nie je život. Na Andymone sa nedá žiť.
O polnoci
"Prichádzajú zábery, prichádzajú zábery!"
Prevrátil som sa na druhý bok, ktosi ma energicky zatriasol. Vtom som poznal Gamin hlas. "Prichádzajú zábery, Beth, zobuď sa!"
Ledva som otvoril oči, a už ma oslepilo prenikavé osvetlenie nečakaným zábleskom. Gama stála pri interkome, preťahujúc sa ako mačka, a nezreteľne povedala: "Áno, ihned." Potom prerušila spojenie.
Telo som mal horúce, otupené a akoby bez kostí. Dovliekol som sa k vstavanej skrini a prehodil som si plášť. Potom som zívajúc kráčal do kúpeľne za Gamou, aby som si na hlavu a na ruky pustil studenú vodu. Čo sa to vlastne robilo? Keď mi Gama pozrela do tváre, zľutovala sa nado mnou. "Teth práve zachytil prvé zábery z Andymonu, zvolal nás do

letovej centrály." Aj jej sa zívalo.
Cestou do letovej centrály som sa zbytočne snažil sústrediť myšlienky na Andymon, ešte som sa celkom neprebral. Prichádzali ta aj ostatní súrodenci, v párikoch ako my. Keby to bolo v inú hodinu a pri inej príležitosti, azda by som si bol aj všimol, kto s kým, ale v tej chvíli mi to bolo jedno. A keby ma Gama nebola ťahala, bol by som zaliezol naspäť do teplej postele.
Teth sedel pri kontrolnom pulte, napravo od neho stála kanvica s čajom a pohár.
Niekoľko ráz som si logol priamo z kanvice, čaj bol vlažný a nepríjemne sladký.
Teth vyčkal, kým sme boli v plnom počte, potom sa k nám obrátil, oči, líca, celú tvár mal červenú: "Pozrite na to, sú to zábery zo zostupných sond!"
Tri obrazovky plápolali odtieňmi červenej, žltej a sivohnedej, bol to chaos akýchsi vyblednutých farebných zdrapov, vírenia a plameňov. V ľavom hornom rohu obrazoviek naskakoval čas chýbajúci do kontaktu s povrchom planéty. Deväť minút pre sondy na osvetlenej strane, sedemnásť minúť pre sondy na terminátore, tridsaťdva pre sondy na neosvetlenej strane. Obrazovka poslednej sondy žiarila purpurom všetkých odtieňov; boli to zábery infračervenej kamery. Hoci snímky nesprevádzal zvuk, mlčali sme a takmer sme nedýchali. Zdalo sa nám, že na nás z obrazoviek žiari horúčava.
Gama napokon drgla do Tetha a čosi mu pošepla do ucha, nato sa na displeji zjavili dlhé rady telemetrických údajov. Dve minúty chýbali do kontaktu prvej sondy s povrchom, mraky sa pretrhli, na sekundu sa pred nami zjavil krivolaký čierny obzor. Divo sa zachvel, potom sme videli iba popraskaný, kamenistý povrch, okrové a sivé, červenkasté a žltasté odtiene, ponášajúce sa na chaos mrakov. Proti nám sa rútili drsné končiare - a tmavá puklina! Už sme sa báli, že sa sonda do nej zrúti, ale puklina pomaly putovala po obrazovke, až sa konečne skĺzla za jej okraj. Potom nastal náraz, obraz sa zatriasol, ale po chvíli sa ustálil, v popredí boli skaliská bez tieňa, nad ktorými sa vznášal ružový oblak zvíreného prachu. Andymon!
Táto červená púšť mala byť našou vlasťou? Rozopol som si vrchný gombík na pyžame.
Teth si odkašlal a akoby uhádol moje myšlienky, celkom sucho, jednotvárne ako automat povedal: "Teplota okolo štyristopäťdesiat stupňov Kelvina, tlak na povrchu štyri atmosféry, redukujúca atmosféra: uhľovodíky, metán, sírovodík, vodná para... Rýchlosť vetra dvanásť metrov za sekundu... Na povrchu seizmické vlny..."
"Tam predsa nikdy nebudeme moct žiť," začul som zamrmlať Etu. Obrátil som sa k nej, sedela tu takisto v ľahkom plášti a hlavu mala zloženú v dlaniach. Sem-tam ňou trhane mykla a zavzdychala.
Zeth, ktorý ju inokedy vždy ochotne chlácholil, čítal v materiáloch, ktoré vytlačil komputer. "Tu sa nič nedá robiť," trpko povedal, "je to horšie, ako som sa obával, s tým si neporadíme."
Andymon! Ako sme len snívali o svojej budúcej planetárnej vlasti, ako sme si predstavovali, že si na brehu belasého jazera postavíme domy, že si založíme záhrady, polia a zvernice a teraz toto horúce, jedovaté peklo! Odteraz až do smrti budeme musieť žiť na lodi alebo v najlepšom prípade v prepchatých staniciach na planéte, pod nohami budeme mať dlážku z plastov a nad hlavami budeme mať dosky z plastov, tak ako sme to poznali od narodenia. Až do konca života v tejto obrovskej plechovke - nechcel som tomu veriť. Na veky vekov... Obzrel som sa a videl som steny z plastov a za nimi zase steny z plastov a kovové steny a ceramitový plášť hrubý niekoľko metrov a za ním bezhraničné prázdno. Boli sme uväznení, uväznení na doživotie. A všetko tu bolo pritesné, poddimenzované, tých pár metrov prírodného parku... Sťažka som dýchal, akoby horúčava z Andymonu sálala až sem.
Ktovie, ako dlho by sme to vydržali... Ako rýchlo by sme zaliezli do totaloskopov, do sveta snov, do súkromného šialenstva... Andymon!
"Možno," ozvala sa zastretým hlasom Gama, "možno sme sa pomýlili, možno naším cieľom a úlohou nie je pretvárať planéty... Hoci potom nechápem, prečo by sme tu mali tak mimoriadne veľa literatúry o technike a pretváraní planét..."
Popozeral som po prítomných. Sedeli tu ustatí a zničení, nevšímali si obrazovku, na ktorej práve v purpurových oblakoch pristávala posledná sonda. Ilona, ktorá inokedy sedela vzpriamene ako struna, sa rezignovane prihrbila. Teth so zaťatými perami zízal do prázdna. Veľa nechýbalo a obaja, Alfa a Teth, by sa boli rozplakali. Ani mne nebolo do spevu. Andymon! Ale. uvedomoval som si, že nesmieme vešať hlavu. Zhlboka som sa nadýchol, aby som niečo povedal, vtom ma zasiahol Delthov pohľad.
Delth sa zošuchol z ovládacieho pultu počítača. "Co ste čakali?" okríkol nás. "Hádam len nie zelené lúčky so zajačikmi alebo hotový svet s domami na kľúč? Hádam ste si nemysleli, že nájdeme krajinu, v ktorej tečú potoky mlieka a medu? Ak sa nemýlim, všetci ste študovali planetológiu! Neuvedomujete si, že štyristopäťdesiat stupňov Kelvina a len štyri atmosféry - sú takmer pozemské podmienky?"
Chvíľu mlčal, v purpurovom osvetlení obrazoviek vyzerala jeho inak bledožltá pyžama ako krvavočervená róba. V tom okamihu som ho bez závisti obdivoval - po prvý raz vo svojom živote.
"Chcete sa vzdať len preto, lebo vás vystrašilo zopár snímok a čísel? Nech by to trvalo čo i desať tisíc rokov, Andymon premeníme na raj pre ľudí! Na to sme tu a to aj urobíme."
"Desaťtisíc rokov, ty si sa zbláznil, Delth," povedala Ilona, "to je na mňa trošku priveľa, toho sa už nedožijem, to mi môže byť ukradnuté, nechoďte na mňa s budúcimi generáciami, dovtedy loď vymrie."
"A keby to aj toľko trvalo," Delth už nekričal, hovoril pokojne a dôrazne, "vieš si predstaviť pre nás inú úlohu, niečo iné, čo by nás udržalo pri živote?"
"Postavím na čaj, dnes už aj tak nepôjdem spať," zamrmlal Teth a vyšiel. Možno chcel byť iba chvíľku osamote.
Horúčava sa rozplynula, plášť som si zložil na kolená a povedal som: "Za desaťtisíc rokov sa dá stihnúť všetko, toľko na jednu smiešnu planétku ani nepotrebujeme. Hneď teraz by sme mali začať s vyhodnocovaním; len tak sa ešte pred zabočením na obežnú dráhu dozvieme, ako problém s Andymonom vyriešime v prijateľnom čase."
"Beth má pravdu," ukončil Delth diskusiu, "rýchlo sa prezlečieme a pustíme sa do práce."

Neskôr, nad ránom, sme si lámali hlavu, ako by sme to mali oznámiť svojim mladším súrodencom. Šlo nám o to, aby sa im to povedalo ohľaduplne.
Štrajk
Dokonca aj po toľkých rokoch je mi ťažko, keď si spomeniem na zmätený čas narastajúcich ťažkostí, predovšetkým na to, že veľa nechýbalo a boli by sme sa Andymonu vzdali. Ilona zúfalo hľadala vhodnejšiu planétu tohto slnečného systému. Mali sme na výber medzi bojom a rezignáciou.

Pritom sme sa riadne mýlili, keď sme si mysleli, že pretvoriť Andymon znamená iba takmer neprekonateľný technický problém, ktorý si vyžaduje komputery, energiu a stroje. Vtedy sme nevedeli, že úspech predpokladá aj čosi iné: zdravý, zohraný kolektív, spoluprácu všetkých, ako sme boli zvyknutí zatiaľ len v rámci našej skupiny. Ani na um nám nezišlo, že my starší musíme ustúpiť, aby sme mladším súrodencom dali prednosť, lebo iba tak sa naučíme s nimi spolupracovať a vážiť si ich ako rovnocenných partnerov.
Keď sme zachytili prvé snímky z Andymonu, diskutovali sme až do rána, aby sme nadobudli aspoň približný prehľad o problémoch. Od vyčerpania sme si potom museli na pár hodín ľahnúť.
Až okolo obeda sme sa začali trúsiť do jedálne. Prekvapilo nás, že je úplne prázdna. Sklamane som si z automatu vzal šošovicovú polievku. Chcel som vidieť mladších, ako sa zatvária, keď im Delth vyrozpráva o Andymone.
"Ani len pri jedle sa na nich nedá spoľahnúť," zavrčal Delth. Prikývol som a Eta zívla na prázdne rady stoličiek.
"Nechápem, kde všetci trčia. Nikto, vôbec nikto sa rni cez interkom nehlási."
Alfa si ani nesadla. Oprela sa o operadlo stoličky, raz, dva razy sa naklonila dopredu. Bez slova vyšla z jedálne.
"Ani sa nenajedla," povedal Delth a nahádzal do seba svoju porciu. "Až zjete, pomôžete nám ich hľadať, dobre?"
Rozdelili sme sa. Na chodbách nebolo počuť ani hláska rozliehala sa tam iba ozvena mojich krokov. Nazrel som do centrály. ANDYMON - 141 DNÍ. Kreslá boli porozhadzované krížom-krážom, ale pri prístrojoch nikto nesedel. Potom som nazrel do osobných priestorov tretej skupiny. Na stoloch sa povaľovali knihy a papiere. Panoramatické obloky, ktoré ukazovali pozemské ľadové púšte, koralové útesy a pozemské rozprávkové krajiny. Všetky obrazovky a terminály boli vypnuté, ako to vyžadovali predpisy. Na dlážke stál osamelý robot hračka, nemotorný a rozkošný.
"Kde si nechal svojho človeka?" mimovoľne som sa ho spýtal. Keď obracal hlavu ku mne, čosi v ňom zahrčalo: "Viem odpovedať len na veľmi jednoduché otázky."
Mechanicky som sa zasmial.
Výťahom som sa vyviezol do hangárov. Všetko prázdne, nedotknuté, vymreté. Zvolal som a v rozľahlých halách mi odpovedala ozvena. Trajekty a exkurzné rakety boli pevne ukotvené, nik z lode neodišiel. Otvoril som vzduchový priepust, odrátal som skafandre. Nechýbal ani jeden. Akoby som bol jediný človek, jediná živá, dýchajúca bytosť na palube - a súrodenci iba preludmi, fantómami, snami. Z najbližšieho interkomu som zavolal Gamu. "Našla si niekoho?"
"Zdá sa mi, že sa s nami hrajú na mačku a myš."
"Alebo proste na schovávačku - v každom prípade dali príkaz hlavnému komputeru, aby nám neprezradil, kde sú."
Predstavil som si nespočetné haly, chodby, miestnosti, hangáre, dopravné potrubia. Ak sa naozaj chceli schovať, potom by nám pomohla iba nečakaná náhoda.
O niečo neskôr nás Alfa poinformovala, že sú v prírodnom parku. Zviezol som sa ta výťahom. Dvadsať úrovní radiálne, päť sektorov axiálne. Potom som sa ocitol medzi skaliskami, našiel som známu cestičku lúkami, zbehol som po brehu jazera. Pritom som stretol Gamu a Tetha. Vzrušené pokriky nám prezradili, kde sa nachádzajú naši súrodenci.
Akoby sa nič nebolo stalo, áno, akoby na lodi nebolo čo robiť, hrali sa na veľkej čistine pod ostražitými zrakmi gurov: osemnásťroční z druhej skupiny, súrodenci z tretej a štvrtej, ktorí iba nedávno vyšli z prírodného parku, a aj malí a najmenší, pre ktorých to bola obrovská, skvelá slávnosť.
"Čo to stvárate?" upachtene zvolal Teth, červený v tvári. "Mali by ste sa radšej učiť, práve teraz máme práce vyše hlavy!" Nik mu neodpovedal, nik si ho nevšímal. Miesto toho ma objavili dve dievčatká. "Nos ma na chrbte!" žobronila jedna, druhá zase chcela, aby som bol jej psík.
Iritovane som sa jej vykrútil a odbehol som na okraj lesa. "Čo to znamená?" prehlušil hurhaj Delthov hlas.
Na okamih zavládlo ticho. Potom však mladší zase spustili rámus, ale zároveň vystúpila Jota z radu spievajúcich detí, ktoré sa držali za ruky. Jotu už od hracej lúčky pokladali za vodkyňu druhej skupiny. Nebola spomedzi nich iba najstaršia, ale aj najväčšia a najobratnejšia.
"Už s vami nespolupracujeme," stručne a jasne vyhlásila a tmavými očami vyzývavo pozrela na Deltha.
Ako na povel sa k nej nahrnuli súrodenci, najprv z druhej a tretej skupiny, potom aj mladší, dokonca aj najmladší, a zvedavo pozerali, akú novú hru začneme.
"Čože?" spýtal sa Delth, akoby bol zle počul. Nahnevane tresol do povetria ulomenou haluzou.
"Kašlať na vaše projekty!"
"Na vaše učenie!"
"Aj na vašu hlúpu vedu!"
"Môžete nám byť ukradnutí aj s tou vašou posranou planétou," pokojne povedal Xith, práve on, netrpezlivý blondín, ktorý chcel byť na Andymone ako prvý.
"Nechápem vás, o všetkom sme sa predsa spolu dohodli, tak čo je zrazu s vami?" zhrozene sa opýtala Gama.
Lambda, ktorá stála vedľa Joty a inokedy ledva otvorila ústa, spustila vyčítavým hlasom, takmer prehlušovaným hurhajom našich najmladších súrodencov: "My s Andymonom nemáme nič do činenia. Rezervovali ste si ho len pre seba. Nám sa ujdú v najlepšom prípade iba odrobinky: Zmôntuj nám, Lambda, orbitálnu družicu, prosím! - Tak či onak Andymon nie je pre nás!"
"Ale to vôbec nie je pravda, Andymon patrí nám všetkým, vám presne tak ako nám," chlácholila Alfa, "a práve teraz

najväčšmi potrebujeme vašu pomoc."
Alfin zmysel pre háklivé záležitosti teraz úplne zlyhal. Zožala štipľavé komentáre a najväčšmi vybuchoval popudlivý Fith z tretej skupiny. "Pomoc. Čo je podľa vás pomoc? Hľadajte si pomocných robotníkov trebárs medzi gorilami alebo si postavte zopár sprostých robotov!"
Gamine prsty sa mi hlboko zaryli do ramena. Okolo nás sa vytváral hrozivý polkruh.
"Na to sme vám dobrí, keď treba zaťahovať matky a programovať, ale keď prídu snímky, elita na nás kašle!"
"Mrzí nás, že sme na vás v tom zmätku zabudli, ale napokon si môžete pustiť záznam," odvetil Delth nie práve diplomaticky. Odpovedala mu búrka rozhorčenia, z ktorej bolo počuť iba Mythov bojový krik, a aj to iba vdaka jeho hlbokému hlasu. Polkruh sa sťahoval.
"Sme v kozmickej lodi, alebo v materskej škole?"
Xith priskočil ku mne, chytil ma za golier overalu. "V materskej škole a vy ste naši ľudskí gurovia! To by sa vám páčilo!"
Odtláčal som ho od seba, ale on ma držal zo všetkých s1 a do tváre mi kričal slová obžaloby: Vraj tí najúzkoprsejší rodičia na Zemi sú tisíckrát lepší než my, presne tak, vraj utláčame mladších súrodencov a pritom ustavične ziapeme, že sme si všetci rovní.
A zatiaľ čo takto zúril a ja som iba otváral ústa, aby som niečo povedal, nemo sme medzi sebou bojovali. Snažil som sa mu vyknítiť ruku, ktorou ma držal za golier, on sa bránil druhou.
"Nechaj ma..." Videl som, že naša skupina by pri prípadnej bitke nemala šancu. Ale boxoval som, sácal, bojoval ďalej. Alfa čosi skríkla, Teth sa potkol a takmer ma zhodil. V tomto naozaj poslednom okamihu sme dostali nečakanú pomoc od našich najmenších, ktorí spočiatku našu zrážku pokladali za hru a chceli sa jej zúčastniť, teraz sa však preľakli a od strachu sa rozplakali.
Xithovo zovretie povoľovalo. "Hej, Atrith, prečo by si plakal?"
Chlapček, ktorého sa to týkalo, odbehol. Tým sa naša šarvátka skončila.
Kľakol som si k asi štvorročnému dievčatku a vysvetľoval som mu, aké je hlúpe, keď sa niekto háda, alebo šermuje päsťami. "Ale aby si vedela, my to tak nemyslíme, len nám trošku preskočilo, lebo sme v noci nespali. Taký problém možno vyriešiť vecnou diskusiou, chápeš? Koniec koncov, sme súrodenci." Utrel som jej vreckovkou nos, ešte raz zavzlykala a potom sa opäť usmiala.
Jota a Delth ustúpili nabok. Kútikom oka som pozoroval, ako spolu diskutujú. Jota chvíľu gestikulovala a Delth hľadel do zeme, nohou hrabal v lístí. Potom sa zase Jota hrala so svojím dlhým vrkočom a Delth jej dovrával. Nikdy som sa nedozvedel, ako Jota nanútila Delthovi svoje predstavy. Vyhrážkami? Alebo argumentmi? Delth sa o tom nezmienil ani slovom.
V každom prípade, keď si hlasným hvizdnutím vynútil pozornosť, oznámil malým a veľkým toto: "Prvá skupina a osobitne ja vám sľubujeme, že odteraz budeme dôležité rozhodnutia robiť iba spoločne so všetkými skupinami, ktoré opustili prírodný park. A pri významných udalostiach budeme zvolávať všetkých súrodencov."
Tento sľub bol vtedy iba proklamáciou, ktorú si od nás vynútila druhá a tretia skupina. Principiálne sme sa k nemu hlásili, ale trvalo nám dlho, kým sme sa pri spoločnej práci naučili, že na záujmy ostatných treba dbať aj v drobných záležitostiach, a kým sme ako rovnoprávnych členov kolektívu akceptovali nielen členov našej skupiny, ale aj dorastajúcich súrodencov, ktorí zatiaľ nedisponovali našimi vedomosťami.
Hoci nás práca nezvyčajne súrila, v ten deň sme vyhoveli prosíkaniu malých a zahrali sme sa s nimi. Išlo nám o to, aby sme odčinili zlý dojem. Odišli sme od nich až večer, keď vyčerpaní, ale šťastní, pospali. Nebol som o nič menej vyčerpaný.
Prípravy
Vezmime planétu s takmer pozemskou atmosférou, hoďme do nej zopár baktérií, cirkulácia nahradí miešanie, vyčkajme po istý termín: desať, sto alebo tisíc rokov, a všetko bude hotové, môžeme zostúpiť, Ľahnúť si na zelené lúčky a zhlboka sa nadýchnuť.
Pravda, čím bol Andymon v teleskopoch väčší, čím viac údajov nám dodávali sondy, ktoré zatiaľ nevypadli, čím presnejšie sme poznali pomery na planéte, tým smiešnejšie nám prichodili naše počiatočné naivné predstavy. Týždeň čo týždeň sme boli bližšie k planéte, ale nenachádzali sme nijaké konkrétne, reálne riešenie, nijakú superbaktériu, nijakú riasovú chiméru, na ktorej by sme mohli stavať svoje plány.
Ak sme spočiatku radi hľadievali na Andymon, pozorovali rastúci kotúč planéty a rátali chýbajúce dni, teraz sme sa myšlienke nášho príletu vyhýbali a v duchu sme si hovorili, že budú potrebné roky, aby sme našli zlatý kľúč od našej planéty. Keď sme sa stretli na chodbe, mlčky sme prešli okolo seba, v najlepšom prípade sme si vymenili zopár nameraných údajov. Otázka, ako napredujú práce, bola tabu - a každý poznal odpoveď na otázku, ktorú nik nepoložil.
Šesťdesiat dní pred orbitou som ukončil svoj model atmosféry Andymonu: s vertikálnym vrstvením, rozdelil som ju na klimatické pásma a vytvoril variácie podľa ročných období. Podľa toho by som bol vedel vydávať správy o počasí, o mrakoch, horúčave, búrkach; iba zrážky na Andymone nejestvovali - znemožňovali to tamojšie teploty.
Komputer mi umožňoval hrať sa, snívať o tom, čoho sa nám v skutočnosti nedostávalo. Stačilo iba naklepať: zelené riasy životné podmienky, parametre rozmnožovania, schopnosti chemickej premeny, katalytické vlastnosti. Bolo ľahké všetko si optimálne nasimulovať, bez ohľadu na to, či je to geneticky, biochemicky, alebo termodynamicky možné. Na displeji potom všetko vyzeralo ľahučko: fotosyntéza v stredných vrstvách atmosféry, kysličník uhličitý a voda sa premenia na uhľohydráty a kyslík; o niečo nižšie sa bunky rias rozložia vo väčšej horúčave, organické zlúčeniny sa vyzrážajú a do kolobehu atmosféry sa vráti voda. Paralelne s tým sa ustáli dusík, hnojivo pre budúce kontinenty. Postupne poklesne atmosferický tlak, spolu s hustými oblakmi zmizne aj skleníkový efekt, ktorý vyvolávali; zavládnu znesiteľné teploty. V hornej vrstve sa vplyvom kozmického žiarenia rozloží novoutvorený molekulárny kyslík a vznikne

ozón, ktorý pohlcuje nebezpečné ultrafialové žiarenie.
Ako šibnutím čarovného prútika, podľa našich želaní a zadaných parametrov rozmnožovania simuloval komputer premenu atmosféry na vzduch dýchateľný ľuďmi, a to za jeden, za dvadsať alebo za desaitisíc rokov. Vec mala jediný háčik: nemali sme k dispozícii riasy ani na jeden rok, ani na desaťtisíc rokov. Vôbec neexistoval nijaký mikroorganizmus, ktorý by v pekelných podmienkach Andymonu prežil čo i len zlomok sekundy.
Keď som takto tri dni zabil neplodnými prepočtami variantov, už som to pri komputeri nevydržal. Prichodilo mi to ako čáry-máry, ktoré nič nevynášajú, pretože sa neopierajú o fakty a sú nadobro vzdialené od skutočnosti. Parciálny tlak CO2, bilancie týkajúce sa entalpie... Už som to nechcel ani vidieť.
Usiloval som sa prehovoriť Gamu, aby si so mnou urobila prázdniny v prírodnom parku, pár dní by sme iba putovali, vyliezli by sme k osi, plachtili by sme na rogalách - jej pohľad mi prezradil, že by to pokladala za dezerciu.
"Prečo si z toho toľko robíte, keď to bude tak či onak trvať desať alebo sto rokov?" okríkol som ju.
"Si prepracovaný," odpovedala s ľútosťou v hlase, "ale teraz nemôžem odbehovať od pokusov."
Nech som šiel hocikam, nech som nazrel do hociktorého laboratória, všetci boli až po uši zahrabaní v práci. A hoci si to nik nechcel priznať, vedel som, prečo: aby nemuseli myslieť na možný neúspech. Hádam len nebudú makať celé roky takto, uvažoval som. S čiernymi kruhmi pod očami?
Dôrazne som sa porozprával s Alfou a podarilo sa mi ju presvedčiť o mojich obavách. Spoločne sme sa vybrali za Jotou, ktorá viedla biologické prípravy. Práve sa skláňala nad mikroskopom a tvárila sa, že si vôbec neuvedomila náš príchod. Keď sme do nej drgli, nevrlo sa spýtala: "Čo sa robí?"
"Takto to už nepôjde," povedala Alfa, "keď dorazíme na Andymon, všetci budeme vysilení a slabí ako muchy. Jota, mali by sme si urobiť prestávku, aby sme sa trošku spamätali. Keby sme si zajtra urobili sviatok..."
"Nie, práve sme začali sériu testov, nemôžeme ju len tak pre nič za nič prerušiť. Okrem toho nemáme čo oslavovať. Čo všetko sme už vyskúšali: usmerňované mutácie, kombinácie druhov, hybridizácie.... Ale teraz, teraz sa nám to už podarí..."
"Ak ste vy z prvej skupiny prislabí," štipľavo poznamenal Xith, nedvihnúc zrak od analyzátora reťazcov DNK, "my vydržíme do konca!"
"Mal si pravdu," polohlasne mi oznámila Alfa, "Delth sa stavia proti a s Etou sa v tejto chvíli vôbec nedá rozprávať... Na nás dvoch nikto nedá, jedným slovom, je to bezúčelné."
Vyšli sme. Neprešli ani dve hodiny, a Jota v mene druhej skupiny vyhlásila, že na deň prerušíme práce.
Nariadený sviatok! My, prvé tri skupiny, sme sa podľa príkazu zišli na ostrovčeku, sedeli sme vo vysokej tráve alebo sme podchvíľou odbehovali po kolená do vody. Pravda, volejbal sme nehrali, ani sme neplávali opreteky. Všade sa vytvárali skupinky, aj ja som si k jednej prisadol a besedoval som s nimi: "Nie, na póloch nie je podstatne chladnejšie, pretože cirkulácia je prisilná..."
Do uší mi doliehali útržky viet: "Údaje o magnetosfére... vystačí iba na zachytenie najintenzívnejšieho kozmického žiarenia... Pri obede, podávala sa polievka z veľkého kotla a my sme sedeli v kruhu okolo neho, sa aspoň chvíľu hovorilo o iných veciach. Neskôr sa zase vytvorili hlúčky a znovu sa diskutovalo. A hoci sme sa nezotavili až tak, ako som si predstavoval, sviatok nám osožil. Opäť sme sa skontaktovali a besedovali sme bez ohľadu na hranice pracovných skupín.
"Určite by sme napredovali rýchlejšie, keby sa podaktorí z nás nezabávali s naivnosťami," sťažovala sa ešte v ten večer Gama a nesúhlasne si ma premerala.
Výrečne som sa bránil a logika mojich slov ma priviedla k veľkorysej ponuke, že jej pomôžem, hoci som na to pôvodne ani nepomyslel. A odvtedy ma Gama zasväcovala do genetických prác, ktoré boli ešte vždy bezvýsledné, hoci na nich pracovali paralelne tri skupiny a k dispozícii sme mali dobre vybavené biologické laboratóriá.
Bez slovka protestu som Game pomáhal. Šlo o namáhavú, mravčiu prácu, o plánovanie a organizovanie pokusov a o pomocné úkony pri automatoch. Prenášal som nádobky so vzorkami od aparatúr, kde prebiehala syntéza, k prístrojom, kde sa robili analýzy, a odtiaľ k dezintegrátoru biologického odpadu. Najzaujímavejšou činnosťou pritom bolo, že som sem-tam zaskakoval za servisné roboty, ak si nevedeli dať rady s opravou menej bežných prístrojov.
Ako som sa začudoval, keď som po prvý raz videl biologické rezervy lode. Rozľahlú halu, ktorá sa nachádzala priamo pod biologickým laboratóriom, Gama nazývala jednoducho banka. Keď som otvoril vonkajšie dvere, ovanul ma ľadový vietor. Za sklenými stenami siahajúcimi až po povalu som zbadal oceľové skrine pokryté nespočetnými symbolmi. Už tisícročia sa tu uschovávali kryštáliky molekúl DNK a RNK, ako aj dehydrované vzorky tkanív a buniek chladené tekutým dusíkom. Občas sa za sklom mihlo čosi lesklé - to iba jeden z robotických vozíčkov nie väčších ako dlaň vyhľadával vzorky potrebné na naše práce a pritom vrtko liezol hore skriňou, pridržiavaný magnetickým poľom.
Nadarmo som sa usiloval odhadnúť, koľko vzoriek asi obsahuje táto veľká hala v pološere.
A každá z týchto vzoriek bola čo najpresnejšie opísaná v jednej zo špeciálnych pamätí, ktoré zahŕňali milióny druhov, prvoky, rastliny a živočíchy. Noemova archa, naplnená bitmi a kodónmi. Neporovnateľne viac, než sme mohli využiť. Popri najmierumilovnejších rastlinkách sa tu nachádzali aj najhoršie choroby, DNK baktérií, ktoré by mohli zničiť všetok ostatný život na lodi. Ale kto to mohol vedieť; nebyť toho, že sme objavili Andymon, na inej planéte by sa nám azda zišli práve ony. Tak ako sme my stelesňovali sociálne dedičstvo Zeme, tieto skrine predstavovali biologické dedičstvo Zeme.
"Čo si zablúdil? Kde si bol tak dlho?" vyčítavo sa ma opýtala Gama. Keď som spustil chválospev na konštruktérov lode, iba kývla rukou.
Dni ubiehali a my sme ani na chvíľu neprerušili prácu. V deň mínus deväťnásť sa Kapthovi a Ilone podaril rozhodujúci prelom. Ich najnovší variant rias sa po prvý raz rozdelil v hustej, jedovatej, horúcej atmosfére Andymonu, ktorú sme nasimulovali v malých tlakových nádobách. Obidve dcérske bunky potom uhynuli, ale na začiatok aj to bolo niečo.

Komputer neúnavne vypracúval pokusné programy, ktoré vychádzali zo stratégie evolúcie. Odstraňovali sme jadrá buniek a nahradzovali sme ich novými, vymieňali sme chromozómy, kombinovali sme reťazce DNK. A postupne, ku koncu dokonca viackrát za deň, sme produkovali čoraz lepšie bunky rias. Lepšie, to znamenalo také, ktoré boli odolnejšie voči atmosfére Andymonu, častejšie sa delili a mali vyššiu aktivitu látkovej výmeny. Pre rozličné potrebné chemické reakcie sme mali čoskoro k dispozícii taxonomický sled rozličných rias a baktérií, ktoré vychádzali z rovnakej základnej štruktúry.
Verili sme, že sme na Andymon pripravení.
Príchod na orbitu
Tentoraz sme na nikoho nezabudli. V centrále sa tlačilo šesť skupín a vrava prehlušila slabé bzučanie automatov. Veľká cesta, ktorú sme nezačali a ktorej trvanie sme mohli iba tušiť, sa blížila ku koncu. Človek by očakával, že to teraz tresne, že kozmické plavidlo sa mocne zachveje alebo že aspoň zacítime trhnutie. Nič také sa na našej lodi nestalo.
Keď bolo mínus päť minút, stlmili sme hlasy. Vrava postupne tíchla. Keď bolo mínus štyri, bolo počuť už len nepokojné vŕzganie kresiel, zdráhavé šúchanie nôh.
Mínus tri. Pozrel som na Gamu, oči sa jej leskli, zvierala mi ruku. Svetlo v centrále zhaslo, svietili len indikačné prístroje a - Andymon. Na veľkej obrazovke bolo vidieť už len pravouhlý výrez planéty. Z výšky vyše tisíc kilometrov som zreteľne rozlíšil klimatické pásma a pásma oblakov.
Mínus dve minúty. Ako som si len mohol namýšľať, že taká ďaleká cesta sa naozaj skončí; celý život som putoval prázdnym vesmírom, ďaleko od najdrobnejšieho zrniečka matérie. A teraz zrazu v čiernej priepasti planéta. Obrovská planéta. Očarene som hľadel do hustej, pomaly klokotajúcej sivosti a okru a steny nepriestupného, víriaceho krovu oblakov. Zabudol som na súrodencov vôkol seba, zabudol som na centrálu, na loď - predo mnou sa vznášal Andymon. Ako som mal uveriť, že táto gigantická guľa tekutej a žeravej horniny, zahalená do jedovatých horúcich výparov, sa stane mojou vlasťou? Taká šialená, nepredstaviteľne veľká planéta - tá že má byť naša? A tú si dakedy prerobíme podľa seba? Planéta bola pritom taká nedozerná, taká absolútne nesmierna, veľkolepá... Loď mohla vraziť ako drobučký atóm do planéty a proste zmiznúť, vyparіť sa.
Gama mi horúcou a suchou rukou stisla moju. Orbita mínus desať sekúnd. Zatajil som dych a čakal som na niečo neslýchané. Komputer lenivo posúval sekundové znaky. Dva - jeden - nula...
Nič, vôbec nič som nezacítil. Vtom sa na jednom z monitorov objavil lakonický reťazec písmen: ORBITA USTÁLENÁ.
Popozerali sme po sebe, hlasne sme sa nadýchli. A to bolo všetko?
"Hej," povedal som potichu, "Gama, milá Gama, sme tu. Neodvolateľne sme v cieli."
Prehltla, potom prikývla.
"Buďte chvíľu ticho," zvolal Delth, "Eta chce niečo povedať."
"Vyzujte si topánky a cíťte nohami. Alebo si priložte ucho k dlážke, k stenám... No, cítite niečo?"
"Nie, čo má byť? To je nová gymnastika?"
"Veď ani nemôžete, loď je pokojná. Plafóny, steny, dlážky, nič už nevibruje, nič už nebzučí. Vypli sa pohonné agregáty!" Prirodzene, teraz sme si všetci uvedomili nezvyčajné ticho.
Tak jemne, že sme to ani nespozorovali, loď ukončila brzdný manéver, ktorý trval desaťročia. V preplnenej centrále sa nachádzalo zo päťdesiat súrodencov. Jeden cez druhého a na celé hrdlo začali komentovať udalosť. Xith sa hral s kontrolkami, zdalo sa, akoby sme sa rútili na Andymon: hlavná obrazovka ustavične zväčšovala centrálny výrez. Na obrazovkách sa mihli a zase zhasli mesiace Andymonu, monitory ukazovali údaje letovej dráhy.
"Konečná, všetci vystúpiť!" zvolal Myth, inšpirujúc sa výjavom z totaloskopu.
Ihned sa spustila búrka požiadaviek. "Áno, aj ja chcem ísť na planétu!"
"Ja som sa hlásila prvá!"
"Nie ty, ja!"
"Kedy odštartuje prvá expedícia?"
"Ja som sa bifľoval geológiu, bezo mňa sa nezaobídete."
"To je len pre silné nervy."
"Poďme do pristávacieho modulu!"
"Kto sa ujme letovej centrály?"
"Prosím ťa, veď to ide automaticky!"
Zasmial som sa. Chladnokrví vedátori, a zrazu sa hádajú pre miesta na sedenie.
Delth musel hovoriť do mikrofónu, aby ich prekričal. "Decká, decká, čo ste sa zbláznili, takto to nepôjde. Prirodzene, každý z nás by sa teraz chcel prechádzať na Andymone. A aj sa budeme. Ale všetko pekne podľa poradia."
"Podľa poradia? Vy prví, ako vždy?!" ozvali sa rozhorčené hlasy.
"A poradie si vylosujeme," zastavil Delth búrku protestov. "Súhlasíte?"
Zvyšok dňa sme strávili diskusiami o spôsobe losovania. Ako prví poletia štyria súrodenci, dvaja z druhej a dvaja zo štvrtej skupiny. Pätnásťročná Daleta, dievča chudej postavy a tmavej pokožky, vstúpila ako prvá na pariacu sa pôdu Andymonu. My "starí" sme prišli na rad oveľa neskôr.
Krst planétou
Čo už môžu o planéte vypovedať snímky, akokoľvek farebné, akokoľvek plastické! Alebo správy tých, čo sa z nej vrátili - boli to len slová, isteže vzrušujúce, a napriek tomu: horúčkovite som očakával deň, hodinu, keď som bol na rade aj ja sám.
Teth, ktorého šťastný lós už na druhý deň priviedol na planétu, sa nám ponúkol, že z prinesených materiálov spracuje Andymon do totaloskopu pre tých, ktorí zostali na lodi. Vraj takto sa skôr oboznámime so svojou novou vlasťou. Odmietli sme jeho ponuku, podľa nás bola smiešna a smutná zároveň. Eta na to odvetila neobyčajne vážne: "Ja už

totaloskop nepotrebujem."
Otváral sa pred nami nový svet, svet, v ktorom sa už ilúzie nerátali, a začínalo sa obdobie vrchovate naplnené pravými zážitkami, prekypujúcou skutočnosťou. Zbohom, totaloskopy, detské hračky, ktoré doslúžili. Gama a ja sme si termín zamenili s inými tak, aby sme leteli spolu Sedeli sme v úzkej kabíne pristávacieho modulu s dvoma dvanásťročnými, s Resthom a Shinthom zo šiestej skupiny, a v pohyboch nám bránili ešte aj pritesné skafandre. Pred desiatimi rokmi, pri prechode do technických častí lode, som si po prvý raz obliekol šaty. Až teraz, pri výlete na Andymon, som tento ochranný odev potreboval naozaj.
V tomto okamihu, keď sa bezprostredne priblížil onen vytúžený zážitok, sa ma zmocnila nečakaná prázdnota a vytriezvenie. Zrak mi putoval z číselných údajov riadiacej automatiky na čiernu oblohu s hviezdami, ktoré jasne svietili cez okienko. Tlak ma jemne pritisol do anatomicky tvarovaného kresla, iba ľahká vibrácia prezrádzala, že chemický raketový motor je v činnosti. Súhvezdia v okienku zmizli, objavili sa nové. Do zorného poľa sa mi dostali obrovské dimenzie Andymonu. Vtom za sklom preleteli iskrivé meteory, ponárali sme sa do hustejších vrstiev atmosféry, z keramického štítu odfrkovali žeravé kvapky.
Čerň oblohy sa zmenila na tmavofialovú, nasledovali odtiene červenkastej a hnedastej farby. Čoskoro nás zahalili prvé mračná, všetko sa rozmazalo v hmlistom pohybe. Striedali sa svetlé a temnejšie vrstvy mračien rozličného sfarbenia. Zostup trval len niekoľko minút.
Krátko pred pristátím sa mračná pretrhli, modul opatrne klesal, na sekundu som zazrel Andymon v jeho pôvodnej divosti: spleť červených, hnedých a čiernych skalísk a hrebeňov, zahalených do difúzneho polotieňa a letiacich zdrapov mračien, miestami ozdobených neskutočne belostnými obláčikmi - vodnou parou.
Trhnutie, pristávací modul dosadol. Krátko sme na seba pozreli.
"Ešte raz si preverte obleky," povedala Gama a stisla kontrolný gombík skafandrového mikrokomputera. Urobil som ako ona. Na sekundu mi zablikal displej na ľavom predlaktí, potom mi ohlásil, že všetky systémy fungujú. Napriek tomu som si pritiahol prilbu a poklopkal som si na systém záchovy života, ktorý som mal na chrbte. V tesnej kabíne to nebolo také jednoduché.
"Poďme," povedala Gama a odtisla uzáver dverí.
Čosi zasyčalo, do kabíny sa vovalili žltasté výpary, potom sa tlak vyrovnal. Ako prvý vyliezol otvorom Shinth. Pohrdol úzkym hliníkovým rebríkom a skočil na zem, zvolajúc ohlušujúce "Vivat Andymon!" Bolo to priveľmi rázne, neastronautické správanie a trest ho neobišiel - Shinth sa natiahol na zem, aký bol dlhý. Splašene som sa vydal za ním, ešte som sa ani dobre nepustil rebríka, keď ma vtom schytil nápor víchrice a zhodil ma z nôh.
"Všetko v poriadku?" opýtal som sa cez prilbový mikrofón a opätovne som si skontroloval skafander.
"Hej, v poriadku." Shinthov hlas prehlušil ustavičný praskot elektrických výbojov v atmosfére.
Aj Restha zvalilo, iba Gama sa pri vystupovaní udržala na nohách, nadarmo nás dovtedy nepozorovala.
O tom nám nikto nerozprával, o krste planétou, ktorému sa na Andymone nikto nevyhol. Aj my sme zachovali tichú dohodu a tým, ktorí zatiaľ na Andymone neboli, sme neprezradili, aký hrdinský bude ich prvý krok na planéte.
Zapol som vonkajší mikrofón a začul som príšerný rámus, rachot a hromobitie o intenzite aspoň šiestich alebo siedmich stupňov, ktorými nás Andymon vítal. Sama rýchlosť vetra by nás nebola zvalila na zem, išlo o to, že tu bola oveľa hustejšia atmosféra. Nevydržal som a ohlušujúci rámus som stíšil, ale nevypol som ho úplne. Prehlušujúc tupé zvuky, zrejme ako som dýchal, prenikavé tóny vytvorili hudbu živlov neskrotenej planéty. A nijaká melódia by sa nebola hodila k Andymonu lepšie.
Potom sme z modulu vybrali prístroje: sciznwmetrr, detektory kovov, kompletnú malú kontrolnú stanicu, ktorú sme postavili obďaleč. Ťažko naložení sme sa zapierali proti víchru. Výskumy na Andymone! Automaty by túto prácu určite vykonali rýchlejšie a exaktnejšie. Bola pre nás v podstate len zámienkou na to, aby sme si ukojili vlastnú zvedavosť, iba presvedčivou výhovorkou, ktorá ospravedlňovala naše malé expedície a ktorú sme akceptovali.
Absolútne vážne k takýmto výskumom pristupoval v našej skupine iba Zeth. Krátko pred štartom nám porozdával podrobné zoznamy úloh, ktoré treba bezpodmienečne preskúmať. Nik mu neoponoval, hoci na mnohých bolo vidieť, že ich to zaskočilo. Byť prvý na Andymone, prirodzene, ale iba kvôli vedeckým poznatkom?
Pozorne sme si s Gamou všímali mladších súrodencov, azda až priveľmi pozorne. Zabudli sme, že aj my sme v ich veku bezpodmienečne trvali na tom, aby nás brali ako seberovných. Resth a Shinth podistým postrehli, že na nich dávame pozor, tak povediac v očakávaní ich detinských hlúpostí. Statočne sa držali, pri mojich pokynoch ani neprotestovali. Isteže, prvá návšteva na Andymone bola priveľkým dobrodružstvom na to, aby si ustavične všímali starších, ktori ich večne komandovali a obmedzovali. A predsa, možno by sa práve v tom dali nájsť korene Resthovho neskoršieho správania - a ani ja v tom nie som bez viny.
"Len sa mrknem za skaly, možno je tam lepšie miesto pre stanicu," povedal Shinth a zmizol ešte prv, ako som stihol niečo povedať. Zvolal som "Stáť!", ale atmosferický pukot prehlušil moje slová. Bolo neopatrné vzďaľovať sa na vlastnú päsť zo zorného poľa ostatných a vydávať sa ďalej od pristávacieho modulu. Rozbehol som sa za ním, ale už sa vracal.
"Nič tam nie je, ale možno hentam," povedal a už ho nebolo Rýchlo som ho dobehol, stál pred hlbokou, čiernou trhlinou, z ktorej sa parilo. Nohou do nej zhadzoval kamene, ktoré mizli bez akéhokoľvek zašramotenia.
"Buď opatrný," napomínal som ho, "keď sa ta strepeš, skočím za tebou a vytrieskam ťa."
"Iba chcem zistiť, aké hlboké sú v tejto časti Andymonu trhliny," ospravedlňoval sa.
Skúsili sme to echolotom, ale údaje sa rozchádzali, keďže steny trhlín boli nerovné.
Len čo sme sa vrátili, chcel Resth uložiť nález trhaviny asi kilometer od modulu na severovýchod, aby sa dali urobiť seizmické merania. Keď sa k nemu pripojila Gama, nepovedal ani slovo.
Po piatich hodinách bol čas, aby sme sa vrátili. Skafander ma na mnohých miestach omínal a páchol akousi

potuchlinou. Už sme sedeli v anatomicky tvarovaných kreslách, keď Gama povedala: "Ešte som sa na Andymon poriadne nepozrela. Tých desať minút mi ešte dovolíte, však?"
Resth a Shinth sa hlúpučko zasmiali, ale zostali sedieť ako ja. Na obrazovke som sledoval, ako Gama obchádza okolo pristávacieho modulu, rozvážne a každých pár metrov oddychujúc. Ani raz nepozrela smerom ku mne, stále hľadela iba von do prašných diaľav Andymonu hlodaných vetrom. Až teraz, vyčerpaný ustavičným skrytým pozorovaním, som sa spamätal. Tento obraz, štíhla, striebristo sa lesknúca postava Gamy pred červenkasto rozoklaným obzorom, pred závojmi prachu vejúcimi do diaľky, pred takmer čiernymi skaliskami, do ktorých sa opieral zavýjajúci vietor, je mojou najmilšou spomienkou na starý Andymon, na Praandymon, ktorý sme pretvorili, zničili.
Tieto vetry, ktoré nás vtedy zvalili na zem a sťažovali nám chôdzu, boli iba nežnými predchodcami v trpkom zmysle slova smrtiacich povíchric, ktoré sme mali spôsobiť my sami a ktoré nám na dlhé roky znemožnia vkročiť na Andymon. Dokonca aj teraz je ešte Andymon búrlivá planéta a sám sa už nedožijem dňa, keď zmení svoj charakter.
Pohľad na púšť
Delth iba jeden raz predo mnou sňal masku pevnosti a neoblomnej činorodosti, ktorou nás tak často fascinoval. Stáli sme pri obloku malej stanice s tromi miestnosťami, ktorú za dva dni postavili roboty. Tvár mal pochudnutú a v červenkastom pološere Andymonu mu na nej ostro vyčnievali lícne kosti. Spolu s Delthom sme hľadeli na púšť štrku a závoje pár. Jemný prach a hrubý piesok škrabali po stene stanice a bili do obloka.
Delth zaševelil, akoby sa rozprával sám so sebou: "A toto vraj má byť naša vlasť, ako hovorí Alfa. Táto púšť. Na miliónoch štvorcových kilometrov ani kvapôčka vody. A svetlo také, že človeku ide oči spáliť... Prišli sme priskoro, Beth, o štyri miliardy rokov skôr, než by bolo treba. Takto vyzerala Zem, keď ešte na nej nebol život. Na povrchu bez voľnej vody, v atmosfére bez kyslíka. Bolo by to takmer ideálne - mať tak dosť času. Stačí, aby sme tu vytrvali dajakých pár sto miliónov rokov..."
"Delth," skočil som mu do reči, ktorá mi prichodila priveľmi príkra, "prečo neveríš Ilone? Ten nový mutant, ktorý testuje, vďaka nemu to bude trvať pravdepodobne len dajakých desať rokov, to je menej než okamih, ak sa na to pozeráme z geologického a astronomického hľadiska..."
"Nerád o tom hovorím," trval si Delth na svojom, "kvôli Andymonu by som nechcel, aby súrodenci hľadeli na veci skepticky. Bude ich to stáť veľa námahy a vnútorného presvedčenia, aby sa vôbec pustili do pretvárania planéty. Beztak potom budú musieť rok čo rok čakať a zase čakať a bude ich sužovať zúfalstvo, ak uvidia, že sa pred nimi kopia čoraz novšie problémy a že sa zdroje lode pomaličky míňajú. Len na nich pozri, už teraz, po niekoľkých týždňoch, sa zhrýzajú od netrpezlivosti... Akoby zopár riasových buniek v atmosfére všetko vyriešilo. Pôda je tu neplodná, jedovatá, kam len pozrieš, nič tu nevyrastie. A budúce oceány ani zďaleka nebudú také veľké ako pozemské, ale zato budú presýtené sulfátmi a chloridmi a ktovie ešte čím. Možno sme sa iba nesprávne rozhodli, vymysleli sme si absurdnú, priveľkú misiu, nevediac, koľko si môžeme trúfnuť. Nerealistické snenie..."
Hľadeli sme von, ako zúri piesková povíchrica, do mihotavých prízrakov z hustých plynov a prachu. Andymon.
"Počuješ, ako škrípe plasť?" zrazu sa opýtal, ale ani nepočkal, čo mu odpoviem.
"Tu na Andymone by nemalo zmysel stavať obytné kupoly, ibaže by sme ich stavali veľmi stabilne, tak stabilne, že radšej zostaneme na lodi. Tá atmosféra tu odfúkne a rozožerie všetko, jeden robot vypadáva za druhým. Ešte šťastie, že nestúpa teplota. Mierne planetárne podmienky - tá fráza je v každej teoretickej príručke... Možno sme si vybrali nesprávnu planétu a nesprávnu metódu. Planéta číslo päť má napríklad veľmi riedku atmosféru, tam by sa dali vybudovať obytné kupoly takmer ľubovoľných rozmerov. Alebo sme mohli pretvoriť zopár mesiacov alebo sme si mohli postaviť valcové svety podobné našej lodi. Prečo musíme bezpodmienečne použiť akurát svet, ktorý sme našli - nebolo by potom výhodnejšie postaviť si od základu nový svet, totiž od najmenšieho atómu... Nie, čo to táram, aj to sú len fantazmagórie..."
Predstavil som si, že ľudstvo investovalo milióny rokov práce, aby navrhlo a skonštruovalo našu loď, že my sami sme vyrástli v kozmickej izolovanosti - a to všetko iba pre to, aby sme zistili, že cieľový systém nevlastní planétu, ktorá by sa dostatočne ponášala na Zem? Tejto predstave sa mi nechcelo veriť!
"Delth," potichu som mu dovrával, "Delth, koľko máme rokov? Ledva dvadsať pozemských rokov. Síl máme ešte najmenej do ďalších päťdesiatich. Predstav si, že sa ešte môžeme päťdesiat rokov učiť, skúmať a pracovať. A doteraz sme boli prakticky len ôsmi alebo šestnásti, ak nechcem uraziť Jotu a jej skupinu. Čoskoro budeme mať sto súrodencov, ktorí nie sú o nič hlúpejší než my. A napriek tomu by sa nám nemalo podariť, aby sme vyriešili jednu ťažkosť za druhou?" Moja úvaha vyznela trochu mentorsky a v duchu som si priznával, že jestvujú skutočné prírodovedecké hranice, ktoré nemožno prekonať ani najväčšou inteligenciou a usilovnosťou.
"Máš pravdu," prikývol Delth, po klenutom obloku sa sypal piesok naviaty víchrom. "Môžeme tu žiť, v lodi alebo aj mimo nej. Hlavne, aby sme zostali pokope a aby nás nepremohol pesimizmus. Kým budeme mať pred očami pevný cieľ, za ktorý sa nám vyplatí pracovať, vydržíme aj to najdlhšie čakanie. Aj vtedy, ak za nášho života na Andymone nevyrastie ani stromček."
Za tých niekoľko dní, čo sme krúžili okolo planéty, sa Delth zmenil. Už to nebol veliteľ lode, ktorý šmahom ruky vedel zo stola zmiesť všetky pochybnosti.
Vonku zahučali hnacie agregáty štartujúcej rakety. Dopravovala minerály, ktoré loď potrebovala, aby sme nahradili opotrebované súčiastky a aby sme produkovali čoraz viac strojov a vybavení.
Dookola zavýjali a jačali miliardy kubických kilometrov jedovatej atmosféry, škrípali kontinenty mŕtvej horniny. Andymon! Predsavzali sme si, že planétu dôkladne pretvoríme - neoplatí nám rovné rovným?
Výsev
Vyše troch týždňov loď krúžila okolo Andymonu, všetci sme už vstúpili na planétu, ale s vlastným pretváraním sme zatiaľ nezačali. Mal som plné ruky práce so zriaďovaním siete dozorných automatických bodov, ktoré nám mali zaistiť

ďalekosiahlu kontrolu všetkých procesov v atmosfére Andymonu, ale postupne som sa aj ja začal pýtať, prečo sa nedeje nič rozhodujúce. Gama, ktorá pracovala spolu s genetikmi, nebola najzhovorčivejšia. Nejedávala v jedálni, každý deň chodila z laboratória neskoro a bola potom taká dolámaná, až som si začal robiť starosti o jej zdravie. A keď som sa jej opýtal, čo a ako, odvetila: "nič nové" alebo mi len odvrkla o dajakých detailoch, v ktorých som sa nevyznal.
Jedného predpoludnia som už tú neistotu nevydržal. Rozhodol som sa, že odídem od programov a výsledkov meraní, aby som pozrel na Gamu a na stav genetických prác. Dvere do biologického laboratória som našiel zatvorené, boli zdnu zamknuté. Najskôr som si pomyslel, že sa stala nehoda, že vypukla nákaza a dvere sa automaticky zatvorili, ale vtom som si uvedomil, že zároveň by to bolo vyvolalo všeobecný poplach. Mykol som plecom, pomyslel som si, že asi nechcú, aby ich vyrušovali. Nespokojne som sa po chodbe vliekol späť.
Fith z tretej skupiny mi kráčal v ústrety a zalamoval rukami. "Tak čo, ešte stále sú zabarikádovaní?" opýtal sa a priateľsky ma buchol po pleci. Prikývol som.
"To sú mi veci," uškrnul sa, "včera nás najprv vyhodili a potom sa zatvorili. Vraj naša dotieravá zvedavosť ich zbytočne rozptyľuje. Typická Jota, no nie? A navyše vypli aj interkom."
Ešte kým sme sa takto zhovárali, nesmelo k nám pristúpila malá Daleta. Milo sa na nás usmiala a plná očakávania sa nás opýtala: "Ako to vyzerá? Je niečo nové? Kedy už konečne budú hotoví?"
Keby sme tam boli zostali dlhšie, bol by sa zbehol celý zástup. Zdalo sa, akoby všetky cesty na lodi viedli okolo zamknutých dverí laboratória. Každý čakal na rozhodujúci výsledok.
Na druhý deň visel na dverách biologického laboratória oznam načarbaný fixkou. Musel som sa pretlačiť cez zhluk súrodencov, ktorí vzrušene diskutovali, a čítal som:

Výskumy prebiehajú plánovito. Pomoc nie je potrebná.
Miera mutácií naďalej klesá. JOTA.

Ktosi ma štuchol do boku, bol to Shinth. "Beth, čo je to miera mutácií?" opýtal sa.
Zhlboka som sa nadýchol a vtom som začul neuveriteľné tvrdenie.
"Ilona mi povedala, že s použiteľnou riasou sa dá rátať najskôr o šesť mesiacov."
Sklamane sme mlčali. Stáli sme v pomykove, stískali sme pery alebo sme zízali do zeme. Podaktorí zo súrodencov vzápätí vybuchli.
"Čo v tom laboratóriu robia?"
"Zavolajte Deltha, nech sem ihneď príde!"
"Už je na ceste."
A naozaj, v tej chvíli sa vynoril. V koridore už bolo pritesno.
Súrodenci sa prekrikovali. Delth si vyžiadal ticho. "Čo vlastne chcete?" opýtal sa. "Čo čakáte? Zázrak? Ihned?" V pohľade, ktorý ma zasiahol, sa zračil nesúhlas. Mykol som plecom, koniec-koncov som tam bol len náhodou. "Pol roka sa vám vidí veľa? Bude treba čakať ešte dlhšie, čakať a čakať a čakať..."
Znelo to, akoby ho tá myšlienka tešila, ale vedel som, že Deltha to sužuje takisto ako trebárs mňa alebo hocikoho iného - ba azda i väčšmi.
"Každý deň, čo teraz čakáme dlhšie, nám v budúcnosti ušetrí možno i roky. A naši súrodenci vedia, čo robia. Ak povedia, že to bude trvať ešte toľko a toľko, určite majú na svoje tvrdenie dôvody."
Mlčal som, ale mladším sa to nepozdávalo. Oznam na dverách laboratória pokladali za urážku svojej potreby informovanosti. Akýsi vtipkár prečiarkol "plánovite" a namiesto toho ta napísal "chaoticky". A Myth práve zamenil "potrebná" za "možná" a "mutácií" za "úspechov".
Delth, ktorý pochopil, že sa tu žiada lepšia informovanosť a prípadne výmena názorov, v ktorej by sa ujasnili stanoviská, podišiel k najbližšiemu interkomu. Škodoradostne som ho sledoval. Podľa všetkého poznal osobitný kód a po chvíľočke vzrušenej výmeny slov na nás kývol. Desať minút sme ešte postávali pred zatvorenými dverami, potom sa im uráčilo, aby nám otvorili.
Jota nevrlo sledovala, ako sme vnikli do jej kráľovstva, ako sme si čítali nápisy na skúmavkách, nazerali cez okrúhle oblúčiky autokláv, ako sme sa bavkali s displejmi.
V jednej z vedľajších miestností som zatiaľ objavil Gamu. Iba na mňa unavene pozrela, usmiala sa a o chvíľu už zasa bola ponorená do práce. Stál som a mlčky som ju pozoroval. Čo som vlastne chcel? Aby ustavične behala za mnou? Alebo jej odňať prácu? Bol to nepekný pocit, keď som si uvedomil, že v porovnaní s riasami som u nej hral druhé husle. Odkašlal som si, ale Gama ani nevzhliadla. Spľasol som dlaňami a vrátil som sa. Raz už len tie hlúpe riasy vypiplú.
"Viete, pravdepodobne to potrvá ešte dlho," priznala Jota. "Napodobňujeme tu evolúciu, proces, ktorý si na Zemi vyžiadal milióny rokov. Automatická kapacita výskumu našich biologických laboratórií je vyťažená. Pre každý mutant rias testujeme tieto faktory: Ako sa bude správať v neskorších fázach pretvárania planéty? Ako sa bude správať v dotyku s povrchom? Ako v dotyku s budúcimi morami? Aké mutácie sú možné? Ako na ne vplývajú atmosferické výboje? Kozmické žiarenie? Ako na ne vplývajú mutagénne substancie vo vzduchu, na povrchu, pri vulkanických erupciách? Ktorým smerom sa bude uberať evolúcia týchto rias?"
"Nezdá sa vám, že trošku zveličujete?" Fith ležérne skočil Jote do reči. "Ale nezabudnite zohľadniť aj to, ako riasy pôsobia na nás!"
Zeth, ktorý nás, votrelcov, dovtedy úmyselne ignoroval, sa teraz obrátil od elektrónkového mikroskopu. "Zrejme neviete, čo znamená vedecky pracovať. Každá nepresnosť by sa mohla kruto vypomstiť. Neslobodno nič unáhliť a postupovať treba maximálne trpezlivo - a ak treba, musíme rok počkať."

Podaktorí zo súrodencov vyprskli. Zrejme začuli klebety o Zethovej posadnutosti vedou ako ja. Údajne jedol len podľa tabuliek a dokonca si vyrátal, koľko spánku denne je preňho najosožnejšie.
"Nemôžeme sa uzniesť, že sme výsledok už dosiahli," zamračene dodal po chvíli Zeth.
To sa nedalo. Ale mohli sme sa uzniesť, aké riziko sme ochotní podstúpiť. A o tom sa rozvinula dlhá diskusia, v ktorej sme pretriasali kopu podrobností.
Jota a jej pracovná skupina sa zaviazali, že budú denne vyvesovať podrobnejšie bulletiny. Napokon, veď tú prácu zverili komputeru. Každý deň presne o devätnástej hodine visel na dverách laboratória papier husto potlačený literami. V prvé dni sme pozorne čítali správy, ktoré sa hmýrili číslami, a dokonca aj dvanásťroční už poznali význam parametrov. Záujem postupne ochaboval. Boli sme zvedaví už len na hlavné údaje a na ostatné sme sa vykašlali, koniec-koncov vždy to znamenalo iba jedno: zatiaľ nič nové.
Po štvrťroku bezvýsledného čakania spontánne vzrástla naša ochota riskovať. Proti hlasom Joty a Zetha, ale s hlasmi Ilony a Gamy sme sa uzniesli, že napriek zvyšnýrn nedokonalostiam našich superrias riskneme ich výsev. Povážlivá bola predovšetkým privysoká miera mutácií, ale ďalšie čakanie sme pokladali za väčšie zlo. Okrem toho sme sa nazdávali, že v prípade potreby by sme ich mohli regulovať.
Všetko sme prichystali a v centrále sme sledovali štart dvesto malých rakiet, ktoré v atmosfére mali rozptýliť po jednom kilograme biologicky aktívnej hmoty. Hlavná obrazovka ukazovala celú planétu, snímanú zo satelitu, ktorý krúžil na veľmi vzdialenej obežnej dráhe. Zo žiarivej hviezdy lode vytryskla šnúra perál trblietajúcich sa ako iskry a rozdelila sa ponad celý Andymon. Výsev sa začal.
"Buďte plodné a množte sa!" Týmito slovami, ktoré svedčili o vzdelaní, dal Myth popud celému radu hlasných želaní a veľkolepých proroctiev.
Na rozdiel od súrodencov som sa tak impulzívne netešil. Radosť mi marili pochybnosti. Zeth iba sedel, hlavu si podopieral dlaňami a ustavične ňou vrtel. Perfekcionizmus, alebo oprávnené pochybnosti - s tým som si nebol na čistom. Zopár mutácií predsa neuškodí. Aj tak sme ich úplne nepotlačili. To, čo sme pripravili, sa už nedalo zvrátiť, či už to zodpovedalo našim želaniam, alebo nie. V najhoršom prípade, ak by sa ukázala pravdivosť obáv, ktoré Zeth neraz vyslovil, Andymon by sa na neurčitý čas stal neobývateľným. V jeho atmosfére by sa striedali vlny najrozličnejších biochemických procesov, redukujúcich a oxidujúcich druhov rias, fotosyntézy a kvasenia a azda aj iných, zatiaľ celkom neznámych procesov, s výkyvmi teploty o sto stupňov alebo i viac, azda aj s celkovým zánikom atmosféry alebo s vytvorením ľadovcov.
Zethove obavy boli opodstatnené. Pravda, ako vždy mal Andymon pre nás v zálohe prekvapenia osobitného druhu.
Zmerať vlastnými nohami
Teth vyzeral unavený, pod očami kruhy, na brade strnisko. S námahou zhodil zo seba ochranný odev zalepený zvyškami špiny. Zhlboka sa nadýchol, opätoval mi pohľad a nečakane sa opýtal: "Vieš, Beth, aký je Andymon veľký?"
"Prirodzene," povedal som, akože by som nepoznal rozmery našej planéty, "priemer 11 450 kilometrov, hmotnosť 4,35 krát 1021 ton, povrch 414 miliónov štvorcových kilometrov, obvod rovníka 36 000 kilometrov."
A po jej pretvorení sme mohli rátať s tým, že 73,2 percenta povrchu bude tvoriť súš a tá bude obklopovať tri obrovské moria - čo by bolo v úplnom protiklade s pozemskou predstavou svetového oceánu a kontinentov, ktoré ležia v ňom.
"Ničomu nerozumieš," víťazoslávne zvolal Teth, "vôbec ničomu. Chcel som vedieť, aký veľký je Andymon. Šiel som peši, rovno na sever, podľa strelky kompasu... Moje nohy, Beth, nepomohol by si mi vyzuť topánky? Mám pľuzgiere, určite mám obrovské pľuzgiere..."
Naozaj si doráňal obidve nohy. Pľuzgiere mu už praskli a musel som mu ich ošetriť.
"Načo sa potĺkaš po púšti," vyčítal som mu, "krajina tu všade vyzerá rovnako. A zajtra sa, môj milý, nepostavíš na nohy." Teth len zavrtel hlavou, tvár mu zalieval pot.
"Keby si vedel, koľko som toho prešiel, až za tú malú vysočinu, celé hodiny som kráčal, až som nevládal, a potom ešte kúsok a ešte... Júj, opatrne mi to chytaj!"
Nemilosrdne som mu z druhej nohy stiahol ponožku. Vedel som, že sprej mu čoskoro zmierni bolesť.
"Zapíš si za uši, Teth, že nie si v totaloskope, kde si môžeš vyskúšať, čo je bolesť, vyčerpanie, smrť, kde po skoku do prázdna vstaneš živý a zdravý."
Súcitne na mňa pozrel. "Ale, Beth, cháp ma predsa, veď to je planéta, nebeské teleso, obežnica! A vieš, čo to znamená, ak je Andymon taký veľký? Nechoď na mňa s číslami, nemáš o ňom ani potuchy. Pozeráš naň iba zvonku, z kozmu, a vtedy Andymon vyzerá ako lopta, zdá sa ti, že by si sa s ňou mohol hrať. Potom na ňom pristaneš s trajektom, prejdeš tri kroky doľava, tri doprava, utiahneš sa za bezpečné steny stanice a povieš si, tak, a vstúpil som na milióny štvorcových kilometrov, a vyšleš napred roboty. Ale Andymonu takto neporozumieš, nikdy nepochopíš, čo sú to horské pásma a zóny púští."
Teth funel, vzrušené slová ho obrali o dych, ale hrdosť na to, že vzdoroval Andymonu, mu dodala nových síl. "Skúsil som si to, nebesá, koľko som sa nachodil. Dvadsať hodín krížom cez sutiny a piesok, cez rozsadliny a haldy skál. Pozri si to na mape, je to len drobučká čiaročka, helikoptérou by sme to preleteli za pár sekúnd. A po stanicu by to na nej trvalo slabú hodinu, a aby si ňou obletel Andymon, potreboval by si dobrý deň. Takí sme nepatrní ako trpaslíci..."
Postaral som sa, aby sa náš romantik dostal do postele, ale aby sa nohami nemusel dotknúť dlážky. Len si ľahol a už spal.
Neskôr som aj ja putoval po nekonečných rovinách Andymonu. Sám som sa potreboval presvedčiť o jeho veľkosti, pochopiť jeho naozajstné rozmery. A ešte dnes, keď s mladšími súrodencami putujem kultivovanou krajinou alebo oblasťami, ktoré na generácie zostanú púšťami alebo divočinou, zíde mi dakedy na um, že jeden život nevystačí, aby človek pochopil, aký veľký je náš Andymon skutočne.
Kryštálový strom

Gama a ja sme sa lúčili s Andymonom. Čoskoro sa z kilometrových mrakov spustí zúrivý dážď, všetko pokryje bahno. Čoskoro sa rozpútajú povíchrice, orkány, ktorým neodolajú ani skalné bralá. Už sme namerali, že v atmosfére to intenzívne vrie.
Chceli sme posledný raz vidieť Andymon, taký aký bol, prv ako naň vstúpili ľudia, surovú, kamenistú, mŕtvu planétu. A aspoň raz sme chceli sami putovať po prapôvodnom Andymone. Prirodzene, jestvovali už hologramy planéty spracované pre totaloskopy, na pamiatku budúcim generáciám. Napriek tomu to pre nás bolo čosi ako lúčenie. Rozlúčka bez zármutku - až pokým sme nenašli kryštálový strom.
Terénnym vozidlom sme sa vzdialili niekoľko kilometrov od stanice. Vystúpili sme, aby sme sa poprechádzali, pokiaľ nám to dovoľovali bezpečnostné pravidlá. Držal som Gamu za ruku pokrytú plastmi a kovom, vykračovali sme, nakláňajúc sa proti vetru, ktorý fúkal z pravej strany. Po skafandrových topánkach sa nám kotúľali kamienky, Andymon pukal vo všetkých trhlinách: Nerozprávali sme sa, iba sme načúvali nemelodickému hučaniu Andymonu.
Bez osobitného dôvodu sme zamierili rovno k rokline. Pred vchodom do nej sa dvíhali stĺpy prachu ako strážcovia. Opatrne sme ich obišli a v rokline nás ovalila povíchrica, ktorá nám takmer znemožňovala akýkoľvek pohyb. Len občas sme zdvihli zrak, aby sme pozorovali rozoklané steny vybrúsené vetrom, zjazvené lavínami. Keď sme podišli bližšie, rozoznali sme abstraktné vzorky geológie, jemné žilkovanie v hornine, tu a tam záblesk kremeňa, s červenkasto-čiernymi pásikmi. Kráčali sme ďalej, zdalo sa nám, že by sme naveky mohli kráčať týmto drsným, prapôvodným, neskrotným svetom, takým neporovnateľným s vyváženou ekológiou lode.
Neskôr sme po pravej strane objavili jaskyňu, rozsadlinu v zvislej stene, ktorá sa zužovala smerom nahor. Gamina ruka mi stisla moju. "Pozor!"
Museli sme sa prikrčiť, aby sme vošli do jaskyne, ale po niekoľkých krokoch sme zistili, že sa nad nami klenie prírodný dóm. Jeho steny sa vo svetle našich prilbových reflektorov zajagali svetlým a červeným plameňom, až sme prekvapene uskočili.
Ako bizarný koralový útvar stál zrazu pred nami kryštálový strom, žiariaci podľa toho, ako dopadalo svetlo, v odtienkoch najsýtejšej ultramarínovej a svetlučkej čerešňovočervenej farby. Jeho nespočetné ostrouhlé konáriky sa karmínovo a fialovo jagali, iba vonkajšie hrany lemovala kovová zeleň.
Podišli sme bližšie a strom sa zrazu zatrblietal červenými spektrami. Konáriky boli navzájom posplietané ako najjemnejší filigrán! A vyzerali ako z najčírejšieho skla, boli ružovučko priehľadné, lámali svetlo a na ich hladkej, exaktne ohraničenej ploche tancovali stále nové reflexy.
Hra prírody, ktorá tu vo večnom tieni jaskyne stála už milióny rokov, nezasiahnutá jediným lúčom svetla, ktorej žiarivú krásu nikdy neobdivoval pár očí, čierny prízrak, temný a mŕtvy, zbytočný zázrak. Krátko, celkom krátko zažiaril kryštálový strom vo svetle našich prilbových reflektorov a prebudil sa k životu - o niekoľko týždňov neskôr jaskyňu zaplavia masy bahna.
"Nič sa nedá robiť," váhavo povedala Gama. "Už sme sa rozhodli. Toto je pôvodný Andymon a nikdy by som si nebola pomyslela, že vytvorí čosi také nádherné. Ale v tejto podobe musí zaniknúť, všetka tá krása sa pominie, aby sme tu mohli žiť. Veď nikomu nikdy na nič neslúžil tento kryštálový strom, nesmieme za ním smútiť, práve tak ako nesmútime za prašnými víchricami, ktoré nám zasypávajú pozorovacie automaty. Nech je Praandymon akokoľvek krásny, potrebujeme planétu, na ktorej sa dá žiť."
Prikývol som, nezmyselné gesto v skafandri. Jagavé vlny z purpuru a cinóbra sa mihali po stenách jaskyne, takisto posiatych červenými kryštálmi.
"Súhlasím," odvetil som, "ale čo by bolo potom, keby kryštálový strom žil, keby hneď naša prvá sonda bola objavila na Andymone život? Geologické útvary oprávnene zdevastujeme, ale čo so životom?"
Gama dlho mlčala. Vytriešťal som oči na kmeň kryštálového stromu hrubý ako ruka, trblietal sa v tisícorakých fazetách a svetielkoval krvavočervenými a takmer hnedými a žiarivo svetlými lúčmi; pri každom nadýchnutí, pri každom pohybe sa menila mozaika, ktorú vytvárali. Už-už som chcel zopakovať otázku, keď vtom Gama odpovedala: "Záviselo by to zrejme od úrovne vývoja. Tak ako sa nemiešame do záležitostí cudzích civilizácií, práve tak by sme neničili život na vysokom stupni vývoja. V prípade, že by tu jestvovali iba prvoky, nemala, by som ani najmenšie pochybnosti. Pravda, nech by to boli hoc len najprimitívnejšie náznaky života či jeho predformy, každá živá planéta je vedecky taká hodnotná, že by sa jej prípadné osídlenie nedalo ničím ospravedlniť. Veď poznáš odhady, aký zriedkavý je život v kozme."
Zabudnúť na všetko, ponoriť sa do snenia a opájať sa obrazmi, spomienkami. Len neprehliadnuť nijaký farebný odtieň, nijaké neobyčajné konáriky. Zalievalo nás neskutočné svetlo a tak sme len stáli, až ma skafandrový komputer upozornil, že je čas vrátiť sa k vozidlu. Mali sme pri sebe geologické náradie a niekoľko igelitových vrecúšok. Neodvážil som sa poraniť kryštálový strom, z povrchu vyčnievali menšie trsy, nazbierali sme ich celé kilá.
Náhlivo a mlčky sme sa vracali, opojení čarom kryštálového stromu. Planéta, ktorá sa inak skvela v žltých a hnedých odtieňoch, nám teraz prichodila bledá a sivá. Z vozidla sme upovedomili súrodencov. O hodinu sme boli na palube lode. Na Andymon sme opäť vstúpili až po jeho pretvorení.
Diskutovali sme o možnostiach záchrany kryštálového stromu, ale už bolo neskoro a zrejme ani predtým by to nebolo malo zmysel. Súrodenci prinášali ďalšie vzorky, plné debny sklených konárikov. O niekoľko dní sme sa dozvedeli, že kryštálový strom vädne, že sa jeho povrch pokrýva zelenkastosivým hlienom - objavili ho superriasy. Bolo to aj pre tých posledných znamením, aby sa definitívne vrátili na loď. Nechýbali pokusy synteticky vypestovať podobný kryštálový strom. Analyzovali sme ho do najmenších podrobností, poznáme jeho kryštalickú štruktúru a povahu fyzikálnych účinkov, ktoré viedli k jeho vzniku. Ale doteraz nikto nenašiel metódu, ktorá by nahradila a skrátila prirodzený rast trvajúci desiatky tisícov rokov, ukladanie jednej vrstvičky atómov na druhú. Väčšina z našich skúšobných vzoriek sa čoskoro rozpadla. Tomuto útlemu kryštálu bolo všetko nebezpečné: prisilný dopad svetla,

výkyvy teploty, nesprávne zloženie vzduchu.
Teraz, po mnohých rokoch, vytvára Ainth imitácie kryštálového stromu z piakrylu a označuje ich za umelecké diela, plastiky. Obávam sa, že budúca generácia vyjde s nápadom stavať si tieto umelé kryštálové stromčeky pri slávnostných príležitostiach.
A možno o sto rokov ho budú hľadať naši potomci v hlbokých roklinách a skrytých jaskyniach nehostinných pohorí. Zázraky nezanikajú. A šťastlivec, ktorý ho zbadá, si pri pohľade naň bude môcť čosi zaželať, ako sa hovorí v rozprávkach.
Beh v kruhu
Tieto roky, v ktorých sa nám zdalo, že prešľapujeme na mieste! Ra, slnko Andymonu, krúžilo okolo stredu galaxie. Andymon krúžil okolo Ra. Loď krúžila okolo Andymonu. A my sme krúžili okolo lode.
Behali sme okolo prírodného parku, keď sme už boli netrpezliví. Behali sme okolo prírodného parku, keď nám už liezli na nervy izby, laboratóriá, spoločenské miestnosti. A aj keď sme už nevládali hľadieť na planétu na obrazovke - alebo na tváre súrodencov.
Koľko sme sa v tom období nabehali! Okolo nášho miniatúrneho sveta sme vychodili široký chodník. A koľkokrát som po ňom uháňal cez skromné pralesy prírodného parku, okolo jazera, po lúkách s vysokou trávou, svojím dychčaním plašiac vtákov. Často sám, dakedy s Gamou, ale len zriedka s ostatnými súrodencami. A keď mi búšilo srdce až kdesi v hrdle a pri každom nadýchnutí mi šlo roztrhnúť pľúca, hodinku som pozabudol na planétu a v pohybe som našiel pokoj.
Pritom sme v prvých dňoch a týždňoch po výseve hľadeli na meniaci sa Andymon priam s neutíchajúcim nadšením. Čosi sa robilo! Náš plán sme uviedli do života. A s akou eufóriou sme sledovali každodenné správy o stave atmosféry na Andymone, ktoré presne opisovali rozšírenie našich rias. Pokles tlaku vzduchu o jeden milibar, takmer nemerateľná zmena chemického zloženia - to všetko nasvedčovalo, že plán funguje. Ale potom, po niekoľkých týždňoch, sa nám zdalo, že všetko zase ustrnulo. Riasy dosiahli koncentráciu nasýteného roztoku a rýchlejšie sa už nedalo napredovať. Sledovali sme čísla, pýtali sme sa: je to naozaj dnešná správa? Nič sa nedalo urýchliť. Pretvorenie planéty si vyžadovalo svoj čas. Už vtedy prví z nás začali behať po prírodnom parku.
Ešte raz, po pol roku, sme sa všetci vzrušili a prepukli v tlmený jasot. Bolo to v deň, keď subpolárny merací bod nahlásil prvé zrážky. O niekoľko dní nato pršalo na celom Andymone, na planétu dopadali milióny ton vody zmiešanej s prachom, soľami, uhľovodíkmi. Bola to nekonečná potopa, naše meracie prístroje sa postupne ocitali pod vodou alebo ich zavalilo bahno. A na Andymone sa pomaly, ale nezadržateľne prebúdzala seizmická činnosť.
Nič z toho sme na lodi necítili, planéta vyzerala na obrazovke ako vždy, sivo-hnedo-červenkastá lopta s fliačikmi a pásikmi. Iba čísla zvestovali obrovské zmeny, ktoré sa začali - a aj to iba poslednou desatinou. A tak sme leteli v kruhu, ale už sme si definitívnu trasu vytýčili.
Potom prišli predbežné výsledky. Osobne som sa dovtedy vyhýbal prepočtom, ako dlho ešte budeme musieť vydržať na lodi. A právom. Bolo to deprimujúce. "Podľa optimistického odhadu ešte osem rokov," žalovala sa Nya, "ešte osem rokov, ako to vydržím, veď je to takmer polovica môjho života."
Chodili sme behať, akoby sme tak mohli popohnať čas dopredu. Osem rokov by sme nemohli pohnúť prstom - iba by sme krúžili okolo Andymonu, tejto lenivej planéty. Už sme o ňom nehovorili. A ak, vyhýbali sme sa jeho príjemnému, vytúženému menu, hovorili sme jednoducho planéta. "Nie, planéta nerobí pokroky, kdeže!"
Ani nám nezišlo nič nové na um, a tak sme len behali, častejšie, dlhšie, rýchlejšie. Cestu okolo prírodného parku sme si vytýčili kolíkmi, aby sme si ju nadmerne nerozšírili.
Dovtedy sme mali vždy pevné ciele a úlohy, ktoré bolo treba vyriešiť čo najrýchlejšie - a teraz?
Prirodzene, planétu sme mali pod dozorom, ale o to sa starali automaty. Mohli sme síce medzitým skúmať všeličo iné: mesiace krúžiace okolo Andymonu, ostatné planéty systému. Zložili a vypustili sme viacero sond, ale trvalo celé mesiace, kým sa dostali čo i len do blízkosti týchto planét. A zatiaľ sme sa pohybovali v kruhu.
Iba mesiace boli tak blízko, že sme mohli pomýšľať na prípadnú návštevu. Ale Delth nás odrádzal. "Nezabúdajte, že na to máme dosť času. Loď nemá neohraničené rezervy, zásoba vodíka sa chýli ku koncu, to nám vystačí na niekoľko desiatok letov, nie na viac, so svojou energiou musíme zaobchádzať šetrne."
Išli sme si zabehať, aby sme sa zbavili prebytočnej biologickej energie.
Istý čas sme si brali Delthove výstrahy k srdcu a prvá skupina za ním stála ako jeden muž. Každý na lodi čoskoro poznal stav zásob materiálu, chemického paliva, stavebných celkov pre sondy a stanice. Mali sme pocit, akoby sme si už ani nemohli zhlboka vydýchnuť. Šetrne zaobchádzať, to bolo v našich ušiach dovtedy cudzie slovo. Doteraz sme sa nazdávali, že technika lode a jej moc je nevyčerpateľná, neznič iteľná. Vedomie, že nesmieme hore-dolu lietať po vesmíre, bolo pre nás, akoby nám dakto zakázal behať v prírodnom parku.
Prirodzene, jestvujú iné cesty, ako premostiť obrovskú nudu. Únik do totaloskopov sme mali ustavične k dispozícii. Piata a šiesta skupina spolupracovala s nami iba zopár mesiacov a teraz by bolo načase, aby si sadli za učiace stroje a začali sa venovať technike. Pravda, to sa im videlo priveľmi všedné, vzdialené od reality a detinské. S nami veľkými už predsa stáli na jednom stupni, spolu s nami prebádali Andymon, obsluhovali najkomplikovanejšie prístroje, ba pomáhali pri vývine superrias - a teraz by si zase mali sadnúť do školských lavíc? Kto by im to mohol prikázať? Azda veľkí? Ešte to by chýbalo! Alebo gurovia? Tí ťarbáci? Tie hlúpe automaty, ktorých gombíky poznáme ako vlastné vrecko? Veď je to smiešne!
Bola to tichá vzbura, tvárili sa, že nepočujú, a schovávali sa v prírodnom parku, nie aby si zabehali, ale aby viedli vlastný život, ďaleko od detí a od nás, život s najvoľnejšou láskou, akú pokladali za výsadu starších. Pokladali sme ich za prastádo a do ich záležitostí sme sa radšej nemiešali, už len preto, lebo sme tým riskovali, že dôjde k bitke. Vedeli sme však, akokoľvek budeme prešľapovať po tvrdej vyšliapanej mačine, pred sebou máme jediný cieľ a záujem, jedinú

úlohu: Andymon. A vedeli sme aj to, ak nás planéta celé roky klame, aj to prejde a vrátime sa na ňu, pravdaže, za predpokladu, že na to po dlhom čase čakania ešte budeme mať dosť síl.

K mesiacom

Okolo Andymonu krúžili dva mesiace, Gedon a Ladym. V noci, keď hladím z otvoreného okna, vidím jeden alebo druhý z nich ako svetlú gombičku alebo ako malý kosáčik na temnej oblohe. Nedosahujú ani polovičnú veľkosť Mesiaca, ktorý lieta okolo Zeme, naše slnko zakryjú iba čiastočne. Andymon nepozná úplné zatmenie slnka, ale len priechody mesiacov. Ak prižmúrim oči, aby som mesiace videl ostrejšie, na drobnom kotúčiku Gedonu rozoznám poľahky svetlejšie oblasti a tmavé škvrnky. A tam, na jednom z týchto výbežkov, sa nachádzal náš prvý oporný bod.

Aj vtedy, keď sme nemohli vstúpiť na planétu a keď sa nám zdalo, akoby sa všetko zastavilo, sa naše pohľady často upierali na mesiace.

Raz, keď som spoločne s Delthom vošiel do prázdnej centrály, z hlavnej obrazovky svietil Gedon. Delth nevrlo vypol obrazovku. "Tí malí akosi často zízajú na mesiace. Najprv kričia na plné hrdlo ‚Vivat Andymon!`, a keď sa vyskytnú prvé ťažkosti, obrátia sa mu chrbtom."

Pokrčil som plecom. Každá skupina mala špeciálne úlohy a záľuby. Prečo by sa Daleta, Gimth, Mega a ostatní zo štvrtej skupiny nemali zaujímať o mesiace?

"Uznávam, tie štyri mesačné sondy boli - z čisto vedeckého hľadiska - veľmi úspešné, ale..." Zaváhal, potom pristúpil k jednému z komputerov a zakódoval rozkazy. Na displeji sa objavili viacfarebné diagramy. "To sú naše rezervy energie a materiálov. Ak s nimi budeme šetrne zaobchádzať, vystačia ešte mnohým generáciám."

"Generáciám?" Mal som pocit, akoby sa mi na sekundu zastavilo srdce.

"Hej, generáciám. V každom prípade však rátajme s tým, že nijaké evolučné zázraky sa nedejú, a už vonkoncom nie na Andymone. A čo sa týka Jotiných a Iloniných prepočtov... Zrejme pritom vychádzali viac zo svojich želaní než zo skutočnosti."

Prerušil som ho. "Aj Gama urobila... jej prepočty sú fundované a okrem toho..."

Hodil rukou. "Dúfam presne tak ako ty. Ale svojim nádejam nedôverujem. Niekto si musí zachovať triezvu hlavu. Kam by sme prišli, keby sme sa dali zaslepiť a pritom zabudli na ostatné možnosti. Vivat Andymon!"

Ako rozzúrený klavirista tresol Delth na dotykovú elektroniku klávesnice. Na displejoch sa zjavili nové hodnoty. "Môže sa stať, že bude treba loď zmraziť. Na pár tisícročí. Odstaviť inkubátory. Dezaktivovat systémy. A čakať na náš koniec. Loď by musela byť mŕtva ako počas Veľkej cesty a prebudiť by sa mohla až potom, keď planéta bude mať za sebou metamorfózu. Až potom by mohla produkovať nových ľudí. Vivat Andymon... Ale na to loď potrebuje energiu, veľa energie, takmer všetky rezervy." Trpko sa zasmial. "A teraz si prídu statoční, horliví, úprimní drobci a predložia mi hŕbu plánov: zriadenie staníc na Gedone a Ladyme. Dobývanie rúd. Výstavba elektrární produkujúcich vodík - vodík, ktorý našej lodi chýba. Nie je to nádherné, čo ty na to?"

A na displeji zase naskočili čísla a schémy. Naklonil som sa Delthovi ponad plece, aby som ich mohol prečítať presnejšie. "Za ich skvelý nápad by sme im mali potriasť ruku, zvolať súrodencov a odsúhlasiť mesačný projekt, no nie?" pokračoval Delth. "Vec má jediný háčik: spotrebovali by sme sedemdesiat percent našich energetických rezerv, nehovoriac o nasadení trajektov a materiálov. A pritom by nebolo isté, či sa projekt skončí úspešne."

"Porozmýšľajme o inom riešení, prerátajme všetky varianty do posledného detailu, vyhodnoťme ich pravdepodobnosť..." "Vyhodnotiť ich pravdepodobnosť - Beth! Si ty veru naivný.

Stačí, ak si zanalyzuješ najhorší možný prípad. Aj bez systémovej analýzy ti už teraz viem povedať výsledok: za desaťročia, storočia, kým sa planéta premení, loď zanikne pre nedostatok energie. Vivat Andymon! Nie, neželám si diskusiu. Hlavne nie takú, kde by ste sa na svet pozerali ružovými okuliarmi."

Napriek tomu, že sa Delth okúňal, štvrtá skupina svoje plány predložila na diskusiu. Delth nebol jediný, kto mal výhrady. Ale nik sa mesačnému projektu nebránil tak energicky ako on. Na konci debaty stál prakticky sám proti ostatným súrodencom.

Potom som ho našiel spolu s Alfou na chodbe do centrály. Alfa mu vzrušene vyčítala, že Daletu a jej skupinu diskriminuje, keď ich plány nazýva naivným rojčením. Rukami šermovala, akoby hľadala slová. "Pomaly uverím, že na lodi ich zdržuješ iba preto, aby si ich mal pod sebou, ako tvrdí Gimth."

Delth v tvári očervenel ako rak. Vedel, že sa môže spoľahnúť len na silu svojej presvedčivosti, hoci sme ho všetci uznávali ako schopného veliteľa. A teraz, keď šlo o otázku prežitia, mu chýbali presvedčivé argumenty! So zaťatými päsťami pobehoval po chodbe.

"Mal by si súhlasiť, inak vzniknú zbytočné konflikty," prosila Alfa.

"Povedz mi priamo, čo chceš," oboril sa na ňu.

Videl som, ako sa zhlboka nadýchol, aby sa upokojil. "Nehnevaj sa na mňa," povedal jej. Potom pozrel na mňa. "Veľa si mi nepomohol," zanadával. Päsťou mi vrazil do boku. "A pritom aspoň ty, Beth, by si mal mať rozum. Nechápem, že si nedajú povedať. Najradšej by som si ich prehol cez koleno. Poandiata planéta! Keby mali trošku strpenia... Mal by som sa ovládať!"

Hoci som situáciu posudzoval menej kriticky, dobre som chápal Deltha, jeho starosti a tlak zodpovednosti. "Jedným slovom, nik to dnes nemá ľahké. Každý sa usiluje nájsť si spôsob, ako sa cez to preniesť - ako sa preniesť cez čas. Ukuli si plány, ktoré nie sú celkom nerozumné, Delth. Nemôžeme sa tváriť, že nejestvujú. Obávam sa, že v opačnom prípade sa do toho pustia bez nás. A keby sme našli realizovateľný variant, všetkým by sa pomohlo."

"Ach, Beth," hlas mu zrazu znel malátne, "aj ty s tým ideš na mňa. Môžeme iba čakať. Či nevidíš, že pohnútkou ich plánov je len želanie zmiznúť z lode a niečo zažiť - akoby som aj ja nechcel na Andymon!" Odišiel odo mňa a vošiel do svojej kabíny.

Spomenul som si, že - podľa Gaminých prepočtov - pred nami zostáva ďalších osem rokov zajatia. Nečudo, že

súrodenci sa zúfalo upínali na mesačný projekt, vypracúvali čoraz dokonalejšie, priaznivejšie varianty.
Spor po týždni utíchol a zrazu som cítil onú starú pracovnú atmosféru, v ktorej sa každý usiluje dať všetko. Vytvorili sa malé pracovné skupiny, ktorých úlohou bolo preveriť a opätovne prepočítať plány.
Iba Delth zostával skeptický. "Teraz si sa už aj ty dal nakaziť, Beth. U Alfy to ešte viem pochopiť, emócie u nej vždy hrajú prím, ale že si dokonca aj ty..."
"Delth," poklepal som ho po pleci, "Delth, nie je to jednoduché, ale som presvedčený, že energia lode vystačí."
"No výborne," povedal rezignovane. Bol by to býval zázrak, keby sa Delth bol dal ihneď presvedčiť.
Práca na mesiacoch sa rozbehla po štyroch týždňoch najdôkladnejších príprav. A prebiehala úspešne. Takmer by nám bola priniesla šťastie.

Misia bez návratu

Planéta Andymon zúrila. Z lode sme to dokonca pozorovali voľným okom: atmosférou sa tiahli hnedasté šmuhy, ktoré pri rovníku vytvárali rozstrapkané stuhy a rozľahlé, svetlejšie víry v blízkosti pólov. Tieto ufúľané, špinavohnedé vzorky sa zo dňa na deň menili.
Planéta zúrila. Počuteľne. Poplach! prenikavo cengali zvončeky na komputeri, keď ďalší merací bod prestal vysielať signály. Zavalené bahnom, zaliate lávou, pochované prachom, zdeformované, roztrieštené, nevedeli sme, čo konkrétne zničilo jednotlivé meracie jednotky. Poplach! Zvončeky sme radšej vypli. Stačilo, keď sme videli, ako na prehľadnej schéme pohasol ďalší zelený bod. Bezmocne sme sledovali, ako planéta trhá sieť našich pozorovacích staníc. Iba z horných vrstiev atmosféry sme ešte dostávali vzorky vzduchu a rias.
Na planétu sme zoslali tri sondy, dve z nich mäkko pristáli, ale ich komplikované prístroje trpeli prudkými výkyvmi teploty a ustavičnými otrasmi pôdy, ktorými kôra planéty reagovala na zmenené proporcie zaťaženia. A kde sa narušil obal z plastu, ta poľahky vnikal jemný prach, agresívne plyny alebo voda, obsahujúca soľ.
Jota behala po chodbách rozrušená, s rozstrapatenými vlasmi a zachmúrenou tvárou, čo u nej bolo priam nezvyčajné. A kto ju oslovil, hneď mu vyčítala: "Vystríhala som vás, s výsevom sme začali priskoro! Prečo ste mi nedovolili dokončiť testy? Prečo ste museli vysiať práve to monštrum s privysokou mierou mutácií? Teraz vidíte, čo z toho je: vaše superriasy sa menia úplne nekontrolovane. A v atmosfére poletujú najčudesnejšie mutanty. A ako to vyzerá na povrchu planéty, to nevieme. Beda, ak sa rozšíri nesprávny mutant, lebo potom sa všetko naruší. A nič proti tomu nemôžeme podniknúť, lebo nám chýbajú vzorky. Môžeme si ísť hľadať novú planétu. Vystríhala som vás!"
Jotine slová nás vydesili. A pritom srne mali v zálohe iba ohraničený počet sond. Planéta zúrila nezmenšenou intenzitou, zle som spával, prevaľoval som sa na posteli, akoby som bol jedným z našich poletujúcich modulov.
"Pozriem, ako to tamdolu vyzerá, zoberiem pár vzoriek a postavím tam niekoľko stabilnejších staníc," povedal Delth pri spoločných raňajkách na druhé ráno, akoby šlo o bezvýznamnú prácu pri komputeri.
"Nie," zvolala vystrašene Alfa, "Delth, veď je to šialenstvo, celé mesiace nik nesmel na Andymon."
Delth ju pohladkal po ruke. "Ale, Alfa, nerozčuľuj sa... Nesmieme stratiť ďalšie sondy. Automaty nie sú pre planétu dostatočne prispôsobivé - a okrem toho, dnes si každý lieta, kam sa mu zachce."
Jeho posledná poznámka sa vzťahovala na práce, ktoré sa rozbiehali na mesiacoch. Delth sa k nim i naďalej staval skepticky.
"Pre mňa za mňa, nech by sme aj stratili zopár sond," odpovedala Alfa, "ale teba by bolo škoda." Ruku si vytiahla spod jeho dlane.
"Hovoríš, akoby taký let bol ktovieako nebezpečný... Okrem toho je to nevyhnutné. Inak sa nám Andymon nadobro vymkne spod kontroly."
Bolo to trúfalé rozhodnutie, typický Delth, ale ihneď som pochopil, že je to naozaj nevyhnutný krok.
"Posledné údaje sa už vôbec nezhodujú s našimi prepočtami, riasy sa menia, čosi sa robí... Poletím, pristávací modul je už vybavený."
Súrodenci sediaci obďaleč zmĺkli a pozerali na Deltha s obdivom. Vyskočil som: "Pôjdem s tebou!"
"Nebláznite! Chcete letieť na planétu? Tie údaje určite nie sú také dôležité, aby sa kvôli nim vyplatilo riskovať krk," búrila sa Gama. Chytila ma za rameno a stiahla ma naspäť na stoličku. S pohľadom sršiacim hnevom ma pevne držala na mieste.
"Delth, to nedovolím, je to priveľmi nebezpečné, z troch sond je jedna nezvestná!" Alfin hlas znel nezvyčajne pevne.
Teth prikývol, mal na konštrukcii sond rozhodujúci podiel. Potom však povedal: "Ach, prosím vás, tie malé sondy veľa nevydržia. Pristávacie moduly sú stabilnejšie a dá sa nimi lepšie manévrovať."
Bolo vidieť, že Delth sa rozhodol definitívne. Pozrel na mňa. "Poletím sám, Beth. Naložil som do modulu toľko meracích staníc, že by už pre teba nebolo miesto."
Nahneval som sa, čože, jedna stanica viac alebo menej... Delth prudko vstal, a prv ako sme mu stihli čosi povedať, vyšiel z jedálne.
"Hej, Delth, počkaj!" kričal som za ním. Gama sa mi celou autoritou svojej drobnej postavy postavila do cesty.
"Musíme ho zadržať," povedala Alfa, hľadiac raz na mňa, raz na Zetha, raz na Ilonu.
Pokrčil som plecom a Zeth nerozhodne vstal. "Keď bezpodmienečne chce..."
"Hrozne sa oňho bojím," priznala sa Alfa.
Ale čo také sa mohlo stať? Doteraz sa všetky naše akcie skončili šťastlivo. Dozerali na nás ramy, gurovia striehli, čo robíme, lodný komputer vopred vyrátal každý náš krok a z cesty nám odpratúval nebezpečné prekážky. Báť sa? My, a báť sa? Smiešne!
"Chápem ťa, Alfa," odpovedala pre nás nečakane Eta, "ešte vždy je taký neopatrný. Ale či si na ňom nevidela, že stoj

čo stoj musí niečo podniknúť? Aj jemu je na lodi pritesno, ibaže o tom nehovorí. A udalosti posledných týždňov... Nič sa mu nedarilo presadiť. S mesačným projektom sme ho prehlasovali, vymíňali sme rezervy pohonných látok. Potrebuje teraz sebarealizáciu."
"Prosím ťa," Alfa na ňu ani nepozrela, "odkiaľ len berieš tie hlbokomyseľné psychologické argumenty? Urob s ním psychoanalýzu, azda ho zbavíš komplexov!"
Eta nazlostene hodila príbor a riady do hltača. Spoločne, ale bez slova sme kráčali k letovej centrále. Alfa prišla ako posledná. Azda má Alfa predsa pravdu, pomyslel som si, keď som zbadal klokotajúcu planétu na obrazovke, čo ak je to nebezpečné. Uvažoval som, ako Deltha zadržať, keď vtom prístroje ukázali, že hangár je evakuovaný, že veľký priepust sa otvoril a solenoid vykatapultoval pristávací modul. O pár sekúnd začal pracovať chemický hnací agregát. Delth vyštartoval. Zvuk a obraz prepol na náš kanál a opýtal sa, prečo tam sedíme tak tupo a zamračene. Nik mu neodpovedal.
Let spočiatku prebiehal hladko ako v simulátore, pristávací modul iba trochu poskočil, to bolo všetko. Mlčky sme hľadeli na manéver. Obraz sa zhoršil a do Delthovho dýchania sa miešalo hučanie búrky. Pristávací modul sa vzpriečil a zachytil ho silný spodný prúd. Delth stroj vyrovnal. Pery sa mu zúžili a na čele mu naskočila hlboká vráska. Modul s trhnutím pristál. Do oblokov vyšpľachlo bahno.
Delthovi sa podarilo vyložiť meraciu stanicu. Samočinne sa zakotvila a divo poskočila na oválnych nohách zo silikónových vlákien. Napriek poryvom vetra a vzdušným vírom naštartoval a vzniesol sa do oblakov.
O niekoľko sekúnd nato obrazovka zhasla, zatajili sme dych. Ale zvuk zostal. Delth zastonal a cez zuby precedil: "Bol to asi blesk alebo niečo tam z tej sopky vpredu."
"Stačilo, Delth, vráť sa!" Eta prerušila naše mlčanie.
Ale Delth vysadil ďalšiu stanicu. Dlhý čas sme počuli len jeho dych.
"Čo je, Delth?" opýtala sa Alfa.
"...nič..." Aj zvuk sa zhoršil, vtom sa celkom prerušil, ale o chvíľu sa vrátil. Potom bolo definitívne ticho.
"Mám ho v radare," hlásil Teth, "ale rozhlasový kontakt sa prerušil, nemám ho ani v kontrole systémov."
O ničom sme sa nedohodli, ale Alfa a ja sme sa zároveň rozbehli k pristávacím modulom. Mali sme to urobiť oveľa skôr.
O minútu solenoid vykatapultoval najprv môj, potom Alfin modul z lode. Leteli sme vedľa seba s maximálnym ťahom agregátov. Pred nami sa črtali zvrásnené mraky Andymonu. Laser a radar kreslili zmätené obrazy. Modul urobil slučku, akoby sa zdráhal vniknúť hlbšie do chaosu. Prečo sme z Delthovho modulu nedostali signály o preťažení? Nemal som čas uvažovať, ale domyslel som si, že určite odstránil poistky.
"Delthov modul mám naďalej na radare, poloha ustálená," informoval nás Teth. Obrovská lodná elektronika vystierala tykadlá za Delthom - i za nami.
Do očí mi stekal pot, nestihol som ani pozrieť, kde je Alfin modul, mal som so svojím plné ruky práce. Nebol to cvičný let. Ignoroval som, že ma od vibrácií bolia kosti, všetky zmysly som sústreďoval na zostup. Sekundy letu mi prichodili ako hodiny. Tisol som modul nadol, klesal ako kameň vo voľnom páde. Oproti mne sa rútil povrch planéty viditeľný iba na radare.
Zrazu som si uvedomil, že neletím iba o Delthov, ale aj o svoj život. V module bolo teplo, ale ja som sa triasol od zimy. Nevedel som si predstaviť, že už by ma nebolo, že už by som nejestvoval, že by som sa po skoku do prázdna neprebral živý a zdravý ako v totaloskope. Rozžiarili sa červené indikátory: PREŤAŽENIE, PREŤAŽENIE, PREŤAŽENIE a od meniaceho sa zrýchlenia sa mi rozochvelo celé telo. V zriedkavých okamihoch, keď som nemusel reagovať a kormidlovať, ma zamrazilo, hoci mi po čele cícerkom stekal pot: stačí jedinká chyba a je po tebe.
Potom som zase začul Tetha, ako kričí do víchrice, do burácania preťažených motorov: "Beth, naspäť, ihneď sa vráť, Beth, ihneď!"
Na to som ani nepomyslel, veď som bojoval! "Prečo, prečo?" zvolal som.
"Beth, vráť sa! Delth je mŕtvy! Delth je mŕtvy!"
"Čože?" Nechcel som tomu veriť, ako to mohli vedieť, veď kontakt sa prerušil, nechápal som, čo by sa Delthovi mohlo stať. Určite sedí v module, bojuje, potí sa, tak ako ja.
"Jeho modul explodoval, Beth! Ihneď sa vráť! Delth je mŕtvy...!" Kričal dookola, akoby som bol hluchý.
Bleskovo som prehodil výškové kormidlo. Zacítil som tlak v hlave a takmer som stratil vedomie. Meter po metri stúpal pristávací modul vyššie a vyššie, potom, na konci s dychom, som konečne opäť zazrel milované jasné nebo plné hviezd.
Paralelne, ako sme vyštartovali, sme s Alfou aj pristáli. Omráčene som vystúpil a čakal som pred jej modulom. Nevychádzala. Vošiel som dnu. Ležala na riadiacom pulte a vzlykala. Rukou som jej prešiel po hlave, snažil som sa jej niečo povedať. Ilona ma odstrčila nabok. "Vydržala až do konca..."
Potom jej cez fóliu skafandra pichla injekciu s utišujúcim prostriedkom. Otvorili sme jej zdrhovadlá na kombinéze, sňali sme jej prilbu, zobliekli sme jej blúzu. Alfa stála nezúčastnene ako figurína, na náš príkaz mechanicky zdvihla nohu, aby sme jej vyzuli topánky. Na dlážke po chvíli ležal ľahký skafander, zväzok viacvrstvových fólií, elektronika, vzduchotechnika. Ilona objala Alfu a odviedla ju do jej kabíny. Keď som našiel Gamu, ktorá ešte vždy sedela v letovej centrále, mala uplakané oči.
Nikdy sme sa nedozvedeli o presných okolnostiach Delthovej smrti. Bolo vylúčené, aby najbližšia sopka pochovala pristávací modul pod prúdmi lávy - okrem toho by v tomto prípade trvalo určite dlhšie, kým by explodovali zásoby pohonných látok. Alebo bolo na príčine preťaženie? Ani to sme nezistili. Z pristávacieho modulu sme nikdy nenašli ani najmenší kovový úlomok.
Keď sme sa vžili do Delthovej situácie, Gama a ja sme nezávisle od seba dospeli k tomu istému názoru: pristávací modul uviazol, nemôžeš z neho vyjsť, ale musíš predpokladať, že niekto z druhov podnikne samovražedný let, aby ťa

zachránil - čo by si urobil v tejto situácii? Nie je ľahké vyhodiť pristávací modul do povetria, ale v týchto veciach sa Delth vyznal.
Bola to číra špekulácia, o ktorú sme sa s nikým nepodelili a ktorá už navždy zostane nepotvrdená. Pretože Delth je mŕtvy, mŕtvy, mŕtvy. Dokonca aj spomienka naňho rokmi vybledla. A jeho obraz v hlavách súrodencov sa zmenil. Nikdy ho nepokladali väčšmi za svojho veliteľa ako teraz. Ale či aj naši vzdialení potomci ešte budú vedieť, odkiaľ pochádza meno, ktoré nesie najväčší oceán planéty? Andymon bez Deltha však pre mňa neexistuje.
Nenávidím Andymon
S Delthovou smrťou sme sa dlho nevedeli vyrovnať a naša malá pospolitosť sa dlho zmietala v neistote a pochybnostiach. Delthovo miesto v kedysi takej veselej pospolitosti pri jedálenskom stole zostalo prázdne - čoskoro sa už ani Alfa nezúčastňovala na spoločných obedoch a jedného dňa, keď sme s Gamou šli na raňajky, našli sme tam už len Zetha. Naši súrodenci asi nezniesli pohľad na prázdnu stoličku.
Niekedy sme sa nevideli celé dni alebo týždne, zahĺbili sme sa do práce alebo do fiktívnych akcií. Ilona si našla priateľov v druhej skupine, Xitha a Kaptha. Teth sa utiahol na Ladym. Zeth a Eta sa údajne zdržiavali v prírodnom parku, pravda, nikdy som ich tam nenašiel, hoci som ich hľadal aj bokom od vydupaného chodníka.
Gama a ja sme boli spolu viac ako kedykoľvek predtým, a to aj cez deň. Ak mala prácu v biologickom laboratóriu, pomáhal som jej tam. Ak som šiel do hangára skontrolovať trajekt, ktorý sa vrátil z mesiaca, nasledovala ma. Mal som pocit, akoby sme fyzickou blízkosťou chceli vynahradiť prázdno, ktoré zanechal rozpad skupiny.
A Alfa? Dozerala na Andymon, sedela každý deň dlhé, predlhé hodiny pri displejoch a monitoroch a hľadela na údaje, ktoré dodávali meracie stanice a satelity. Dakedy sme ju navštívili, nikdy sme si však netrúfli položiť jej rozhodujúcu otázku, či v číslach šestnástkovej sústavy, v kolónkach bitov, v digitálnych záznamoch a viacfarebných mapách hľadá Delthove stopy, či sa ešte vždy k nemu upína v zúfalej nádeji.
Jedného dňa, keď som, nič netušiac, poznamenal, že tie údaje vyzerajú celkom dobre, vytryskli z nej na povrch emócie, ktoré dlho v sebe zdržiavala.
"Ako ju nenávidím," zaševelila Alfa a potom náhlivým, zastretým hlasom dodala: "Hej, ja tú planétu nenávidím, hrozne ju nenávidím. Len na ňu pozrite, na túto odpornú hrudu hmoty. To majú byť oblaky? Táto lepkavo sivá masa? Tieto šmuhy, veď visia vo vzduchu ako siete!" Prstami udrela na ovládací panel, na monitoroch a väčších obrazovkách zažiarili známe obrazy Andymonu.
"Vzduch, vraj vzduch, ako len možno túto smradľavú jedovatú zmes plynov nazvať vzduchom. Veď rozleptá a zadusí všetko. K tomu ešte tieto víchry, len počúvajte, ako zavýjajú!" Znovu udrela na panel. Okolo nás reval, hvízdal, lomozil Andymon. Pult, o ktorý som sa opieral, vibroval.
Ale Alfa prekričala ešte aj planétu: "Už ste sa lepšie prizreli, ako vyzerá povrch? Veď je to poďobaná húžva! Všetky vrcholy sú zastreté olivovozeleným hlienom, odporným slizkým hlienom, hnusnými chrchľami... A v nižinách sa kopí bahno, husté, zahnívajúce bahno, ktoré vyháňa bubliny, hrubé desiatky metrov, klokotajúce vo vulkanických trhlinách." Hlas jej preskakoval, na obrazovkách svietili plamene erupcií, trhala sa zem, triasli sa pohoria a rozpadali sa na lavíny sutín.
"A tekuté púšte, vraj z nich budú moria, aby som sa nezasmiala, tieto chemicky zamorené tône a táto odporná žltá farba... Keby ste vedeli, ako Andymon nenávidím!" Rozvzlykala sa a vykričala svoj bôľ. Potom jej hlava klesla na riadiaci pult a telo sa jej zachvelo kŕčmi plaču.
Gama k sebe privinula telo premknuté žiaľom a nežne pohladkala Alfu po kučeravých tmavých vlasoch. Rýchlo som vypol obrazovky a zvuk. Zavládlo prázdno a ticho. Gama sa potichu Alfe privrávala, utešovala ju, sľubovala jej, chválila ju.
Alfa sa napokon utíšila. Zdvihla hlavu, otrela si slzy z očí a z čela si odhrnula vlasy, párkrát zavzlykala. "Už som v poriadku. Nehnevajte sa, Gama, Beth." Hlas sa jej zachvel.
"Keby si sa chcela nasťahovať k nám na pár dní," navrhoval som.
"Nie, ďakujem... To sa mi ešte nikdy nestalo. Nerobte si starosti. Už sa ovládam."
"Naša ponuka platí, Alfa, hocikedy, len príď," povedala Gama, "azda by si sa mala venovať niečomu inému, aj na mesiacoch je práce vyše hlavy."
"Nie, nie, moje miesto je tu. Buď to tu dokážem, alebo..." Hlas sa jej zase zlomil.
"Pod," povedal som, "najprv si dačo zajeme."
Alfa sa z krízy dostala a odvtedy sa mi zdá, že je ešte vnímavejšia a zároveň pokojnejšia a energickejšia.
V týchto dňoch plných bolesti a smútku som si priam s telesnou hrôzou uvedomil, že som smrteľný. Od Delthovej smrti to už nie je abstraktný fakt ležiaci kdesi v ďalekej budúcnosti. Napriek tomu je pre mňa definitívna a nekonečná noc nepochopiteľná a nepredstaviteľná, hoci máme jej obraz: Delthovu prázdnu stoličku.
Náhradník
Až do dnešného dňa milujem tiché spoločné večery s Gamou. Už vtedy sme sa radi utiahli do svojich miestnosti, raz skôr, raz neskôr. Najkrajšie to bývalo alebo býva vtedy, keď nám pred spánkom zostane ešte dosť času, aby sme si mohli pohovoriť o udalostiach dňa alebo o správaní našich súrodencov. Vieme tak presedieť hodiny v hojdacom kresle, ktoré sme si sami urobili, a besedujeme o všetkom možnom. Vtedy, po Delthovej smrti, však ostatní pravidelne rušili naše súkromie.
V ten večer sa nám nechcelo čítať, od práce s komputermi nás boleli oči väčšmi než ruky. Z nevyčerpateľnej zásobárne na lodi sme si objednali hodinku blues, Gama milovala džezové trúbky - a potom sme sa venovali rastlinnej banke, ktorá stála pred stenou s programovateľnou pozemskou panorámou. Najväčšiu radosť sme mali z pýru plazivého, ktorý zo dňa na deň vyrástol o poriadny kus. To by bolo dačo pre Andymon, chválila si Gama.
Ktosi zaklopal. Spýtavo sme na seba pozreli a zvolali sme: "Ďalej!"

Vošiel Szadeth. Aj v lodi ustavične nosil krátke nohavice, hoci ani v spoločenských miestnostiach teplota normálne neprekračovala dvadsať stupňov Celzia.
"Zdravím ťa, Beth! Zdravím ťa, Gama!" povedal. "Nechcelo sa mi s vami hovoriť cez interkom, reku, radšej sa tých pár krokov prejdem."
"Čo nové, Szadeth? Už ste hotoví s plánmi na prvý oporný bod?" opýtal som sa ho zo zdvorilosti.
Akoby to bola najväčšia samozrejmosť, rozvalil sa do nášho hojdacieho kresla a kyvkal sa v ňom. On a jeho štrnásťroční rovesníci zo šiestej skupiny si projektom prvého pristátia na pretvorenom Andymone vzali na seba logistickú úlohu, ktorá - v tej chvíli - azda prevyšovala ich schopnosti. Uplynú ešte roky, kým vypracujú posledný detail. Pravda, ak dovtedy nestratia chuť, ako sa obávala Alfa.
Szadeth sa prehupol celkom dopredu a spustil. "Veľkí sú odporní! Bol to náš nápad, že naprojektujeme pristátie a pristávaciu plochu pre trajekty a všetko ostatné. A teraz sa do toho pustil Cheth a s ním celá jeho piata skupina a už robia výpočty. Je to podraz!" Mykol hojdacím kreslom a zase sa hojdal. Z nohy sa mu zošmykol jeden sandál, druhý si kŕčovite pridržiaval holými čiernymi prstami.
"A prečo s tým ideš za mnou?" opáčil som. "Voči piatej skupine sa sami musíte presadiť. Veď máte argumenty a ústa na hovorenie."
Naozaj som nechápal, prečo sa obrátil akurát na mňa. Tak s jeho, ako aj s Chethovou skupinou som bol len v normálnom styku, nepracoval som s nimi na nijakom spoločnom projekte. Ale Szadeth si ma vybral za svojho orodovníka, a ak sa mu nepodarilo presvedčiť piatu skupinu, so mnou to mal ľahšie. Chtiac-nechtiac som mu prisľúbil, že na druhý deň spolu s ním zájdem za Chethom. Keď sa konečne pobral, nahlas som zabedákal.
Gama sa zasmiala a pobozkala ma. Práve som chcel naplno vychutnať jej veľmi príjemné utešovanie, keď sa vtom cez interkom ozvala Jota. Vôbec nepostrehla, že som ju nepozdravil tak spontánne ako inokedy. Nachádzala sa v biologickom laboratóriu, kde podľa klebiet dakedy dokonca prespávala. Na tvári sa jej nezračila obvyklá ustarostenosť, čo bude so superriasami a s atmosférou na Andymone, ale radosť.
"Si sám?" nečakane sa spýtala. Miesto mňa odpovedala Gama.
"To nič," prostoreko vyhŕkla Jota, "len nechcem, aby sa o tom už teraz všade hovorilo."
"O čom?" opýtali sme sa s Gamou jedným dychom.
Jota zoširoka vysvetľovala, najmenej po stýkrát zdôraznila, že všetkých vystríhala a upozornila, čo sa môže stať. Keď som sa s Alfou vrátil z neúspešnej záchrannej akcie, Jotina pracovná skupina rozobrala naše pristávacie moduly. Hľadali prípadné vzorky atmosféry a rias, ktoré vnikli do modulov. Zostalo pre mňa záhadou, že vôbec niečo našli. Jota presne a obšírne vykresľovala svoje testy s niekoľkými miligramami vzoriek a aké výsledky pritom dosiahli. Netrpezlivo som prešľapoval z nohy na nohu.
"Vyzerá to tak, akoby sa voči ostatným presadzoval práve mutant s najvyššou látkovou výmenou. Vďaka tomu sa atmosféra pretvorí za kratší čas, než sa predpokladalo. Netrúfnem si tu uvádzať čísla. To všetko je na úrovni špekulácií, pokým nedostaneme ďalšie vzorky a hodnoty namerané v atmosfére. Napriek tomu je to po dlhom čase prvá pozitívna správa z planéty. Ale buďte takí dobrí, nerobte si priveľké nádeje. Zbytočne o tom s nikým nehovorte, nech to zostane len medzi nami. Všetko je ešte priveľmi neisté, ale o niekoľko dní, v najhoršom prípade o pár týždňov budeme vedieť viac."
Chcel som sa jej opýtať, načo to hovorí nám, keď si ešte nie je celkom na čistom, ale medzitým vypla interkom.
"Tomu sa povie pozitívna správa," komentovala Gama.
Aj mňa to potešilo, hoci, aby som pravdu povedal, aj trochu zmiatlo. "Teda, Gama, ja tomu nerozumiem," povedal som, "každý odo mňa niečo chce. V poriadku, je to zaujímavé, ale prečo Jota nepočká tých pár dní, kým budú výsledky hotové? Hej, a najnovšie mi dajaký vtipkár každé ráno pustí na displej stručné údaje o stave lode. A Fith sa mi posťažoval, že štvrtá skupina na Gedone sa separuje od ostatných a že už ich to nebaví s nimi spolupracovať. Čo ma do toho? A Alfa do mňa ustavične hudie, že je na pokraji zrútenia. Chápem, stratila Deltha a s niekým sa o tom musí porozprávať. Ale nemohla by to raz skúsiť aj s kýmsi iným? Szadeth zase narieka, že sa poklbčili s inými, hoci je to v ich veku vonkoncom normálne. Už vidím, ako mi nabudúce zaklope na dvere dajaký guro alebo rama a bude sa mi sťažovať, že bábätká nechcú poslúchať!"
Gama sa hlasne zasmiala. "Chudáčik Beth, tuším na teba idú zlé časy. Keď ťa už objavil dokonca aj lodný komputer!"
Spýtavo som na ňu pozrel. Gama vychutnávala, že ma videla takého zmäteného. Tri razy som obehol izbu, potom som si sadol do hojdacieho kresla. Po Szadethovi bol teraz na mne rad, aby som sa pohojdal. "Spusti," povedal som Game. Stíšila hudbu. Po chvíli ma Gama zasvätila do svojej teórie o náhradníkovi Bethovi. Pokúšala sa mi vysvetliť roly, ktoré pripadli našim súrodencom z prvej skupiny: Alfa ako matka skupiny, Zeth ako relatívny samotár a rodený technický fanatik a tak ďalej. Znelo mi to trochu zjednodušene, ale musel som v duchu uznať, že niečo na tom je.
"Zabudla si pripomenúť, že tvojím odborom sú všelijaké špekulácie!" pomstil som sa jej.
Nesúhlasne si ma premerala. Podišla k hojdaciemu kreslu a rukami sa chytila opierok.
"Pokojne, ty si predsa náš žolík. Delth je mŕtvy. To znamená, že preberáš Delthovu funkciu. Niekto musí mať prehľad. Dôkaz: lodný komputer ti podáva správu o stave lode. Dávno ťa identifikoval, veliteľ! A teraz pôjde o to, aby si svoju rolu zvládol čo najlepšie."
Naprázdno som prehltol, pobozkala ma na čelo a zaklonila hlavu, aby s odstupom sledovala, ako zareagujem na jej teóriu. Hlavou mi všeličo vírilo: ak ma súrodenci chceli za vodcu, potom by si ma mali zvoliť, ale to by zase bolo priveľmi formálne, pozemské v zlom zmysle. Pritom sa mi protivilo tlačiť sa dopredu, v tom som bol celkom iný než Delth. A okrem toho som vôbec nevedel, v čom spočívajú veliteľské povinnosti, ledaže treba viesť naše zhromaždenia. Uvedomoval som si, že napríklad z Gamy by bol oveľa suverénnejší veliteľ než zo mňa.
Celá izba, lavička s kvetmi a interkom - to všetko tancovalo v rovnomernom rytme hojdacieho kresla. Knižnička s

vlastnoručne objavenými a zviazanými pokladmi Zeme, od ktorej nás delili obrovské vzdialenosti priestoru a času. Gamine obrazy na stenách. I ona sama, ešte vždy vychutnávajúc svoj triumf. Uvažoval som. Potom, uprostred hojdania, som sa zarazil.
"Vieš, Gama, naši súrodenci sú už dospelí a nijakého vodcu nepotrebujú. V najlepšom prípade koordinátora, niekoho, kto je o všetkom informovaný, kto urovnáva spory a v extrémnych situáciách rýchlo rozhoduje, ale hlavne, ako by som sa vyjadril, organizuje proces utvárania verejnej mienky. Hoci by ma otravovalo, keby som mal ustavične riešiť problémy detí."
Gama prikývla. "Spočiatku by si to predsa nemusel preháňať. A v prípade potreby by som ti pomohla."
Gama mala pravdu, rýchlo som sa vžil do svojej novej roly. A tá mi zaberala väčšinu času.
Pri pohľade späť sa mi zdá, že v tých rokoch som Deltha na lodi zastupoval celkom úspešne. Ale neskôr! Keď sme sa uhniezdili na Andymone, pokladal som svoju úlohu za skončenú. Či súrodenci medzitým nedozreli, nestali sa samostatnejšími? Či sa nenaučili spoločne pracovať a spoločne sa učiť? A napokon, človek môže byť veliteľom kozmickej lode, ale nie planéty. A predsa, koľkým vážnym problémom by sa bolo dalo zabrániť, keby som bol zavčasu postrehol všetky vývinové tendencie. Ale to sú teraz už len zbytočné špekulácie a tie radšej prenechám Game.
Výbuch na Gedone
Štvrtú skupinu - počnúc Megou a Alefthom a končiac Vavou a Zainthom - som poznal iba letmo. Týchto o päť rokov mladších súrodencov som si nikdy dajako nevšímal. Usilovne sa učili, používali totaloskopy ako my, podporili nás pri konštrukcii výskumnej sondy a šli nám na ruku pri genetických experimentoch. Akože som mohol tušiť, že si budú hľadať iné cesty než my, cesty, ktoré pokladali za menej vyšliapané, ale ktoré nám zostali cudzie?
S Gamou som práve kráčal do biologického laboratória, keď sa oproti nám vyrútil Fith. Divo šermoval hnedými rukami.
"Dobre, že som vás stretol. Výbuch na Gedone..." vzrušene vyhŕkol a ľavou rukou ukazoval smerom, kde sa Gedon určite nenachádzal.
"Sú ranení? Prečo komputer nevyhlásil poplach?" Tisol som ho pred sebou do centrály.
"Neviem, bolo to čudné, akoby ani jeden zo systémov ten výbuch nezaregistroval..."
V centrále zaujala miesto Gama a prikázala komputeru zistiť haváriu, ako aj skontrolovať pozíciu našich súrodencov. Všetko bolo v úplnom poriadku. Na Gedone sa nachádzala celá štvrtá skupina.
"Ale videl som to na vlastné oči," trval Fith na svojom, "niečo tam určite explodovalo, možno raketa..."
Zaprisahávajúco vztýčil obe ruky.
"Verím ti," chlácholil som ho, "niet sa prečo rozčuľovať, len nám teraz všetko po poriadku vyrozprávaj..."
"Sedel som tu, na obrazovke som mal Gedon, keď vtom zrazu jasný blesk..."
"Treba na to ešte raz pozrieť, pustime si záznam," navrhla Gama.
Na hviezdnom pozadí sa Gedon vznášal ako sivožltý kosák. Väčšia polovica mesiaca ležala v tieni. Čakali sme a zízali na obrazovku. Nič sa nerobilo. Fith bol čoraz nervóznejší, vtom sme to zbadali: drobučká bodka na kraji mesačného tieňa na zlomok sekundy ožiarila obraz. Gama záznam vrátila späť a výbuch ukázala ešte tri razy.
"Ale určite to tam dakto zbadal," povedal Fith, ktorý sa medzitým navidomoči upokojil.
Zavolali sme Gedon, chvíľu trvalo, kým sa ohlásili. "Tu Daleta. Čo by ste chceli?" Jej ázijská tvár, veľmi podobná Gaminej, ibaže trochu širšia, vyzerala ako strnulá maska. Keď hovorila, ledva pohybovala perami.
"Zdravím ťa, Daleta, ako sa máte na Gedone? Napredujete s tretím stupňorn výstavby?"
"Podľa plánu." Nevenovala mi ani jedno zbytočné slovo. "Bol tam výbuch, pred pár minútami? Nič ste si nevšimli? Je tam u vás všetko v poriadku?"
"Všetko v poriadku. Výbuch?" Na niekoľko sekúnd zaváhala. "Hej, nákladná raketa RG 786.03. Zlyhala regulácia reaktora." "Ale..." Zahryzol som si do jazyka, pred tromi minútami komputer zistil, že nikde nedošlo k havárii, a to znamenalo, že ani nákladná raketa... "Ale, si si tým istá? A naozaj sa vám nič nestalo?"
"Nič, vonkoncom nič. To je všetko?"
"To ti nestačí?"
"Dobre." Bez slovíčka na rozlúčku Daleta prerušila spojenie. "Tej asi preskočilo," povedala Gama a ustarostene stiahla obrvy. Dala príkaz na opätovné zistenie havárie. Tentoraz displej oznámil výbuch nákladnej rakety. Gama sa neuspokojila. Elektrónový lúč písal na displej dlhý zoznam našich nákladných rakiet. Väčšina z nich bola schopná prevádzky, mnohé boli práve na cestách. Iné boli vyradené, demontované alebo zanikli na Andymone.
Vtom sa nám pred očami prihodilo čosi čudesné. Komputer vytrel dávno demontovanú raketu, riadok zíval chvíľu prázdnotou, potom sa v ňom zjavil nový údaj. Pod žltým registračným číslom sa formovali slová, bol to opis inej rakety, ktorá zanikla pred niekoľkými minútami. Hľadeli sme bez slova.
Gama potichu precedila cez zuby: "Daletu vlastnoručne zmlátim. Hádam si len nemyslí, že jej na to naletíme."
Zasmial som sa, keď som si v duchu predstavil, ako si Gama niekoho preloží cez koleno... Potom som sa rozhodol. "Ak zmanipulovala komputery, mali by sme na ňu osobne pozrieť. Súhlasíte?"
Fith vyskočil. "Vezmeš ma so sebou?" opýtal sa a vyhúknuté telo sa mu dalo do pohybu.
"Akože či ťa vezmem?" uškrnul som sa naňho. "Veď je to tvoj prípad, či nie?"
Fith hrdo riadil mesačný trajekt. Let mi trval pridlho. Uvažoval som, čo asi zapríčinilo výbuch, pomyslel som si, že sme mali vyhodnotiť spektrum. Potom som si spomenul na Daletu, akosi čudne sa správala - ako postavička z komputerového filmu. Bytostne som cítil: štvrtá skupina je v nebezpečenstve.
Leteli sme tesne nad povrchom Gedonu ponoreným do noci a tak pomaly, že sme odlišovali ľudské stavby, z ktorých tu a tam presvitalo svetlo, od rozoklaných mesačných skalísk. Teleskop nám potvrdil dojem pohybu: roboty montovali stožiare, rozoznali sme štruktúru minisynchrotrónu, všade bolo vidieť filigránske dielo techniky. Pri porovnaní so staršou mapou satelitu som sa začudoval nad rozsahom zmien. Navádzal nás automat a pristáli sme. Zdalo sa, akoby sa

o nás nik nezaujímal.
Naša raketa stála v rade nákladných rakiet, ktoré práve vykladali. Tri roboty vyskočili z nakladacieho otvoru a ihneď sa cieľavedome náhlili k budovám, kde na nich čakala práca. Prevážali sa veľké bloky komplikovaných aparatúr a dlhé kolóny kontajnerov.
"Vyzerá to, že sme prišli neohlásení," nie bez uspokojenia povedala Gama.
O sekundy neskôr sme sa už hnali kengurími skokmi po betónovej ploche raketodrómu. Zamierili sme k ubikáciám, ktoré som už poznal. Nik nás nezastavil, a tak sme sa poľahky dostali do niekdajšej centrály, ktorá teraz bola podľa všetkého mimo prevádzky. Prehľadali sme chodby. Pred zamknutými dverami na nás zavrčal hlas automatu: "Beží experiment. Nerušiť. Beží experiment. Nerušiť. Beží... Odoberte sa do spoločenskej miestnosti. Odoberte sa do..."
Odobrali sme sa ta. Len čo sme ta vstúpili, v miestnosti sa rozsvietila veľká videoobrazovka. Na nej sa zjavila Daletina hlava. "Čo tu chcete? Prečo nás rušíte? Odleťte naspäť!"
"Tak už sa konečne spamätaj, Daleta!" Fithovi preskakoval hlas. "Čo znamená ten podfuk so zlyhaním reaktora? Čo sa tu robí? Kde ste vlastne?"
Daletina hlava sa na sekundu rozskackala, zrejme porucha. "Aby ste vedeli, jeden experiment prebehol s dosť veľkou stratou energie. Skúmame to. Ak nemáte chuť robiť vedu, potom nám pri tom aspoň nezavadzajte. Čo robíme, je naša zá..."
Gama sa hrala s tlačidlami kontroliek a Daletin obraz sa uprostred vety vypol.
"Prečo si prerušila spojenie, Gama, nechápem..."
"Ak ťa baví, Fith, rozprávať sa s komputerovým programom a okrem toho dosť mizerným, zase to zapnem."
Nasadili sme si prilby skafandrov a vyrazili sme von. Andymon svietil v poslednej štvrti. Okolo stavebných celkov očíslovaných svetielkujúcou farbou sme bežali k najbližšej budove, ktorej vchod bol otvorený. Pravda, prv ako sme doň vstúpili, prihnal sa k nám robot a prehradil nám cestu. "Pozor! Pre ľudí nebezpečné! Nevstupovať! Pre ľudí nebezpečné!"
"Pha," povedal Fith do mikrofónu, "to nebezpečenstvo by som chcel vidieť," a pokúsil sa robota odtisnúť nabok.
Robot sa nehol z miesta, ba čo viac, vzápätí si privolal druhého a ten tam stál ako zvedavý divák.
"Dobre," povedal Fith, "si silnejší. Ale prečo je to pre ľudí tam dnu nebezpečné?"
"Pre ľudí nebezpečné," vytrvalo opakoval robot.
"Tak teda to nevieš, ty hlava plechová. Chod dnu a zisti, prečo je to nebezpečné."
"Pre roboty nebezpečné," pokúšal sa robot argumentovať, ale Fithov príkaz bol silnejší než jeho sebazáchova. Robot sa nevrátil.
"Ja im neverím," poznamenal Fith a prikázal robotovi, ktorý zrejme zaskakoval za svojho predchodcu, aby nás sprevádzal. Jeho príkaz bol pravdepodobne zbytočný.
Ešte sme neprešli ani sto metrov, keď vtom nad akousi neidentifikovateľnou štruktúrou blikol riedky belasý obláčik a potom žiaril čoraz intenzívnejšie.
"Nebezpečenstvo!" povedal robot, a prv ako sme sa nazdali, odvliekol nás za masívny stožiar.
Už nám nemusel vysvetľovať, prečo je to nebezpečné. Geigerove počítače umiestnené na našich skafandroch zareagovali. Intenzívne žiarenie gama. Na zrkadlovo hladkej kovovej ploche som zazrel odraz obláčika. Zmenil tvar, scvrkol sa a napokon sa celkom vyparil. Zrejme nás ktosi chcel z Gedonu vypoklonkovať.
Keď to dohorelo, vyšli sme z úkrytu a bežali sme k ďalšej konštrukcii. O niekoľko sekúnd sme sa stali svedkami čudesného výjavu. Spoza pohoria sa rovno do vesmíru tiahla tenučká čiaročka, sotva rozoznateľná vedľa kosáčika Andymonu. Druhá zažiarila kdesi z kozmu a križovala prvú. Na zlomok sekundy oba lúče zablysli, tisíckrát jasnejšie, a ako ohnivý meč sa nám vrezali do sietnice.
"Pre ľudí nebezpečné," komentoval robot.
"Vieš čo, ty pomocný guro," nazlostene sa naňho osopil Fith, "už ti na to nenaletíme. Odteraz si krič Pre ľudí nebezpečné, koľko sa ti len zachce. Nie my máme zmiznúť, ale tieto nebezpečenstvá."
Gama si so mnou vymenila významný pohľad a vedel som, čo si asi myslí: ak tu naozaj preskočilo komputeru, môže sa stať, že neskôr už nebude rešpektovať ani ľudský život. Ak sa štvrtej skupine dačo prihodilo...
Naostatok sme našli hľadanú novú ubikáciu. Dvere priepustu sa nechceli otvoriť. Až keď Fith zabúchal na reguláciu dverí, oceľové platne sa rozostúpili nabok. Fith nepovedal ani slovo a prilbu si nechal na hlave. Tak ako ja nedôveroval vnútornej atmosfére.
Prebehli sme chodbami, nazreli sme do izieb. Boli obývané. Potom sme objavili štvrtú skupinu. Ležali v anatomicky tvarovaných kreslách a na spánkoch mali ťažké adaptéry, aké sa používali v totaloskopoch.
"Hm, jedného budeme tuším musieť odviazať," povedal Fith. Ako na rozkaz jedna zo zdanlivo spiacich postáv odložila adaptér. Bola to Daleta. Vzdychajúc sa zviechala z kresla. Hladké čierne vlasy si vypla, napriek tomu Game siahala iba po plecia.
"Prečo nás prenasledujete, nemôžete nám dať pokoj?"
"Robili sme si pre vás starosti," chlácholila ju Gama. "Nijaké ramy už nepotrebujeme!" Daleta si oboma rukami pretierala oči.
Gama a ja sme si sňali prilby, Fith si ju nechal na hlave, človek nikdy nevie...
Daleta sa nám nazlostene zasmiala do očí. "Ešte vždy sa bojíte, vy hrdinovia, akéhosi komputerového fantóma, ktorý si nás zotročil, skupinového mozgu, však? Nijaké strachy, všetko tu máme pod kontrolou."
Gama podišla k Dalete. "Počkaj," povedala, z puzdierka na páse vybrala magnetický senzor a ním pomaličky prešla Dalete okolo hlavy. "Vo vlasoch nijaké elektródy," sucho skonštatovala.
Daleta sa párkrát zhlboka nadýchla, aby sa upokojila, a potom pomaly povedala: "Aby ste vedeli, nijaká nákladná

raketa nevybuchla. Priznávam, nepodaril sa nám jeden experiment." "To už nás teraz nezaujíma," odvetil som.
Fith mlčky stál, prilbu mal zapnutú a iba na nás hľadel. "Keby si nám vyrozprávala, čo tu vyvádzate," pokračoval som. "Nie sme povinní skladať vám účty, aj keď ste o pár rokov starší. Okrem toho to teraz viete."
Uvažoval som, či Daleta a jej skupina náš príchod nevyprovokovali. Určite by bolo pre nich hračkou, aby nás presvedčivým spôsobom odbili. Ale takto... Žeby sa chceli s nami porozprávať a vedome alebo nevedome pre to všetko urobili?
Daleta sa čoraz väčšmi rozohňovala. "Len sa hrajkáte s vašou planétou. A to trvá a trvá. Či nevidíte, že takto do cieľa nikdy neprídete? Čo ak zo Zeme vyslali tisíce kozmických lodí, ako je naša, galaxiu nemožno takto dobyť, dávno by vyhasla a zhorela, ešte prv ako by ľudstvo doletelo iba do jej polovice. Ste proste nudní záhradkári, fušeri bez fantázie, splašení konštruktéri. Veď ste neobjavili jedinú elementárnu časticu, nevynašli ste ani jedinú formulku, ktorú by vedci na Zemi neboli poznali už pred desaťtisíc rokmi."
Potlačil som začudovanie nad intenzitou jej reakcie, chytil som ju za plecia a zatriasol som ňou. "Daleta, počúvaj, veď to nie je naša úloha. Andymon ti už nič nevraví?" Zase som ju pustil.
"Ach, Andymon..." Rýchle, nepokojné pohyby jej prstov ma nadobro znervóznili. "Veď je to len planéta, jedna zo sto miliónov. Keď ju vidíte, zabúdate na všetko ostatné. Vzali ste si do hlavy, že z nej urobíte napodobeninu Zeme. Aby ste si potom mohli zaľahnúť do mäkkého machu pod tienistými stromami a drichmať. Váš obzor siaha len po tú posratú planétu."
"Nerozumiem ti, Daleta," zhrozene som povedal, "naše sily stačia iba na Andymon a ty tu hovoríš o miliónoch planét. To je velikášstvo."
"Tým chcem povedať iba toľko, že jestvuje aj niečo iné okrem tejto nepatrnej planéty a že nechceme zakrpatieť. Nepovaľujeme sa nečinne na lodi."
Akoby sme sa my nečinne povaľovali. Veľa nechýbalo a bol by som vybuchol.
"Čo je s vami," vyhŕkla Gama, keď zbadala, ako zúrim, "toto má byť normálny poludňajší oddych?" Ukázala na sedem zdanlivo spiacich postáv s adaptérmi na hlave. "Navzájom ste sa prepojili, však? Tak ako možno prepojiť totaloskopy! Spojili ste si mozgy!" Gama sa už nepýtala, hlas jej znel od slova k slovu istejšie.
Daletina široká tvár sa zapýrila. "Presne tak. Mozog jedného človeka proste nemá dostatočnú kapacitu. Keby ste sa na nás napojili, ustali by všetky spory, pochopili by ste, čo viem slovami vyjadriť len nedokonale." Chytila Gamu za ruku. "Nie, ďakujem. Viem, ako to je; raz som bola prepojená s Bethom. Chcem zostať sama sebou a zachovať si vlastnú vôľu."
"Škoda," povedala Daleta, potom sa skúmavo pozrela na Fitha.
Fith urobil odmietavé gesto a vybľabotal: "Ty, ty si sa tuším zbláznila."
"Daleta - podľa mňa to nie je prirodzené, ani ľudské." Zadíval som sa jej do úzkych očí. Neuhla mi. "Necítiš, teraz, keď nemáš na sebe adaptér, že váš nadmozog vás nadobro vycicia? Alebo..." Presne som si všímal jej zornice, nezdalo sa mi, že by ešte bola pod vplyvom hypnózy.
"Cítim sa taká osamelá, pusťte ma, chcem sa vrátiť." Sklamane sa načiahla za adaptérom.
"Daleta, čo bude s týmto mesiacom? Čo urobíte? Už ste nadobro zabudli na Andymon?"
"Vaša planéta ma nudí. A mesiac patrí nám - a technika na ňom tvorí náš podiel na dedičstve lode. Nemohli by ste nám konečne dať pokoj?"
"Ale aj my potrebujeme zdroje nerastov z Gedonu, všetko je presne vykalkulované, nemôžete nás nechať v kaši." Chytil som ju za plecia, ale ona sa mi šikovne vyšmykla.
"Čo budete bezpodmienečne potrebovať, to vám neodškriepime." Ľahla si a nasadila si prilbu. Črty tváre sa jej uvoľnili.
Vymenili sme si pohľady. Fith gestikuloval ako signálny stožiar. "To predsa nejde, nemôžeme ich tak nechať. Musíme ich zachrániť!"
"Nikoho nezachránime. Všetko tu ovládajú oni. Ak by si zasiahol - mohol by si ich zabiť."
Fith sa divo poobzeral.
Pobrali sme sa. Pokým sme nesedeli v trajekte, neprevraveli sme ani slovo. Mlčanie prerušil Fith. "Nebolo odo mňa veľmi hlúpe, že som o tom začal hovoriť pred ňou?"
"Vôbec nie," odvetila Gama, potom si odkašlala. "Nič nesmieme urobit proti ich vôli. Sami sa rozhodli, to zapojenie si skonštruovali azda ako rozptýlenie, aby sa pri toľkom vyčkávaní nenudili. A Daleta nebola vystavená cudziemu vplyvu."
"Nechápem to," Fith zavrtel kučeravou šticou, "nechápem to."
"Čo ak," skleslo som si zašpekuloval, aby som zastrel bezmocnosť, "čo ak je v tom budúcnosť Tudstva? Pri takomto prepojení sa znásobuje intelektuálna kapacita. Ktovie, o pár rokov nás možno predstihnú vo všetkom a my ich potom budeme napodobňovať."
"Nikdy," precedil Fith cez zuby, "nikdy. So mnou nerátaj." Mlčky sme leteli k lodi. Hangár, mierne klenuté koridory, to všetko vyžarovalo pokoj a istotu.
Odvtedy sme štvrtú skupinu ignorovali. Obracali sme sa na nich len vtedy, keď sme potrebovali z Gedonu materiál. Ako Daleta prisľúbila, dostávali sme ho dochvílne.
Uplynuli roky, kým som po druhý raz nadviazal kontakt so súrodencami na Gedone.
Tisíc dní a jedna noc
Z mesiacov, ktoré sú vyplnené iba neúnavnou, monotónnou prácou bez vzrušenia, toho v pamäti veľa nezostane, iba ak fádny pocit. Takémuto obdobiu sa Eta - kto iný než Eta? - usilovala dodať aspoň nádych veľkoleposti.
Už pozvánka bola pre jej štýl typická. Na dvere nám zaklopal robot, čo zvyčajne nespadalo do kompetencie tohto

automatu, a nablýskanými chápadlami odovzdal Game a mne bielu obálku. Zvedavo som ju otvoril a vybral som z nej listok. Bol orámovaný zlatou farbou a jeho text napísaný fialovým atramentom sa skvel strmými, pravidelnými písmenkami:
POZVÁNKA Tisíc dlhých dní krúžili sme dookola v našom svete zvanom loď: Neľahká to práca bola, a tak s nami oddýchnuť si poď: Hej hola, prírodný park nás volá!
O 19.00 HOD. - PRI PAPAGÁJEJ SKALE - ETA a ZETH
Až do večera sa nehovorilo o ničom inom a Eta a Zeth sa predvídavo ani neukázali. Akých tisíc dní? dohadovali sme sa. Pokladali sme to za nový, svojvoľný letopočet a nebolo nám jasné, z čoho pri tom vychádzali. Tisíc dní, to nie sú ani tri roky, rátali sme dozadu: výsev, začiatok novej éry na Andymone!
V stanovenú hodinu sme sa schádzali v prírodnom parku, jednotlivo, v párikoch alebo skupinkách, a plní očakávania sme kráčali k Papagájej skale. Tam nás prijala Eta, bola úplne nahá, ak odhliadneme od žltého kvetu vo vlasoch.
"Vitajte, Gama, Beth. Poďte, vyzlečte sa, trošku sa osviežime. S čistými ušami sa vám lepšie bude počúvať hudba."
Pod skalou sa nachádzal veľký, pol metra vysoký bazén z plastov, ktorý postavili osobitne pre tento večer. Odložili sme si šaty a vošli sme do horúcej vody, nad ktorou sa vznášala para. Tretia skupina už bola vo vode. Kúpeľ sa postupne naplnil, myslím, že okrem štvrtej skupiny - a Deltha - nikto nechýbal. Najmladší boli v bazéne už pred nami a teraz šantili na lúke.
Eta vyšla z vody, rozhovory zmĺkli. Trochu afektovane povedala: "Vítam vás, vážení súrodenci, na našej slávnosti tisícich dní. Nech posvätná voda kúpeľa očistí vašu unavenú pokožku od potu a prachu týchto dní a z vášho utýraného ducha zmyje drinu a súženie."
Zasmiali sme sa. Do našich vystretých údov vnikalo blahodarné teplo. Hľadeli sme na zvlnenú hladinu vody, na súrodencov a do diaľav prírodného parku. S teplom do nás prúdil pokoj a vedno s telom nám malátneli aj myšlienky. Zbaviť sa všetkého balastu! Uvoľniť ramená, povoliť svaly! Privrieť oči a vdychovať nežnú, takmer nebadanú vôňu vody - a pôdy, trávy, stromov okolo nás. Všetci splývame v jedno a loď splýva s nami.
"Beth, čo spíš?" Gama mi pod nos pridržala pohár. "Na, napi sa, je to výborné. Eta má skvelé nápady."
Pomarančová šťava zmiešaná s troškou alkoholu chutila vynikajúco. A teraz som zacítil aj hlad.
Jeden po druhom sme vychádzali z bazénu a unavenými rukami sme sa vyutierali do sucha. Nenatiahli sme si šaty zatuchnuté od potu a prachu tisíc dní. Eta a jej pomocníci to zariadili inak: na lúke ležali široké, dlhé úbory v odtieni kvetu v Etiných vlasoch a na ľavej strane v čiernych literách mali vyšité naše symboly. Keď som sa obliekol, skúmavo som pozrel, čo na to povie Gama, a vtedy som zbadal Etu, ako sedí na skalnom výstupku, spokojne sa usmieva na žlté postavičky, ktoré veselo skackajú po lúke.
Guro, stojaci priamo pod skalou, rozdeľoval chlebíčky a nápoje.
"Tak, čo ty na to, guro," zažartoval som si s ním, "tie deti ti odrástli, nemyslíš? Už si im tuším dobrý len ako čašník, však?"
"Poď," ťahala ma Gama, "ešte ti odpovie: Hej, hej, taký je život."
Guro nám podával chlebíčky so syrom a ako za starých dní nám pripomínal: "Nie že sa mi teraz napcháte chlebíčkami. Po nich príde ešte iná pochúťka. Nezabúdajte: s plným žalúdkom sa zle počúva."
Postupne sme sa zhromaždili pri obrovských reproduktoroch, ktoré tam Zeth postavil pre Etu. Eta stála na nevysokom pódiu pred elektronickým ovládacím zariadením, ku ktorému patrilo niekoľko manuálov. Živo mávla a z pliec sa jej zošuchli široké rukávy. Počuli sme len zvuky prírodného parku, vietor a vzdialený šum lesa. Usadili sme sa vo vyhriatej tráve.
"Zeth, prosím!" povedala Eta.
Zeth, ktorý stál vedľa jedného z reproduktorov, sa usmial úsmevom najšťastnejšieho človeka na svete. V rukách držal nepatrnú škatuľku. Slnko prírodného parku na zlomok sekundy prenikavo zažiarilo, až sa vlasy súrodencov pred nami zabeleli a veci stratili obrysy. Slnko potom temnelo, až zostalo iba teplo, červené pološero, priveľmi temné na podvečer.
Zo súmraku, ktorý všetko zahaľoval a robil neskutočným a nedôležitým, prenikal Etin hlas. Oboznámila nás s faktom, že už pred ňou boli skladatelia - na Zemi -, a vysvetlila, že by nás nerada preťažovala, a preto nám predvedie iba tisíc taktov hudby. "Svoju úlohu si na chvíľu uľahčím. To, čo budete počuť najprv, je pôvodný záznam prastarej inscenácie priamo z pamäti lode. Azda pomôžem vašej fantázii, ak vám poviem, že táto hudba vznikla pri príležitosti sviatku mieru."
Prižmúril som oči, aby som zabudol na všetko okrem slávnostných a zároveň takých radostných tónov, ktoré sa niesli prírodným parkom. Nebola to radosť žiť? Obklopený priateľmi, s cieľom pred očami? Cítil som sa doma, bezpečne. Pred zavretými očami sa mi robili pestré kruhy, červené, zelené, do tónov hudby sa miešalo vzdialené syčanie a prskanie.
Pozrel som hore: z oblohy kvapkalo svetlo, meteory s dlhokánskym chvostom sa najprv vzniesli do výšky a potom sa rozprskli v pestrofarebný dážď. Naši malí súrodenci jasali a naháňali padajúce hviezdy. Jasná hudba, jasné svetlo, tisíc dní námahy za túto noc nádhery. Potom sa mi myšlienky rozpŕchli a zmysly nevnímali nič iné než napredovanie od tónu k tónu, kĺzanie od ohnivej gule k ohnivej guli. Hudba doznela posledným, slávnostným akordom.
Prv ako som sa prebral, Eta už oznamovala: "A teraz, bez ohňostroja, indiánske impresie z nepredstaviteľných zvukov pozemského pralesa."
Prenikavejší, bolestnejší kontrast som si ani nevedel predstaviť. Hlas, ktorý stúpal do najjasavejších výšok a klesal do burácajúcich hĺbok, evokoval najdivšiu džunglu, chvíľu nežne, chvíľu neodolateľne explozívne. Papagáje splašene vylietali z krovia, prastaré stromy si ševelili svoje tajomstvá a hlboko v močarisku kŕkali ich obojživelní obyvatelia.
Zdalo sa mi, akoby som ešte raz prežíval svoje detské výlety do najhustejšej časti prírodného parku, a pritom som všetko videl inými očami. Už sa mi zamarilo, že zvuky pozemského sveta džunglí, ktoré sa tak čudesne splietali s naším, stíchli, ale vtom sa znovu rozozvučali, zneli živočíšne a bezprostredne, až napokon definitívne zmĺkli. Hej, pomyslel som si, odtiaľ sme prišli - a vtedy sa to skončilo. Teraz mala Eta dosť času.

"Ako ma poznáte, najlepšie si schovávam na koniec. Aspoň to najlepšie, čo vzniklo za pomoci lodného komputera. Skladba sa volá Tisíc dní. Práve som ju dokončila, pustíme ju z pásky - dvoma rukami aj tak môžem hrať len na prvom elektronickom organe. Ale zato ma bude sprevádzať Zeth." Sprisahanecky sa naňho usmiala.
Zeth - žasol som, nevedel som si predstaviť, že by vedel vylúdiť čo len jediný správny tón.
Nezvyčajne tvrdo sa rozozvučali Etine syntetizované tóny, hnali sa dopredu. Eta sedela za elektronickým organom, ruky jej poletovali po manuáloch. Naše denné svetlo blčalo v závratnom rytme hudby. To ju sprevádzal Zeth. Mohutneli sínusové tóny a strácali sa v harmonických osciláciách.
Privrel som oči, aby ma Zethove optické efekty neomráčili, a usiloval som sa disharmónie premieňať na obrazy. Tisíc dní v kukle lode, z ktorej sme sa zberali vyletieť. Tisíc dní v neistote, či naša práca prinesie plody. Tisíc dní ďaleko od Andymonu, pričom nik nevedel, ako sa to skončí. V rytme hudby sa mi rozkrútili myšlienky, na okamih som zazrel, ako sa naša loď zmnohonásobila, vo vesmíre bolo plno takých lodí, ako bola naša, starých i najmodernejších, ktoré sme práve len stavali, ale prv ako som postihol jeho význam, výjav sa mi rozplynul v záplave tónov. Vtom sa pôda podo mnou rozostúpila a všetko sa stratilo v milosrdnej temnote. Chvíľku ešte bolo tma, ale vzápätí Zeth zase ožiaril vnútornú dutinu nášho sveta.
Gama na mňa žmurkla a neurčito mykla plecom. Aj súrodenci okolo nás vyzerali bezradní. Eta stála plná očakávania pred hudobnými nástrojmi. Čo najhlasnejšie som zatlieskal, vzápätí sa ku mne pripojili Alfa a Gama a všetci ostatní. Cítil som, že by nebolo dobre, keby sme jej nezatlieskali. Čo sa týka hodnoty Etinho diela, to nech posúdia budúci kritici.
Nasledovalo druhé občerstvenie. Odviedol som Zetha a Etu nabok, opýtal som sa ich, či by prvú skladbu a ohňostroj nemohli večer ešte raz zopakovať. Eta prikývla, ktovie, či z mojich slov nevyrozumela viac, než som chcel povedať. Neskôr sme si uvedomili, že prírodný park nezvyčajne ožil. Ponad stromy preletovali kŕdle vtákov. Z pralesa k nám hlasnejšie než zvyčajne doliehalo jačanie zvere. Ani za stotisíc dní nezažilo vnútro lode taký nepokoj.
Predčasná akcia
Už vyše štyroch rokov loď krúžila okolo Andymonu, dosť dlho, aby sme sa dôkladne pripravili na osvojenie si planéty: počínajúc baňami a skladmi materiálov na mesiacoch a končiac plánmi na vybudovanie prvej osady a na infraštruktúru celých kontinentov. Súrodenci ustavične vynachádzali čosi nové, Teth naprojektoval architektúru miliónového mesta. Azda tých plánov bolo priveľa - ale aspoň sme nepremárnili dlhý čas čakania.
Hľadeli sme na planétu s vedomím, že je všetko pripravené na štart a na veľkú akciu. Planéta bola na dosah ruky, sledovali sme ju zvyčajne na všetkých obrazovkách, ale zdalo sa nám, akoby bola pre nás nedosiahnuteľná, akoby bola od nás vzdialená svetelné roky. Len zriedkakedy sa ma ten alebo onen opýtal: "Beth, ako dlho to ešte potrvá?", lebo za tie roky sme si už zvykli čakať.
Útla Samecha z piatej skupiny mi položila túto otázku, keď som ju pristihol, ako maľuje obraz: Andymon, ako si ho vykreslila vo svojej fantázii.
Zrejme som si ju zarazene premeral, lebo vždy som si ju predstavoval ako sopliačku, ktorá sa radšej hrala s opicami na stromoch, než aby sa učila. Za roky na orbite sa premenila na štíhle dievča. Hnedá pokožka a tmavé vlasy živo kontrastovali so svetlými belasosivými očami.
"Vieš," odpovedal som jej na otázku ako vždy, "závisí to od toho, ako rýchlo sa zmení atmosféra. Ak budeme mať šťastie, ešte rok. Zariadime sa podľa parametrov."
"Absolvovala som všetky možné i nemožné vyučovacie programy," povedala obžalujúco, "viem všetko z oblasti geológie a ekológie, technológie konštrukcií a robotických štruktúr. Všetky prípravy na vybudovanie prvej osady sú ukončené a na Ladyme sú prichystané stovky strojov - iba planéta má čas. Nechce sa mi učiť veci, ktoré nikdy nevyužijem. Radšej som si zaobstarala nové olejové farby a maľujem si, čo mi zíde na um."
Obraz hýriaci prenikavými farbami prezrádzal, že ho nenamaľovala skúsená ruka, bol to v najlepšom zmysle slova naivný obraz: zachytával šťastný svet našich projektov vypracovaných komputermi, jasnú oblohu, veľa zelene, nových obyvateľov a ich budúce príbytky. A uprostred osady stálo stromisko, ktoré prevyšovalo všetko ostatné. Strom mal najmenej sto rokov. Ach, Samecha, pomyslel som si, čo ako by som si želal, aby sa ti splnili všetky sny, tohto stromu sa nikdy nedožiješ.
Sledovala, ako na obraz zareagujem. Povzdychla si a videl som, že slová by boli zbytočné. "Človek sa vždy musí učiť odznovu, Samecha," povedal som trošku pateticky, "a planéta nám určite ešte všeličo vyvedie. A tých strojov budeme potrebovať nie stovky, ale tisíce. Ty si myslíš, že ja čakám rád?"
"A čo keby sme to už skúsili? Možno to tamdolu už nie je také zlé..."
Musel som sa usmiať. "Samecha, pred tromi rokmi sme sa uzniesli, že pristaneme až potom, keď..."
"To bolo dávno, vôbec neviem, či som vtedy bola pri tom. Nemohli by sme to ešte raz prerokovať?"
Nahlas som sa zasmial, potom som vážne povedal: "Vieš, ako Delth zomrel."
Prikývla. Keď som vychádzal z miestnosti, zamrmlala: "Stále len Delth!"
Ďalšie tri či štyri dni som ju nestretol a zabudol som na náš rozhovor. Pravda, čoskoro som si naň chtiac-nechtiac spomenul. Práve som bol zaujatý rannou toaletou, keď ma cez interkom zavolal Myth: "Všetci ihneď do centrály!"
Ani slovo o tom, o čo vlastne ide. V duchu som si predstavoval, aký žartík si asi na nás dnes vymyslí.
V centrále bolo rušno. Hlavná obrazovka ukazovala povrch Andymonu. "Taká trúfalosť!" počul som. A: "Ešte dobre, že sa im nič nestalo." "Prečo ma nikto neinformoval, že štartujú?" "Kto to vlastne pristál?"
Neprekvapilo ma, keď som počul Samechino meno. Spoločne s Lamethom, Tetou a Chethom, súrodencami z jej skupiny, uskutočnila do bodky akciu naplánovanú na deň pristátia. Dva pristávacie moduly a nákladný klzák naložený robotmi a materiálom stáli na náhornej plošine, ktorú sme už dávnejšie vybrali na pristátie, lebo poskytovala osobitnú ochranu.
Kým som sa stihol zorientovať, v duchu som musel uznať: piata skupina nám vyviedla parádny kúsok, ale zároveň

dokázala, že je nám vo všetkom rovnocenná.
"Pristáli na chlp presne, všetko prebehlo v najlepšom poriadku," informovala ma Gama a z hlasu jej znelo uznanie.
"Je všetko pripravené na záchrannú misiu?" spýtal som sa a poobzeral som sa.
"Nie? V tom prípade, Teth, prevezmi kontrolu a Zeth a Lambda, vy sa oblečte do skafandrov, musíte byť pripravení. Ale nemyslím, že by ste museli štartovať."
Na obrazovke naskočil obraz snímaný vzdialenou kamerou: zbadali sme klzák a pristávací modul, okolo ktorých sa do vzduchu vznieslo niekoľko mrakov piesku. Na podaktorých miestach povrchu som rozoznal charakteristické zelené škvrny tvorené riasovým hlienom.
"Všetky systémy pracujú spoľahlivo." Z modulu sa ozval čísi hlas. "Poveternostná situácia je ustálená, predpoveď zemetrasenia negatívna. Začneme s prvou fázou výstavby. Vivat Andymon!"
Na sekundu zavládlo v centrále hrobové ticho, iba postupne sme sa preberali z omráčenia. "Aké parametre vykazuje atmosféra? Vôbec som nevedela, že by to už vyzeralo tak priaznivo," ozvala sa Eta, vysloviac tak myšlienku, ktorú nejeden z nás mal v tej chvíli na jazyku.
"Chýbajú ešte dve desatiny," odpovedala Jota.
Pred dvoma týždňami som si posledný raz vyžiadal údaje a vyrátal som, že potrvá ešte aspoň pol roka, kým budeme môcť definitívne vkročiť na planétu.
Xith sa hlasne rozčuľoval. "Ihneď sa musia vrátiť. Prikážeme im, aby sa ihneď vrátili, však, Beth?"
"Najprv si sadnite," povedal som, aby sa prítomní upokojili, a sám som si sadol, ale kreslo som obrátil tak, aby som nehľadel na prístroje, lež na súrodencov. "Jota, ujmi sa, prosím, slova."
"Čo sa týka atmosféry, rozhodne nie je dýchateľná - a tak to zostane azda ešte celé roky - ale podľa mňa sme už dávno mohli diskutovať o tom, či by sa pristátie nedalo uskutočniť skôr."
"Chceš azda povedať, že sme si už zvykli čakať?" prerušil ju Xith. "To sa mýliš!"
"Teta a Samecha," ozvala sa Mema, ktorá svojich súrodencov určite dobre poznala, "sa vzdajú len vtedy, ak by to dolu na planéte bolo absolútne neznesiteľné."
Prikývol som; dávno som pochopil, že v tomto prípade by mi bola moja veliteľská právomoc na nič. Pritom však súrodenci odo mňa očakávali, že budem konať a že v tomto prípade nezažmúrim obidve oči.
Našťastie ma sledovala Gama a v rozhodujúcej chvíli mi prišla na pomoc. Len spoločne sa nám darilo nahradiť Deltha.
"V podstate by sme im mali byť vďační. Ak vydržia, všetci pristaneme na Andymone skôr. Nesúhlasím s tým, aby sme im prikázali v okamihu sa vrátiť," povedala Gama.
"Aj ja som toho názoru," rýchlo som dodal a na tvárach súrodencov som postrehol, že takmer všetci s tým súhlasia. "Nezabúdajme však, že tu ide o nebezpečnú akciu na vlastnú päsť. Trest by nemal nijaký význam, okrem toho by to bola vnútorná záležitosť piatej skupiny. Je však jasné, že im zreteľne dáme najavo, aký je náš názor na takéto individuálne akcie. Tak, a teraz do práce! Myslím, že treba premyslieť celý rad opatrení." Vďačne som kývol na Gamu.
Ešte kým sme diskutovali, naši súrodenci spolu s robotmi, s ktorými pracovali tak povediac ruka v ruke, postavili provizórny hangár pre pristávací modul. Za prvé tri dni sa im podarilo vybudovať aspoň neveľkú stanicu, stožiar antény, veterný generátor a poloautomatickú meteorologickú stanicu. Potom sa rozpútala búrka, masy bahna sa valili plošinou, vyzeralo to, akoby prvý pokus o výstavbu trvalého oporného bodu mal stroskotať. Stožiar sa zrútil a veľa prístrojov zničilo vlhko.
Len čo sa búrka utíšila, poslali sme im vrchovato naložený klzák s náhradnými materiálmi.
Andymon volal. Dni čakania boli zrátané. Na piatu skupinu sa už nik z nás nehneval. Nás, čo sme zostali v lodi, tešil každý z ich úspechov a každý z ich neúspechov nás bolel - azda väčšmi než ich.
Po troch týždňoch modul priviezol Samechu naspäť na loď. Napuchnuté ruky mala posiate červenými škvrnami.
"Skúsila som vonku pracovať bez rukavíc," vysvetľovala, "raz s tým predsa treba začať."
Pozval som Samechu na vážny rozhovor. Chcel som zistiť, prečo nerešpektovala rozhodnutie súrodencov. Koniec koncov, svojho času sme sa rozhodli tak preto, lebo nám šlo o bezpečnosť akcie. Kto sa vystavoval nebezpečenstvu, ohrozoval aj ostatných z nášho kolektívu.
"Beth, nie som taká hlúpa a ľahkomyseľná, ako si myslíš," rozvážne odvetila Samecha. "Len mi vysvetli, ako potom prekonať zastarané a vedecky prekonané bariéry? Aj ty by si mal väčšmi dôverovať svojim silám a vytrvalosti, svojej vynachádzavosti a schopnosti improvizovať."
Zmierlivo som sa zasmial a potľapkal som ju po chrbte. Dnes som si istý, že bez takýchto postojov, bez toho pionierskeho ducha, ba priam trúfalosti, by sme nikdy neboli zvíťazili nad Andymonom. Kto si vytyčuje veľké ciele, musí okrem potrebných vedomostí vedieť aj riskovať. Táto ochota zrúcať za sebou mosty a vydať sa v ústrety neistej budúcnosti je azda najcharakteristickejším znakom nášho malého kolektívu. Dúfam, že nám tá vlastnosť vydrží aj vo vzdialenejších a pohodlnejších časoch.
Nočná smena
Gama a ja sme s treťou smenou odleteli na Andymon. V tom čase už stála pevná budova, bola to ubytovňa, riadiaca centrála, minitováreň, skladisko - všetko pod jednou strechou. Okolo tejto budovy postupne vyrástla budúca osada, náš prvý domov na Andymone. Bola vybudovaná už aj pristávacia dráha pre klzáky a lietadlá a zopár hangárov.
Súrodenci pracovali vo dne v noci. Deň na Andymone trvá dvadsaťosem pozemských hodín, a teda niet sa čo čudovať, ak nám nočné smeny prichodili neznesiteľne dlhé. Stáli sme pri obloku, kontrolné body nás už nezaujímali, ani zelené displeje a monotónne správy o úspešnom napredovaní prác. Súrodenci z dennej smeny spali, čas ubiehal nevýslovne pomaly. Hľadeli sme do tmy, ale nič sme nevideli. Po skle stekali prúdy vody, za ním bolo tma, iba tu a tam sa zabelel akýsi prízrak a opäť sa rozplynul. Vraj jedno z najsuchších miest na celom Andymone - ale kto by tomu uveril?

"Človek by si mohol zúfať," povedala Gama, "dokonca aj roboty v tomto počasí pracujú pomalšie." Oprela sa o mňa a ja som sa dlaňami pridržiaval okenného rámu z plastov. Elektronika monotónne bzučala. "Som čoraz malátnejšia, ale už si nedám tabletku na povzbudenie. Ešte by som sa predávkovala."
Nežne som Gamu pohladkal po vlasoch. Andymon nebol vzrušujúci ani úchvatný, Andymon bol bezútešný. Nijaká zmena, ustavične iba dážď a bahno, masy bahna a sutín.
"Poďme sa prejsť," navrhol som a samého ma to prekvapilo. Keď sa na mňa spýtavo pozrela, vysvetlil som jej: "Už tu nevydržím sedieť."
Gama sa nezmohla na odpor. Pobrala sa za mnou do prezliekárne, kde bola dlážka pokrytá zaschnutým blatom a kusmi špiny. Nebolo jednoduché udržiavať v stanici čistotu. Vyzliekli sme sa, z regálu sme si vybrali kedysi matne strieborné odevy. Keď sme si ich obliekali, odlupovali sa nám z nich šúplaty zaschnutého blata. Natiahli sme si rukavice a čižmy, na hlavu sme si nasadili prilbu so slúchadlami, okuliare a dýchaciu masku s mikrofónom.
"Haló," zvolala Gama.
"Haló," ohlásil som sa. Rozhlasové spojenie bolo skontrolované.
Chytil som Gamu za ruku a stlačil som gombík priepustu. O pár sekúnd sme stáli vonku.
Po telách nám stekali prúdy teplého dažďa. Priveľmi teplého dažďa, pri ktorom nám malátneli údy. Vo svetle prilbových reflektorov žiarili kvapky ako hustý trblietavý záves. Pomaličky sme sa brodili hustým, klokotajúcim bahnom.
Nedovideli sme ani na desať metrov, v prípade potreby by sme sa museli orientovať podľa smerovej vysielačky našej stanice. Jednotlivé nárazy vetra nás bolestivo bičovali a zrážali nás takmer na zem.
Bežali sme k akémusi svetlému bodu. Potkol som sa, natiahol som sa po celej dĺžke, na príčine bola ryha, ktorú vyhĺbili masy stekajúceho bahna do mierneho zrázu. Od hlavy až po päty ma pokrývala vrstva špiny, ale dážď ju vzápätí spláchol. Hoci sme sa preľakli, šok nám dodal odvahy.
Hľadel som na masy bahna, ktoré stekali z náhornej plošiny. Kdesi v diaľke sa určite spájali do obrovských žltohnedých, dravých riek, ktoré do nížin hĺbili koryto široké niekoľko kilometrov: ešte dnes zďaleka vidieť údolia týchto andymonských prariek.
Potom sme stáli pred nedokončenou konštrukciou z kovov a plastov, ktorú osvetľovalo zo desať vysokotlakových lámp. Závoj dažďa stieral ostré kontúry a štíhle piliere vyzerali ako stromy bez konárov.
"Podľa mňa je to škaredé," povedala Gama a vyhla sa miestu, kde by sa bola zaborila po kolená do zmäknutej zeme. "Budujeme tu ohyzdné škatule, ktoré sú rovnako bezútešné ako planéta."
"Zatiaľ," odvetil som. "Keď vybudujeme potrebné základy a aj podnebie sa konečne ustáli, potom sa nám vyplatí stavať podľa estetických princípov."
"Len pozri na tú spúšť," Gama vztýčila ruku a ukázala na základy konštrukcie, ktoré sa strácali v zelenkastej kaši, "stačí najmenšia neopatrnosť, a človeku by to odtrhlo nohy - nijako si neviem predstaviť, že by to tu dakedy mohlo vyzerať inak."
Zazívala. Aj ja som bol taký ospalý, že by som si bol najradšej ľahol do teplého, mäkkého bahna, ktoré všetko zaplavovalo. Vtedy sme ešte nevedeli, že práve bahno nasýtené baktériami, viažucimi dusík, a riasami, hnusný prahlien, ako sme ho pomenovali, sa neskôr premení na úrodný humus.
Horko-ťažko sme sa zviechali a pomaly sme sa brodili ďalej. Nohy nás ledva niesli a pod gumeným odevom mi stekali potôčky potu. Pokožka ma svrbela.
Cez šum dažďa k nám doliehali nezreteľné zvuky. Rozbehli sme sa tým smerom. Pod obrovskou, šikmo napätou igelitovou plachtou vykladali roboty nákladný klzák. Bolo tam sucho, nízka hrádza chránila terén pred vlnami bahna. Iba občas z plachty kvapla skondenzovaná voda.
Chvíľku sme sledovali exaktné pohyby robotov. Tromi ramenami vyzbrojenými chápadlami si podávali ťažké kontajnery a kládli ich na seba. Možno v nich bol nábytok, ktorý sme tak túžobne očakávali. Roboty vtiahli nohy pod seba, sediac na konických trupoch. Narátal som ich tam štrnásť, dva chýbali. Jedného sme našli o niekoľko minút. Stál vonku, v prudkom lejaku a trhavo pohyboval kovovým telom. Tri chápadlá mu vírili okolo šišatej hlavy. Pohybovali sa tak rýchlo, že sme vnímali len nepravidelné záblesky.
"Preskočilo mu," zaševelila Gama, "alebo sa mi to len sníva?" Opatrne sme k nemu podišli. Robot mal hlavu takmer suchú. "Stop!" okríkol som robota.
Hneď sa zastavil so vztýčenými chápadlami. "Čo sa robí?" opýtal som sa.
Robot neodpovedal a opäť sa roztancoval. V stroboskopickom svetle jeho reflektorov sa kvapky dažďa jagali ako padajúce hviezdy.
"Stop!" Opäť sa prudko zastavil.
"Neviem, či sa k nemu môžeme priblížiť. Veď z nás narobí fašírku!"
Prebrodil som sa k nákladnému klzáku a vybral som z neho malý prístroj na plazmové zváranie. Keď som ho nainštaloval, takmer sa mi stratil v bahne. Zaostril som ohniskovú vzdialenosť a zacielil som ho na masívny trup robota.
Gama položila dlaň na prístroj. "Nie," ťahavo ma oslovila, "musíme sa dozvedieť príčinu. Čo ak sa taká porucha vyskytne častejšie? Čo ak je chyba v programe?"
Roboty sme si vyrábali sami. Mali sme síce na lodi gurov, servisné roboty a iné, ale tie neboli prispôsobené podmienkam na Andymone. Naše vlastné modely mali veľa detských chorôb. Hlavný konštruktér Zeth odprisahal, že pri každej poruche si vytrhne vlas. V konštrukčných podkladoch sa mu ich odvtedy nazbieral celý pramienok.
Tromi vydarenými zásahmi som robotovi amputoval ramená. Teraz sme sa už k nemu mohli priblížiť. Vypli sme ho a odvliekli. Vlastne sme zvyšok noci strávili tým, že sme ho na lane ťahali do stanice. Na konci nám bol raz taký ťažký ako na začiatku.

Topili sme sa nielen v bahne, ale aj vo vlastnom pote, ktorý nám po vnútornej strane gumených oblekov stekal do čižiem. Na smrť zmorení sme sa dovliekli do stanice. Ešte sa nám podarilo zobudiť tých, čo nás mali vystriedať, a zhodiť si ochranné odevy. Nahí a spotení sme sa hodili na tvrdé prične a v okamihu sme zaspali.
Neskôr sme zistili chybu. Robot interpretoval mihanie dažďových kvapiek ako signál a tým upadol do akéhosi hypnotického stavu.
Pravda, na Andymone nestrácali nervy iba roboty.
Andymonský syndróm
Dni na Andymone ubiehali zúfalo monotónne. Keď sme sa vyspali, v malom kruhu sme sa naraňajkovali - jedlo nebolo zostavené podľa chuti, ale podľa jednotiek energie - potom sme hodiny sedeli pred monitormi a riadiacimi pultmi alebo sme sa brodili bahnom, aby sme opravili pokazené roboty. Čoraz častejšie sa ma pri práci zmocňovala mdlá únava. Zdalo sa mi, akoby sa deň na Andymone trvajúci dvadsaťosem pozemských hodín nekončil. Na nič som už nemal chuť, vedel som iba, že musím pracovať a pracovať a že raz v budúcnosti dobudujeme svoju prvú osadu a nasťahujeme sa do nej.
Zaumienil som si, že dovtedy si nič nebudem robiť z pohrôm, ktoré sa valili na Andymon. Bolo ich dosť: nečakané a nepredpovedané otrasy pôdy nám zničili rozostavanú halu, nová vlna bahna ohrozovala hrádze a v jediný deň, keď prestalo pršať, sa rozpútala piesková búrka. Jemnučké zrniečka piesku vnikali aj do tých najnepatrnejších štrbiniek, vyraďovali nám z chodu stroje a v stanici upchali klimatické zariadenie. Keď sme jedli, piesok nám škrípal medzi zubami, dokonca aj postele sme mali pokryté tenkou vrstvičkou prachu. Pritom sme sa celé dni zmárali obavami, že prach by mohol byť jedovatý.
Keď som raz dohliadal na montážne práce, dokonca som zaspal, hlava mi proste odkvácla na pult, a keď ma zobudila Gama, do líca sa mi odtlačil vzor spínačov a gombíkov. Okrem toho ma bolelo čelo a zalieval ma studený pot a v pravom pleci ma pichalo.
"Beth, choď si ľahnúť." Aj Gamin hlas znel unavene.
Chcel som namietnuť, že smena sa mi ešte neskončila, ale digitálne hodiny vedľa monitora ukazovali, že je už dávno po smene. Pobral som sa do kabíny a hodil som sa na posteľ. Na umývanie som si ani nespomenul.
Teraz však nie a nie zaspať, prevaľoval som sa z boka na bok, zľava doprava a sprava doľava. Tvár a vlasy som mal zlepené a v hlave mi nemilosrdne brnelo. Vyskúšal som všetky bežné úkony, aby som sa dostal do vhodnej telesnej konštitúcie, ťažkopádne som sa povyzliekal, umyl som sa - nič nepomáhalo. Hlavou mi vírili myšlienky: Andymon s čiernymi a červenými skaliskami, s bahnom a ťažkými oblakmi, bezodná priepasť vesmíru s prenikavo jasnými hviezdami, naše stavebné projekty, vozidlá, stroje, roboty v ustavičnom pohybe, hmýrenie mravcov.
Pomyslel som si, že by som mal už konečne zaspať, skúšal som to autogénnym tréningom, ale nijako som sa nevedel uvoľniť a odohnať z mysle tie výjavy.
Vtedy mi zišla na um myšlienka, že by som mohol byť chorý. V rokoch detstva strávených na lodi sme prekonali všetky možné infekčné ochorenia. Ich účinkom bolo aj to, že sa nimi posilnil náš imúnny systém. Ale toto? Čo ak sem vnikol s prachom dajaký neznámy andymonský vírus - nezakalkulované nebezpečenstvo pre nás všetkých? Myšlienka mi zmobilizovala sily.
Už som to v posteli nevydržal a odtackal som sa do zdravotného strediska, ktorému v tejto etape výstavby patrili tri miestnosti. Boli prázdne. Podišiel som ku komputeru, oznámil mi, že lekársku službu má Joth s Kafou. Pravda, nechcel som ich znepokojovať bezdôvodne. Ak by sa moje obavy splnili, beztak by mali plné ruky práce.
Uviedol som do chodu diagnostický program a zadal som svoje symptómy: bolesti hlavy, nespavosť, silné potenie. Komputer mi kládol protiotázky, chcel vedieť, aké mám zloženie krvi, moču, slín. A tak som musel pľuť, močiť a nešikovne si odobrať vzorku krvi. Bolesti hlavy sa mi zhoršili a sily ma opúšťali. Sadol som si do lekárskeho kresla a niekoľko minút som oddychoval. Potom som si ľahol pod snímač, ktorý mi zmeral teplotu povrchu tela, prekrvenie a činnosť srdca. Zvalil som sa z lôžka a pozrel som si výsledky. Všetko negatívne. Prirodzene, diagnostický program našiel dlhý rad pozemských, pre nás exotických infektov, tým sa však pripisovala priam zanedbateľná pravdepodobnosť.
Žeby pôvodca mojej choroby unikol dôkladne premysleným programom a testom? Isté percento pravdepodobnosti poukazovalo na vegetatívne-dystonický syndróm, s ktorým však bol spätý celý komplex otvorených otázok a problémov. Kým som sa usiloval pochopiť, čo asi znamenajú, upadol som do nepokojného spánku plného zmätených snov o hlienitých meňavkách veľkých ako päste a o robotoch, ktoré sa utopili v záplave bahna.
Neviem, koľko času uplynulo, ale vzápätí som sa ocitol v stave akejsi neúplnej bdelosti. Okolo mňa sa čosi robilo.
"Čo tu ten robí?"
"Nechajme ho spať. Určite ho to poriadne vzalo."
Zastonal som a pokúsil som sa vystrieť. Bolesti hlavy trochu ustúpili, či skôr preniesli sa do zátylia.
Joth pozrel na mňa, napriek čiernej pokožke mu bolo jasne vidieť pod očami tmavé kruhy. "Bolesti hlavy, únava, malátnosť, silné potenie, neodôvodnená úzkosť?" monotónne sa ma spýtal.
"Hej - okrem úzkosti," ledva som otváral ústa, "zaspať môžem len pred displejmi."
Vtom som zbadal Lambdu, ako leží skrútená na diagnostickej posteli.
Ani som sa Jotha na to nespýtal, hneď mi vysvetlil: "To isté. Andymonský syndróm."
Kafa mala na sebe ufúľaný biely plášť, odhrnula Lambde z tváre vlasy, ktoré boli na Andymon trošku pridlhé, a utrela jej pot. Lambda sa na celom tele chvela, ale pritom spala.
"Tebe pomôže len jedno, Beth," opäť ma oslovil Joth, "vrátiť sa na loď, oddychovať a jesť veľa vitamínov."
"Ale..." bol som prislabý, aby som mu odporoval. Vedel som, že nesmiem kapitulovať!
"Počúvaj, Beth, tvoj nervový systém to neznesie: ustavičné pracovné preťaženie, nepravidelné smeny, iná gravitácia,

dvadsaťosemhodinový deň. Zdá sa, že máš narušený biologický rytmus. K tomu sa pridružuje ešte senzorický šok: zízanie na displeje, nezvyčajné prostredie, ostré farby vonku, nemožnosť oddýchnuť si po práci v prírodnom parku, chýbajúci pokoj a pohodlie. Musíš sa vrátiť, Beth, dožičiť si oddych."
"Ale, Joth..."
"Mohol by som ti dať tabletky proti bolestiam hlavy alebo niečo na upokojenie ako Lambde, bola už na pokraji zrútenia, Ale tým by sa nič nevyriešilo. Tým by sa ti len oddialil duševný kolaps. Len jedno ti pomôže, Beth, dovolenka a vitamíny."
Vrátili sa mi bolesti hlavy, pomaličky sa mi zo zátylia presúvali do ľavého spánku a zdalo sa mi, akoby mi ho niečo zvieralo.
"Nie je to tvojou vinou, Beth, ani nie si prislabý. Si v tomto týždni už piaty prípad."
V ten deň som naozaj veril, že osídlenie Andymonu nezvládneme biologicky a nervovo. Ale táto príšerná vidina zanikla v ochabnutosti a bolesti, ktorá mi zvierala hlavu. Súrodenci ma ešte v ten deň vystriedali. Gama sa vrátila na loď o tri dni po mne. Tam sme sa spoločne zotavovali.
Odvtedy sme práce na Andymone organizovali tak, aby boli čo najmenej vyčerpávajúce. A vyčlenili sme jeden z komputerov, aby dozeral, ako sa vnútorné hodiny každého z nás prispôsobili rotácii planéty. Komputer nám odporúčal, kedy pracovať a kedy oddychovať. Trvalo mesiace, kým sme sa adaptovali na Andymon. Iba Lambde sa nedarilo prispôsobiť sa novým podmienkam. Zlyhali aj ďalšie dva pokusy. Už sa zdalo, akoby bola na večné časy odsúdená zostať na lodi. Na Andymone sa udomácnila až o tri roky po nás.
Fúzia a štiepenie
Asi sto kilometrov od našej prvej osady vznikala elektráreň, ktorú sme potrebovali čoraz nástojčivejšie. Už sme si nemohli dovoliť, aby sme dennodenne objednávali z lode alebo z mesiacov tri či štyri nákladné klzáky naplnené tekutým vodíkom a tekutým kyslíkom. Na Andymone sme zatiaľ nevyrábali nositele energie, ale vozidlá a koptéry denne spálili na vodu desiatky ton týchto dvoch tekutín a o nič lepšie to nebolo ani s palivovými sektormi budovy stanice a s prvými továrňami a malými pilotnými zariadeniami, ktoré v týchto dňoch začínali so skúšobnou prevádzkou. Na rozdiel od nich sme na budúcom dodávateľovi energie nemohli šetriť materiálom ani vybavením.
Keď som dorazil na stavenisko podľa harmonogramu smien a zadelení úloh, prijal ma Zeth. Ešte väčšmi sa uzavrel ako inokedy, v belasej kombinéze mu vyzerala tvár bledšia než zvyčajne. Zeth ma stručne poinformoval, čo je tu nové, a v ubikácii, ktorá zároveň slúžila ako riadiace stredisko, mi na modeli vysvetlil stav prác.
"My sme tu. Toto je jazero, chladiaca voda, voda na výrobu H2 a 02. Tam budú skládky odpadu. Továreň na deutérium je takmer hotová. Ľahkovodný reaktor."
Ten sa vedľa základov termojadrového reaktora vynímal ako dajaká hračka. Zeth nespomenul, že ľahkovodný reaktor postavili za tridsať dní z prefabrikátov a že z neho poberali energiu potrebnú na stavebné práce. Trvalý nedostatok energie na Andymone sa odstráni - hoci dočasne - až vtedy, keď sa spustí do prevádzky termojadrový reaktor.
Z kontrolného centra, kde som sa nachádzal, som veľa nevidel. Cez priečelie som videl základy vytvorené z obrovských žulových blokov a oblohu zastretú mrakmi. Na druhej strane sa črtalo letisko, kde pristávali nákladné klzáky so stavebným materiálom a po vyložení zase štartovali. Iba z monitorov som si mohol urobiť predstavu, čo sa robí na stavbe: pomalé pohyby žeriavov, oslepujúca žiara zváračských prístrojov.
"Zatiaľ nemáme zabezpečenú dodávku lítia," povedal Zeth po dlhej odmlke. Oči sa mu zúžili.
"Hovoríš to tak rezignujúco, Zeth, čo sa robí?"
"Nič. Lítium už dostaneme. Ak by to nešlo ináč, vyrobíme si ho elektrolýzou." A obrátil sa k východu.
"Hej, Zeth, čo je s tebou! Nebolí ťa náhodou hlava a nemáš závraty, nie si slabý a unavený?"
Zeth sa zasmial cez zuby. "Nie je to andymonský syndróm, už som sa adaptoval."
Chytil som ho za rukáv a nepustil som ho. Vyhýbal sa môjmu pohľadu. "Čo keby si mi ukázal stavenisko?"
Zeth pokrčil plecom. Bez komentára ma zaviedol do priepustu, kde sme si navliekli gumené odevy. Nikdy som sa so Zethom nespriatelil, ale teraz sa mi zazdalo, akoby očakával odo mňa pomoc, hoci sa ku mne správal zdržanlivo, ba priam spurne. Hovoriť o vlastných problémoch preňho nikdy nebolo ľahké.
Na roveri sme sa odviezli k budúcemu termojadrovému reaktoru. Na vzdialenosť som podcenil jeho veľkosť. Nad sivými základmi sa ako obrovské vajce vznášala nafukovacia hala z plastov. Mala dobrých dvesto metrov v priemere a chránila stavenisko pred dažďom, pieskom a prachom.
Vystúpili sme z roveru a úzkym vchodom ako myšia diera sme sa dostali najprv do slabo osvetlenej chodbičky a stadiaľ pod kupolu. Dnu vnikalo žltasté svetlo a sfarbovalo stroje a stavebné materiály okolo mňa do hnedastosiva a zároveň ich zjemňovalo.
"Tam bude stáť jadro, plazmový stĺpec, gigawattový laser a injektor." Zeth na mňa ani nepozrel. Pohľad upieral kamsi na montážne roboty. Akoby vymenúval technické údaje, povedal: "Eta odo mňa odišla."
Hľadel som na zatiaľ prázdne rúry lítiového okruhu, veľké ako chlap, ktoré sa lúčovito rozbiehali na všetky strany. Mimovoľne som sa opýtal: "Žije s Tethom?"
"Nie, aspoň to nie. Odsťahovala sa ku Xithovi." Po dlhšej odmlke trpko dodal: "Zrejme som jej nebol dosť temperamentný."
"Zeth," povedal som, hľadajúc vhodné slová, "určite nie si na vine. Kto môže za to, že je taká hlúpa... Čo chcela, to má..."
"To viem. Ale tri roky nám to spolu klapalo. A ja som si myslel, že nám to už vydrží."
Cítil som, že s takou situáciou si neporadím. Mám ho azda utešovať a chlácholiť, že sa mu Eta vráti? Kráčali sme popri objímkach pre magnetické cievky, ktoré boli pri dvesto stupňoch Kelvina supravodivé, a ani sme sa nenazdali, boli sme pri blokoch termickej izolácie.

"Na svete nie je len Eta," skúsil som to znova.
"Tebe sa dobre vraví, ty a Gama, vy predsa nikdy nemáte problémy." Znelo to veľmi zatrpknuto, priam ako obžaloba.
"Eta bola vždy taká veselá. Čo si bez nej počnem? Na čo mi je to všetko?" Pohybom ruky ukázal na fuzor, ale akoby tým myslel viacej. Azda celý Andymon. "Načo som si len s ňou začínal! Hneď som mohol vedieť, že ju po čase budem nudiť."
"Zeth, Zeth, musíš sa cez to preniesť. Celý život máš pred sebou. Na lásku ešte nikto nezomrel." Vedel som, že vravím otrepané frázy, ktoré som pochytil z románov alebo v totaloskope, ale čo iné som mu mal povedať?
"Ach, netáraj. Mohol by som sa zabaviť v totaloskope alebo proste užívať tabletky. Ale to nechcem, ani to, aby ma utešovala Alfa. Tá by sa od súcitu najradšej nasťahovala ku mne."
Zeth kráčal čoraz rýchlejšie pomedzi stavebné stroje a obrovské segmenty reaktorového plášťa. Vyznal sa tam lepšie, takmer som za ním nestačil. Nazlostene kopal do káblov hrubých ako chlapská ruka, čo nám križovali cestu.
"Stoj, Zeth, veď sa už upokoj!"
Dostali sme sa takmer až na dno reaktora a odtiaľ sa Zeth rozbehol zase von. Liezol nahor po kráterovito uložených vrstvách plášťa. Snažil som sa mu byť v pätách, gumený odev mi zavadzal, potil som sa, cez filter masky sa mi veľmi ťažko dýchalo.
"Zeth!" dychčal som, "Zeth!" Obával som sa, že ak na vrchol základov vybehne skôr ako ja, mohol by sa zrútiť. Na Andymone znamenal skok do prázdna smrť.
"Zeth!" Kolená sa mi podlamovali, ustavične som sa potkýnal na oceľových výstuhách, káboch, rúrach a stlpikoch. Zeth stál odrazu na samom vrchu, ale nepozeral von, kde by mu stačilo rozrezať kupolu. Hľadel dnu, na mňa.
Konečne som vyliezol až k nemu. Pri poslednom kroku mi nepomohol, ale pokojným hlasom povedal: "V týchto troch bodoch sa budú nachádzať výmenníky tepla."
Spoločne sme hľadeli na žeriavy, stavebné stroje a montážne roboty. Každý z ich pohybov a úkonov bol vopred prepočítaný. Naše problémy im boli neznáme.
Zeth zrazu zvolal: "Tak pridajte, trasorítky!" Roboty nezareagovali.
Termojadrová elektráreň dodávala prúd už po dvesto osemdesiatich troch dňoch od začatia výstavby. Všetci sa čudovali, ako rýchlo, ale ja som tušil, prečo je to tak.
Deň oddychu
Odkedy sme pracovali na Andymone, budil nás komputer napojený na interkom, tak sme si zvykli, že dnes to pokladám za jeden z typicky pozemských zlozvykov. Pretože stroje sa majú riadiť rytmom ľudí, a nie naopak. V jedno ráno však bolo všetko pokojné.
Spal som dlho a výdatne, čosi sa mi aj prisnilo a postupne som sa preberal. V miestnosti bolo tma. Čo sa stalo, prečo sa budím tak skoro, uvažoval som a ospalo som sa natiahol za náramkom, ktorý slúžil ako komputer, hodiny a videofón. Pre súrodencov, ktorí sa zdržiavali mimo lode, bolo samozrejmé, že nosia náramkový komputer, v prvom rade sme sa ním vzájomne dorozumievali. Zelenkasto svetielkujúce čísla ma prekvapili, vtom som si uvedomil, že ranná smena sa už dávno začala. Únava zmizla. Pomykal som Gamu za plece, obrátila sa ku mne a zazívala.
"Gama, preber sa, komputer nás nezobudil!" Vyskočil som z postele, bežal som k interkomu a zároveň som v miestnosti zažal svetlo.
"Toľko ľudského porozumenia zatiaľ ešte nikdy nepreukázal," zamrmlala Gama a zažmurkala. Odkašlala si, aby sa jej lepšie hovorilo.
Prepínal som interkom, až som našiel správny kód - a na obrazovke sa zjavilo jediné lakonické slovo: SVIATOK.
Uľavilo sa nám a rozosmiali sme sa. Až vtedy sme si spomenuli, že v tom má prsty Ilona, poverila komputer, nech ustráži, aby sa nik z nás neprepracoval.
"Vyslovená sabotáž, Beth, je to vyslovená elektronická sabotáž," povedala Gama. Šuchla sa naspäť do ešte teplej postele a začala si rozopínať lipovozelenú pyžamu. A tak nám čudesný budíček priniesol nádherný deň.
V neveľkej kantíne sme pri raňajkách stretli Jotha, Restha a Szinu, neskôr, keď sme už takmer dojedli, sa k nám pridala ešte Ilona.
"Oj, ale ma dnes ráno vystrašil ten komputer," rozprávala so smiechom Ilona a z pieh si sfúkla zopár plavých vlasov, ktoré sa jej zhrnuli z čela.
"Veď aj nás," povedal som a takmer mi zabehol posledný kúsok vajíčka. "Nemám potuchy, čo s voľným časom."
Gama ma pre istotu pobúchala po chrbte. "Pracovať nesmieme, to by bolo nedíscipiinované. Mohli by sme sa ísť kúpať na loď, ale najprv letieť - nie, to by sa mi tuším nechcelo."
"Ani totaloskop ma dnes neláka," ozvala sa nečakane Ilona, "to si radšej trošku zaflirtujem s Resthom."
Resth sa hneď zapýril, ale nebojácne odvetil: "To aby som sa najprv nahodil!" a odišiel.
"Čo keby sme sa predsa šli kúpať?" Ilona sa vrátila ku Gaminu návrhu.
"Prečo nie," povedal som, "len by sme si museli natiahnuť potápačský úbor z teflonových tkanín, aby nás soli nerozožrali až do kosti."
"Dobre, ak nie kúpať, čo by ste povedali na piknik pri oceáne? To by bol naozajstný sviatok."
"Bohužiaľ, na pikniku by sme sa nenajedli, lebo by nám nežný vánok roztrhol pľúca."
"Veď uvidíme," povedala Ilona. "Ja by som navrhovala výlet. Tak čo, pomôžete mi pozvať aj ostatných?"
Dobrovoľne som sa podujal na háklivú úlohu, že pozvem všetkých, čo pracujú na stavbe reaktora, a teda aj Zetha.
Zeth nadával na komputer. "Prišiel som do centrály o desať minút neskôr a tým mi vznikol pätnásťminútový sklz. No medzičasom som stratu dohnal."
"Zeth," opatrne som začal, "dnes je sviatok. Nebolo by dobre, aby si aj dnes pracoval, veď sa zničíš. Okrem toho sme sa dohodli, že pokiaľ ide o časový plán, budeme sa riadiť komputerom."

"Ten mi môže byť ukradnutý." Zethovi na tvári ostro vystúpili lícne kosti. "Dávno som sa na Andymone adaptoval a okrem toho mám vlastný časový plán. Ak chcete oslavovať prosím. Ale bezo mňa."
Malá obrazovka zhasla. A či nebolo lepšie, že Zeth zostal doma? Lebo Eta a Xith sa na výlete zúčastnia, to som si bol istý.
Cestou na letisko sme sa viezli okolo predimenzovanej miestnej tabule, ktorú tam pred pár dňami postavil Myth. Pomenoval naše tri baraky Andymon City! Postupne, keď sme sa dosýta nasmiali, aký nevhodný názov si vymyslel, sa pomenovanie zaužívalo, hoci sa nám sprvoti zdalo priveľmi chvastúnske. Ako sa ukázalo neskôr, bolo na ňom aj niečo profétske.
Leteli sme v dvoch koptérach. Veľa som toho počas tristokilometrového letu nevidel, krajinu zahaľovali mračná. Tu a tam sa pretrhli a dolu pod nami sme zbadali sivohnedú alebo zelenú plochu - bahno z rias. Na niektorých miestach bolo bahno hlboké zo desať metrov, ale žila len najvyššia vrstva, riasy pod ňou sa udusili a zahnívali.
Keď sme pristáli, pokúsil som sa porovnať pobrežie Delthovho oceánu s kontúrami na mape. Nedarilo sa mi to. Žeby nové zemetrasenie zmenilo povrch planéty?
Gama videla, ako sa mračím. Pozrela na mapu a akoby mi čítala myšlienky, povedala: "Nijaké zemetrasenie, Beth, iba dvojnásobný príliv. Ladym a Gedon sa ocitli na tej istej strane Andymonu."
Koptérou pri pristávaní trhlo, motory zmlkli a zavládlo ticho. "Nasaďte si masky," povedala Gama. Poslúchol som ju a pritom som sa v duchu zasmial, aký absurdný je piknikový kôš, ktorý nesie Ilona. Nie, nechcel som jej kaziť radosť. To si radšej prstami pridržím nos a bez nadýchnutia narýchlo do seba dačo hodím. Taká jedovatá atmosféra predsa nemohla byť; naše gumené odevy boli v podstate zbytočné.
Zliezli sme po krátkom rebríku a v tom okamihu sme sa povyše členkov zaborili do bahna. Andymon, ako ho poznám a milujem!
Práve dosadla aj druhá koptéra a ostriekala nás blatom. Vybrali sme sa hľadať suché, pevné miestečko. Najvhodnejší sa nám zdal pahorok tesne pri mori, ktorý čnel vysoko nad vlnami príboja.
Postupne sa tu schádzalo celé obyvateľstvo Andymonu okrem Zetha - a prirodzene, bez súrodencov, ktorí práve žili na lodi alebo na mesiacoch.
Posadali sme si na hnedú, spečenú a teplú pôdu a hľadeli sme si navzájom do tvárí vyzbrojených maskami. Čo teraz?
Práve na tento okamih striehla Ilona. Prichádzala k nám od koptéry ako bytosť z iného sveta - alebo azda z budúcnosti Andymonu. V pravej ruke sa jej hojdal štýlový žltý kôš z plastickej látky. Na sebe mala šaty strakaté ako letná lúka, priveľmi krikľavé na Andymon a také dlhé, že ich nad gumenými čižmami mala ufúľané od blata. Ale bolo tu ešte čosi, nad čím sme všetci zatajili dych: plavé vlasy jej viali voľne vo vetre a na tvári s narúžovanými lícami sa jej zračil neskrývaný triumf; Ilona nemala masku! V porovnaní s ňou srne holi všedné roboty nalíčené jednou farbou, bez vlastnej tvare.
Keď sme sa prehrali z omráčenia. Eta, Alfa a mladší súrodenci si postŕhali protivné masky z hlavy. Szina svoju odhodila vysokým oblúkom do mora. Gama a ja sme ešte váhali.
„Nemusíte sa báť," zvolala Ilona a hlas jej od radosti preskakoval, "už niekoľko týždňov robím pokusy s myšami a šimpanzmi. Nezistili sme na nich nijakú ujmu na zdraví. Obsah kyslíka je dostatočne vysoký, vo vzduchu už nie sú žieraviny, nestretli sme sa s nijakými alergiami. Vivat Andymon!" Ilona jasala. Prekvapenie jej veru vyšlo.
Teraz srne si aj my s Gamou strhli masky. Opatrne som sa nadýchol: Andymon páchol, až mi do očí vyhŕkli slzy. Rozkašlal som sa a od radosti som vybozkával Gamu, zase sme si v zápase s Andymonom odniesli rozhodujúce víťazstvo. Ani takouto exotickou arómou nás nemohol odradiť.
"Na zápach si rýchlo privyknete," povedala Ilona, ktorá stála v strede pozornosti a žiarila šťastím, "najhorší je prvý deň."
"Neboj sa, nebudeme krčiť nos, lepšiu planétu nemáme," zvolal Xith.
"Podľa mňa to Ilona trošku preháňa," pošepla mi Gama, "nepáči sa mi, že také pokusy robí na vlastnú päsť."
"A celý problém bagatelizuje." Pohladkal som Gamu po líci, vietor nám strapatil vlasy, bolo to celkom iné než v prírodnom parku. "Nechcel by som jej kaziť radosť," povedal som, "ale po niekoľkých týždňoch testov sa nedá stopercentne vylúčiť, či sa organizmus dlhodobo nepoškodí."
Konečne sa zužitkoval náš piknikový kôš. Posadali sme si do kruhu a jedli sme. Bohužiaľ, ovocie z lode a ostatné dobroty nám nechutili tak, ako sme boli zvyknutí. Prenikavé andymonské povetrie prekrylo aj najlepšiu arómu.
Kdesi za mnou sa ozval Etin nenapodobiteľný, nákazlivý smiech. Nevdojak som si spomenul na Zetha a Etin smiech vo mne nevyvolal radostnú odozvu. Obrátil som sa k nej a zbadal som, ako sa prstami hrabe v zemi - do jamky strčila jadierko a zahrnula ho hlinou.
Všimla si, že ju pozorujem, a usmiala sa na mňa. "Aby aj na Andymone niečo vyrástlo," vysvetľovala.
"Všade, kam prídeme a nájdeme vhodnú pôdu," vážne sa ozval Xith. "Všade, kam prídeme, tam aj sejeme." Z chlebnika vytiahol vrecko. "Je plné semien, malí z lode nám ich radi poslú.'"
.,Kto skoro seje, ten skoro žne," pokračovala Eta, .,v týchto veciach nikdy nie je priskoro."
Prikývol som, hoci som nevedel, či z týchto semienok vyklíči, vyrastie a rozmnoží sa čo i jediné semienko. Čakali nás nové série testov, nové pokusy, nové druhy rastlín, roky, ba desaťročia šľachtenia...
"Poznačili ste si, čo všetko ste zasiali?" opýtala sa tých dvoch Gama. "Nad biosférou Andymonu musíme mať maximálnu kontrolu."
"Prirodzene, nie sme hlúpejší než vy." Xith nemal rád, keď ho niekto poučoval.
Neskôr sme stáli osamote na inom pahorku a hľadeli sme na mŕtve, spenené more plné vápenatých iónov a uhľovodíkov, plné chloridov a sulfátov.
"Na Zemi, ak vôbec existuje, by more vyplavovalo na breh čierne drevo a chaluhy, mušličky a kraby. Ale tu zbadáš na

brehu nanajvýš bielu škvrnu, prv ako ju odplaví najbližší dážď: skryštalizovanú soľ z príboja."
Mlčky som načúval Game, napriek všadeprítomnému zápachu sme cítili, ako nám do tváre vanie slaný vzduch. Nemal som najmenšiu predstavu, či a ako sa nám alebo neskorším generáciám podarí skrotiť a oživiť oceány, kolísku života na Zemi. Alebo bude treba čakať milióny rokov, kým sa vytvoria soľné usadeniny, kým sa mŕtve moria odparia a niekde inde vzniknú oceány, ktoré by nezabíjali život?
"Aspoň že v jazerách bude čistá voda, v jazierkach, ktoré vznikajú z močiarov a preliačin."
Gama zase uhádla, čo si myslím.
Prenikanie do cudzích svetov
Bolo to v deň, keď sme sa presťahovali do nového provizória. Andymon City sa rozrástol o ďalšie budovy. Postavili sme malú výrobňu syntetickej výživy, výrobňu nanoelektronických konštrukčných prvkov, podlhovastý, jednoposchodový dom, ktorý sa mal neskôr premeniť na ubytovňu.
Spolu s Gamou nám namiesto jednej izby v starej budove stanice pridelili dve väčšie. Na malom prepravníku sme si previezli celé imanie. Zariadili sme sa, rozostavili sme posteľ, hojdacie kreslo, šatník a osobnú knižnicu.
Gama práve vešala na stenu farebnú fotografiu kryštálového stromu, keď vtom ktosi zaklopal na otvorené dvere. Vošla Alfa. "Potrebujem od vás radu."
Za ňou sa cez dvere prešmykla Psila, okrúhlou tváričkou jej nervózne trhalo.
Gama z postele odpratala kombinézy, aby si návštevníci mali kam sadnúť.
"Psila mi hovorila, že Psith už štyri dni nevyšiel z totaloskopu."
Psila prikývla a hrubými prstami si upravila už nie celkom biely pásik na nohaviciach farby kaki. "Bojím sa oňho. Bol ako vymenený, viete, chceli sme si vymyslieť niečo na oceány, ale zrejme sa s tým nedá hnúť. S atmosférou to bolo oveľa jednoduchšie; ale v tejto kalnej omáčke by nič nepreživelo. Povedal, že kašle na Andymon, vraj nechce už mňa ani Andymon vidieť, pretože mu beztak nerozumiem," Rozvzlykala sa.
Alfa si ju nežne pritúlila a chlácholivo ju hladkala po vlasoch. "Mali by sme dačo podniknúť."
Celé hodiny sme potom vo štvorici rozoberali Psithov charakter. Zrejme bol labilnejší, než sme si mysleli. Dlhé roky na orbite, takmer nijaký cieľ pred očami, to všetko Psitha vyviedlo z rovnováhy. A ako vravela Psila, Psith si vždy nachádzal úlohy, ktoré sa nedali vyriešiť čelným útokom. Ale na druhej strane mu zase chýbala trpezlivosť, pokiaľ šlo o dlhodobú prácu v kruhu súrodencov.
Bolo nám jasné, že sme mu nemohli vypnúť totaloskop. Vystavili by sme ho riziku, že sa psychicky zrúti. Mali sme jednu možnosť: museli sme Psitha v jeho svete zdania presvedčiť, aby ho dobrovoľne opustil. Komputer nám vyrátal, kto má najväčšie šance na úspech. Voľba padla na mňa.
Gama trvala na tom, aby som sa najprv vyspal a poriadne posilnil. Medzitým môj totaloskop napojili na Psithov.
Na druhé ráno, po výdatných raňajkách, sa mi Gama zdôverila so svojimi obavami. "Psith sa vyzná vo svojom svete ako malý boh. Totaloskop zmanipuloval tak, že vôľou absolútne ovláda ilúziu. A azda už nie je celkom normálny. Bojím sa, že by sa ti mohlo niečo prihodiť. Prirodzene, usmrtiť by ťa nemohol, ale pravdepodobne sa bude usilovať, aby si ťa opantal duchovne. Dávaj si veľký pozor!"
Pobozkal som Gamu a optimisticky som povedal: "Psith mi za to nebezpečenstvo stojí."
Potom som vošiel do totaloskopu. Rýchlo som si pripevnil všetky adaptéry, sústredil som sa a v duchu som zavelil. Spočiatku som nič nechápal. Obklopovali ma farby, tvary, difúzne a vibrujúce, všetko do mňa vrážalo a rozplývalo sa. Rútil som sa kamsi dolu a strácal som sa. V divom rytme tancovali karmínovočervené tiene. Zväzky čiar sa presúvali od horizontu k horizontu. Abstraktný svet. Prirodzene! Či Psith nesníval o abstraktnom umení? Aj hudba mi v ušiach znela akosi abstraktne a disonančne. Postupne som preciťoval krásu. Bol som farebnou škvrnou medzi ostatnými, vibroval som a rozplýval som sa, vtekal som do žeravej červene, ale vzápätí som stuhol v ľadovo belasej škvrne oceľového odtieňa. Zachvieval som sa v strhujúcich taktoch, prenikavé tóny ma hodili do siete lúčov žeravých ako slnko, basové crescendo ma rozfúklo po červenohnedej rovine. Dosť dlho trvalo, kým som si spomenul, načo som tam. Čas strácal význam. Povedal som si: Chvíľku sa popreháňam, aké je to nádherne pestrofarebné a hlučné, ale vtom som si uvedomil, že práve to má Psith zrejme za lubom. Hádam si nemyslí, že by ma osprostel farbičkami a tónmi!
"Psith!" zvolal som. "Psith! Chcem s tebou hovoriť. Viem, že ma počuješ! Nesmieš sa vzdávať! Psith! Odpovedz mi!"
Crescendo. Farby explodovali v jagavej nove. Vtedy som všetkými nitkami tela zacítil prítomnosť ženy. Voňal som jej parfum, cítil som jej teplo. Ševelila mi omamné slová, objímala ma hebkými ramenami, šaty sa mi rozplynuli v nič. Nebol som navyknutý odolávať, a tak som podľahol očareniu. Prv ako som sa spamätal, zviedla ma. Telo sa mi zachvievalo horúčkou, čakal som, že vytriezvieme, ale akosi nepochopiteľne sa do mňa vlievali nové sily a hra sa začala odznova. Bol som zajatý v cykle rozkoše.
Neviem, ako a po koľkých extázach sa mi podarilo vyslobodiť. Zvolal som: "Psith! Psith! Dosť tých žartov. Chcem s tebou hovoriť. Musíš sa vrátiť! Tu sa zničíš! Už sa nehrám!"
Zase sa po mne vystierali desiatky rúk. Bránil som sa, kričal som na Psitha. Ilúzia, ktorou ma už neočaril, strácala silu. Vôňa sa rozplývala, telo ženy bolo čoraz hebkejšie a zrazu sa rozplynulo, akoby ho nikdy nebolo. Zostala len hlboká čerň.
V ušiach sa mi rozliehalo ticho. Skúsil som pohybať končatinami. Nezareagoval ani sval. Vôbec som nepočul tlkot srdca. Akoby som sa rozplynul do prázdna a ničoty. Žeby Psithova predstava smrti? Alebo nirvány? Myšlienky vo mne bez účinku doznievali, opadávali zo mňa ako odumreté vetvičky. Ako duch bez tela zahalený do nejasného súhlasu som sa postupne rozplýval a splýval som s veľkým prázdnom. Upadal som do bezsenného spánku. Bez priestoru, bez času. Ale ani ničota nebýva dokonalá. Prah podráždenia mojich nevyužitých zmyslov poklesol natoľko, že som nimi zachytil dokonca aj kvantový šum totaloskopu. Nirvánu križovali jagavé blesky a moje ja sa po večnosti zase sformovalo do drobnej, pevnej, obranyschopnej guľôčky.

"Psith! Psith!" kričal som bez úst, "Psith, vzdaj sa. Porozprávajme sa."
Psith sa vzdal.
Prechádzali sme sa po abstraktnej rovine. Predklonil hlavu a povedal: "Dobre, počúvam."
"Psith, potrebujeme ťa, si jedným z nás. Ako máme premeniť Andymon na náš svet, keď sa vyhýbaš spoločným problémom?"
"Len nie tak pateticky, Beth, nik ma nepotrebuje, vezmite si radšej robot, všetko urobí lepšie než ja."
"Ale chcem, aby sme Andymon pretvorili aj podľa tvojich predstáv a želaní. Ak ho budú formovať iba stroje, zostane z neho na večné časy iba mŕtva planéta."
"Ach, netáraj. Je vás dosť a zaobídete sa aj bezo mňa. A vaše bombastické plány na pretvorenie planéty? Veď je to hra ako v totaloskope, nič iné. Vy sa správate ako deti, nie ja. Čo už vám len môže dať Andymon, tá takzvaná realita? Roky sa mordujete, a ak raz skončíte, dosiahnete iba to, čo mi už teraz bez námahy poskytuje totaloskop."
"Možno nič nechceme bez námahy, možno si všetko chceme vytvoriť sami."
"Aj ja si svoje svety vymýšľam."
"Možno chceme realitu, bezpodmienečnú skutočnosť, plný život i s jeho nepríjemnými stránkami a premeniť ho činmi, nielen myšlienkami."
"Aký je v tom rozdiel? Vaša realita tam vonku nie je o nič reálnejšia než moja takzvaná totaloskopická ilúzia. Môžem ti iba zopakovať Diogenov dôkaz." Postavil sa predo mňa a chodil hore-dolu. Antický filozof Diogenes takto kedysi dokázal skeptikovi Zenovi realitu pohybu.
"Vidíš, všetko, čo cítim, je reálne. Kto vám zaručí, že váš nudný svet tam vonku nie je iba totaloskop vyššieho stupňa? Že univerzum netvorí nekonečný systém totaloskopov?" Psith sa uškrnul, opájal sa myšlienkou ireality a nádejal sa, že ma zmiatne.
"Aj Gama kedysi dávno prišla s takou hypotézou," povedal som, "nerozvíjali sme ju ďalej, pretože neovplyvňuje naše konanie. Ale tým, že so mnou diskutuješ, zároveň uznávaš, že som reálnejší než výtvory tvojej fantázie."
V duchu som zapochyboval, či ho ešte presvedčím slovami. Chýbali mi argumenty, a tak som mu výrečne opísal veľkosť toho, čo podnikáme, a aký kozmický význam má osídľovanie planéty a rozšírenie života vo vesmíre. Zdôraznil som, aké je potrebné, aby sme sa neuspokojili s dosiahnutým.
Iba sa usmial a povedal: "To je tvoje subjektívne hodnotenie. Azda si nemyslíš, že má univerzálnu platnosť?"
Vychválil som kolektív, v ktorom žijeme, poukázal som na psychologický súlad skupín a na potrebu harmonicky nažívať. Ak sa už nechce vrátiť kvôli sebe, aby sa zachránil, tak by sa mal vrátiť aspoň kvôli Psile a tým ostatným.
Potom som sa ho spýtal: "Ak je všetko ireálne, prečo si nevyskúšaš neskutočnosť Andymonu? Prečo si sa utiahol do tohto minisveta? Azda sa Andymonu bojíš, keď si ušiel?"
"Čoho by som sa mal báť?" Psith ma poslúchol.
Odložili sme senzorické adaptéry, vyšli sme z totaloskopov. Teraz som videl skutočného Psitha, oči mal unavené a uštvané. Podišla k nám Gama a povedala:
"To som sa veru načakala."
"Teraz by som si mal niečo vypiť a poriadne sa najesť," odpovedal som. Vyšli sme von.
Andymon páchol intenzívnejšie než inokedy a pôda sa mi pod nohami mierne zachvievala. Až o stáročia sa upokoja tektonické pohyby, ktoré sme vyvolali svojím zásahom. Nad hlavami nám nízko leteli mračná.
Teth nás zaskočil zlou správou. "V našej plantáži sa šíri vírusová nákaza. Obávam sa, že vyhynú všetky sadenice."
Konečne mi dali osviežujúci nápoj. Chutil prachom, ktorý sa v ňom rozpustil, bol to prach, ktorý sem prinášal prudký vietor z blízkej púšte. Zem sa čoraz silnejšie triasla. Počasie bolo dnes neobyčajne pochmúrne, ale na obzore som zreteľne videl reťaz sopiek. Ich dymiace kužele mi prichodili akési strmšie než inokedy. Mikrovlny mi zatiaľ spálili rezeň, zrejme zlyhal program a Gama otvorene flirtovala so Psithom.
"Hej!" chcel som na nich zavolať, ale hlas sa mi zadrhol v hrdle. Z južných stepí sa sem hnala čieda mutovaných zajacov s dlhokánskymi tesákmi. Zvieratá boli dva metre vysoké. Dupot ich predimenzovaných zadných behov bolo počuť zo vzdialenosti niekoľkých kilometrov. Srsť sa im iskrila, tak rýchlo sem trielili. Zmeravel som od hrôzy. Veď všetko udupú!
Pôda zarachotila a presne pred nohami sa mi roztrhla s hrozným zadunením. Alfa a Psila skríkli, až mi krv stuhla v žilách, a zmizli v trhline.
"Evakuácia," zvolal som, "rýchlo do koptér!"
Vedľa mňa trielil Psith a skákal cez trhliny v teréne. "To je ten tvoj Andymon! Najpokojnejšie miesto vo vesmíre, však?"
"V totaloskope by si sa teraz nezachránil!" zavrčal som.
"Zachránil!" zvolal.
A vtedy som pochopil, že to nie je môj, reálny Andymon, ale Psithova manická predstava planéty. Zastal som.
"Podviedol si ma, Psith. To nie je Andymon."
"Toto je skutočný Andymon," vzrušene zvolal, "len tu zostaň, ak tomu neveríš!"
Videl som, ako spriezračnel a vybledol. Volal som naňho, ale nemalo to zmysel.
Von, pomyslel som si, ale totaloskop ma držal v zajatí. Z trhlín v pôde prúdila žeravá láva, potil som sa už len pri pohľade na ňu. Neublíži ti, pomyslel som si, totaloskopy sú bezpečné. A keby ťa pohltila, bol by si vonku. Pravda, v Psithovom svete som nemohol byť bezpečný. Nesmel som dopustiť, aby ma hnal ďalej.
Láva bola čoraz bližšie, od horúčavy sa mi na pokožke robili pľuzgiere. Preč! Preč! Keď mi láva obklopila nohy, od bolesti som vyskočil a vtedy som dostal spásonosný nápad: Viem predsa lietať! A už som sa ako raketa hnal hore na oblohu, vystrel som ramená, ale pritom som v rýchlosti úniku neskoro zbadal obrovskú pavúčiu sieť siahajúcu od

obzoru po obzor. Pravou rukou som sa dotkol nite a už som sa prilepil na žieravý lep a cítil som, ako sa sieť chveje pod príšerou, ktorá sa ku mne blížila. Bleskovo som si nahrial ruku a lep s niťou sa vyparil. Len-len že som ušiel pažravým čeľustiam. Teraz som si uvedomil, že bojujem o holý život.
Z diaľky som počul volanie o pomoc: Gama! Preletel som k nej, obklopovali ju hrozivo vyzerajúce roboty. Keď som zbadal, že je to pasca, bolo neskoro. Gama sa zmenila na Psitha, vystrelil na mňa lúč antiprotónov. Ešte raz som unikol, z jedného nebezpečenstva som sa hnal do druhého, pokým som neprekukol model týchto výjavov: Psith sa pohrával s mojou úzkosťou, aby ma vohnal do šialenstva. Gama ma varovala, môjmu telu sa nič nemohlo stať, iba môjmu vedomiu. Prekonal som strach a roztrieštil som sa pádom na tvrdú andymonskú pôdu.
Keď som odložil adaptéry a vystúpil z totaloskopu, bol som ako dolámaný. Trošku som sa tackal a na nohách mi naozaj nabehli ľuzgiere, navreli mi od intenzívnej predstavy. Ale nebolo to až také zlé.
"Je šialený," povedal som, "chcel ma zničiť."
Hoci mi to bolo proti srsti, vyrozprával som im všetky detaily.
Porovnali sme ich s protokolom komputera. Reálny čas pätnásť minút. Kratučký totaloskopický zážitok. Takmer rok som do totaloskopu ani nevkročil.
Psithovo liečenie si vyžiadalo veľa času. Liečba spočívala v tom, že sme cieľavedome usmerňovali jeho ilúzie. Podaktorí z mladších súrodencov požadovali všeobecný psychologický dozor nad každým z nás a okrem toho komputerové testy, ktoré by sa museli pravidelne absolvovať. Vraj iba tak sa zabráni podobným prípadom. Dlho sme diskutovali, ale napokon sme to zamietli. Znamenalo by to totiž, že by sme strojovými previerkami nahradili osobný kontakt so súrodencami a vzájomnú ohľaduplnosť.
Odumierajúci les
Szina si prezerala infračervené letecké snímky. Ich abstraktné vzory s červenkastými, sivými a hnedými škvrnami sa ani zďaleka nepodobali čistinke pred nami. Napriek tomu fotografie veľa prezrádzali o útlych stromčekoch vysokých sotva meter: stromy boli choré, usychali. Hrozilo, že vyjde navnivoč dielo šiestej skupiny, ktorá si predsavzala, že vytvorí lepšie podmienky na poľnohospodárstvo, hlavne miernejšie podnebie a vyrovnaný kolobeh vody.
Szadeth predbehol svoju družku i mňa. Stál uprostred mladučkých stromčekov, ktoré mu siahali sotva po opasok belasých pracovných nohavíc.
"Vyschli, všetky vyschli!" volal na nás a od suchého kmeňa odlomil konárik bez lístia. Kráčali sme prašnou pôdou k nemu. Jeho široká čierna tvár prezrádzala, že je nahnevaný.
"Tento je ešte v poriadku," povedal som a ukázal som na zdravý štep. Plantáž vysadili stroje a stromčeky stáli vo vyrovnaných radoch, ktoré sa tiahli až po obzor.
"Koľko ich uhynulo!" Szina pobehovala medzi stromčekmi, ohmatávala konáriky, iba na niektorých z nich boli svieže zelené listy. Prevažovali zelenožlté a hnedé a podaktoré konáre boli úplne holé.
"Na šťastie nie všetky sú napadnuté. Niektoré druhy sa celkom dobre držia," chlácholil som súrodencov.
Szadeth chytil oboma rukami stromček a poľahky ho vytrhol zo zeme, v rukách sa mu zlomil ako suché raždie. "Tebe sa dobre hovorí, Beth," ani na mňa nepozrel, iba lámal konáriky, "pre teba je to len zaujímavý prípad. Chcel by si sa dozvedieť, prečo letecké snímky ukazujú menej chlorofylu, ako sme naplánovali. Raz strčíš nos sem, raz tam, aby si zistil, čo je nové, ale my sme zatiaľ dreli, lebo to je náš les."
"Szadeth," zašeptala Szina. Ukradomky si z bledého líca utrela slzu. Oči sa jej leskli ako od horúčky.
"Dobre, dobre. Viem, že ty za to nemôžeš, Beth, ale toto je náš les, toto bol náš les, tie suché kýptiky." Nohou kopal do suchých kmeňov. Podlamovali sa ako steblá slamy.
"Sadenice sme si vypestovali na lodi, vegetatívne sme ich rozmnožili a priviezli sme ich na Andymon. Vysadili sme ich pomocou strojov, dozerali sme na ne a organizovali sme zalievanie a hnojenie. Nevieš si predstaviť, koľko času a námahy sme investovali do týchto pár štvorcových kilometrov lesa..." Stratil niť, krížom-krážom pobehoval pomedzi rady stromčekov, zmätene olamoval vetvičky, dokonca aj konáriky so zelenými lístkami.
Potom sa spamätal a kývol na mňa. "Na vine nebude iba sucho, pôda ešte celkom nevyschla, zrážkový deficit bol iba nepatrný."
Holými rukami som vyhrabal jeden z odumretých pníkov zo zeme, aj Szina si ťažkopádne pričupla k nám a spoločne sme si centimeter po centimetri prezerali korene rastliny.
"To som tušil;" Szadeth pevnými nechtami zoškrabol tenučkú kôru, "aha, zväzky ciev sú zničené, vidíš? Parazity!" Podržal mi nalomený korienok pod nosom.
Sprvoti som nič nevidel, potom som rozoznal drobučké čierne bodky. Nevedeli sme, čo sa z nich vykľuje pod mikroskopom. "Juj," zastenala Szina. Vystrela sa a na sekundu sa oprela o Szadetha. Potom vstal aj on, aj ja.
"Tie tu nie sú len tak pre nič za nič," povedal a zatínal päste. "Zase niekto na lodi odflinkal robotu. Keď ho chytím... keď ho chytím... Určite ich sem dovliekol dakto z prírodného parku..."
"Prosím ťa, nik to neurobil náročky. A skôr či neskôr by sa to beztak bolo stalo. Parazity sú ekologicky celkom normálne, ba dôležité. A nie všetky stromy sú napadnuté. Veľa je takých, čo prežije." Chcel som ho uchlácholiť.
"Na Zemi sú parazity možno ekologicky opodstatnené, ale tu nie," potichu povedala Szina, líca jej horeli, "tu nás to zbrzdí o dobrý rok. Na Zemi sú stromy, ktoré majú aj tisíc rokov. Chcela by som, aby naše deti rástli na prekrásnej, živej planéte, na planéte ako Zem, s hustými zelenými lesmi a..."
Mimovoľne som sa zasmial. Szina hovorila s pátosom, ako po dlhšom zážitku v totaloskope. Zmlkla, akoby uťal. Ako som mohol tušiť?
Zbierali sme vzorky, napadnuté stromčeky i nenapadnuté, brali sme aj vzorky pôdy, všetko sme dávali do igelitových vrecúšok. Až laboratórne vyšetrenia ukážu, o aký druh parazitov tu ide a či sa proti nim dá niečo podniknúť.
Keď sme kráčali späť ku koptére, predstavoval som si, ako vietor zvíri kyprú pôdu a zdvihne do vzduchu aj oné čierne

bodky a nesie ich stovky a tisícky kilometrov, ako potom dakde dopadnú na zem, v najbližšej plantáži. Nezabránime, aby sa rozšírili? Čo by sme podnikli, keby na celej planéte vypukla epidémia? Lesy, ktoré sme naprojektovali a vysadili, lúky, chránené údolia, jazerá, to všetko bolo ešte primladé, primálo stabilné, priveľmi náchylné na choroby. Stačil jediný parazit, aby sa narušila rovnováha, ktorú sme dosiahli s vypätím všetkých síl. A bolo mi jasné, že nezostane len pri čiernych bodkách. Všetko sme nemohli kontrolovať, čo ako sme plánovali, kalkulovali a projektovali. Aké nedokonalé sú naše vedomosti, výsledok dlhých rokov učenia, na ktoré som bol taký hrdý, zoči-voči skutočnosti Andymonu!
Zamieril som s koptérou ešte raz nad les, kde zeleň zdravých listov zanikala v okrovom odtieni pôdy, v tmavohnedom odtieni odumretých stromčekov. Keby sa nám podarilo zachrániť čo i len štvrtinu!
Čosi sa za mnou pohmýrilo, čosi nezvyčajne zašuchotalo. Szine prišlo nevoľno. Szadeth sa o ňu postaral, rozopol jej belasú blúzu a ovieval ju.
"Čo sa stalo?" ustarostene som sa opýtal, "žeby už neznášala lietanie? To od námahy?"
"Hej, hej," úsečne odvetil Szadeth, ale vtedy sa už preberala. Ak to pôjde tak ďalej, Andymon nás všetkých zničí, pomyslel som si. Čo ak je to na nás naozaj priveľa? Ale zároveň som bol presvedčený, že vydržíme, určite vydržíme. Pravda, Szininu nevoľnosť spôsobilo čosi celkom iné.

Prvé ročné obdobie
Game a mne zavolal Teth, vraj sa stalo niečo prekrásne, objavil horskú oblasť, v ktorej sneží.
Tri hodiny letela naša koptéra z ustupujúcej noci v ústrety svitajúcemu dňu, tri hodiny, počas ktorých Gama každú chvíľku opakovala: "Overila som si meteorologickú mapu, určite tam ešte sneží."
Našim satelitom, ktoré registrovali seizmickú činnosť a počasie, neušiel fliačik, na ktorom sa prejavoval zvýšený odraz slnečných lúčov: bol to sneh. Koptéra sa riadila rádiovými signálmi satelitov, ktoré nás teraz viedli cez závoj riedkych oblakov. Nakúkali sme nadol, či objavíme ten zázrak. A naozaj: úbočia vrchov boli biele a na miestach, kde sa cez vrstvu mrakov predrali lúče slnka, krajina žiarila oslepujúcim leskom. Pristáli sme poslední. Súrodenci nám bežali v ústrety.
"Je to sneh, Beth," vzrušene zvolal Teth, "pravý sneh. Na lodi sme ho nemali, ten je len na Andymone." Trel si ho v dlaniach. "Pravý sneh ako na Zemi. Je to prvý sneh na Andymone a dúfam, že viete, čo to znamená. Končí sa čas veľkých búrok a nečasu, vytvoria sa stabilné klimatické pásma, nebesá, či len bude Andymon krásny! Vivat Andymon!"
Zasmiali sme sa, keď sme videli, aký je nadšený, opätkami sme hrabali v tenkej snehovej pokrývke, až sme narazili na špinavohnedú pôdu. Keď sme kráčali po rovnomerne bielej ploche, zanechávali sme na nej priehlbinky. Čupol som si a z tenkej vrstvy som urobil snehovú guľu. V dlaniach sa mi sneh roztápal. Nebol veľmi studený, ale ruky mi priam horeli - a aj tvár vo vetre ma štípala.
Teth pobehoval hore-dolu, vrazil do Zetha a z ničoho nič pobozkal Ilonu na studené líce. "Ach, keby ste vedeli, čo sneh znamená pre Andymon. Dve miliardy rokov bola planéta žeravá, tekutá guľa, sto miliónov rokov plávali na oceánoch magmy prvé kontinentálne kryhy a potom horiaci povrch zahalila dusivá, jedovatá atmosféra. A teraz, teraz sneží! Budeme mať zimu a leto, jar a jeseň. To všetko znamená sneh pre Andymon."
"Možno nevieme, čo sneh znamená pre Andymon, ale jasne vidíme, čo znamená pre teba..."
Ilona vetu nedokončila. Ako na povel sme Tetha začali guľovať. Trafil som ho do pŕs, prv ako sa stihol zvrtnúť a skryť za skaliskom. Len čo bol preč, začali sme hádzať jeden do druhého. Ktosi mi hodil plnú dávku do zátylia, sneh sa mi zošmykol za golier, až mi na celom tele nabehla husia koža.
Prisahal som, že Game vrátim jej podlý zásah. Hlasne jačala o pomoc a hľadala ochranu najprv za Alfou, potom za Zethovým širokým chrbtom. Klučkoval som za ňou a hádzal som jednu guľu za druhou. Zasnežená pôda bola zradná. Pošmykol som sa a zosypal som sa na hranatú skalu. Poriadne ma to zabolelo. Za smiechu ostatných som sa zviechal, opatrne som si oprášil sneh a hlinu z nohavíc a kútikom oka som sledoval, kde je Gama. Pomstil som sa jej, prv ako sa nazdala.
Potom sa prihnalo ťažké mračno a zosypali sa na nás veľké, páperové vločky. Znovu sme zajasali, pobehovali sme dookola a snažili sme sa vločky chytať do úst. Gama sa pokĺzla, divo zamávala ramenami a musela sa ma chytiť, aby nespadla. Všade sa jej nalepili vločky, mala ich vo vlasoch, na nose. Pomaličky sa jej roztápali na pokožke alebo v horúcom dychu. Rozpustene sme šantili ako pred rokmi v prírodnom parku. Po rokoch útrap, námahy a práce na Andymone sme sa ešte vždy vedeli tešiť ako malé deti.
Nevedeli sme sa tej hry nasýtiť, až kým sme sa poriadne neunavili. Ruky a tváre nám blčali, boli sme ufúľaní a spotení - a šťastní. Dvere na koptére som predtým nechal otvorené, a tak boli teraz prístroje ľadové a na dlážke sa vytvorila mláčka. Na lodi sme plne vychutnali každý nový objav, jazerá, lesy, umelý dážď v prírodnom parku. Ibaže tam nikdy nesnežilo. Ako sme sa tešili, že sme sa napokon dočkali aj tohto nepoznaného zázraku!
Zriedka, naozaj veľmi zriedka padá po posledných jesenných víchriciach v zatiaľ nepomenovanej prašnej púšti v Severnom pohorí dokonca červený sneh. Je to exotické divadlo. A napriek tomu ma nikdy tak neočarí ako vtedy náš prvý biely sneh zvestujúci príchod ročných období.
3. časť: A VIAC NEŽ ANDYMON
Otázka perspektívy
Hŕstka ľudí, napoly ešte deti, proti nebeskému telesu, proti planéte starej miliardy rokov. Zdalo sa nám, akoby sme Andymon húževnatým, neúnavným náporom už-už mali vyhodiť z dráhy.
Ako veľmi sa zmenila tvár planéty za posledné mesiace vďaka nášmu úsiliu! Rozrýpali sme jej tvrdý povrch, hľadali sme rudy, siali sme a sadili. Vybudovali sme dlhé rady skleníkov a zavádzali sme výrobu pomocou zariadení, ktoré sme

vyprodukovali už na Andymone.
A Andymon City rástlo napriek tomu, že sa predstavy architektov diametrálne rozchádzali. Centrálne námestie nášho mesta, ktoré zatiaľ nemalo iné ulice ani námestia, by som bol najradšej oplotil alebo vyčiarkol z máp, toľko cenného času si vyžiadali diskusie o tom, ako ho stvárnime. Zeth, ktorý mal vždy sklon k hladkým a veľkorysým riešeniam, pokladal betónové platne za jedinú racionálnu možnosť. Vraj by privolil, keby sme sa tam rozhodli postaviť ešte fontánu... Ale Alfa s Tethom zatiaľ všade, krížom-krážom pozakladali kvetinové záhony. Robotické vozidlá už nemohli jazdiť, ako sa im zachcelo. Napokon Gama šikovnou taktikou presadila svoj najmilší projekt, vyhliadkovú vežu umiestnenú v strede mesta. Vznikol by charakteristický znak, ktorý by sa týčil nad našou osadou a určoval by jej výzor.
Pravda, nielen my sme menili tvár Andymonu. My? Hej, z tohto obdobia pochádza aj prvé rozlišovanie medzi my a oni. Na lodi sme si naplánovali, že sa usídlime všetci na jednom mieste a že budeme bývať spoločne. Mladší, totiž piata a šiesta skupina, si však hneď od začiatku budovali vlastný oporný bod. Bol od Andymon City vzdialený dobrých sto kilometrov, z druhej strany náhornej plošiny, na rovine, ktorá - ako sme všetci dúfali - bude v budúcnosti úrodná. Ale už po niekoľkých mesiacoch ju zaplavili obrovské masy bahna.
Menili sme planétu. Naozaj? Keď som si prezeral zábery z lode, videl som tu a tam roztrúsené, osamelé body, nepatrné fliačky ľudskej aktivity. Okolo nich sa rozprestieral nesmierny, nekonečný oceán mŕtveho skália. Iba keď sme hľadeli z veže krátkozrakými ľudskými očami, mohli sme povedať: Hľa, ako víťazíme nad púšťou! Vivat Andymon! Ale či ľudský, subjektívny pohľad nemá vždy pravdu? Všetko je iba otázkou perspektívy, priestorovej - a časovej.

Narodení a nenarodení

Na sivohnedej rovine pred nami ležala obrovská trblietavá bublina. V priemere mohla mať dobrý kilometer.
"Tak to je teda Szadethov tajuplný projekt," povedal som Game, ktorá teraz podľa rozpisu smien riadila koptéru. Gama prikývla. Leteli sme veľmi nízko. Koptéra vírila jemný prach, ktorý sa za nami vznášal ako zdaleka viditeľný oblak a vyznačoval, kade letíme.
"Som zvedavý, čo sa skrýva pod kupolou z plastov. Vyzerá to, akoby Zethov systém ochrany stavieb našiel nasledovateľov."
Usilovali sme sa očami vniknúť pod povrch plášťa, ale dúhové, žiarivo pestré reflexy na jeho povrchu nám to znemožňovali. Rozoznali sme len akési nezreteľné obrysy pri zemi, nič viac.
Vlastne som sa od Szadetha chcel iba dozvedieť, s akým úspechom si poradili s parazitmi. Szadeth mi povedal, že na parazity už dávno zabudli, ale vraj aby sme ho bezpodmienečne prišli navštíviť. Zasvätí nás do nového projektu, ktorý pretvorí Andymon.
Nie, nebol som vtedy slepý. So Szinou a Szadethom, ktorí žili v druhej osade so súrodencami z piatej a šiestej skupiny, som sa už dávno nestretol, iba som sa s nimi z času na čas porozprával cez videotelefón. Ale aj keby boli stáli predo mnou... Proste som vtedy nebol zvyknutý rozpoznať príznaky a ani rozumovo by som ich nebol správne interpretoval.
Cez vysielačku sa prihlásila Alfa. "Príde aj Zeth a ja. Dúfam, že Szadethovo pozvanie platí aj pre nás. Práve sme sa vychystali."
"Len príďte, prečo nie! Uvidíme sa potom uňho."
To bola celá Alfa. Veľa nechýbalo a bola by sa jej zmocnila panika. "Nik už nemá prehľad, čo sa robí na Andymone. Určite sa to zle skončí!" kvikala. Jej výčitka šla na môj účet.
Teraz, zblízka, vyzerala kupola impozantne a zároveň nežne ako obrovská mydlová bublina. Ešte som stihol zazrieť v jej útrobách zopár zelených plôch a nízkych budov, kým Gama pristála s koptérou presne v strede splanírovanej plochy na úpätí kupoly.
"No tak, už poď, na čo ešte čakáš?" netrpezlivo zvolala. Dodnes nechápem, čím to je, že popruhy ju vždy lepšie poslúchajú než mňa.
Vystúpili sme a cez priepust sme vošli do kupoly, ktorá bola pod slabým pretlakom. Rozhliadol som sa a bol som sklamaný, nikde som nevidel stroje, ktoré by si vyžadovali takú nákladnú konštrukciu, ako je bublina z plastov. V kamenistej pôde tu a tam porastenej väčšími zatrávnenými plochami rástli v skupinkách stromy. Najvyššie stromy na Andymone. čneli do výšky dobrých desiatich rnetrov, bolo mi jasné, že ich doviezli z prírodného parku na lodi.
"Žeby chceli pestovať mimózy?" Gama bola očividne rovnako bezradná ako ja.
Szadeth nám pružným krokom prichádzal v ústrety. Mal na sebe iba svetlé šortky, ktoré sa mu vynímali na čiernom tele.
"Haló, Szadeth," pozdravil som ho, "keď ťa tak vidím, naozaj vyzeráš ako tvoji austrálski predkovia."
Zasmial sa a spoločne sme vykročili po úzkom chodníčku vedúcom cez nahrubo urovnané polia sutín s prvými trsmi trávy ku skupinke domov v strede kupoly.
Szadeth stručne vysvetlil: "Tu teraz žijeme."
V spoločenskom dome tvaru podkovy mali kuchyňu. Na vnútornom nádvorí stáli stoly a lavice. Tam sa schádzali a spoločne stravovali.
"Dobre, že idete," zrazu povedal. "Resth si síce myslí, že beztak nám nebudete rozumieť, ale..."
Uprostred vety sa zháčil, lebo práve prichádzala Szina. Jej mäkká, takmer ešte detská tvárička vyzerala akosi príkrejšie a napriek širokým voľným nebovo belasým šatám sa mi zazdalo, že je akási tučnejšia.
Aj Gama si to všimla, a tak sa spýtala: "Ako sa máš, Szina? Vyzeráš chorá."
"Nie, som ťarchavá, Gama." Oči jej žiarili.
"Čože, nie, to je nemožné, ako sa to len mohlo stať?" Bol som celý bez seba, v duchu som si spomenul na hormóny v našej strave a pritom som si mimovoľne premeral jej telo.
Gama uhádla pravdu. "Vy ste to chceli?"
"Ale to je šialenstvo!" Nesúhlasne som zavrtel hlavou. Keď videli, aký som zmätený, obaja sa zasmiali. Nezmohol som

sa na rozumnú reakciu, a tak som iba zaúpel: "Gama, bože niečo povedz!" Vtedy sa aj ona zasmiala.
Szadeth ma chlácholivo poklepal po pleci. "Ale, Beth, čo je ti? Rodiť deti je predsa tá najprirodzenejšia vec na svete..."
"Na pozemskom svete možno, ale nie na Andymone. Načo potom máme inkubátory?"
"Beth, najprv sa upokoj. Poďme sa trošku poprechádzať." Szadethov hlas znel takmer pobavene. Zdalo sa však, že si zakladá na tom, čo mu povieme a či budeme súhlasiť.
"Ukážeme vám našu oázu, súhlasíte?" spýtala sa Szina. "Tu by sa mali hrávať naše deti, nerušene, bezpečne, voľne ako v prírodnom parku, chápeš...?"
Prikývol som, ale myšlienky mi nepokojne vírili v hlave. Pokúšal som sa analyzovať svoje pocity. Nebolo to pre mňa len prekvapenie, bol to šok. Ani mne, ani Szine a Szadethovi nechýbali doteraz rodičia, tak skadiaľ potom vzali nápad, že privedú na svet deti? Žeby ich bol na to naprogramoval a pripravil lodný komputer? Byť otcom, starať sa o vlastné deti, veď to bolo neskutočné ako totaloskopický sen...
"Kvôli tomu potrebujeme kupolu. Nemôžeme sa vystavovať riziku, aby naše deti dýchali smradľavý andymonský vzduch. Čo ak je napriek všetkým testom škodlivý? Okrem toho tu vybudujeme plne kontrolovaný ekosystém, niečo, čo nám neodnesie povichrica, čo nám neodplaví povodeň, jedným slovom, našu oázu."
Bolo to podľa mňa iracionálne. Ale čo je vlastne iracionálne? Musel som si priznať, že iba vychádzam z iných predpokladov, z iných predstáv, o nič racionálnejších či odôvodnenejších, než boli ich názory. Bola to ich rozhodnutie a uvedomoval som si, že sa s tým budem musieť zmieriť.
"...a tuto založíme jazierko, už na budúci týždeň, najprv
treba vytvoriť umelý prameň, ale hladina spodnej vody sa už postupne ustaľuje. Bolo by dobre, keby sa naše deti mohli kúpať ako v prírodnom parku. A my s nimi."
"A čo deti z lode?" opýtala sa Gama. "Nebudú z toho sváry, spory a nedorozumenia?"
"Zvoláme schôdzu všetkých," povedal Szadeth, "koniec koncov nejde tu len o našu osobnú budúcnosť. A budeme požadovať, aby sa inkubátory na lodi postupne odstavili."
Bol to iba logický dôsledok ich konania. Pred nami som videl lúku, na Andymone už kvitli kvety. Polieval ich zadažďovač.
"Som proti tomu," zamrmlala Gama.
"Szadeth, myslíš, že už je nás dosť, aby sme vytvorili geneticky stabilnú populáciu?" spýtal som sa ho. "Určite sa nebudú všetci správať ako vy."
"Podľa mojich prepočtov náš génový základ vystačí, je výnimočne heterogénny. A ak nie? Jednoducho siahneme po genetických rezervách na lodi. Ale to nie je náš problém, ani problém budúcej generácie."
"Jasné, stojí teraz pred nami úloha, hm, cielenej populačnej explózie," usmiala sa Szina, "v každom prípade som ochotná prispieť svojím dielom. A to platí aj o Pee, Kafe a Tawe. Väčšina bude súhlasiť, každý si predsa želá, aby na Andymone žili naše deti, a nie výtvory inkubátorov."
"Necítim, že by mi dačo chýbalo," protestovala Gama. Zatiaľ čo ja som chcel Andymon spútať strojmi a energiou, oni dávali do hry svoje telá, chceli si planétu osvojiť tak ako kedysi praľudia Zem. Všetky moje prognózy o budúcnosti Andymonu sa zrútili ako domček z karát, boli to číre papierové scenáre, ktoré naveky zostanú v štádiu plánov. Načo toľko kalkulovať, keď súrodenci kráčali vlastnou, ale iracionálnou cestou? Všetky sociologické projekty tým strácali hodnotu, všetky argumenty sa stávali bezpredmetnými.
Cez priehľadnú kupolu som zbadal, ako pristáva ďalšia koptéra. Prileteli Alfa zo Zethom. Stručne som im vysvetlil, aké fantastické veci sa tam zomleli.
Zeth ihned vybuchol, hoci to uňho nebývalo zvykom. "Čo si myslíte? My sa lopotíme do úmoru, pretvárame Andymon, drieme vo dne v noci, a vy, nič iné vám nechodí po rozume, iba rodiť deti, myslíte len na seba a svoje potomstvo. To ste už nemohli počkať, až budeme mať to najhoršie za sebou? Namiesto toho si zaleziete pod kupolu a..."
"To by sme museli dlho čakať," pokojne oponoval Szadeth, ale Zeth hovoril ďalej. A netaktne im vyhodil na oči veci, ktoré aj mne vŕtali v hlave.
"...hádam si nemyslíte, že je to vaša súkromná záležitosť? Navyše ste priveľmi neskúsení. Zbytočne si zbabrete celý život. Inkubátory a ramy to robia oveľa lepšie."
Alfa mu chlácholivo položila ruku na plece.
Zeth sa na okamih zarazil, premeral si ju a mykol plecom. "V poriadku, ak si chcú vyskúšať, aké to je, nech si to skúsia v totaloskope. Určite by im prešla chuť rodiť deti."
"Zeth, Zeth, ty predsa nemusíš..." Szina tak dôrazne prízvukovala zámeno ty, že Zeth zmĺkol. Pochopil som z jej reči toľko, že my muži by sme sa do toho nemali miešať. Napriek tomu bola voči nemu mimoriadne trpezlivá. "Vieš, Zeth, totaloskopy nám nestačia. Okrem toho nám nejde o pôrod, ale o deti, o vlastné deti. Chceme realitu, plnú skutočnosť so všetkými bolesťami a radosťami. Chceme byť ľuďmi, rozumieš?"
Pozrel som na Alfu, tvárila sa akosi bezmocne, nebolo vidieť, či so Szinou súhlasí, alebo ju odsudzuje. Gama zamyslene hľadela pred seba a mračila sa.
Kráčali sme opäť po chodníku. Malý svet pod kupolou bol oveľa drsnejší, bolo v ňom oveľa viac kamenia a oveľa menej farieb než v obrovskom prírodnom parku na lodi, ale určite by sa aj tu deťom páčilo. Chvíľu sme mlčali. Zo stromu vyletel kŕdlik vtákov, zakrúžili nám nad hlavami a usadili sa kdesi inde.
"Mohli by tu žiť aj deti z lode," navrhoval Szadeth, "miesta je tu dosť, aspoň pre tých menších."
Vtáky teraz leteli priamo k nám. Nevedel som, aké sú to operence, ale v podstate to nebolo zaujímavé. Boli to andymonské vtáky.
Ako sme prichádzali do údolia, z jedného domu sa vynorila postava, ktorú som na diaľku nepoznal. Bez pozdravu sa

obrátila a zase zmizla.
"Asi to bol Resth," vysvetľovala Szina, "radil nám, aby sme s vami o tom nehovorili, povedal, že vás treba postaviť pred hotovú vec, iba vtedy budete súhlasiť. Hej, aj on čaká dieťa, totiž jeho Pea. S Memou a Jothom z piatej skupiny sme teraz tri rodičovské páry."
"Znamená to, že ste sa proti nám sprisahali," povedala Gama ' skôr vážne ako žartom. "Ale chápem, ak vás bude naraz rodiť viacej, deti by mohli vyrastať spoločne."
"Presne tak," natešene pokračoval Szadeth, "už si študujeme základy výchovy a starostlivosti o dieťa. A dohodli sme sa, že všetky tri deti budeme pokladať za svoje vlastné. Budeme sa o ne striedavo starať, a keby mali problémy alebo pocit, že sa im krivdí, mohli by prisť k hocikomu z nás."
"Ak sa to vôbec podarí," skepticky ho prerušil Zeth, z jeho hlasu znela zatrpknutosť. Ktovie, či by z neho a z Ety bol býval dobrý rodičovský pár?
Napokon sme si posadali do piesku na kraji plytkého údolia, ktoré malo čoskoro vyplniť jazero. Na Andymone takmer nebolo žltého, jemného, čistého piesku. Veľmi sa usilovali, aby oázu pod kupolou premenili na skromný raj.
"Chceme, aby sme neboli závislí od techniky lode," odpovedal Szadeth na otázku, ktorú nik nepoložil. Hľadel do zeme a šúchal si jednu bosú nohu o druhú. Odlupovala sa mu z nich zaschnutá hlina.
Mlčali sme. Každý bol ponorený do vlastných myšlienok. Gama sa opierala o mňa, vedel som, že si predstavuje, ako to tu asi bude vyzerať, keď tu raz budú šantiť deti. Zeth hádzal kamienky do nejestvujúceho jazera. Ra, andymonské slnko, zapadalo za pohorím v diaľke. Bol to jeden z mála okamihov, keď sme ho vôbec videli, väčšinou oblohu zakrývali ťažké mračná nakopené v mnohých vrstvách nad sebou. Žltočervené lúče slnka sa lámali v kupole, zalievala nás fantastická hra reflexov.
"Veď u nás prenocujte," navrhla Szina a z jej ponuky zaznela niekdajšia vzájomná sympatia. Ale ja som si potreboval oddýchnuť, aby som zvážil situáciu a jej dôsledky.
Pri rozlúčke ma Szina prinútila zaujať stanovisko. Spýtala sa ma: "Podporíš nás, však, Beth?"
Pozrel som jej do výraznej tváre. "Potrebujete vôbec podporu z mojej strany? Osídlenie Andymonu som si predstavoval inak, ale to boli len moje nezáväzné predstavy, ktoré sú teraz bezpredmetné." Mykol som hlavou, akoby som chcel naznačiť, že mi na mojich predstavách už nezáleží. "Som tvoj brat, Szina. A ak mi povieš, že ťa taký život urobí šťastnejšou, pomôžem vám pri tom."
Ked sme na rozlúčku zakrúžili nad kupolou, bola už ponorená do tieňa noci.
Až oveľa neskôr, pri lete domov, sa Gama rozhovorila: "Vieš, Beth, Szina a jej skupina sú celkom iná generácia než my. Boli sme pioniermi, mysleli sme len na loď a na Andymon, v tom sme videli svoju najdôležitejšiu úlohu. Z toho, ako sa bude na Andymone vyvíjať ľudská kultúra, sme si nerobili ťažkú hlavu. Ustavične sme uvažovali v kritériách kozmu, ale Szina a jej rovesníci rozmýšľajú vo veľmi ľudských reláciách: my a naše deti. Zrejme je to prechod k čomusi novému, nevyhnutný prechod. Oni sú tí skutoční osadníci, oni osídlia Andymon, rozšíria sa po celej planéte a urobia ju naozaj obývateľnou... Ach, Beth, nie je to zvláštne, keď si predstavíš, že my pionieri, my nenarodení v našich očiach potomkov tak povediac vymrieme?"
Mlčal som. Znepokojovalo ma vedomie, že v dohľadnom čase, keď splním svoj účel, už ma tu nebude treba. Akosi som sa s takou myšlienkou nevedel zmieriť. Pritom by vlastne malo byť jedno, aký druh ľudí sa rozšíri na Andymone, narodení, či nenarodení. Z hľadiska vesmíru bolo dôležité iba to, že inteligentné bytosti dobyli ďalšiu planétu.
"A Andymon nie je ani prvý, ani posledný," nahlas rozvíjala Gama moju myšlienku.
Návrat do opustenej lode
"Chcelo by to inšpekciu," povedal som skôr pre seba než Game, "z času na čas by sme sa mali osobne pozrieť automatom na prsty."
Možno to naozaj bolo potrebné. Odkedy sme totiž komputer na lodi nahradili rovnako výkonným zariadením na Andymone, odkedy sme menej využívali technologické kapacity lode, loď lietala prakticky tak autonómne a nekontrolovane ako pred Alfiným narodením.
Priepust prijal pristávací modul precízne ako zvyčajne. Vystúpil som, odložil som ochranný odev a vstúpil som do dôverne známej chodby. Nohy ma samy od seba viedli do prírodného parku.
V pamäti som mal park oveľa väčší. Hoci jeho dimenzie boli úctyhodné, zdalo sa mi, akoby sa bol zmenšil. Zrak mi totiž privykol na nekonečnosť, na daleké andymonské obzory. Tým väčšmi ma očarili obrovské hrčovité sekvoje, na ktorých sme šantievali ako deti. Veď akože sa s nimi mohli merať mladé stromčeky na Andymone? Hľadel som na kruh parku, ktorý zaberal celý horizont - niečo chýbalo. Potom mi svitlo: chýbali ľudia, deti; o skaliská sa už neopieral ani jeden guro.
V stromoch lomozili paviány, v tráve šuchotali malé hlodavce, vtáky pohvizdovali alebo plávali v jazere. Nikto ich však neodplašil, pod stromami sa nehrali chlapci s rozbitými kolenami a na ostrove nebolo vidieť páriky. Všetkých odlákal Andymon. Vedel som, že by som tam našiel už len niekoľko drobcov, o ktorých sa starali ramy. A v inkubátoroch sa nachádzalo ešte zopár embryí, možno dve alebo tri; potrvá už len niekoľko mesiacov a umelé maternice budú prázdne a bez života.
Chvíľu som sa prechádzal v tráve, zišiel som až k vode, potom som vyšiel z prírodného parku. Keď som vstúpil do vymretých koridorov, hál, laboratórií lode, vtedy som zacítil, aký živý ruch vládne napriek všetkému v prírodnom parku. Áno, loď, splnila si svoj účel, dosiahla si svoj cieľ. Keď ťa zakonzervujú, opustia ťa aj poslední obyvatelia.
Možno, že ťa jedného dňa navštívia ako turisti, početné rodiny usadlíkov s pletenými košmi plnými obložených chlebíčkov. Len-len že ešte budú vedieť riadiť klzáky a nejeden z nich už nebude hľadieť bez strachu do čierňavy nebies. Budú obdivovať tvoje útroby, rýchlo absolvujú piknik, a keď sa vrátia domov, navzájom sa budú uisťovať: Tam by som teda nevedel žiť, všade samé steny, človeku sa ani dýchať nedá... V najlepšom prípade k tebe zavíta párik

na svadobnej ceste. A možno závistlivo, možno zhnusene budú komentovať, ako sme tu žili. A zastanú pred inkubátormi a budú si šeptať: ako len mohli takýmto neprirodzeným, neľudským spôsobom...
Vieš, loď, ak raz budem starý - alebo sa aspoň budem cítiť dosť starý -, vrátim sa navždy k tebe. A budem snívať svoj veľký sen o osídlení vesmíru. Sen, kvôli ktorému stvorili teba - i mňa.
Z myšlienok ma vytrhol akýsi šramot v kúte chodby. Po čistej dlážke precupitala myš. Naše opravárske automaty nikdy nestrpeli zvieratá mimo prírodného parku a my tým menej. Podišiel som k najbližšiemu volaciemu zariadeniu a spojil som sa s lodným komputerom. "Čo to má znamenať? Myši na lodi? To tu pobehuje ešte iná háveď?"
"Nie, iba myši. Najbližší terminál ti podá situačný náčrt všetkých dier a chodbičiek, ktorými vchádzajú myši."
"Ako je možné, že si to dovolil?"
"Desiata skupina si jedného dňa vymyslela hru Mačka a myš. Práve oni pozmenili príslušné riadiace príkazy, a to v tom zmysle..."
"Dobre. Chcem, aby sa ihned nastolila pôvodná štruktúra príkazov."
Vtom sa blížili servisné roboty s klietkami, v ktorých pišťali myši. Zrejme protestovali. Ubezpečilo ma to, že komputer zatiaľ reaguje rýchlo, ako som bol na to zvyknutý.
Kráčal som ďalej dolu chodbou, mimovoľne som sa orientoval farebnými symbolmi: CENTRÁLA. Stál som pred riadiacimi pultmi, pred displejmi a indikátormi a hlavou mi preblesla myšlienka: stačí, aby si si sadol, vypol tri poistky, a už ťa loď bude poslúchať a môžeš štartovať. Pri planéte číslo osem by si si mohol natankovať bez problémov toľko vodíka, koľko potrebuješ... Načo? pýtal som sa v duchu, čo sú to za bláznivé nápady, veď Andymon je moja vlasť.
Rukou som preletel po klávesniciach a hlavná obrazovka sa zaplnila andymonskými kontinentmi a morami tak, že pre hviezdy už nezostalo miesto. Chvíľu som hľadel na obrazovku, potom som zväčšil jednotlivé výrezy, aby som videl naše osady. Na celej obrazovke som teraz videl Oasis. Bolo výnimočne jasné počasie, a tak som na infračervenom zábere rozlišoval jednotlivé domy, vozidlá. Drobučké bodky boli možno naozaj ľudia.
Vedel som, že čoskoro budem jednou z týchto bodiek. Budem žiť jednoduchý život osadníka, s pohľadom upretým na zem a s myšlienkami sústredenými na zajtrajší deň. Čo ako som miloval Andymon, čo aké veľkolepé boli úlohy, ktoré sme museli vyriešiť, obmedzenosť tohto života na jednu planétu mi prichodila pritesná, prinudná. Ako to povedala Gama? "Sme pionieri. Usadlý život pre nás nejestvuje." Keď sme splnili svoju úlohu pretvoriť Andymon, boli sme nepotrební ako naša loď.
Pohybom ruky som zotrel osadu z obrazovky. Opäť na nej zažiarili hviezdy, ktoré sme z Andymonu videli iba málokedy. Uvedomoval som si, že pokiaľ šlo o môj veľký sen, sen tých, čo skonštruovali loď - uplynú stáročia, kým sa osadníci na Andymone chopia myšlienky dobyť vesmír.
"Nie," hlasne som povedal, "nie, nemôžem a ani nechcem čakať. A ak sa nehodím za osadníka, akých teraz potrebuje Andymon, hodím sa predsa za konštruktéra."
Neviem ohodnotiť, aký podiel na mojom predsavzatí mala nespokojnosť s mladšími súrodencami, sebaľútosť alebo dokonca sklamanie z Andymonu, koľko z toho vopred predvídali a zakalkulovali konštruktéri lode. Fakt je, že v týchto osamelých chvíľach v centrále mi v hlave skrsla myšlienka: ešte my, prvá generácia, začneme budovať nové lode. Keby sme s tým rozhodnutím otáľali, už by sme sa neskôr k nemu nevrátili, ani počas môjho života, ani počas budúcich generácií.
Potom som vyšiel z centrály a nohy ma niesli chodbami. Obklopoval ma svet našej mladosti, svet dôverne známy, a predsa iný. Došiel som k našim izbám. Na mojich dverách sa j skvel neznámy symbol. Otvoril som dvere, vstúpil som - a prekvapene som sa zháčil. "Pardon," vyjachtal som, "nevedel som... Chlapec sa vyľakane strhol, pozrel na mňa, neisto sa zasmial. Mohol mať desať rokov.
"Nič sa nestalo. Pokojne choď ďalej, Beth. Ja som Jath."
"Netušil som, že na palube sa nachádza dakto iný okrem batoliat, Jath."
"Musel som sa sem vrátiť, po tieto rastliny - a po tieto záznamy, ktoré som si o nich urobil." Podal mi zo stola papier popísaný detskou rukou.
"Vypestovali ste nové rastliny?" spýtal som sa a rozhliadol som sa po izbe. Na stenách viseli fotografie s trávou a pestrými kvetmi.
"Pozri, Andymon potrebuje lepšie kvety, než rastú na Zemi, no nie?" Jeho slová zneli trošku optimisticky, trošku vzdorovito.
"Keď sme leteli na Andymon, zabudol som si ich tu. Všetko sa totiž zomlelo tak rýchlo. Zrazu nám povedali, aby sme nastúpili do modulu, a už sme aj leteli."
"Tak rýchlo sa to zbehlo?"
"Hej. Vždy sme túžili po planéte. Čo najskôr sme chceli dorásť, aby nás pustili dolu. A keď pred polrokom odleteli veľkí," pri týchto slovách sa opravil, "totiž dvanásta skupina, zostali sme tu už len my."
"A keď ste zrazu dostali povolenie, že môžete stadiaľto odletieť, zabudli ste tu tieto kvety. A ty si sa sám vrátil po ne."
"Vieš, nikomu sa sem už nechcelo vracať, ale jeden sa musel obetovať."
"Bolo to od teba statočné."
"Ach, losovali sme."
Pomohol som mu zozbierať rastliny, semená a kvety určené pre Andymon a ponúkol som mu, že sa môže zviezť so mnou. Bol rád, že nemusí letieť sám.
Keď sme pristávali, bola hviezdnatá, jasná noc. Popri prirodzených mesiacoch Andymonu opisovala svoju dráhu svetlá iskrička. Bol som presvedčený, že loď bude krúžiť okolo Andymonu ešte desaťtisíce rokov. Možno dlhšie, než trval jej let k planéte.
Narodeniny

"Tentoraz to nie je predčasný poplach! Szine sa narodí dieťa, určite to bude už dnes!" kričala Alfa. Dokonca aj na malej obrazovke náramkového komputera bolo vidieť, aká je vzrušená.
O polhodinu už naša koptéra zakrúžila nad kupolou v Oasise. Netrpezlivo som rátal minúty a trpol som, že prídeme neskoro. Okrem toho čakali v Andymon City ďalší súrodenci na návrat koptéry. Po kupole stekali potoky dažďovice. Oberali ju o jej nádherný lesk a zatemňovali dianie v jej vnútri. Koptéra dosadla na pristávaciu plochu zanesenú bahnom. Prístavisko sa nachádzalo uprostred lúčok, polí, čistín, ktoré vznikali lúčovite okolo kupoly.
Náhlivo sme prešli priepustmi. Dnu bolo príjemne sucho a teplo. Na začiatku chodníčka vedúceho k budovám stál guro. Kedysi dozeral na nezbedné deti šantiace na lodi, ale teraz sa na nás obrátil so slovami: "Nebehajte, prosím, po nových záhonoch. Oasis má teraz toľko obyvateľov, že na to musia dbať všetci."
Priam sme trielili po vyšliapanom chodníku, stále nás poháňala obava, že by sme mohli o niečo prísť. V osade v strede kupoly vládlo vzrušenie, všetko bolo na nohách. Obytné domy boli prázdne, súrodenci v nich neobsedeli a zovšadiaľ sme počuli: "Áno, už sa to naozaj začalo."
Stretli sme Tetha, mal rozjarenú tvár, objal najskôr Gamu, potom mňa. "Decká, decká, to je dnes deň! Poďte so mnou, azda sa dáko pretlačíme dopredu." .
Pred zdravotníckym strediskom, umiestneným v trakte spoločenského domu, bol ešte väčší nával. Dokonca museli vyvesiť krídlové dvere.
Oproti nám prichádzala skupinka pätnásť- až šestnástročných. "Bolesti prebiehajú podľa plánu," počul som ich, ako nahlas komentujú, "dôkladne som si to naštudovala."
Chlapča, čo mi siahalo sotva po pás, ma strmo buchlo do stehna a pretlačilo sa okolo mňa dopredu. "Máš hrubé sklo, aj my malí chceme niečo vidieť!"
Konečne sme stáli - na prstoch - v pozorovacej miestnosti. Cez sklenú stenu zaberajúcu celé priečelie sme videli do susednej pôrodnej sály. Sprvoti som veľa nerozoznal. Elektronika, systémy intenzívnej starostlivosti, zdravotnícke monitory, na ktorých farebné vlnovky sledovali dva tepy srdca a jedno dýchanie, pri stenách automatické prístroje pripravené zasiahnuť, nádoby s farebnými tekutinami na transfúziu krvi a hormonálne šoky - a dva široké chrbty, ktoré mi zakrývali výhľad. Reproduktor sem z pôrodnej sály prenášal zvuk.
Počuli sme len niekoľko stručných a precíznych povelov. Podľa hlasov som rozoznal Alfu a Szadetha. Bolo by ma prekvapilo, keby si Alfa, naša materinská Alfa, bola dala ujsť takúto príležitosť. A budúci otec Szadeth, dlhé týždne predtým študoval príručky a pripravoval sa na dnešný deň, aby mohol dozerať na pôrod a podľa potreby sám priložiť ruku.
"Ach, teraz, tuším teraz," začuli sme Szinin slabučký hlas. Alfa ustúpila o krok nabok a na okamih som zazrel Szinine holé nohy, potom prišiel Joth, ktorý doteraz stál v pozadí pri jednom z terminálov, a utrel Szadethovi a Alfe pot z čela.
Nadišli zase dlhé minúty pokoja, prerušované občasným zastenaním rodičky. Gama mi pri každom zovrela dlaň. Keď Szadeth ustúpil nabok, na chvíľu sme zbadali Szininu tvár. Ústa sa jej kŕčovite stiahli, potom sa jej zase uvolnili, líca mala bledšie ako inokedy a pod očami sa jej črtali tmavé kruhy. Raz sa pozrela smerom k nám, smerom k sklenej stene, za ktorou, takmer nedýchajúc, čakali súrodenci. Tvárou jej prebehol náznak víťazoslávneho úsmevu, vzápätí ho však vystriedala grimasa bolesti.
Hľadeli sme ako diváci, sledovali sme, ako sa Szadethovi ruky namáhajú v rytme Szininých pôrodných bolestí. Stáli sme tam ako prikovaní, zabudli sme, ako ubieha čas. Potom nás zozadu ktosi energicky tlačil dopredu, aj ostatní chceli vidieť - a nielen cez monitory, ktoré prenášali pôrod dokonca aj našim súrodencom na Gedon.
"Ten Szadeth to robí skvele, nemyslíš?" zaševelila Gama. Štvorcovité priestranstvo medzi krídlami dvojposchodového spoločenského domu bolo zaplnené súrodencami. Striedavo posedávali a besedovali, postávali a besedovali, vzrušene pobehovali hore-dolu a besedovali. My sme patrili k týmto posledným.
"Szina je ešte mladá a mocná, určite sa to podarí. A Joth sa pri pôrode zacvičí, veď o štvrť roka bude otcom, však?"
Prikývol som a prešli sme k záhonu so stromčekmi, kde sa najmenší z našich súrodencov hrali na pôrodnicu. Teth sa zase pridal k nám.
"Tak už nám povedz, Teth," Gama ho zľahka štuchla do rebra, "čo znamená prvé dieťa pre Andymon!"
Dobromyseľne sa zasmial a zavrtel hlavou. "Teraz nie, azda inokedy. Ale či to nie je vzrušujúce, neobyčajne vzrušujúce? Nikdy by som si to nebol pomyslel. Len si predstavte, narodí sa nám dieťa!"
Tlmene som sa zasmial. "Teth, veď ty nie si jeho otcom!"
"No a čo, každého z nás to mohlo postihnúť, týka sa to nás všetkých. Len si predstavte: funguje to. Pred dvoma, troma týždňami, keď tu už všetko bolo v stave pohotovosti, podaktorí z druhej skupiny sa k tomu stavali skepticky. Pochybovali, či môžu naše ženy rodiť, vraj takí homunkulovia z inkubátora, ako sme my, sú hormonálne vybavení celkom inak a nestačí, ak z našej stravy vylúčime tie či oné prísady."
Kráčali sme ďalej, sem-tam sme stretli súrodencov alebo sa nám do cesty priplietol guro, ktorý nám ustavične pripomínal, že treba chrániť záhony zelene, veď stáli veľa námahy. Mohol si byť istý, že my mu tie rastlinky nerozšliapeme.
Potom sme si ako ostatní posadali k priezračnému jazierku a chvíľu sme hľadeli na ryby, chvíľu na obrazovku náramkového komputera. Teth ešte vždy hovoril.
Skočil som mu do reči. "Sú aj iné projekty, Teth. Osídľujeme Andymon, v poriadku, mám z toho radosť tak ako ty alebo ostatní súrodenci. Ale v našej galaxii krúžia milióny planét, na ktorých nie je život a ani nikdy na nich život nevznikne. S vypätím všetkých síl sme vniesli život do tohto nepatrného bodu mŕtvej nekonečnosti. Myslím, že by sme mohli niesť život ďalej po Mliečnej ceste, tak ako ho teraz rozširujeme na Andymone. Čo by si povedal na to, Teth, keby sme zostrojili lode, ako je naša, a vyslali ich do vesmíru?"
"Človeče, ty máš veru nápady! Vieš... no iste, máš pravdu, je predsa toľko hviezd. Ale najprv musím stráviť dnešnú

udalosť. Neviem sa sústrediť na nič iné okrem Szininho bábätka."
Spoza chrbta sa nám ozval čísi hlas, obrátili sme sa. Za nami stál Resth, vyzeral priam majestátne so svojimi zavalitými plecami a zvlnenými hnedými vlasmi. Napriek tomu, že bol mladý, na tvári sa mu zračilo vážne odhodlanie. Podobne ako ostatní osadníci mal na sebe iba Tahké oblečenie: sandále, šortky, rozhalenku s krátkymi rukávmi.
"Beth, osobne proti tebe nič nemám. Dobre si pracoval a patríš k nám. Ale nikdy nepripustím, aby si súrodencom mútil hlavu takýmito bludmi."
Vstal som, aby som na neho nemusel škúliť zo zeme. Hovoril pokojne, jasne a chladnokrvne. "Pozri," ukázal rukou na zdravotnícke stredisko, "tam sa rodí budúcnosť Andymonu. Iná budúcnosť pre nás nejestvuje. Opustili sme vesmír, na dlhý čas sme ho opustili, pretože musíme na Andymone zapustiť korene. Naše deti - a budeme ich mať desiatky a stovky - si vyžiadajú všetky naše sily. Nikdy nedopustíme, aby budúcnosť Andymonu ohrozovali utopické projekty a výplody fantázie. Máme jediný cieľ: osídliť Andymon."
"Ale, Resth," hľadal som vhodné slová, "trošičku to zveličuješ. To nie je výplod fantázie, je to projekt, ktorý by sa dal uskutočniť. Ešte raz všetko prepočítam, vypracujem varianty, rozbory nákladov a podklady pre rozhodovanie. Potom by sme vec mohli prediskutovať. Vieš, Resth..."
Zháčil som sa uprostred vety. Ozval sa kozmický výkrik, krv nám stuhla v žilách. Zamarilo sa mi, akoby dokonca aj ryby v jazierku zamreli, ale vzápätí sa divo rozpŕchli. Výkrik sa stále niesol povetrím, lámal sa na stenách kupoly mokrých od dažďa, odrážal sa od nich, prenikal všetkým ako zemetrasenie.
Podvedome som pozrel na náramkový komputer. Na jeho malej obrazovke boli vidieť Szadetha, jeho rozžiarenú tvár. Výkrik utíchol. Z reproduktorov sa povetrím niesli hrdé slová čerstvého otecka: "Narodil sa Prith, prvý pravý Andymončan," a vracali sa k nám ako stonásobná ozvena.
Jeho slová zanikli v jasote divákov a v opätovnom kriku. Na obrazovke sme zbadali drobučkého človiečika. Všetko sa hrnulo bližšie k zdravotníckemu stredisku, zo všetkých strán sa ta hnali aj tí najmenší.
Resth ma ešte sekundu podržal za rameno. "Varoval som ťa, Beth!"
Zrazu ma zalial studený pot. Hľadel som Resthovi do očí, ale neuhol mi. Potom ma Gama odtiahla preč, ta, kde sa rodila budúcnosť Andymonu.
Szina a jej synček Prith boli v poriadku. Celý Andymon oslavoval.

Prvý chlieb
Keď je po tom, vždy sme múdrejší, vždy si uvedomujeme, aké chyby sme urobili, v čom sme to prehnali alebo čo sme zanedbali. Ak sa obzriem späť, musím si priznať, že k súrodencom som vtedy v Oasise pristupoval dosť úzkoprso a že som konal výnimočne naivne - ale akéže skúsenosti som mal pred konfliktom s Resthom? Skúsenosti s technikou a planétami, skúsenosti zo spoločných hier, z učenia, z práce so súrodencami a prirodzene, aj nepríjemné skúsenosti z totaloskopu. Ale či som musel bojovať o základné otázky nášho života?
Týždne po Prithovom narodení mi ubehli ako v trysku, pracoval som na prvých plánoch, ako by sme mohli skonštruovať tri lode s minimálnymi nákladmi, ale v prijateľnom čase, vtom som však ďalekosiahle projekty musel prerušiť, keďže sieť pozorovacích staníc zaregistrovala nečakanú zmenu atmosféry na celom Andymone. Akoby sa problémy s ňou nikdy nemali skončiť.
Pendloval som medzi komputerovým terminálom a posteľou, niekoľkokrát som letel na loď, aby som na nej čiastočne demontoval niektoré laboratóriá a tie potom nainštaloval v Andymon City. Každá korektúra mikrofauny Andymonu, ktorú sme uskutočnili, mala za následok celý reťazec ďalších zmien a tie si spravidla vyžadovali, aby sme ihneď vhodne zasiahli. Čas mi ubiehal v práci ako kedysi na lodi, s tým rozdielom, že som sa každý deň šiel na chvíľu poprechádzať s Gamou okolo nášho sídliska. Aspoň sme si vtedy uvedomili, že sme na Andymone.
Jedného dňa nám zavolala Alfa. Oznámila nám, že šiesta skupina pečie chlieb. Bolo to pozvanie. Gama sa ospravedlnila, pretože jej práve bežali experimenty, ale mne povedala, aby som ta zaletel. "Bola by to príležitosť na prediskutovanie tvojich lodných projektov, trošku reklamy by nezaškodilo," dodala.
Dorazil som ta v pravý čas. Pred veľkou kupolou v Oasise sa zhromaždil pestrofarebný strapec ľudí. S výnimkou zopár starších súrodencov tam boli všetci andymonskí obyvatelia. Sedeli na laviciach zo syntetického dreva alebo proste na dekách, ktoré si prestreli na trávnik. Privítala ma len Alfa, odkedy sa narodil Prith, ustavične bola pri Szine. Skôr alebo neskôr, pomyslel som si, sa aj jej narodí dieťa - a potom už bude definitívne patriť k mladším súrodencom, k osadníkom a starousadlíkom, a už len máločo ju bude spájať s nami, kočujúcimi pioniermi.
"Ach, Beth," melancholicky si vzdychla Alfa, "tuším je to už sto rokov, čo sme sa naposledy hrali na schovávačku..."
Delthova smrť, pomyslel som si, nebola naplánovaná, ale Alfa sa bez Deltha nikde neudomácni.
Potom som objavil pec. Z komína stúpal riedky dym do andymonského vzduchu, v ktorom ešte vždy akosi čudne páchlo. Pec bola vymurovaná z pálených tehál a vpredu mala polkruhovité železné dvierka. Aký anachronizmus v porovnaní s gigantickou, priehľadnou kupolou z plastov! Či sme pečením chleba a jeho požívaním neupadli naspäť do doby kamennej? Pravicou som zvieral tašku s plánmi, vlievala mi zvláštny pocit istoty.
Ozvalo sa netrpezlivé volanie. Shinth v bielom plášti a s vysokou bielou čiapkou na hlave otvoril dvierka na peci, nakukol do nej a povedal: "Hotovo."
Okamžite sa okolo neho zhŕkli ostatní a len-len že sa mu podarilo vsunúť do pece čosi ako lopatu a vytiahnuť ju z nej naloženú chlebmi najrozličnejšieho tvaru. Z čerstvých bochníkov sa parilo.
Plní očakávania sme mlčali.
"Len sa tak pažravo nepozerajte!" zvolal Shinth a gestikuloval dlhokánskym nožom. "Ešte je horúci, pokazíte si žalúdok." Pokúsil sa rozrezať chleby, ale nôž sa mu zalepil striedkou.
Shinth nadával, lebo súrodenci mu spod nosa brali chlebíky ako päste priamo z lopaty. Vzal si utierku, aby do nej

chytal horúci chlieb, lámal bochník za bochníkom a chlieb delil medzi súrodencov. Najprv obslúžil Szinu, ktorá si v náručí hrdo držala chlapčeka.
Chlieb bol naozaj horúci, keď mi ho podal Shinth. Prehadzoval som si ho z dlane do dlane, kúsok som si odlomil z chrumkavo vypečenej kôrky a s pôžitkom som ju žul. Chutila výborne. Podávali sme si v kruhu misku so soľou.
Nič nemám proti polosyntetickým potravinám, ktoré ešte stále dominovali na našom jedálnom lístku, ale takéto horúce, chrumkavé a čerstvé sa mi nikdy nedostali do rúk - a nieto ešte do úst. Starosvetské technológie mali predsa len čosi do seba.
"Váš chlieb je vynikajúci," polohlasne som sa ozval.
Shinth sa mi za poklonu odvdačil širokým úsmevom, aj ostatní, Samecha, Joth a iní, si pochvaľovali.
"Ale napriek tomu," pokračoval som, je táto pec len zábavka, zbytočne márnite pracovnú silu a čas. Treba nám robiť dôležitejšie veci, dozerať na atmosféru, dbať na ekologické posuny, vybudovať automatické výrobné zariadenia, práce, je vyše hlavy..."
Ešte kým som hovoril, uvedomil som si, že niečo nie je v poriadku. Rozhovory zmlkli, a keď som skončil, zavládlo mrazivé mlčanie. Nikto ani necekol.
Čo sa stalo? Neisto som sa poobzeral. Vždy predtým sme sa o svojich plánoch radili pri jedení.
"Len lode ti chodia po rozume!" ozval sa príkry hlas. Nie, nebol to Resth, ten tu vôbec nesedel, bol to šťúply mládenec, azda z ôsmej skupiny.
"No...," začal som, keď som sa prebral z prekvapenia, ale ihneď ma prerušili.
"Zábavka, čo je podľa teba zábavka?" zvolal Szadeth, ktorý tu ako prvý otec požíval istú autoritu. "Usilujeme sa vytvoriť taký spôsob života, ktorý by zodpovedal podmienkam, a ty tomu vravíš zábavka. Tvoje lode sú nepotrebné, tie sú zábavka."
"Ešte dobre, že nás Resth informoval," počul som kohosi za sebou.
Obrátil som sa a spýtal som sa: "Kdeže je Resth, prečo si nebráni sám svoje názory?"
"Je to aj náš názor, Restha tu nepotrebujeme," zase odvetil Szadeth. Pozrel som mu do hnedej, takmer čiernej tváre. Dôrazne prikývol.
"Nuž dobre," nahlas som povedal, "dnes som so sebou priniesol plány, aby som vám ich ukázal a prediskutoval ich s vami." Tašku nabitú podkladmi som zdvihol nad hlavu, ale ani týmto gestom som ich nepresvedčil.
"Nechápem, Beth, načo by nám boli také plány, veď nijaké lode nechceme, máme pred sebou vážne úlohy. Ešte to by chýbalo, aby sme strácali čas tvojimi súkromnými záľubami."
"Aspoň sa na ne pozrite, keby sme správne využili automaty, postačilo by nám na prvú loď desať na tretiu normorokov. To by bolo realistické a neznamenalo by to, že by sme sa Andymonu obrátili chrbtom. Šlo by len o to, aby sme s tým začali my, prvá generácia."
"Si šialený, rozčuľuješ sa pre tých pár hodín, čo sme pracovali na stavbe pece, a pritom chceš, aby ti všetci súrodenci do posledného desať rokov dreli na stavbe lode. S tým na nás nechoď, Beth!"
"Ale veď si to dajte vysvetliť!" zvolal som, no hlas mi zanikol v kriku. Vybral som papiere z tašky, chcel som ich dať kolovať, boli to sieťové plány, odhady týkajúce sa vynaloženia ľudskej práce a potrebných strojových kapacít, konštrukčné varianty, prepojenie s inými projektmi, ktoré sme popritom chceli uskutočniť...
Nik si plány nevzal do ruky, nanajvýš do nich dakto letmo nazrel a povedal: "To si vyhoď z hlavy, Beth!" alebo "Azda dakedy neskôr!" alebo "Najprv si to prediskutuj s inými!" Pobehoval som od jedného k druhému. Andymon páchol a súrodenci boli nepochopiteľne zaťatí. Nijakým činom nechceli uznať zmysel projektu, hoci to bolo pre mňa nad slnko jasnejšie.
Napokon som sa obrátil o pomoc na Alfu: "Dúfam, Alfa, že ty nie si proti?" ,
"Beth, som proti všetkému, čo zasieva nepokoje a ruší nás pri práci." Pri týchto slovách mi vôbec nepozrela do očí.
"Škoda, pokazil si im ochutnávku chleba, ich malú slávnosť, nečudujem sa, že sú napálení."
"Akoby neboli dôležitejšie veci na svete!"
"Aj toto je dôležité, Beth," premerala si ma, "potrebujú to, aby sa na Andymone udomácnili, pochop, beztak to majú dosť ťažké. Hádam si nemyslíš, že v Oasise prebieha kultivácia planéty hladšie než u vás v City?"
"Hm, niečo na tom bude." Chtiac-nechtiac som jej dal za pravdu.
"Ak na nich vyrukuješ s hotovou vecou, nič tým nezískaš, Beth."
Súhlasil som s ňou, bol som priveľmi rozčúlený, aby som sa vedel vecne brániť. Nedojedený chlieb som nechal na stole, ba zabudol som vziať dačo na ochutnanie Game. Náhlil som sa do koptéry, aby som čo najrýchlejšie vzlietol do kypiacich oblakov - a získal som odstup.
Keď som ich naposledy letmo zazrel, ako tam stoja okolo pece, pomyslel som si: Naozajstná dedina, veď sú to dedinčania, čo myslia len po hranice chotára. Nečudo, Andymon je veľký, a nás je primálo, v tom je to, je nás primálo. Čo ak je nás primálo, aby sme na Andymone založili vysokotechnizovanú civilizáciu? Čo ak sa musíme vrátiť späť do doby kamennej a začínať celkom odznova a absolvovať celý cyklus spoločenského vývinu? Vrúcne som si želal, aby to tak nebolo.
Potom, keď som bol v oblakoch, som ľutoval, že som hovoril tak nerozvážne a že som sa dal strhnúť. Nebolo by bývalo rozumnejšie počkať na vhodnejšiu príležitosť? A nadával som na Restha, ktorý tam síce nebol prítomný telesne, ale mal zásluhu na tom, že ma svojimi údajnými odhaleniami priviedol do takej šlamastiky. A pomyslel som si, o čo krajšie, o čo jednoduchšie to bolo kedysi, keď sme na lodi žili iba s bratmi a sestrami z prvej skupiny a vo všetkých závažných otázkach sme boli zajedno.
Cestujúci vo veciach kozmického letu
Základňa, hlboko vytesaná do pevných gedonských hornín, mi príjemne pripomínala loď, vládla tu istá funkčná

triezvosť: dlhé chodby, ktorých svetlo sa samočinne zapínalo a vypínalo, kolónkami číslic označené dvere, ktoré sa otvárali a zatvárali, syntetický hlas, ktorý ma viedol. Ibaže tam bolo trochu chladnejšie.
Gedon vyzeral inak než pri mojej poslednej návšteve pred štyrmi rokmi, ukázal mi to už letmý pohľad z pristávajúceho trajektu. Na mnohých štvorcových kilometroch sa rozprestierala spleť technických konštrukcií. Kupolovité stavby, oceľové lešenia, nekonečné plochy antén. A hoci som neuhádol na aký cieľ slúžila väčšina týchto zariadení, už svojimi dimenziami vo mne vzbudzovali rešpekt.
"Na Gedone je všetko veľké," posmešne si ma doberala Gama, "štvrtá skupina už nepočíta v našich pojmoch. Hádam si len nemyslíš, ty drobný človiečik, že by si u nich našiel porozumenie?"
"Na rozdiel od našich súrodencov v Oasise nezabudli, že sme prišli z vesmíru," odvetil som jej, hoci som o tom nebol ani ja celkom presvedčený.
Odmietol som, aby Gama šla so mnou, pretože som si myslel, že by ma sprevádzala iba zo súcitu. Musel som jej sľúbiť, že v každom ohľade budem opatrný. Okrem toho Gama na moje lodné projekty pozerala celkom inými očami než ja. Skôr ich pokladala za koníček, možno potrebný pre nás nenarodených, ale chcela počkať, kým dorastie niekoľko mladších generácií.
Hlas komputera ma zaviedol do miestnosti, kde dominovala stena plná kvetov: Sadol som si do jedného z kresiel, ktoré na prvý pohľad vyzerali ako starožitný nábytok, ale keď som sa im prizrel bližšie, zistil som, že sú koncipované zrejme pre vysoké zrýchlenia, hoci som si nevedel vysvetliť, prečo. Pod mäkučkým povrchom sa skrývalo veľa elektroniky.
Len čo som sa usadil, otvorili sa dvere a dnu vošla štíhla, útla postava. Bola oblečená v čomsi svetlom, čo jej dobre pristalo k tmavým, lesklým vlasom. Spoznal som Daletu, vzchopil som sa a vykročil jej v ústrety: "Haló, Daleta, už ste sa rozpojili?"
"Nie, Beth." Úsečným gestom mi naznačila, aby som si sadol. "Čakala som, že prídeš. Zisťuješ, aký je záujem o skonštruovanie lode podobnej našej?"
"Hej, ale odkiaľ..." Jej slová ma zmiatli, myšlienkami som zablúdil do minulosti, videl som, ako sa súrodenci z Daletinej skupiny navzájom prepojili pomocou masívnych adaptérov. "Akože..." chcel som sa jej opýtať, ale odpovedala mi ešte skôr, ako som vetu dopovedal do konca.
"Neustrnula som. Štyri roky, to je pre mňa dlhý čas." Daleta sedela oproti mne. Sklonila hlavu a krásne husté vlasy si prehodila dopredu. Medzi čiernymi vlasmi som zbadal niekoľko zlatých, určite ich bolo aspoň desať. Tie ich spájali, boli to ich antény. Mimovoľne ma lákalo využiť situáciu a vytrhnúť jej tých pár zlatých vlasov aj s implantovaným nanoelektronickým korienkom. Daletu by som vyslobodil. Ale sekunda uplynula a Daleta sa opäť oprela dozadu. Vedel som, že môj nápad by sa nebol dal uskutočniť, a okrem toho by som nemohol rátať, že by mi zaň bola Daleta povďačná. A napriek tomu ich iný, nepochopiteľný spôsob existencie bol pre mňa bolestnou provokáciou.
"Si spokojný, Beth? A teraz mi ukáž plány, čo si priniesol." Z vrecka na blúze som vytiahol pamäťový valček. Ako som siahol do vrecka, miestnosť sa zmenila a postupne stmavla. Zamarilo sa mi, akoby sa jej steny rozostúpili a zmizli. Daleta chytila valček do dlane a v tej chvíli sa mi pred očami vznášali konštrukčné náčrty, sieťové diagramy, formulky...
"Hm," ozvala sa Daleta, "nie je to zlé, len máločo by sa dalo urobiť efektívnejšie." Obrátila sa ku mne. Tvár, kde sa odrážali premietané línie a symboly, jej akosi zosivela. "Len nemaj komplexy menejcennosti, Beth, mám v hlave zaintegrovaný aj komputer, ktorý sa vynikajúco hodí práve na takéto rutinné práce."
"Akože... nie, Daleta, toho sa neboj."
"Nehovor mi, prosím, Daleta, narúša to chod mojich myšlienok. Som kolektívne vedomie štvrtej skupiny."
"Ach tak, prepáč..." Len-len že som zase nepovedal Daleta. "Tvoj projekt je vcelku solídny, ibaže trošku nezmyselný, pretože je na nízkej technologickej úrovni. Načo stavať pomalé koráby - ak prv ako dorazia do cieľa alebo dokonca prv ako odletia - jestvujú lepšie možnosti? Napríklad umelé vytváranie a využívanie topologických singularít v časopriestore, čím by sa dali obísť relativistické obmedzenia."
Prehltol som, uvažoval som a napokon som pochopil. "Cestovať naprieč čiernymi dierami? Ale či by sa pritom nehomogenizovala hmota? Nestratila by pritom svoju štruktúru a informáciu?"
"Práve teraz pracujem na tomto probléme."
"Veď je to hrozne nebezpečné, nielen pre vás, ale aj pre nás, pre celý Andymon!" Vyskočil som. "Tieto experimenty ihneď zastavte!"
"Neznepokojuj sa, Beth. Všetko máme pevne v rukách."
To sa vraví vždy, kým sa nestane niečo nepredvídané, pomyslel som si. Ale potom som si spomenul, načo som ta vlastne prišiel, a opäť som sa sústredil na rozhovor."Ak sú teda iné, lepšie možnosti, prečo sme potom s touto predpotopnou, podľa pozemských kritérií aspoň o desaťtisíc rokov zastaranou debnou pristáli na Andymone - a nik ho pred nami neosídlil?"
"Správne," prikývla Daleta, či skôr bytosť prikývla Daletinou hlavou, "aj túto otázku vyriešim."
"Hranicu tvorí rýchlosť svetla, to je jediná odpoveď." Tá bytosť zahalená pláštikom tajomstiev a údajnej prevahy mi šla pomaly na nervy. Nielenže pohltila súrodencov, ale mrhala ich sily na v súčasnosti neaktuálne, ba nebezpečné teórie, zatiaľ čo ja som súrne potreboval pomoc.
"Uvažuješ priveľmi proste, Beth."
"No a čo? Hlavná vec, že správne." Vstal som, plány razom zhasli a miestnosť nadobudla pôvodný tvar.
"Teraz úprimne, Daleta alebo bytosť bez mena, prišiel som sem, lebo som očakával, že mi pomôžete, že budete mať porozumenie pre moje projekty. Som ja veru hlupák! Nazdával som sa, že tu nájdem viacej z niekdajšieho ducha pospolitosti, z veľkého sna, vďaka ktorému sme dobyli Andymon. Ale ako vidím, zmýlil som sa. Utešujete ma zázrakmi, ktoré sa budú konať pozajtra. Prepáčte, že som vás obťažoval."
"Počkaj, Beth, nechoď."

Keby to bol ľudský hlas, možno by som z neho bol vyčítal úzkosť, ale takto? Ani som sa neobzrel a kráčal som k dverám. Neotvárali sa.
"Ukážem ti Zem, Beth." Daleta podišla ku mne a dlaň mi položila na plece.
Striaslo ma hnusom, ruku som jej odstrčil. "Klamstvami ma tu neudržíš. Pusť ma von."
Pred vyše desiatimi rokmi, ešte na lodi, som sa dlho usiloval nájsť Zem, ale nedala sa mi určiť ani poloha jej slnka. Skúšali sme to pomocou spektrálnych odtlačkov hviezd, ale potom už bol na dohľad Andymon, naša nová planéta, a všetky sily sme sústredili už len naň.
"Prirodzene, nie Zem samu, ale súradnice jej slnka Sol," upresnila bytosť svoju výpoveď.
Dvere sa otvorili, cesta von bola voľná. Pozbieral som všetky sily a prekročil som neviditeľný prah. Daleta mi kráčala v pätách. "Veľmi ľahko by som ťa donútila, za pár sekúnd by som ťa napojila na seba. Nikto by ti nepomohol, ani Gama."
Hovorila to Daleta, alebo som si to len pomyslel?
Hoci som tomu nemohol zabrániť, nohy sa mi pohybovali čoraz rýchlejšie, cestu späť som si nepamätal, ale napriek tomu som nezablúdil.
"Želala by som si, aby si sa aspoň pokúsil vyjsť mi v ústrety. O čo lepšie by sme si vzájomným dotykom vedomia vymenili všetky potrebné údaje a názory."
Zastal som, premeral som si Daletu, zavrtel som hlavou. Očami meravo hľadela pred seba.
"Nerozumiem ti," vyjachtal som, "čo odo mňa chceš? Čo už by som ti mohol dať? V tvojich očiach som predsa len zaostalý trpaslík, hlupáčik, osminka mozgu v porovnaní..." Myslel som to ironicky, ale moje slová vyzneli skôr zatrpknuto.
"Prosím ťa," odvetila bytosť ovládajúca Daletino telo, "ak sa bojíš, že by som ťa tu zadržala, čo by pre mňa bola hračka, čo by si povedal na výmenu rukojemníkov? Pošlem Gimtha na Andymon, a ty sa prepojíš so mnou, aspoň na hodinku."
Táto myšlienka ma lákala. Azda už vtedy, keď som bol na Gedone po prvý raz, ma nielen odpudzovala, ale aj priťahovala, a možno práve preto som sem prišiel hľadať spojencov. Hľadel som Dalete do úzkych očí, ktoré sa upierali na mňa, a nechcelo sa mi veriť, že by to boli len oči bábky bez vôle.
Teraz si v pasci, prebleslo mi mysľou, hypnotizuje ťa, musíš jej odolať, bráň sa... Daleta mi opäť položila dlaň na plece. Zvláštne, práve vtedy mi tlak z hlavy ustúpil.
"Beth," oslovila ma, "donútiť by som ťa mohla hocikedy, ale to by mi nepomohlo. Porozprávaj sa teraz s Gamou."
Ľavú ruku s interkomom som si zdvihol do výšky očí. Na malej obrazovke sa hneď zjavila Gamina tvár.
"Gama," ledva som pohyboval jazykom, "Gama, chcel by som to skúsiť, priamy kontakt... Je to moje vlastné rozhodnutie, prosím ťa, neprepadni panike."
"Beth, to je pasca! Ihneď sa vráť..."
"Nie, Daleta by si poradila aj bez pasce, chcel by som jej dôverovať."
"Beth, počkaj... spomalil sa ti pulz!" Gama takmer kričala, nevedel som, ako ju upokojiť. Určite už zalarmovala všetkých súrodencov.
"Gimth už je na ceste k tebe. Len čo ta dorazí, začneme," poinformoval som ju.
Ako vo sne som kráčal za útlym žieňaťom naspäť cez svetlé koridory. Cítil som, ako mi hlasne bije srdce. Bojovala vo mne zvedavosť, úzkosť a bolesť. Dlhé minúty v kresle adaptéra som sa usiloval racionálne si zvážiť svoje rozhodnutie. Nemal som záruku, či sa skôr alebo neskôr aj všetci ostatní nevydajú touto cestou. Ktovie, či nás gedonská bytosť všetkých nepohltí, nepripojí k sebe, keď je taká mocná? Pôvodne som zamýšľal, že z Andymonu urobíme druhú Zem, ale absurdnou náhodou - alebo to azda nebola náhoda? - tu vznikol nový druh inteligentného života, ktorý má nad človekom takú prevahu, ako on nad opicou. Brániť sa, bojovať - akýže to malo zmysel? Potom som už-už chcel vyskočiť, ešte nebolo neskoro, keby som zmobilizoval všetkých súrodencov... Zostal som sedieť, zízal som pred seba, hľadel som na Daletu, ktorá akoby tvorila jednotu so stenami prepchatými technikou. čosi sa mi nehodilo do obrazu superbytosti, stoj čo stoj som to musel zistiť, bola v tom jediná šanca, čo nám zostávala.
Opäť sa prihlásila Gama. "Prišiel Gimth, je úplne apatický. Nechcem, aby si aj ty tak pochodil..." zachvel sa jej hlas.
"Len sa neboj, Gama," pokúsil som sa usmiať, vyzeralo to ako statočný úškrn na rozlúčku.
Daleta zrazu držala v rukách prilbu, kývla na mňa, hlavu som naklonil dopredu. Potom sa okolo mňa zotmelo a padal som a padal.
To, čo si spomínam na nasledujúci čas - neviem, či to boli sekundy, alebo hodiny - je útržkovité. Spočiatku som cítil radosť, videl som veci, prístroje, stroje, neviem, či jestvovali, alebo som si ich vysníval či naplánoval, otváralo sa predo mnou poznanie, na ktoré som potom zabudol, ale zostalo vo mne čosi ako pocit studeného ohňa.
Rozprestieral sa predo mnou vesmír, milióny stálic. Videl som ich ďaleké svetlo, interferometrami nasmerovanými do priestoru som meral ich rádioaktívne žiarenie, gravisenzormi som zisťoval, ako sťahujú priestor okolo seba. Iskrili vo všetkých frekvenciách, pulzary monotónne húdli na svojich vlnových dĺžkach. Bol to fascinujúci obraz - a predsa prázdno, nič len prázdno! Ani jeden z prijímaných impulzov neobsahoval nijakú správu. Ani jedna planéta mi neposielala pozdravy. Okolo mňa všetko mlčalo. Hľadal som očami: teleskopmi, Weberovými valcami, prezeral som si hviezdu po hviezde, jedno frekvenčné pásmo za druhým. Bola to práca na desaťročia. Dakde som ich predsa musel nájsť... Vesmír nemohol byť celkom prázdny... Desiatky parsecov dookola ani náznak života? Kde tí ľudia len trčali? Kde zostala inteligencia, ktorá hľadá tak ako ja?
Zmocňoval sa ma pocit osamotenosti, nekonečnej samoty. Pred očami sa mi splietali myšlienky. Žeby naša loď patrila k prvej generácii, ba dokonca bola unikát? Žeby sa vývin všade začínal od planetárnej doby kamennej? Žeby sa všetci tí, čo sú mi podobní, utiahli do vlastnej ulity a nezúčastňovali sa na kozmickom kontakte? Alebo azda disponujú inými komunikačnými prostriedkami, nekonečne dokonalejšími? Prečo ma potom nechávajú osamote?

Hľadel som na Andymon, kde jednotliví ľudia žili vlastným životom. Mal som im závidieť? Len preto, že mali svoj cieľ, ktorý videli v osídlení planéty? Len preto, že napriek svojej jednotlivosti neboli osamotení?
Hviezdy plápolali - boli azda mojím cieľom? Mal som s nimi nadviazať kontakt? Alebo som sa mal venovať výskumu bez konca, ktorý sa mi už dávno znechutil? Bolo naplánované, že som vznikol? Alebo som mal byť len rezervou pre človiečikov na Andymone? Mal som jestvovať len preto, aby som Bethovi, čo bol vo svojej obmedzenosti a zanovitej cieľavedomosti oveľa šťastnejší, pomohol pri konštrukcii lode, aby som preňho vyhľadal zopár údajov o planétach, ktoré objavíme a osídlime v budúcnosti? Vznášal som sa pod hviezdami, uprostred ďalekých galaxií. Iba som hľadal a hľadal vo svojej čiernej kozmickej osamelosti... Horko-ťažko som zase adobudol svoje predchádzajúce vedomie, opäť som bol Beth, meno, ktoré znelo tak zvláštne, cudzo a prázdne. Potom sa mi údmi opätovne rozlial vesmírny chlad, zatúžil som za lunami, bez rozmýšľania som sa rútil koridormi, bol to únik.
Neviem, ako som sa dostal do trajektu. Ihneď som vyštartoval a tlak zrýchlenia ma hnal do môjho všedného sveta. Volala ma Gama, milovaná Gama. Videl som jej tvár, jej prekrásne črty, ústa mi onemeli, nevedel som sa vynadívať. Zmohol som sa na pár bezvýznamných slov. "Všetko v poriadku." Ledva som pritom hýbal jazykom, ťažkým ako olovo. V ušiach mi znel Gamin hlas, potláčal som slzy, ktoré sa mi tisli do očí. Vracal som sa, žil som, opäť som mal Gamu.
Keď som sa zase prebral, zistil som, že palubný komputer obsahuje akýsi záznam. Dlho som váhal, kým som sa rozhodol, že si ho pustím.
Boli to údaje. Údaje o stáliciach, okolo ktorých krúžili planéty, o hviezdach, ku ktorým by sa vyplatilo vyslať lode. Potom sa na obrazovke zjavil nový blok údajov: ako vylepšiť moje plány využitím zdrojov z Gedonu. Nevedel som, či sa mám poďakovať, či im zavolať. Ich bytosť predsa vopred poznala, ako zareagujem. A čo na tom! Odhodlane som nadviazal spojenie.
Keď som Dalete ďakoval, ani nemihla obrvou. Zdanlivo bez súvislosti povedala: "V dvadsiatom storočí opustili prvé sondy zemský systém. Niesli so sebou pulzárovú mapu, na ktorej boli zaznačené časopriestorové súradnice odosielateľa. Mapa bola taká rozšírená ako umelecké dielo, že sa viackrát objavuje v pamätiach lode. Tu sú súradnice Solu, slnka planéty Zem."
Daletina tvár zmizla a miesto nej sa predo mnou rozsvietili tri číselné kolónky.
Rukami som prebehol po tlačidlách pozičnej kontroly, trajekt sa obrátil, priezorom sa obrátil k novému výrezu oblohy. A potom som ho videl v strede zorného poľa. Bol to Sol, slnko Zeme. Slnko opradené povesťami. Bola to normálna malá hviezda, až som bol sklamaný. Nanajvýš piatej veľkosti. Čudné, teraz, keď som ju videl, táto iskierka svetla znamenala pre mňa menej než po všetky tie roky, keď som ju hľadal. Vzdialená hviezda, akých sú v našej galaxii milióny.
Počas letu som sa v myšlienkach ustavične vracal k Dalete, k bytosti. Ešte pred niekoľkými hodinami som sa zmietal obavami, že toto bude naša budúcnosť, že toto je homo andymonis. Teraz som zastával iný názor. Tá forma inteligentného života, ten druh civilizácie mi už neprichodil taký perspektívny, taký dlhodobý, taký potenciálne nesmrteľný, a to napriek tomu, že mal voči nám technologickú prevahu. Veď či to nebol proste len pridlhý experiment niekoľkých dospievajúcich? Ktovie, či Daleta a tí ostatní si dakedy nájdu cestu späť k nám?
Opäť som pozrel na drobučké slnko. Až raz, pomyslel som si, bude v noci tiahnuť menej mrakov ponad Andymon, až bude nad osadami žiariť jasné nebo plné hviezd, vtedy aj tí usadlejší súrodenci budú hľadieť na moje plány inými očami.
Na veži
Nachádzali sme sa na najvyššej budove Andymonu, päť poschodí nad zemou, na strešnej terase. Oproti mne a Game sedela Jota s Ilonou za pevne priskrutkovaným stolom. Fith sedel pri užšej strane. Stretávali sme sa často nad mestom, vždy keď nám to dovoľovalo počasie a práca. Na tento večer si však spomínam osobitne živo, pretože sme sa stali svedkami nezvyčajnej udalosti.
Zohrieval som si dlane na pohári horúceho čaju. Na obložené chlebíčky som nemal chuť. Fúkal studený vietor, ktorý daleko vonku na náhornej rovine dvíhal do povetria krútňavy piesku. V ten deň by som ani malým ďalekohľadom namontovaným na terase nedovidel termojadrový reaktor na úpätí vzdialenejších vrchov.
"Ak to takto pôjde ďalej, zo City sa stane mesto robotov," povedal Fith polovážne-položartom. Z prvých troch skupín žili vtedy v Andymon City len dvadsiati.
"Najradšej by som sabotoval hormonálnu brzdu. Čo keby som z našej stravy potajomky odstránil tie prísady?"
"Len sa opováž!" rozčuľovali sa dievčatá. Gama ho nazvala švihnutým lokálpatriotom a pohrozila mu protiopatreniami. Musel som sa zasmiať, nahnevaná Gama vyzerala priam očarujúco. Ale jedno sme si museli priznať: vďaka deťom z lode mal Oasis početnú prevahu nad našou prvou osadou.
Vymierajúce mesto nenarodených? Zavrtel som hlavou a pozrel som dolu, na všetko, čo sme dovtedy vykonali: desať prízemných výrobných hál so strechami pokrytými prachom, vľavo za nimi rozhlasové stredisko s kužeľovitými plášťami okolo parabolických antén so stožiarmi týčiacimi sa do výšky. Blízko nich bolo počuť, ako hudú vo vetre. Na druhej strane sa rozprestierala veľká pristávacia dráha s hangármi a garážami a s obrovskou konštrukciou štartovacej rampy. Miesta sme mali predsa dosť.
Pravda, obraz Andymon City neurčovala iba technika. Naprieč osadou sa ako demarkačná línia tiahol pás širokých mladých stromčekov, budúci mestský les. Za ním stáli naše obytné domy. Obrátil som sa, aby som videl domček, v ktorom sme už vtedy bývali vedno s Gamou. Súrodenci ho pomenovali štvordimenzionálnou kockou alebo aktom zo žabej perspektívy, pretože Gama ho bombasticky pomaľovala oranžovou farbou a čiernymi čiarami. Pri pohľade zvonku domček budil zdanie nesprávnej perspektívy.
"Človek u vás nikdy netrafí do dverí," dodnes si nás doberajú. Ale aj ostatné domy, v ktorých bývali po jednom alebo po dvoch iné páry, mali prezývky Chameleón, Bunker a Dinosaurus.

Iba veža, ktorá sa z poschodia na poschodie zužovala ako pyramída, bola natretá triezvejšími farbami. Tvorila charakteristický znak Andymon City, tak ako kupola v Oasise. Dodnes si zachovala niekdajšiu funkciu, je v nej kantína, komunikačné stredisko a miestnosti, kde možno tráviť voľný čas. Sú tam, okrem iného, aj totaloskopy, tie však väčšinou zívajú prázdnotou.
"Čo driemeš, Beth? Radšej nám porozprávaj, ale presne, ako to bolo s tým monštrom na Gedone."
Horko-ťažko som sa sústredil, aby som vyhovel Iloninej prosbe. Nie že by mi chýbali slová, ako opísať svoje zážitky, iba som si ani s najväčšou námahou nevedel obnoviť to, čo som vtedy pociťoval.
Vietor víril až k nám na vežu jemný prach. Jota si dlaňou zakryla pohár a povedala: "Keď človek vidí, akými rozličnými cestami sa uberajú jednotlivé skupiny, ani sa mi veriť nechce, že pochádzajú z jednej lode a že ich vychovali tie isté ramy a tí istí gurovia. Monštrum na Gedone pozná len techniku a výskum, a osadníci v Oasise by najradšej robili všetko holými rukami."
"Osadníci vravia, že sa chcú odpútať od techniky," skočil jej do reči Fith. Dlhé nohy sa mu nezmestili pod stôl, a tak sa ustavične ospravedlňoval, ak dakoho drgol.
Gama mi prisunula načatý chlebík, aby som ho dojedol. "Obávam sa, že v mnohom majú dokonca pravdu," povedala na moje prekvapenie, "veď si len zvážte, že potrebujeme tisícky rozličných zariadení, nástrojov, náradia a materiálov, len aby sme zachovali technologickú úroveň, aká bola na lodi. A to všetko treba najskôr vyprodukovať. Napriek týmto hračkám," ukázala na rad prízemných budov, v ktorých boli továrne, "žijeme väčšinou z konzerv a zásob z lode."
Vtom na letisku pristál nákladný klzák, akoby chcel potvrdiť, čo práve povedala.
"Odporný vietor a prach," ponosovala sa Ilona, "aby som si každý deň umývala vlasy." Vzdychla si, ale keď sme jej povedali, aby si vlasy ostrihala ako my ostatní, celkom na krátko, osopila sa na mňa: "A za tejto situácie, keď nám chýba základné technické vybavenie, prídeš s nápadom stavať kozmické lode. Nie je to nezmysel?"
"Vôbec nie," odpovedal som ťahavým hlasom. Nepotešilo ma, že sa ma tak pýta súrodenec z vlastnej skupiny. Pritom boli spočiatku všetci priam nadšení. "To je skvelý nápad!" jasali. Aj vtedy, keď som im hovoril o tom, ako túto myšlienku uskutočníme, všetci ju pokladali, aby som to vyjadril Tethovými slovami, za mimoriadne dôležitú. Ibaže sa im s tým nechcelo začínať, hoci vec v nijakom prípade nechceli pustiť z očí. Uisťovali ma, osobitne Zeth, že sa na nich totálne môžem spoľahnúť, ibaže práve v tejto chvíli...
Zhlboka som sa nadýchol a začal som vysvetľovať: "Pre Andymon a pre stavbu lodí potrebujeme tie isté konštrukčné prvky. Ale robí mi starosti, že sa naša pospolitosť rozpadáva na Andymon City a na Oasis, akoby sme si boli cudzí. Okrem toho je väčšina osadníkov hrozne ľahostajná voči technickým projektom. Ak to takto pôjde ďalej, naozaj sa dostaneme do slepej uličky a nedosiahneme ani takú technickú úroveň, aká bola na lodi. Tých, čo to nechápu, by som tuším najradšej k tomu donútil."
"Ale, Beth!" kárala ma Gama.
Fith sa nepokojne pomrvil na stoličke. Potom na stôl vyložil akýsi čierny predmet.
"Prirodzene, nikoho nebudem do ničoho nútiť," povedal som, "ako by som aj mohol. Už teraz hrozí akútne nebezpečenstvo, že sa s ostatnými nezhodneme."
"Pozrite," prerušil nás Fith, "bolo to prilepené odspodu stola. Skoro som si o to roztrhol nohavice."
Ilona vzala do ruky vecičku veľkú ako náprstok, prezrela si ju a podala ju ďalej. "Elektronika," komentovala Jota, ani ja som nezistil nič iné. Medzitým mi vychladol čaj a potiahol sa jemnou vrstvou prachu.
Fith si vecičku strčil do vrecka. "Aké lajdáctvo. Potrebujeme každý gram a akýsi automat tu tratí vnútornosti."
Zasmiali sme sa. Fith, najnepokojnejší z nás, vstal a podišiel k zábradliu. Z veže vždy bolo čosi vidieť, teraz napríklad vykladali klzák. Opäť som sa rozhovoril o svojich obavách, že o budúcnosti ešte zďaleka nie je rozhodnuté a že žijeme v kritickej fáze, v ktorej môže rozhodnúť konanie každého z nás. Pripomenul som im, že technické rezervy lode spotrebujeme nedajbože prv, ako si budeme vedieť všetko postaviť sami...
Chlebíčky sme dojedli, čaj sme vypili alebo nám vychladol a čoskoro sme všetci stáli pri zábradlí.
Očami som hľadal miesto, kde sme s Gamou vysiali fialové astry. Radostne sme vítali každý nový druh kvetov, ktoré rozkvitli v drsnej andymonskej klíme. Z biologického aspektu bolo naše víťazstvo takmer isté, ale čo sa týka technológie, stáli sme ešte len na začiatku.
Zrazu ma upútalo čudesné divadlo. Jota si to všimla prvá. "Pozrite na tie dva transportéry!"
Vrhli sme sa k ďalekohľadu. Pozrel som cezeň posledný. Pri klzáku stáli dve nákladné vozidlá a jeden trajler, po krátkom čase odišli naložené kontajnermi. Nebolo na tom nič čudné, ani na tom, že vďaka malým komputerom vozidlá jazdili bez zásahu človeka. Ale tam, pri vykladacom príklope klzáka, ležal veľký blok transformátora a pred ním stáli dva transportéry vybavené žeriavmi, nie, pohybovali sa, sklopili výložníky svojich žeriavov, aby ich zahákovali do nosného oka transformátora - obidva naraz. Pritom výložníky vrazili do seba. Optický dojem bol taký intenzívny, až sa mi zamarilo, že počujem, ako zadrnčali. Zdalo sa, akoby sa navzájom zahákovali, dvíhali sa a skláňali, konečne sa rozplietli, ale vzápätí sa hra začala odznova. Transportéry medzitým opatrne manévrovali.
"Pusť ma, nech sa konečne pozriem," oslovila ma Jota. Neochotne som odtrhol oko od okulára.
"Nechápem, čo sa tam robí," Ilona teraz hľadela na vzdialenú scénu voľným okom, "vyzerá to, akoby proti sebe urputne bojovali!"
"Nemožné!" energicky zavrtela Gama hlavou. "Malé komputery v týchto strojoch nemyslia v komplexných kategóriách. Zrejme oba transportéry dostali omylom ten istý príkaz a teraz si navzájom zavadzajú. Ale prečo sa komputer riadiaci celú akciu dopustil takej chyby a prečo teraz nezasiahne?"
Konečne som mohol pozrieť cez ďalekohľad. Väčší z transportérov získaval prevahu a menší zatisol ku krídlu klzáka, aby nemohol manévrovať. Výložník menšieho transportéra bol prikrátky, čo ihned využil väčší. Rýchlym pohybom sa zmocnil transformátora, naložil si ho na prepravnú plošinu a ihneď vyrazil.

"Škoda, že sa to skončilo," zvolal som.
Mýlil som sa. Keď som sa opäť oprel o zábradlie, aj bez ďalekohľadu som sledoval ďalšiu fázu nezvyčajného zápasu. Aj malý transportér vyrazil, ale nie tým smerom, kade ufujazdil veľký, lež po inej ceste. Potom zabočil a s vysunutým výložníkom zastavil na križovatke, cez ktorú musel prejsť väčší.
"Nebesá, teraz si naňho počká, aké je to vzrušujúce," skríkol Fith, ktorý práve pozeral cez ďalekohľad.
A naozaj, keď sa veľký transportér pomaličky presúval cez križovatku, malý sa chopil príležitosti. Výložník sa zakvačil do oka transformátora a vytiahol ho hore, až sa celé vozidlo rozhojdalo. Bleskovo si ho naložil, obrátil sa a vyrazil. Veľký transportér sa zastavil až sto metrov ďalej, obrátil sa a vtedy sa začala naháňačka.
"Nie," hlasne sa ozvala Gama, "tu čosi nie je v poriadku! Takto sa malé komputery vo vozidlách nesprávajú, hoci sú do istej miery učenlivé. Určite v tom má prsty systém, čo sa osamostatnil!"
Veľký transportér postupne dohonil malý. Držali sme s tým malým. Hoci ešte raz nečakane zabočil, veľmi mu to nepomohlo, pretože veľký odbočil za ním. Vietor k nám niesol hukot motorov.
"Viem, aký je to transformátor," povedal Fith, "potrebujeme ho do novej trafostanice. Objednali sme si ho skôr, lebo sme si rýchlejšie poradili s prípravnými prácami."
Veľký transportér bol malému ustavične v pätách. Márne sa mu malý usiloval ufrknúť doľava alebo doprava. Veľký natiahol výložník a vzápätí si uchmatol transformátor. Sklamane sme zastenali. Malý transformátor bol síce vrtkejší než veľký, ale ten mal zase silnejší motor. Rýchlo vyrazil dopredu, ale malý sa nevzdával.
"Veď vôbec nejdú na trafostanicu!" Fith pohyboval rukami, akoby transportéry volal späť. Ale zabočili na cestu, ktorá viedla cez púšť do Oasisu, a hnali sa po nej, víriac závoje prachu.
"Ach tak, v tom majú prsty tie hraboše z Oasisu!" skríkol Fith. "To oni nám ukradli transformátor!"
Nezmohli sme sa na slovo.
"Ale načo im bude," dodal, "naplánovali si, že svoju trafostanicu spustia až na druhý mesiac."
Z letiska vzlietla koptéra a nabrala kurz na Oasis. Nebolo na tom nič čudné. Spozorneli sme až vtedy, keď zamierila nad závoje zvíreného prachu. Pre prach sme ani ďalekohľadom nič nevideli. Po chvíli sa koptéra vzniesla a zrazu vliekla aj transformátor.
"To znamená, že proti sebe nebojovali transportéry, ale projektové komputery," komentovala udalosť Gama. "Veď je to predsa nepochopiteľné. Všetky plány na Andymone sú navzájom skoordinované."
Moje obavy rástli. Zatiaľ so sebou bojovali stroje a komputery - ale ktovie, či sa onedlho nepostaví človek proti človeku? V tomto prípade Fith zariadil, aby spor komputerov zostal bez následkov, a už ďalší klzák priviezol nový transformátor. čo však, keby sa také prípady znásobili a objekty sporov by sa nedali tak jednoducho nahradiť?
Zmeny podnebia
Rover sa hnal pustou, prašnou rovinou. Do kovovej karosérie vrážali zvírené kamienky. Szadeth ho viedol dolu miernym svahom. Pôda tu mala sýtejšiu hnedú farbu než inde. Zastavili sme a vystúpili. Pomedzi skaliny a vyschnuté bahno tiekol neveľký potôčik.
"A ešte pred rokom to bola široká, dravá rieka," povedal Szadeth a nohou zosunul do jarčeka zopár kameňov, aby zahatali vodu.
"A predtým tadeto tiekla jedna z našich prariek a na rovinu prinášala milióny kubických metrov bahna - v období Veľkého dažďa."
Andymon, lepšie povedané, časť Andymonu, ktorú sme osídlili, trpela suchom. Boli to mladé rieky, mladšie než my, ale už začali vysychať. Oblohou tiahli ľahšie oblaky než v ostatných rokoch a poskromne z nich mrholilo. Ešte pred rokom prietrže mračien priniesli toľko zrážok, že nám odplavovalo vozidlá a zatápalo základy. Týždne už v našich osadách ani nespŕchlo. Suchom trpeli hlavne plantáže a škôlky. Budovy a polia postupne zahalil rubáš z prachu. Náš život úzko súvisel so životodarnou vlahou.
V atmosfére sa zmenila cirkulácia. Voda, čo bola dovtedy vo vzduchu a nad kontinentmi, sa sústredila do dvoch oceánov, odparovala sa z nich a vytvárala nový kolobeh. Naše modely ukazovali, že krajina, ktorú sme skultivovali, sa na tomto kolobehu zúčastňovala len nepatrnou mierou. Mraky sa vypršali nad pustými pohoriami, prv ako dosiahli našu oblasť, a nanovo vznikajúce rieky sa bez úžitku vlievali do mora. Potrebovali by sme lesy, pásmo lesov od jedného pobrežia k druhému, ktoré by ovplyvňovali podnebie v náš prospech. Ale stromy rastú len tam, kde majú potrebnú vlahu. Bol to začarovaný kruh, ktorý sme museli prelomiť všetkými dostupnými prostriedkami. Do slova a do písmena: explóziami, ktoré by oblakom odpratali z cesty pohoria, riekam by sme mali prehradiť ich staré koryto a vyhĺbiť nové.
Veci som zariadil tak, aby som spoločne so Szadethom vytýčil korytá budúcich riek a uskutočnil potrebné geologické odstrely. Od spolupráce s mladšími, s osadníkmi z Oasisu som si veľa sľuboval. Nechcel som, aby sa ešte prehlbovala už jestvujúca priepasť. Spájal nás záujem o životodarnú vodu.
"Pod, vrátime sa, tvoje snímky z družíc majú naozaj pravdu," povedal Szadeth a nasadol do rovera.
Mlčky som ho nasledoval a pustil som ho za volant. Szadeth priam miloval, keď mohol roverom uháňať krajinou. A tak sme sa na tvári miesta presvedčili o stave vecí, hoci by túto prácu vykonal aj automat alebo by postačila fotografia z orbity.
Spočiatku som pred Szadethom ani slovom nespomenul svoje lodné projekty, nechcel som jatriť staré rany. Ale ustavične dochádzalo k situáciám, keď tvrdo na seba narážali naše rozdielne názory.
Szadeth zrýchlil, až sa za vozidlom tiahol dlhý kúdol prachu. Tropickú prilbu si posunul hlboko do čela, nahé čierne telo sa mu ligotalo od potu - neraz sa stalo, že prechladol, ale to už bol jeho štýl. A ako jazdil, bez oddychu, tak aj rozprával. Každý nový pohyb, čo sa naučil jeho synček Prith, mu poskytol tému na dvojhodinový monológ. Szadeth bol hrdý, že je prvým otcom na Andymone. Cítil sa ako Adam, praotec pokolení. A mal na to dôvod.

"Povedz, Beth, nezdedí náš Prith prekrásnu planétu? Tu máš, len sa vyži, vyšanti, miesta dosť, tu môžeš žiť jednoduchým, prirodzeným životom, vysaď si tu lesy, postav domy..."
Bolo mi do smiechu, vraj jednoduchý život! Okolo nás svišťal vietor, víril sa prach, ale to mu neprekážalo, jednostaj hovoril. "Naozajstný pioniersky život, nie ako na lodi, kde sme boli napchatí medzi komputermi a zariadeniami na opätovné využitie surovín, nič z toho tu nepotrebujeme. Máme nádhernú, obrovskú planétu, sme odkázaní len na seba a na svoje vlastné ruky... Načo by nám boli komputery, mesačné stanice a supertechnika? To všetko je priveľmi komplikované, priveľmi zraniteľné. Ak sa pokazí taký komputer, vznikne nepredstaviteľný chaos. Je mi oveľa milšie, ak môžem byť nezávislý, ak sa môžem spoľahnúť na vlastné sily..."
Už mi nebolo do smiechu. Szadethovo horlenie za voľný život pionierov bolo nebezpečné a naivné. Nemohol som si dovoliť odbaviť vec nezáväzným táraním na všednú tému.
"Szadeth, Szadeth, zabúdaš, že žijeme práve vďaka tejto technike!" Rover poskočil po hrboľatom teréne, musel som sa pridržať rukami. "Pozri, jazdíš si na vodík a kyslík, bez termojadrového reaktora by bol tvoj rover číra atrapa. A naše komputery sa zatiaľ nepokazili. Máme v nich zabudované viacnásobné zabezpečovacie systémy, hovorí sa tomu štrukturálna redundancia, ale to predsa vieš, ibaže nechápem, ako môžeš zabudnúť, že aj ty si dieťa tejto techniky?"
Mlčal som, azda som už priveľa povedal, aj Szadeth mlčal. Okolo hláv nám fičal neželaný, prihorúci a prisuchý vietor.
"Súhlasím, v tom máš pravdu," kričal do prachu, ktorý nám vanul do tvárí, "no mne sa táto závislosť nepáči. Ale až pomocou zariadení z lode pretvoríme väčšiu časť Andymonu, budeme žiť prirodzenejšie. Vtedy sa budeme môcť zrieknuť mnohých zbytočných zariadení. Samozrejme, iba tí, čo sa ich chcú zrieknuť... Zrejme by bolo výhodné, keby podaktorí z nás ďalej rozvíjali technické dedičstvo z lode."
Pred nami pomaličky vystupovala nad obzor kupola v Oasise. Bola symbolom našej závislosti od umele vytvorených životných podmienok. Keby sa zrútila, potom by nadišiel čas, o ktorom sníva Szadeth, a možno by aj pre mňa zvýšilo miestečko, ako som vyrozumel z jeho voľky-nevoľky veľkorysých sľubov. Ale zatiaľ sa nerozhodlo, čie predstavy o budúcnosti sa uskutočnia na Andymone. Čo ak sa obaja mýlime, pomyslel som si, čo ak obaja na veci hľadíme priveľmi abstraktne a jednostranne, čo ak sa ešte všetko zvrtne celkom inak?
Rover zamieril do zeleného okolia kupoly. Striedali sa tam umele zavlažované lúky a lesy, pásy polí. Odkedy menej pršalo, poklesla aj hladina spodnej vody. Púšť nepozorovateľne vystierala vyprahnutý jazyk až do Oasisu. Boli sme ochotní vyhodiť do vzduchu celé pohoria, len aby sme zachránili piaď kultivovanej pôdy.
"Dúfam, že nás navštíviš?" zopakoval Szadeth otázku. Prikývol som. Vysokým oblúkom zoskočil z rovera. Dokorán otvoreným priepustom som za ním vošiel do kupoly. Na rozdiel od suchej horúčavy vonku vládlo v nej príjemné, vlhké teplo. Keď sme sa blížili k osade, zbadal som, ako sa nad domami týči obelisk z čiernej, leštenej horniny.
"Čo je to?" spýtal som sa začudovane. Štvorhranný, štíhly stĺp, akoby bol z iného sveta, vyzeral - aspoň v mojich očiach - ako posol z vesmíru.
Szadeth zaodŕhal, usúdil som, že je v rozpakoch. "Obelisk. Venovali sme ho Delthovi. Pred siedmimi rokmi obetoval život za Andymon."
Zahryzol som si do pery. Žeby sme si už museli stavať pomníky z kameňa? "Neviem, či by si bol Delth čosi také želal," zareagoval som opatrne.
"Resth povedal, že sme mu to dlžní. Koniec koncov Delth viedol dobývanie Andymonu," bezstarostne povedal Szadeth. Kráčali sme ďalej, obelisk mi bol tŕňom v oku, a hoci bol bez ozdôb a prostý, pri pohľade naň som zosmutnel. Uvedomoval som si, že pre Restha je okrem toho aj symbolom niečoho iného: centrum nášho sveta sa presunulo do Oasisu.
"A čo na to vraví Alfa?" vyzvedal som sa áalej.
"Nič, vôbec nič, aj ona súhlasila. Hovoril s ňou Resth."
V poriadku, pomyslel som si, na to si sa ani nemusel pýtať. Alfa je priveľmi sentimentálna, ako ináč. Bol som si istý, že Delth by obelisk pokladal za urážku: patril mu celý Andymon a nijaké kamenné symboly nepotreboval.
"Ostatne," ozval sa Szadeth a hneď som postrehol, že sa len pretvaruje, "Resth tvrdí, že si vtedy azda neurobil všetko pre Delthovu záchranu."
"Ale to je..." Zastal som, už som si neovládol hlas. "Ako len môže tvrdiť čosi také...?"
"Nie tak nahlas," prerušil ma Szadeth.
"Nerozumiem tomu, veď sa nám zachovali záznamy, každý sa môže presvedčiť..."
"Verím ti, Beth. Ale čo z takých záznamov?"
"Nemôže predsa o mne šíriť také neodôvodnené obvinenia!"
"Resth môže všetko. Zle ho poznáš. Poď!"
Došli sme k Szadethovmu domčeku. Szina sa s ním búrlivo zvítala, aj pre mňa našla niekoľko prívetivých slov. Sadli sme si, pozorovali sme, čo robí malý Prith. Ked som sa mu venoval, vystieral za mnou rúčky a usmieval sa na mňa. Szadeth mi o ňom veľa porozprával, a tak som vedel, akí sú hrdí na každú maličkosť, čo sa ich synček naučil. Potom sme pred ich domom jedli pravé čerstvé jahody so syntetickou šľahačkou.
Rád by som sa bol porozprával s nimi o tom, ako nepochopiteľne sa ku mne správa Resth, ale Szadethovi akosi nebolo do reči. Už-už som sa ho na to chcel spýtať, ale zmohol som sa len na vetu: "Tie vaše jahody sú naozaj skvelé."
Szina sa pousmiala. Tým väčšmi ma prekvapilo, keď sa ma vzápätí spýtala: "Je to pravda, vraj si povedal, že ak bude treba, donútiš nás aj násilím, aby sme spolupracovali na tvojich projektoch?"
Ohúrilo ma to a aj Szadethovi od prekvapenia takmer vypadla lyžička z ruky. Keď som sa spamätal, nesúvisle som vyjachtal: "Ako? Ale... Kto to povedal? Tak som to predsa nikdy..." Zháčil som sa, pretože vtom som si spomenul na náš rozhovor na veži: Tých, čo to nechápu, by som tuším najradšej k tomu donútil.
Kto z nás to vyklebetil a tak hrubo prekrútil? Jota nie, tá bola priveľmi rozvážna a okrem toho ma vždy vo všetkom

podporovala. Fith, hej, Fith, dával tu v Oasise do poriadku záležitosť s transformátorom. O ňom platilo: čo na srdci, to na jazyku, ale musel predsa vedieť, v akej napätej situácii sa nachádzame! Fith!
"Vysvetlím vám to," pomaly som povedal a zreprodukoval som obsah rozhovoru, pokiaľ som sa naň dobre pamätal. Prith pobadal, že už nie je stredobodom pozornosti, a tak ma prerušil hlasným nárekom. Szina si ho posadila do lona.
"Uvedomte si," pokračoval som, "že my, čo žijeme v City, čiže prvé tri skupiny, sme sa dohodli, že sa do ničoho nepustíme bez vášho súhlasu. Nechcel by som, aby sa naša pospolitosť rozpadla - hoci pritom riskujem, že svoje návrhy nepresadím. Hoci by som sa trebárs musel vzdať svojho projektu."
Kým som hovoril, Szadeth vstal spoza stola a chodil hore-dolu. Stručne povedal: "Hlavne, aby si sa toho držal." Už sme viac na tú tému nehovorili.
Szina dojčila a pritom sa nás vypytovala, čo sme dnes urobili, ako sa zmenilo podnebie a či sa proti tomu dá niečo podniknúť. Bola zvedavá aj na perspektívy osady Oasis a roviny okolo nej. Ale to zaujímalo nás všetkých. Zostal som až do tmy.
Szadeth ma ešte odprevadil na pristávaciu plochu pred kupolou. "Čo aké rozdielne sú naše predstavy," povedal mi, "v jednom sa určite zhodneme: musíme byť voči sebe úprimní."
Poďakoval som sa mu, rozlúčil som sa a najvyššou rýchlosťou som sa vracal do Andymon City. Z psychologického hľadiska bolo zrejme veľkou nevýhodou, že sme - na rozdiel od lode - nežili všetci na jednom mieste. Ale inak sa Andymon nedal osídliť.
Len čo som sa vrátil domov, o všetkom som Game vyrozprával.
Vôbec som ju nepoznal, tak sa rozčúlila. "Prečo si im do očí nepovedal, Beth, čo si o tom myslíš? Prečo si hneď nezašiel za Resthom? Poriadne si ho mal zmlátiť! Nechápem, ako môžeš byť taký ústupčivý! Si priveľký dobrák, Beth. Len si predstav, čo by bol urobil Delth! Resth by si už nikdy netrúfol bezdôvodne otvárať hubu!"
"Nemôžem predsa... Pochop, také dačo si treba dva razy rozvážiť..." slabo som zaprotestoval. "Čo ak to bola z Resthovej strany úmyselná provokácia?"
"Tým horšie! Sú situácie, Beth, v ktorých treba konať. A to platí aj v tomto prípade."
"Čo mám teda robiť?" zaúpel som. Na to ani Gama nevedela dať odpoveď, aspoň nie takú, ktorá by bola rozumná. Zmlátiť Restha? To sa mi zdalo priveľmi detinské. A tak som celú záležitosť odložil na neurčito.
Fith poprel, že by bol vyklebetil obsah nášho rozhovoru. "Nie som predsa klebetnica."
Jeseň myší
Choroby zvyčajne postihnú človeka vtedy, keď je na ne najnevhodnejší čas. Prechladol som a dostal som horúčku vo chvíli, keď sa vyhrotil konflikt medzi City a Oasisom. Najhoršie však na tom bolo, že som nielen telesne zoslabol, ale som i zmalátnel aj duševne. Silná nádcha sa ma držala, nie a nie sa jej zbaviť, nič mi nechutilo, z nosa mi ustavične kvapkalo a predovšetkým navečer mi brnelo v hlave. Odkedy som hovoril so Szadethom, vlastne som nevyšiel z izby. Iba som sa motkal, spal som alebo som čítal i a Gama mi pripravovala parné kúpele. Nádchu sme si neplánovali nik ju na Andymone nepredvídal. Nijaké dezinfekcie nijaké biologické bariéry nepomáhali. Nádcha, ustavičný sprievodca ľudí, si našla cestu aj do nového sveta.
Občas som sedel pri svojom pracovnom stole, ale nepracoval som, iba som zízal z okna na veľké námestie Andymon City, kam smerovala lomenica nášho domu, alebo som hľadel na náprotivnú vežu či na nízke oblaky tiahnúce oblohou. S otvorenými očami som sníval o lodiach, ktoré som chcel postaviť, o nádherných, kovovo lesklých valcoch v černi vesmíru, o umeleckých dielach techniky vyznačujúcich sa kozmickými dimenziami. Rozkýchal som sa a prebudil som sa zo sna.
Iba inštinktívne som cítil, že konflikt s Resthom je neodvratný.
Vedel som však, že mu nesmiem prenechať iniciatívu. Ale zároveň som sa chlácholil, že keď som chorý, mám právo na odpočinok.
O dva dni som sa už cítil lepšie.
"Konečne by si mal konať," nástojila Gama, "Resth nepočká. Musíš zlomiť jeho vplyv na mladších. Hovorila som s Ilonou, ešte raz by ťa chcela prezrieť."
Miesto odpovede som kýchol. Ako domácu lekárku som uprednostňoval Ilonu. Dojímalo ma, s akou hrdosťou si pestovala hodvábne plavé vlasy. Dodnes sú na Andymone výnimočné. Okrem toho ma priťahovali jej dôrazne ženské tvary tela, jej štíhla, ale nie vycivená postava.
A miloval som jej drsný hlas a troška otcovský tón: "Akože sa I dnes máme, Beth? To najhoršie je už za nami?"
Vyvrátil som oči dohora a statočným gestom som dal najavo, že som už fit.
"A ja som už myslela, že ani nechceš vyzdravieť, Beth, tá nádcha sa ti tuším zapáčila."
Nie, už som sa nerozčuľoval, ešte som mal v živej pamäti výstup, čo mi urobila Gama. Prirodzene, netajil som sa pred ňou, ako sa mi hnusí tento nanútený konflikt. Akoby som sa mal brodiť bahnom malicherností. Hej, vtedy, keď sme ešte boli deti a povadili sme sa s Delthom, to bola čestná a otvorená záležitosť!
"Veru, Andymon dá všetkým zabrať. Ibaže symptómy sú rozličné. A práve teraz, keď máme najhoršie za sebou, sú oveľa nebezpečnejšie!"
Neprirodzene som sa zasmial. "Azda je za nami to najhoršie, ale zďaleka nie najproblematickejšie."
Keď odišla Ilona, vypil som pohár kyslastej ovocnej šťavy. Potom som dlaňou tresol do stola. Nech sa stane, čo sa stať musí! Cez videofón som skúsil nadviazať kontakt s Resthom, aby som si s ním dohodol schôdzku. Na obrazovke však pulzoval iba belasý bod, obsadzovacie znamenie. Po štvrťhodine som to skúsil ešte raz, a zase nič. Domyslel som si, že Resth sa nechce so mnou zhovárať, čo iné. Mykol som plecom, v podstate som bol rád, že v ten deň nemusím viesť nepríjemný rozhovor.
Opäť som si sadol za pracovný stôl a pozeral som na farebné domy na druhom konci námestia. Nebol som zbabelý? Ak

sa Resth nechcel rozprávať so mnou dnes, zajtra tobôž nie. Ak som chcel dať záležitosť s ním do poriadku, musel som ho nájsť a vyspovedať. Zavolal som Szadethovi, ten sa na šťastie prihlásil. Keď zbadal, že som to ja, zdvihol obočie.
"Haló, Szadeth," povedal som, "nemohol by si mi dohodnúť stretnutie s Resthom alebo mi aspoň povedať, kde je?"
"Hm, nemyslím, že by sa s tebou chcel stretnúť. Ani neviem, kde je, Beth. U nás je teraz všetko hore nohami. Kvária nás myši." Mal na mysli polia okolo kupoly. "Všetko nám zožerú. Nechceme ich tráviť kvôli vtákom, a tak staviame pasce, strieľame ich. A usilujeme sa čo najrýchlejšie zožať všetko, čo zostalo."
"Na to by som sa mal pozrieť," odvetil som, "možno pritom stretnem aj Restha."
"To by ma prekvapilo." Szadeth chvíľu mlčal. "Neviem, či by bolo dobré, aby si sem chodil. Nie je na to vhodná príležitosť."
"Ale o to dôležitejšie," povedala Gama, stojaca za mnou.
"Ak tak veľmi chcete," Szadeth mykol plecom, "hm, pokúsim sa zariadiť, aby sme sa stretli."
Pri lete do Oasisu ma sprevádzala aj Gama. Odôvodňovala to mojím zdravotným stavom. Neprotirečil som jej, pretože som si bol vedomý, že spolu s ňou som neporaziteľný.
Cestou ta som uvažoval, čo asi Resthovi povedať, ale myšlienky mi zmätene vírili v hlave. Čo to do teba vošlo, prečo o mne rozširuješ klamstvá? Načo je to dobré? Prečo ma nenávidíš? Chcel som sa ho spýtať. Keď sme dosadli na pristávaciu plochu pri kupole, nezosmolil som ani jednu súvislú vetu.
Vystúpili sme a rozhodli sme sa, že sa najskôr poobzeráme po okolí kupoly, či tam dakde nenájdeme Restha. Okrem toho nás zaujímali postihnuté polia.
Zabočili sme na chodník krížom po lúke, kde sa páslo zopár mladých kraviek. Naši súrodenci ich pravdepodobne poznali ešte všetky po mene. Lán pšenice nevyzeral tak zle, ako som si ho vymaľoval vo fantázii, keď som si vypočul Szadethove náreky. Žlté a zrelé steblá sa ohýbali vo vetre, klasy boli nádherne plné, prirodzene, nie všetky. Tu a tam som v zemi videl malé diery.
"Tuším to s tou myšou pliagou prehnali," povedal som Game. "Nemôžeš súdiť podľa jedného poľa," odvetila úsečne.
"Hej, haló," začul som. Po chodníku sa k nám blížila skupinka súrodencov v krátkych kaki nohaviciach a v kaki košeliach. Všetci piati vrátane dvoch dievčat boli ozbrojení puškami. Odhadoval som, že môžu mať okolo štrnásť rokov. Keď nás spoznali, zastali pár krokov obdaleč.
"Fíha, ktože to k nám ide? Sám Beth, kontrolór sveta." Strojene som sa zasmial. "Akí ste len ironickí."
"Tuším ste sa prišli pozrieť, akú radosť máme s myšami? Vám sa to výborne hodí."
Ustavične hovoril ten istý. Za nič na svete som si nevedel spomenúť, ako sa volá; ich skupinu som dovtedy videl iba pri niekoľkých príležitostiach.
"Akože hodí, čo tým chcete povedať?" spýtala sa Gama tvrdým, takmer kovovým hlasom, ktorý mi znel v ušiach akosi cudzo.
"Nepoteší vás azda, že máme slabú žatvu? A že budeme naďalej odkázaní na syntetické potraviny a na vašu techniku? Len sa nepretvarujte," zvolalo jedno z dievčat.
"Nezmysel," povedal som, "aj nám záleží na tom, aby sa Andymon čo najrýchlejšie skultivoval. Prirodzene, bez techniky to nepôjde. Bez nej by nik z nás nemohol žiť."
"Tvoje komputery sa mýlili, myšiu pliagu predpovedali až na budúci rok."
Zastenal som. Predčasne opustili loď, a teda iba povrchne absolvovali vedeckú prípravu. Teraz sme videli, čo sme si navarili.
"Chyba nie je v komputeroch," vysvetľovala im Gama, "skôr ide o nedokonalé modely, neoverené výsledky meraní, priveľmi naivnú aplikáciu výsledkov..."
"Tak podľa vás sme na vine my, že sa neskoro zistilo, aké nebezpečenstvo nám hrozí," bezočivo zvolal ich vodca, "ktovie, čím to je, že sú tie programy také nedokonalé? Žeby to bola číra náhoda...?"
"Tak už toho bolo dosť!" okríkol som ho. "Kto šíri také reči, nech ich najprv dokáže, jasné? To si zapíš za uši a povedz to aj svojmu veľkému majstrovi Resthovi. Kde je vlastne, chcem s ním hovoriť!"
Popozerali jeden po druhom. "Kde by tak mohol byť?" Jedno z dievčat zrazu zdvihlo pušku, zacielilo na mňa. Tesne vedľa mňa sa do zeme zavŕtal plastický brok. Uskočil som nabok.
"Myš," vysvetľovala chladnokrvne. Naozaj zasiahla myš. Veľa nechýbalo a Gama by stratila nervy. "Neslobodno mieriť na ľudí! Ako ste sa to učili v totaloskope? Ak ste to nepochopili, pušky vám nepatria do rúk!" Zbledla v tvári, hoci mala tmavú pokožku.
"Nerozčuľuj sa, vieš predsa, že lovíme myši. Okrem toho tu nemáte čo hľadať. Patríte do Andymon City. Ktovie, či vo vlasoch nemáte zlaté vlasy a či ste sa nenapojili na komputery alebo na gedonské monštrum."
"Prestaňte s tým!" povedal som čo možno najpokojnejšie. "A nerobte si zo mňa blázna. Viete veľmi dobre, že tým výstrelom ste ma chceli zastrašiť. Poštval vás proti mne Resth a za to sa bude zodpovedať. Nezabúdajte, že my sme pre vás pripravili život na Andymone."
Gama ma potiahla za rameno, znamenalo to: vráťme sa, Beth, je to tu nebezpečné.
"Hej, vtedy ešte žil Delth... A ktovie ako..."
Prv ako sa mládenec spamätal a dopovedal lož, ktorú som beztak poznal, skočil som k nemu a vypálil som mu na obidve strany riadne zaucho. Výprask určený Resthovi našiel chtiac-nechtiac adresáta.
Zaskočilo ho to, otvoril ústa, akoby chcel čosi povedať. Aj jeho súrodenci meravo na mňa hľadeli. Zišli mi na um ich pušky, bleskurýchle som zvážil celú situáciu, cítil som, ako zo mňa spadla letargia minulých týždňov.
"Tie zauchá môžeš vrátiť Resthovi, zaslúži si ich," povedal som. Premeral som ich pohľadom, rad-radom som im pozrel do očí. "Dám vám dobrú radu: nenaleťte Resthovi na všetky jeho klamstvá. Najprv by ste si ich mali overiť a sami sa nad vecou zamyslieť."

Stáli ako skamenení. Gama ma zase potiahla za ruku, ale vtom som si uvedomil, že som na nich svojím konaním zapôsobil. Zrejme nesúhlasilo s tým, čo im o mne narozprával Resth. Povedal som si, že ihneď využijem ich neistotu. Mládenca, ktorého som zbil, som odhodlane chytil za ľavé plece. "Ako sa voláš?"
"Lath."
"Lath, ihneď ma zavedieš k Resthovi. Mám už tej schovávačky po krk, nech mi povie rovno do očí, o čo mu ide - alebo je taký zbabelec, že sa so mnou nechce stretnúť?"
Vykročili sme, sprevádzaní ozbrojenou eskortou. Povrchný pozorovateľ si mohol pomyslieť, že nás vedú ako zajatcov. Cítil som sa však silný ako nikdy predtým. Celá situácia mi prichodila smiešna a neskutočná. Blížili sme sa ku kupole, prešli sme cez nedbalo otvorený priepust - mal som pocit, akoby som celý výjav už stokrát prežil v totaloskope.
Keď sme dorazili k Resthovmu domu, jedno z dievčat povedalo: "Určite je v úpravni morskej vody."
Vyzývavo som zvolal: "Resth!" Potom som zaklopal a vstúpil. Naša eskorta zaujala bezpečný odstup.
Pea, ktorá bola v obývačke sama, zhrozene vyskočila. Nepokojný pohľad jej očí ma ihneď odzbrojil. "Pea," spýtal som sa čo najšetrnejšie, "ako sa máš? A čo robí dieťatko? Rastie?"
Prikývla. Zreteľné na nej bolo vidieť, že je ťarchavá. "Prepáč, že sme sem tak vtrhli," povedala Gama a objala ju, "hľadáme Restha."
"Nič o tom nechcem vedieť." Boli to prvé slová, ktoré nám povedala Pea.
"Nič si z toho nerob, Pea," chlácholil som ju. "Resth a ja sa určite dohodneme po dobrom. O všetkom sa dá pokojne pozhovárať."
Až keď sme ju po niekoľkých minútach opustili, uvedomil som si, že racionálne konanie má svoje medze. Či som to nedokázal práve tými zauchami?
"Nevedela som, ako zareagujú," povedala Gama, keď sme už sedeli v bezpečnej koptére. "Všetkého sú schopní. Mohli nás zmlátiť - alebo nám vyviesť ešte dačo horšie. Ale najväčším prekvapením si bol ty!" pobozkala ma na líce.
"Aj ich vychovali ramy a gurovia," odvetil som trošku nepresvedčivo, "nehnali by to na ostrie noža."
"Oni možno nie, ale Resth. Pamätáš sa, ako povedal: Ide o všetko, o budúcnosť Andymonu, o život a smrť. Alebo sa mýlim?"
Už som si nespomínal.
"V tom má pravdu, ide o život a smrť."
"Gama, prosím ťa, si veľmi vystrašená. Ale to, čo máš na mysli, to proste nie je možné. Nik z nás, ani Resth, by nič také neurobil. Všetci pochádzame z lode, máme za sebou tú istú výchovu, aspoň v rokoch, ktoré sú rozhodujúce. U nás je také čosi nemožné. Nie sme ako ľudia na Zemi. Ver mi, je to začiatok novej éry. Bez krviprelievania."
Gama mlčala.
Naprogramovaný zlý sen
Stál som na Ladyme, našom druhom mesiaci, a čakal som na nehodu, na svoju nehodu, ktorá ma skôr či neskôr určite postihne. Mal som vzduchotesný skafander a všetky systémy malej stanice pracovali spoľahlivo, žeby azda meteorit alebo robot postihnutý amokom?
Andymon vyšiel nad obzor, veľký hnedý, zelený a sivý kotúč potiahnutý šmuhmi. Už som sa takmer nadobro vzdal nádeje, že sa naň dakedy vrátim; Resth by to nikdy nedopustil. Dobre som si vedel predstaviť, ako vydal príkaz, aby ma odstránili z Andymonu. Na tvári určite nemal náznak víťazoslávneho úsmevu, ani jedinú črtu nenávisti, pretože sa pri svojom konaní riadil chladnou vypočítavosťou: "Kým je tu Beth, ustavične trvajú sváry a rozbroje, čo nás stoja veľa síl a ohrozujú budúcnosť našej osady. Znemožnite mu akýkoľvek rádiový kontakt."
Náš boj, ktorý spočiatku vyzeral tak nevinne, trval takmer celý rok.
Hľadel som na kamennú sivú púšť osvetlenú iba Andymonom a v duchu som zablúdil do minulosti. Usiloval som sa zistiť, v čom, v ktorých rozhodujúcich bodoch som urobil chybu. Nepochybne, pridlho som otáľal a prenechal som Resthovi iniciatívu. Stretnutie s lovcami myší ma presvedčilo, že Resth proti mne poštval mladšie skupiny a že je teda najvyšší čas... Pravda, po ďalšie dni som nič rozhodné nepodnikol, s Resthom som sa nestretol a venoval som sa mnohým iným, drobným veciam, ktoré som pokladal za dôležitejšie.
Potom bol zrazu ochotný stretnúť sa so zástupcami všetkých skupín. Dôkladne som sa na to pripravil, bol som presvedčený, že spoločne a vecne zvážime fakty, argumenty a možnosti. Stretli sme sa v malej hale, nie pod širym nebom ako inokedy - všetko naaranžoval Resth. Aký som len bol naivný! Predstavoval som si azda, že za tejto situácie budem účinne argumentovať? Alebo som nepochopil, ako veľmi nás Andymon zmenil? Opustili sme ochranný obal lode, boli sme vystavení prírodným živlom nehostinnej planéty, ustavične sme sa zmietali obavami, či prežijeme. Nebolo zákonité, že nesvornosť vyústila v smrteľný konflikt?
Bol som ako slepý, hoci som argumentoval hlavne psychologicky: ako veľmi potrebujeme vesmír, aké nebezpečné je obmedzovať sa len na Andymon, pretože v tom prípade by sme sa nevyhli Robinsonovej neuróze a čoraz hlbšie by sme sa hrabali v našej planéte a zabudli by sme na to všetko okolo nás, stratili by sme všetky perspektívy a zamerali by sme sa len na každodenné uspokojovanie nevyhnutných potrieb. Tým by sme sa premenili na uzavretú civilizáciu, večne prešľapujúcu na mieste... Aj preto je potrebné stavať kozmické lode, aby sme pomocou tohto projektu rozvíjali tvorivé sily ako prostriedok na podmanenie si ostatných planét a mesiacov nášho slnečného systému, lebo len vtedy za sebou nepribuchneme dvere do kozmu...
Výrečne som argumentoval a rozohnil som sa ako nikdy predtým.
Resthova odpoveď ma uzemnila. "Pozri, Beth, v niečom nás preceňuješ a v niečom zase nedoceňuješ. Stále hovoríš o celom vesmíre. A čo by sa stalo, keby sme zabudli to či ono z technológie kozmických letov? Budeme to vôbec za ďalších sto rokov potrebovať? Veď sa hádam nezbláznime len preto, že žijeme na jedinej planéte."
"Aby ste Bethovi rozumeli," pokračoval, "je ako ja pevne presvedčený o správnosti svojho názoru a o tom, aký

význam má pre budúcnosť Andymonu. Ale, hoci si to azda ani neuvedomuje, vo vedomí mu driemu aj iné zámery. Beth odviedol po Delthovom boku vynikajúcu prácu, bolo to v čase, keď bolo potrebné plne využiť kozmickú technológiu. Vynikajúco to zvládol. Ale časy sa zmenili. Teraz je potrebné, aby sme sa optimálne prispôsobili andymonským podmienkam. A s tým on, pochopiteľne, nesúhlasí, pretože tým by sa jeho špeciálne schopnosti stali zbytočnými."
Vyskočil som. "Chceš povedať, že tým by som sa aj ja stal zbytočným, však?"
"To som nikdy netvrdil."
"Ale naznačil."
"Nemali by sme sa vyžívať v osobných obvineniach," namietala Samecha z piatej skupiny. Videl som, že Resth skvele zadelil roly.
"Keby sme stavali kozmické lode, nadišli by pre Betha staré dobré časy. Kto okrem prvej skupiny by vedel riadiť takú zložitú technickú úlohu?"
"Teraz sa zase ty vyžívaš v obviňovaní, Resth," trpko som povedal, "takto sa nikdy nedostaneme k vecnej diskusii. Okrem toho si vôbec nemyslím, že by sme sa museli prispôsobovať Andymonu. Práve naopak!"
Moje argumenty zostali bez ozveny. A Resth vzápätí zakontroval. Keď mu chýbali argumenty, vyrazil do útoku. Útočil na mňa, ale hral s falošnými kartami, len aby neskôr na plné hrdlo zvestoval: vidíte, väčšina súrodencov zavrhla Bethove plány.
Vôbec sa nemuselo hlasovať. Zhrozene som sa zdvihol, z celej sily som pribuchol za sebou dvere, ale mäkký plast stlmil náraz. Mal som sa vtedy vzdať alebo radšej vyčkať vhodnejšiu príležitosť? Tak či onak by som si nebol pomohol a výsledkom by bolo vyhnanstvo. Resth chcel za každú cenu eliminovať rušivý faktor.
Keď som sa otvorene pustil do boja, už bolo neskoro.
Pendloval som hore-dolu medzi Andymon City a Oasisom. Hovoril som s každým, koho som stretol, zaletel som k termojadrovej elektrárni a vybral som sa do baní. Usiloval som sa presvedčiť Mytha a Szadetha, bol som na plantážach, v lesoch, pri jazerách, a čo ako som sa štval, čo ako ma podporovala Gama, Jota a Zeth, náš cieľ sa čoraz väčšmi strácal v diaľke.
"Veď už tu máme plné ruky práce," vyhlasovali súrodenci. "Tvoj spor nás nezaujíma, sú aj dôležitejšie veci."
"Poradíme si aj bez letov na iné planéty. To radšej prenecháme svojim deťom."
Dakedy som z ich odpovedí vycítil: Načo by sme sa naťahovali s Resthom! Pravdepodobne má pravdu. V prvom rade potrebujeme pokoj a mier, aby sme mohli pracovať.
Resth počkal, kým nadišiel jeho čas. Potom zaútočil. Zvolal svojich najmladších prívržencov, ostatní sledovali ich stretnutie na obrazovkách. Bol to vlastne len krátky príhovor.
"Varujem vás," povedal Resth, "doteraz sme si nažívali v mieri a priateľstve. Sú však aj takí, čo sa nám usilujú nanútiť svoju vôľu."
Resth nemusel uvádzať mená, každý vedel, že mieri na mňa. "Je nevyhnutné, aby sme svorne nažívali," pokračoval Resth, "iba tak môžeme úspešne vzdorovať Andymonu, a to vedel už Delth. Je to dôležité práve teraz, keď očakávame zvýšenú seizmickú aktivitu."
Chcel som vybehnúť z domu, vykričať všetkým do očí pravdu, povedať im, že ich Resth zmanipuloval, že zneužil Delthovo meno na svoje ciele. Chýbala mi však odvaha, a tak som len sedel a hrýzol som si pery.
V jednom mal Resth pravdu: keby teraz prepukol otvorený boj medzi súrodencami, keby sme sa navzájom obviňovali a nedajbože aj proti sebe bojovali, keby sme si vzájomne blokovali informačné kanály, keby sme nedozerali na pozorovacie stanice a taktickými prepočtami preťažili komputery - prepukol by nebezpečný chaos. tak som len sedel a lámal som si hlavu. Pritom som si uvedomoval, že Resthovi nikdy nešlo o osobnú moc, ale len o to, aby na Andymone čo najrýchlejšie vytvoril stabilný ekologický systém. Bol by som azda na jeho mieste konal inak? Bolo len logické, že ma po zemetrasení odsunul na Ladym.
Spomienky sa rozplynuli. Andymon medzitým vystúpil vysoko nad obzor. Vedel som, že až teraz sa ukáže, či moje obavy boli správne. Mohlo trvať desiatky generácií, kým by si moji súrodenci našli cestu k sebe z existencie obmedzenej tým najpodstatnejším, z malicherností všedného dňa. Mohlo to trvať celú epochu, temnú, pre mňa stratenú. Život bez veľkolepého cieľa hviezd bol pre mňa iba tupým vegetovaním.
Malý červený bod, ktorý mi odjakživa svietil v zornom poli, stál teraz tesne pri Andymone. Z jeho bezprostrednej blízkosti sa od planéty oddelila drobučká iskierka. Pokojne opísala elegantný oblúčik medzi hviezdami. Bola čoraz svetlejšia, rástla a rástla. Napokon zakryla celý Andymon a vtom ma vrhla do bezodného oslepujúceho víru.
Sedel som ako omámený a trhane som dýchal. Adaptéry totaloskopu sa mi od potu prilepili na spánky. Nemal som silu zložiť si ich. Myšlienky mi v hlave zmätene vírili. Naozaj tak bude vyzerať budúcnosť Andymonu? Naozaj bude taká údesná, ako som ju pociťoval ja? Čo ak som sa naozaj bál, že po veľkom pretvorení Andymonu už nenájdem vhodnú úlohu a stratím zmysel života? Naozaj mi šlo o kozmické lode? Čo ma potom odpudzovalo na Resthovi? Hej, na vine neboli jeho ciele ani jeho úvahy. Odpudzovala ma skôr logika, akou argumentoval, jej bezohľadnosť. Dala by sa charakterizovať takto: ak ich nepresvedčíš, musíš ich prekabátiť, veď je to v ich záujme. Nešlo mu o to, aby pochopil iných, aby sa vžil do ich situácie. Bol presvedčený, že to, čo si myslí on, je absolútne správne a že každá odchýlka od jeho koncepcie by znamenala zánik našej civilizácie. Preto ma nemohol tolerovať. V boji na život a na smrť účel svätí prostriedky. Aj prostriedky znamenajúce likvidáciu. Premkla ma hrôza.
Skrehnutými prstami som si zložil adaptéry. Možno som mu neopodstatnene krivdil, keď som si o ňom myslel, že by bol schopný vraždy. Veď to, čo som prežíval, bol iba scenár, iba možná budúcnosť. Okrem toho naprogramovaná budúcnosť, pretože vychádzala z Resthovho personogramu spracovaného Gamou. Pritom je možné, že Gama do formalizovaného jazyka preniesla osobné obavy. Na scenár mala nepochybne určitý vplyv aj spätná väzba môjho mozgu s totaloskopom. Tým sa dalo vysvetliť, že som prežíval aj svoje subjektívne skreslené predstavy o Resthovi.

Želanie splynulo so snom.
Vystúpil som z totaloskopu, chcel som sa nadýchať sviežeho, slobodného andymonského povetria. Keď som vyšiel z veže, pod nohami mi zľahka zaškrípal štrk. Zhlboka som sa nadýchol. Musel som konať. Ale nie som teraz priveľmi zaujatý? pýtal som sa v duchu. Ako by som sa zachoval voči Resthovi, keby som ho teraz stretol? Bol by som voči nemu spravodlivý a nepredpojatý? Po toľkých ireálnych skúsenostiach z totaloskopu, ktoré sa uhniezdia v podvedomí napriek akýmkoľvek rozumovým argumentom?
Sabotáž
Kým som si lámal hlavu, ako čeliť Resthovi, život na Andymone prebiehal ako zvyčajne, akoby nebolo vyhrotených konfliktov, akoby sme všetci konali v úplnej zhode. Súrodenci zakladali ovocné plantáže a zalesňovali úbočia, sám som bol pritom, keď sa trhavinou razilo nové riečne koryto. Automaty ťažili bauxit, montovali výrobné haly, a na ceste boli tri alebo štyri bábätká. Nič, zdanlivo nič nemohlo zahatať pokrok našej pospolitosti.
"Beth, rozpadá sa ti chemická továreň," oznámila mi po videofóne Ilona.
"Čože? Rozpadá?" spýtal som sa zarazene. „Ako to myslíš?" "Nerozumiem tomu, ale keď som letela zo stretnutia lekárov v Oasise, zbadala som nad staveniskom, že továreň nerastie, ale sa tak povediac rozpadá."
Poďakoval som sa jej a ihneď som sa spojil s projektovacím komputerom. Že by pre dajakú absurdnú chybu v systéme zlyhal stavebný program? Okrem toho ma prekvapil údaj komputera, že chemická továreň už nepatrí do jeho kompetencie. Pritom som bol za projekt zodpovedný ja, a len ja som mal právo meniť program.
Vyšiel som von a pomedzi mladé stromčeky som bežal k hangárom. Všetky koptéry boli preč. Našťastie som v garáži našiel rover. Plnou rýchlosťou som vyrazil. Pritom som Tetha zahalil oblakom prachu. Zavrtel hlavou a prstom si ťukol po čele; taký zhon sa mu nepáčil.
Andymon City bol čoskoro za mnou. Na dvadsiatich kilometroch nerovnej cesty do továrne som mal dosť času na premýšľanie. Už predtým, vo fáze plánovania, sme mali s touto továrňou ťažkosti. Shinth totiž žiadal také isté vybavenie pre továreň na umelé hnojivá, ktorá sa mala začať stavať blízko Oasisu. Vtedy som ho presvedčil, že môj projekt je dôležitejší. Mali sa tu vyrábať chemické zlúčeniny, osobitne kyseliny a tie sme súrne potrebovali na výrobu rozličných plastov. Plasty tvorili jednu zo základných surovín. Používali sme ich na najrozmanitejšie účely: ako imitáciu dreva na nábytok, stavebný materiál, súčiastky strojov... A zásoby na lodi boli už takmer vyčerpané.
Pravda, vtedy som Sinthovi zamlčal, že v tejto továrni sa - niekedy v budúcnosti - budú dať vyrábať aj organokremičité zlúčeniny, dôležité pri konštrukcii kozmických lodí. Hoci sa zatiaľ nerozhodlo pozitívne o mojich kozmických projektoch, chcel som pre ne vytvoriť priaznivé podmienky. Ktovie, či práve v tom nebolo treba hľadať súvislosť s "demontážou", ktorú si všimla Ilona? Pravda, Sinth mi dal slovo a doteraz všetko prebiehalo podľa plánu.
Rover sa vyštveral na pahorok. Zhora som dobre dovidel na stavenisko. Ilona sa nemýlila. Kolmé valce katalytických reaktorov zmizli a po ceste do Oasisu uháňal ťažký trajler. Zatiaľ čo spor transportérov o transformátor ma ešte pobavil, teraz ma pochytil hnev. Posledný kilometer som hnal rover cestou-necestou, až som sa kŕčovite musel držať volantu. Taká trúfalosť, potajomky mi ukradnúť celú továreň!
Zaškrípali brzdy, rover zastavil, vyskočil som. Kde ešte pred dvomi dňami stál mozog továrne, procesový počítač s kontrolnými zariadeniami, som videl iba zrovnanú a vybetónovanú plochu. Bežal som pomedzi žeriavy nakladajúce na vozidlá jednotlivé nosníky, ale aj kompletné oceľové konštrukcie a agregáty, pomedzi malé stavebné roboty, ktoré toho okrem zvárania, vŕtania a nitovania veľa nevedeli. Nedbal som na bremená, čo sa mi vznášali nad nechránenou hlavou, ani na pohyby rozličných vozidiel. Správal som sa, akoby som iba päsťou mohol zastaviť všetky automaty a motory.
A skutočne: žeriav, čo v mojej blízkosti prenášal rúry ťažké niekoľko ton, vydal výstražný signál a uprostred pohybu ustrnul. Roboty zrazu zmeraveli, vozidlá zabrzdili a zvuky demontáže utíchli.
"Zbláznil si sa, Beth, veď bežíš rovno do strojov!" zvolal akýsi hlas.
Dvere na koptére, ktorú som si za spleťou potrubí dovtedy nevšimol, boli dokorán. Vystúpili z nej dievča a chlapec. Mali na sebe oranžové ochranné prilby a šaty farby kaki. Keď bežali ku mne, chlapca som spoznal, bol to Laath, presne ten, ktorému som nedávno vylepil zauchá.
"Človeče, Beth, buď rád, že sme ťa včas objavili! Čo tu hľadáš?"
Od hnevu a prekvapenia som na chvíľu stratil reč. Boli udychčaní od krátkeho šprintu a tvárili sa hrozne nahnevane.
"To sa môžem vás opýtať," povedal som a zdôraznil som každé slovo, "čo tu hľadáte? Odkiaľ beriete toľkú bezočivosť, že ničíte, čo som vytvoril?"
"Čože?" zarazene sa opýtala Bhriga, zložila si prilbu a zápästím si prešla po čele. "Odvážame odtiaľto časti nepotrebného závodu, aby sme ich použili pri stavbe továrne na umelé hnojivá," povedala.
"Vraj nepotrebný závod?" Hneď ako som zbadal tých dvoch, mi svitlo, že na vine nie je Shinth, ale že za tým všetkým stojí Resth. "To vám povedal Resth?" spýtal som sa. "A prikázal vám, aby ste všetko zdemolovali?"
"Hej, ak sa nestavajú kozmické lode, nepotrebujeme ani organokremičité zlúčeniny." Teda predsa!
"Nebesá," oboril som sa na nich, "opakujete ako papagáje! Sami premýšľajte! Či som vám to už nepovedal? Továreň mala vyrábať rozličné plastické materiály. Zišli by sa nám na kupoly a steny domov, ako izolačný materiál alebo ako surovina na výrobu trubiek a obalov... Prirodzene, niektoré zo zlúčenín by sa dali využiť aj pri stavbe lodí - ale to predsa platí takmer o všetkých výrobných zariadeniach. Viete, pri čom som vás pristihol? Hovorí sa tomu sabotáž, jednoznačne je to podlá sabotáž!"
Laath predvídavo zostal obdaleč, videl som, že je v rozpakoch. "Ale..." Zháčil sa a nohou šúchal po zemi.
"Ale Resth povedal - to si mal na mysli, však? No dobre, viem, kto za to nesie zodpovednosť. Ale ani vy nie ste bez viny. Kradnúť továrne! Naozaj vášmu šéfovi bandy naletíte na všetko? Aj na to, že prvá skupina chce všetkým rozkazovať? Smiešne! Už nič lepšie si ten váš podarený vtáčik nevymyslel?" Uvedomil som si, že je na čase, aby som sa spamätal a skrotil hnev. Budem ho ešte potrebovať na Restha. "Kde je?" spýtal som sa zostra. Pomyslel som si, že

teraz mi neujde. Prekvapím ho v jeho skrýši a vezmem si ho do parády, nech by som ho naháňal po celom Andymone.
"Pri továrni na umelé hnojivá," odvetili nesmelo.
"V poriadku," chlácholil som ich, "teraz si vezmem vašu koptéru a ihned odletím za Resthom. A vy nasadnite do môjho roveru a zájdite do City. Tam poinformujete Gamu a na zajtra zvoláte valné zhromaždenie, jasné? Účasť je povinná, aj pre tých, čo pracujú na Ladyme."
Nemo prikývli. Zrazu som s nimi súcítil, dobre som si vedel predstaviť, ako im asi je: zvozil som ich, hoci ani nevedeli, za čo. Aby som ich povzbudil a získal pre seba, potriasol som im ruky - bolo to archaické, pozemské gesto.
"Hlavy hore! Do videnia - a pozdravujte Gamu."
S úľavou zbehli k roveru a vyrazili. Chvíľu som hľadel za nimi, potom som nastúpil do koptéry. Okrem normálnych prístrojov bola vybavená kompletným riadiacim centrom pre konštrukčné práce - vynikajúci nápad, pokiaľ sa nepoužívali na demontáž. Vzdychol som si, naštartoval som a nabral som kurz smerom k Oasisu, k Resthovi.
Medzi štyrmi očami
Resth mal vtedy dvadsaťjeden rokov. Dnes už nechápem, jako sa mu v takom mladom veku podarilo získať taký mocný vplyv. Jeho metódy priečiace sa zvyklostiam našej pospolitosti a jeho demagogické schopnosti to vysvetľovali iba sčasti. Prirodzene, prispelo k tomu aj to, že štvrtá skupina na Gedone sa separovala, čím vznikla medzera medzi staršími tromi, žijúcimi prevažne v Andymon City a mladšími "hrabošmi" obývajúcimi Oasis. Pre nich nebol Resth primladý a jeho Pea čakala dieťa. Vyšvihol sa na veliteľa všetkých, čo bývali v kupole a veľmi dobre vedel, že rozpory medzi obyvateľmi dvoch osád mu ženú vodu na mlyn.
Dvadsaťjeden rokov... Vo veku dvadsaťjeden rokov zahynul Delth a hoci bol takisto mladý, zodpovedne viedol našu malú pospolitosť.
S koptérou som pristál v bezpečnej vzdialenosti od stavebného ruchu pri továrni na umelé hnojivá. Hneď na prvý pohľad som spoznal dielce pochádzajúce z mojej továrne. Na kraji staveniska ležali krížom-krážom cez seba katalytické reaktory.
Boli doškrabané a na niektorých miestach sa z nich odlúpil ochranný náter. Vedel som, že čoskoro zhrdzavejú i napriek tomu, že iba málokedy pršalo - ale Resthovi tu neboli na nič.
Keď som videl, ako sa tu plytvá materiálom, zovrela mi žlč. Odhodlane som vykročil k domčeku na tenkých kovových stĺpikoch, Resthovi slúžil ako veliteľské stanovište. Viedol k nemu kovový rebrík. Prv ako som otvoril príklop, zamarilo sa mi, akoby som počul čiesi hlasy, akoby tam hovoril Szadeth a Szina. Potom zavládlo ticho. Hlavu som prestrčil cez príklop, Resth bol sám.
"Čakal som ťa, Beth," povedal a pomohol mi dostať sa hore. "Je na čase, aby sme sa my dvaja porozprávali medzi štyrmi očami."
Nervózne som sa zasmial. "Vravíš, že je na čase, Resth? Celé dni, ba týždne sa márne usilujem, aby som sa s tebou stretol. Som veľmi zvedavý, ako mi vysvetlíš isté veci. Veľa sa toho nazbieralo."
Resth ma ponúkol, aby som si sadol. Na stenách boli zapnuté dva či tri monitory, ukazovali stroje pri práci. Aj Resth si sadol, sebaisto sa usadil v kresle ako kedysi Delth, ale napriek tomu to nebolo ono.
"Neviem, či sa mi podarí všetko ti vysvetliť, Beth, ale dúfam, že pochopíš aspoň to, čo kladiem na prvé miesto."
"Budeš to musieť vysvetliť nielen predo mnou, ale pred všetkými. Čo si si dovolil, je neslýchané a proti všetkým normám správania. Sabotuješ našu prácu a zasievaš sváry."
"Som ochotný všetko vysvetliť." Resth prikývol, hovoril pomaly a pokojne, ale rukami pritom kŕčovite zvieral operadlá kresla. "Nejde tu totiž len o mňa."
Mlčal, nevedel som, na čo naráža a už som ho chcel oboznámiť so zoznamom svojich sťažností. Vtom pokračoval:
"Obaja chceme, aby sa na Andymone dalo bývať, v tom sme si zajedno? Pre tento cieľ by som obetoval nielen všetky sily, ale aj život a som si istý, že aj ty."
"Nebalamuť ma frázami, Resth. Vysvetli mi, prečo si mi zničil továreň a tým si sabotoval svoj najvyšší cieľ!"
Resthovi zamykalo ústami. "Tvoj luxusný projekt, čo vôbec neslúži Andymonu? Sú aj dôležitejšie veci než plasty. Plasty pre stavbu kozmických lodí, mňa veru neoklameš."
"Mýliš sa," vzĺkol som, "nie je to luxus, ale nevyhnutnosť. A najmenej zo všetkého si môžeme dovoliť sabotáž a vzájomné konflikty."
Resth vstal a prechádzal sa pred kontrolnými pultami hore-dolu. Zrazu som vedel, v čom sa od neho odlišoval Delth: Delth si nikdy nenamýšľal, že je absolútne v práve - a dokonca aj v tom prípade by bol vedel, kedy treba ustúpiť.
"V tom poslednom s tebou súhlasím. Ale mňa tak ľahko nepresvedčíš ako naivného Shintha, že tvoje projekty sú dôležité. Už som jeho chybu skorigoval. A teraz pôjde o to, aby si mi raz navždy pomohol odstrániť nezhody. Beth, ak sa zajtra verejne priznáš, že si pod zámienkou práce pre Andymon chystal stavbu kozmických lodí, a prisľúbiš, že v budúcnosti sa nedopustíš takých eskapád, pokladám všetky spory za bezpredmetné."
Vyskočil som, bolo neuveriteľné, ako Resth prekrucoval veci. Chytil som ho za rukáv tmavosivej kombinézy a vytmavil som mu to. Už som nevedel, a ani nechcel zostať pokojný a vecný. Vraj aby som sa verejne priznal, že som klamár! Za akého hlupáčika ma Resth vlastne pokladá. Hádam si nemyslí, že som ako Laath a že zaňho, veľkého majstra Restha, skočím aj do ohňa?
Resth sa mi takmer váhavo vytrhol a zaúpel: "Pochop ma, Beth, za každú cenu musím zabrániť, aby si nás svojimi projektmi nepriviedol do nešťastia. Inak by nám hrozilo, že v tejto rozhodujúcej fáze si rozdrobíme sily a to je životunebezpečné. Je mi jedno, čo bude so mnou. To, čo požadujem, slúži výlučne Andymonu. A o desať alebo o dvadsať rokov sa pokojne môžeme k tvojmu projektu vrátiť."
Samozvaný šéf planéty takmer prosíkal, apeloval na môj zmysel pre kolektív a jeho argumenty na mňa zapôsobili tak sugestívne, že som mu takmer podľahol. Ibaže vtom som si spomenul na klebety, ktoré o mne šíril.

"Preceňuješ naše sily, Beth. Uvažuj, teraz je na Andymone dvoje detí, o rok ich bude možno desať. Dievčatá na pár rokov vypadnú. Budeme mať čo robiť, aby sme vybudovali aspoň najprimitívnejšie životné podmienky."
Ktože sa najväčšmi zasadzoval za takzvaný prirodzený pôrod? Nik iný než môj priateľ Resth! "Teraz hovoríš o svojom úspechu ako o dákej prírodnej katastrofe!"
Smutne na mňa pozrel. "Aká škoda, že ma absolútne nechceš pochopiť."
Čo si skutočne myslel? "Viem, že všetko treba veľmi presne prekalkulovať," povedal som, keď som sa trošku upokojil, "ale to je len jedna stránka mince. Druhá, to sú formy nášho vzájomného kontaktu... Nikdy ma neprinútiš, Resth, aby som sa vzdal, a zajtra si prediskutujeme tvoje metódy. Vidím, že nemá zmysel s tebou hovoriť." Demonštratívne som sa obrátil a otvoril som štvorhranný príklop.
"Ani s tebou," nezmieriteľne povedal Resth za mojím chrbtom. "Našťastie som na to pripravený. Stoj, najprv si ma vypočuj, kým zlezieš dolu! Pripravil som program pre komputer. Keď stlačím tento gombík, vyšlem ho na loď. Tento program obsahuje povel na zmazanie všetkých údajov týkajúcich sa konštrukcie kozmických lodí."
Zmeravel som. Rebrík nebol vysoký, ale napriek tomu sa mi zakrútila hlava. Kŕčovite som zavrel studený kov príklopu.
"Sadni si do kresla a nahraj na videopásku, že všetko berieš späť, len pre lepšiu istotu. Akceptuj môj návrh, Beth. Azda si nemyslíš, že ma baví vymazať informácie nenahraditeľnej hodnoty?"
Nadýchol som sa a vydýchol a znovu som sa nadýchol a vydýchol. "Blufuješ, Resth!"
Pomaly, priečku po priečke, som zostupoval. Vietor hnal po blízkej zemi jemné závoje prachu.
"Vieš dobre, že neblufujem!" zvolal za mnou Resth cez príklop.
Neobzrel som sa a ako omámený som sa dokyvkal ku koptére. Vliezol som do nej, naštartoval som, letel som čoraz vyššie, až z Resthovho veliteľského stanovišťa bola iba drobučká bodka. Potom som rukou nahmatal malý monitor, spojený s komputerovou sieťou. Prstami som naklepal otázky a povely. Moja vôla na to nebola potrebná.
Rozsvietil sa displej a svetelný bod rýchlo napísal správu:

TECHNICKÝ POPIS LODE VYMAZANÝ KONŠTRUKČNÉ PODKLADY VYMAZANÉ STAVEBNÉ VARIANTY VYMAZANÉ

Civel som na ňu ako analfabet. Mozog mi nechcel akceptovať takú neslýchanosť. Hoci som očami ustavične odbiehal nabok, správa na displeji sa nezmenila.
Všetky informácie potrebné na stavbu nových lodí boli vymazané. Milióny a milióny megabytov. Znamenalo to, že moje plány boli na celé roky zmarené! Budeme musieť začínať celkom odznovu, rozobrať loď po jednotlivých systémoch až do poslednej skrutky. Okrem toho vyhotoviť zoznamy súčiastok, odhaliť konštrukčné fígle, vyšpekulovať technológie na výrobu vysokointegrovanej elektroniky, superpevných materiálov, komplikovaných prístrojov a na montáž konštrukčných prvkov. Nie, naše plány neboli zmarené na roky, ale na desaťročia. Nepredstaviteľné, aké kvantá práce bude treba vynaložiť na výskum a vývoj! Na lodi boli uchované vedecké a technické poznatky, ktoré ľudstvo nadobudlo za stáročia. Tisíce, azda milióny ľudí vydávali všetok svoj um na to, aby vypracovali software potrebný pre loď.
Zrazu som si prichodil nekonečne osamelý a opustený. Uvedomil som si, že sa pretrhla pupočná šnúra, spájajúca nás s ľudstvom. Stroskotali sme na ufúľanej planéte kdesi v nekonečnom kozme a chýbala nám možnosť, ako sa dostať z jej prachu. Hviezdy boli pre nás nadobro cudzie a stratené.
Z pochmúrnych myšlienok ma prebral prenikavý signál videofónu. Keď na obrazovke zhaslo červené volacie znamenie, zjavila sa na nej Resthova tvár.
Črtala sa mu na nej zaťatá hrdosť a únava, stopy neodvolateľného rozhodnutia. "Zničil som konštrukčné podklady na lodi." Naozaj povedal "zničil som" a nie "vymazal som". Údmi mi zalomcovala triaška.
"A tak som zmaril projekt výstavby lodí." Urobil dlhú prestávku. "Nebolo pre mňa jednoduché, zasiahnuť do života našej pospolitosti takýmto nepredvídaným a násilným spôsobom," pokračoval, "ale bolo to potrebné. Andymon je planéta a tá si vyžaduje osobitný štýl života, prispôsobený na jej osídľovanie. Pochopiteľne, prvá skupina to nechcela akceptovať. Projekt výstavby lodí bol len pokusom pokračovať v štýle života typickom pre doterajší, umelý svet lode. Ale taký štýl je v rozpore so záujmami nás mladších a v rozpore so záujmami našich detí a nasledujúcich generácií. Neobetujeme svoje životy, aby sme navštevovali odľahlé hviezdy, to nech je vyhradené našim potomkom v ďalekej budúcnosti. Andymon je nám bližší. Poznáte moje stanovisko. Nie som priateľom individuálnych rozhodnutí ani násilných akcií, ale nevidel som inú možnosť, ako sa vymaniť z patriarchálneho područia prvej skupiny. Mrzí ma, .že som musel zničiť technické poznatky, ale len tak som mohol zabrániť, aby si nás podmanila technika používaná nesprávnym spôsobom. Predpokladám, že mnohí z vás sa chcú o tom vyjadriť. Zajtra prídem do amfiteátra. Tam vám oznámim, aké úlohy nás čakajú v najbližšej budúcnosti."
Obrazovka zhasla, privrel som oči a chvíľu som nehybne sedel. V spánkoch mi búšila krv a zatínal som päste. Na budúce bude dakomu prekážať svetelný bod lode na nočnej oblohe a fakt ju vyhodí do povetria. Všetko bolo možné. Číry anarchizmus! Preč s technikou, späť k prírode! Opice, vráťte sa na stromy!
Strata konštrukčných podkladov na mňa ťaživo doľahla. Divú zlosť vystriedal tupý hnev. "To je koniec," povedal som, "teraz sa už neoplatí..." Koptéru udržiaval v kurze iba autopilot.
Už si nespomínam, či som pri Andymon City pristál s koptérou ja alebo ju navigoval automat. Viem len toľko, že na letisku ma čakala Gama - a s ňou mnohí zo súrodencov.
"Beth," potichu ma oslovila Gama, "sú aj iné veci než lode. Máš aj iné úlohy. Zajtra ťa čaká schôdza." Potom pošepky

dodala: "Neviem si predstaviť, že by sa lodný komputer dal tak jednoducho vymazať."
Nič som nevidel, nič som nepočul. Teraz tak ležať v prírodnom parku, na nič nemyslieť, načúvať zvukom džungle a žblnkotaniu vĺn pri jazierku, nemať starosti.
Amfiteáter
Amfiteáter sa nachádza nedaleko od Oasisu v prírodnej skalnej kotlinke. Dnes sa tam stretávame, keď je pekné počasie, počúvame hudbu, hráme divadlo, tancujeme, spoločne oslavujeme, trávime voľné chvíle.
Vtedy ešte amfiteáter nebol dokončený, za oválom javiska stála iba premietacia plocha a zopár záznamových prístrojov. Automaty zatiaľ vytesali do skaly iba dva rady kamenných sedadiel, skaliská nad nimi tvorili neprehľadnú spleť rozdelenú pásmi troch schodísk.
My, čo sme prišli z Andymon City, sme mali za sebou najdlhšiu cestu, ale do amfiteátra sme dorazili prví. Nerozhodne sme sa poobzerali po vhodných miestach a napokon sme si sadli napravo od javiska. Kotlinu vypĺňalo teplé a suché povetrie, ktoré nerozčeril ani závan vetra.
Gama nebola pri mne. Už večer predtým odletela na loď, stále dúfala, že Resthovi sa azda nepodarilo obísť zabezpečovací systém komputera. Bolo to beznádejné. Nechcel som ju ovplyvňovať, ale jej dlhé mlčanie akoby potvrdzovalo moje temné predtuchy. V duchu som si povedal, že sa už dávno mala vzdať a vrátiť sa sem, aby ma podporila v najťažšom spore môjho života. Ale nie, ona len ďalej nezmyselne hľadala, a dianie v amfiteátri sledovala iba cez interkom, čo som držal v ruke. Hlúposť, pomyslel som si, prečo by som sa na Gamu hneval, veď má pravdu: môj projekt sa už nedal zachrániť ani v amfiteátri, a odhaliť Restha azda nebude také ťažké.
Do kotliny prúdili obyvatelia Oasisu. Podaktorí z nich ma priateľsky pozdravili, ale chýbala im niekdajšia spontánnosť. Posadali si na miesta vytesané do skaly oproti javisku.
Prišiel Resth a v amfiteátri na chvíľu zavládlo napäté mlčanie. Pomaly kráčal dole schodmi, sprevádzaný desiatou skupinou, svojou strážou v kaki uniformách. Istý si víťazstvom, so vztýčenou hlavou pozdravil prítomných:
Na sekundu sa nám skrížili pohľady. To, čo si vyviedol, už nenapravíš, Resth, pomyslel som si, ale predsa len triumfuješ priskoro! V totaloskope si o všetkom rozhodoval ty, ale tu, v realite, prelomím začarovaný kruh naprogramovaných vízií.
Resth si skúmavo obzrel voľné miesta na sedenie a cieľavedome zamieril na ľavú stranu rovno vedľa javiska.
Amfiteáter sa postupne zapĺňal. Rady sedadiel vytesaných do horniny nestačili a tak som aj hore, na sklených výstupkoch a vo výklenkoch videl pestrofarebné blúzy, košele a deky a medzi nimi čierne, hnedé a sem-tam aj plavovlasé štice. Teraz, keď šlo do tuhého, sa obnovovali staré skupiny. Iba Alfa sedela osamote, približne v rovnakej vzdialenosti od šiestej a jej vlastnej skupiny.
Zvuky stíchli a zmĺkla vrava. Sedeli sme a čakali, záznamové prístroje už bežali, pozerala na nás dokonca aj štvrtá skupina, gedonské "monštrum". Zrazu som si uvedomil, že máme nemých svedkov: svojich potomkov, Andymončanov budúcnosti. Na priesečníku čias, kde sa stretáva minulosť s budúcnosťou.
"Začnime!" polohlasne zvolal ktosi z kamenného balkóna. "Veď začni ty, Joth!" odpoveď nedala na seba čakať.
Joth, sedel pomerne výhodne na kamennom výstupku, vstal. "Ak sa nenájde nikto iný? - Myslím, že bude najlepšie, ak ihneď prejdeme k veci. Beth, povedz nám, čo máš proti Resthovi."
Vstal som, aby ma bolo lepšie počuť. Zabudol som na vety, ktoré som si vopred sformuloval a pripravil. Premohli ma spomienky a s nimi spojené vzrušenie: demontáž mojej továrne, pokus o vydieranie, predchádzajúce ohováranie. Hlas mi preskakoval, keď som opisoval udalosti posledných dní a to, ako podlo sa Resth voči mne zachoval. Nič som nevynechal, celú situáciu som podal tak, ako som ju pociťoval. "Teraz je rad na tebe, Resth. Som zvedavý, čím budeš argumentovať."
Kým som si sadol, letmo som sa obzrel, aký dojem zanechali moje slová. Kým starší súrodenci hlasne žiadali, aby sme Restha potrestali, mnohí mladší sa tvárili ľahostajne.
Resth zatiaľ ani nemihol obrvou. Vstal a odmietavo mávol rukou: "Bethove ponosy nie sú aktuálne, už včera som vám cez video oznámil svoje dôvody a som si istý, že ich chápete."
Začal ich opakovať a vtedy Ilona vyskočila od zlosti. "Z tvojich rečí som pochopila jedno. Kým sme vám chystali planétu, boli sme vám dobrí. Teraz sme si vykonali povinnosť a môžeme ísť..." A Teth dodal, že Resth je ten posledný, kto má právo stavať Delthovi pomník. Načo prehlásila Alfa, vraj si myslela, že sme s tým všetci súhlasili. Joth ju horko-ťažko utíšil.
Resth pokračoval, akoby ho ani neboli prerušili. Vraj keď sa nik z prítomných nepostavil dostatočne energicky proti mne a mojim šialeným projektom, on, Resth, si pokladal za povinnosť prevziať zodpovednosť. "A tak som zabránil výstavbe lode. Hoci ma to mrzí, musel som pritom siahnuť ku krajným prostriedkom, ale to vyplynulo zo závažnosti problému. Nech mi Beth vyčíta čokoľvek, ja mám svedomie čisté."
Resth si sadol za potlesku svojich prívržencov a vyzývavo sa uškrnul. Podarilo sa mu prekaziť moje plány a teraz by ma mal poraziť ešte aj slovami? Tu a tam som videl v radoch mladších súrodencov, ako prikyvujú na znak súhlasu.
Odhodlane som zase vstal, ale Shinth ma predbehol. Počúval som, čo vraví a pritom som skontroloval, či mi funguje interkom.
"Každý z nás sa môže mýliť a čo sa týka cieľov, súhlasím s Resthom, podobne ako mnohí z mojich súrodencov z Oasisu, ktorých vy, starci zo City prezývate hrabošmi. Ale demontovať továreň, aby zariadenie zhrdzavelo, to ma rozčuľuje. A potom ešte prednášať, že nesmieme ničím plytvať. Informácie na lodi patria nám všetkým, ani jeden z nás nemá právo ich vymazať. To je oveľa väčšie plytvanie!"
"Bravó, hraboše!" zaznelo zo skál.
Amfiteáter ožil, všade sa tvorili vzrušene diskutujúce hlúčky. Resth iritovane jastril očami doprava a doľava.
Plavovlasá dievčina sediaca za ním, bola to Nrada, najmladšia z tých, čo diskutovali, Shinthovi oponovala: "Ale čo ak

to bola pre Restha jediná možnosť, ako odhaliť tajné plány prvej skupiny?"
Resthom trhlo. Zrejme takú pomoc nečakal.
"Počujem dobre?" zvolala Eta, o dve miesta odo mňa vpravo a tľapla dlaňami, aby ju bolo počuť. "Aké tajné plány?"
Neubránil som sa úsmevu, keď som zbadal, ako Nrada hľadá pomoc Restha. Ten si naprával golier na košeli, ale zrejme nie kvôli horúčave.
"Každý predsa vie, že vy z prvej skupiny ste chceli stavať lode. Azda som sem-tam vo svojich formuláciách prestrelil, ale pritom mi šlo iba o to, aby sme nezabúdali na vlastné úlohy: v prvom rade treba osídliť Andymon. Práve preto je potrebné, aby sme mali čo najviac detí. Neviem, prečo prvá skupina v tejto otázke stojí bokom."
Zarazilo ma, aký je Resth rafinovaný. Pohotový Myth ho zrejme poznal lepšie. "Veď ty rodiť nebudeš!" Amfiteáter zaburácal smiechom. Resth namrzene pozrel na svoju priateľku Peu, bola vo vysokom stupni ťarchavosti. Hlavu si opierala do dlaní a zamračene si civela na nohy. Nemohli sme jej tento deň ušetriť?
"...nerozptyľujme sa," zvolal Joth, "alebo musím najprv zavolať gurov, aby sme sa utíšili? Zhrniem to takto: Resth nezdôvodnil ani sabotážne akcie ani ohováračskú kampaň proti Bethovi. Jedným slovom, účel nesvätí prostriedky."
Interkom na kamennej platni pred sebou som posúval horedolu. Nevravela Gama, že Resth i ja rovnako podceňujeme svojich súrodencov? Tvrdila, že podľa nej sú už dávno dospelí a svojprávni a že vodiť ich za rúčku by bol nezmysel. Kto by to bol povedal, že Joth tak dobre povedie dnešnú schôdzu. Prekvapilo ma, ako sa usiloval a ako vecne argumentoval. A ešte dodal, že Resth sa zrejme pokúšal nanútiť ostatným svoju vôľu - čiže presne to, čo vytýka mne. Resthovu rétorickú námietku, podľa ktorej treba v istých prípadoch ľudí donútiť k ich šťastiu, už takmer nik nepočúval. Približne vtedy sa podaktorí z desiatej skupiny začali nervózne vrtieť na svojich miestach.
A vtedy som zažil prekvapenie dňa. Slova sa ujala Szina. Obával som sa, že sa bude usilovať podporiť Restha. Všetkých však zaskočila, keď povedala, že Resth sa musí zodpovedať za oveľa horšie veci. "Predstavte si, Resth nás potajomky špehoval, systematicky odpočúval všetky naše rozhovory. Môže to dokázať aj Fith. Ako prvý našiel odpočúvajúcu vysielačku."
Kým som sedel ako prikovaný, Fith zmätenými slovami potvrdil jej výpoveď a z vrecka na nohaviciach vylovil zopár čiernych prístrojčekov veľkosti gombíka. Razom som si spomenul, ako našiel prvý z nich - boli sme spolu na veži! Fith ani nemusel toľko gestikulovať. Bol som si istý, že súrodenci Resthovi nikdy neprepáčia tento nedovolený zásah do ich súkromia.
"Počula si, Gama?" významne som zašepkal do interkomu. Miesto odpovede som začul nezreteľné zamrmlané číselné údaje. Gama pozorne sledovala povelové štruktúry programu, ktorým Resth vymazal konštrukčné podklady.
Vypukla búrka rozhorčenia. Dúfal som, že teraz sa Resthovi otvoria oči.
"Akéže špicľovanie," bránil sa, "musel som sa predsa informovať, aké pikle kuje prvá skupina."
"Škoda, že sme nevedeli, aké pikle kuješ ty!" vzbĺkla Szina, až jej preskakoval hlas. "A aj nás si odpočúval a dokonca aj rozhovory desiatej skupiny. Hej, to sa teraz čudujete, akého máte skvelého vodcu!"
Resth ešte zajachtal čosi ako "poznať vaše záujmy, aby som ich vedel hájiť", ale jeho stráž naňho zazerala zarazene a nahnevane. Laath a Bhriga si čosi pošepli a neisto prešli na druhú stranu k obyvateľom Oasisu. Po jednom, trošku váhajúc, ich nasledovali aj ostatní.
A Pea? "Nie, nič som nevedela, hej, tušiť som čosi tušila, ale nevedela som si predstaviť, že by Resth..." Jej plačlivý hlas zanikol vo vrave, ktorá sa ozývala v amfiteátri. Na rozdiel od Restha sediaceho v nepredstaviteľnej horúčave, ju utešovali priatelia zo skupiny.
Joth vyzvaný susedmi sa vztýčil, zamával rukami, potom si do úst vopchal prsty a zahvízdal, až sa to ozývalo medzi bralami.
Resth mal poslednú možnosť, ako vyvrátiť obvinenia. Zo sebaistého vystupovania mu zostala iba póza.
"Nechápete, že som konal výlučne vo vašom záujme? Šlo o budúcnosť Andymonu! Vám sa dobre hovorí, keď som za vás ťahal gaštany z ohňa. Teraz ma odsudzujete a dištancujete sa odo mňa. Pre mňa za mňa ma zavrhnite, ale vaše deti budú o mne zmýšľať inak. Nejde o môj osobný osud."
"Neskôr ti postavíme mauzóleum," vysmieval sa Xith.
Ako bolo naším zvykom už od čias na lodi, o Resthovi rozhodla jeho vlastná skupina. Szadeth hovoril tak potichu, že ostatní zmĺkli. Systematicky a zoširoka vysvetľoval, že Resthove skryté triky a tajné manipulácie sú pre našu pospolitosť nebezpečnejšie než všetky nerealistické projekty.
"Keby sme naďalej riešili konflikty tvojím spôsobom, čochvíľa by sme oplakávali prvých mŕtvych. A ty, Resth, si pohŕdal nielen konštruktérmi lode, keď si vymazal ich vedomosti, ale aj nami, keď si si namýšľal, že lepšie poznáš naše záujmy než my! Buď rád, že všetko vyšlo najavo, inak by sa bol z teba stal malý, ale velikášsky diktátor. A vraj v záujme budúcnosti Andymonu. To slovo už ani nemôžem počuť."
Súhlas zo všetkých strán. Resth tu sedel so skamenelou tvárou. Porazený víťaz. A Szadeth - pokladal som ho predtým za Resthovho verného priateľa - ukončil slovami, z ktorých zaznievalo definitívne rozhodnutie: "Resth ukázal, že nie je schopný žiť v našej pospolitosti. V Oasise ho už nechcem vidieť."
"Som za," zvolal Xith, "ešte by nás aj naďalej špicľoval. Do vyhnanstva s ním! Dáme mu minimálny výstroj a vystrelíme ho na Ladym."
Mimovoľne som vyskočil. V scenári, ktorý som nedávno prežíval v totaloskope, kričali proti mne: Na mesiac s ním!
"Čo vlastne chcete," vzrušene som zahundral. "Chcete sa mu pomstiť? Myslíte, že by to vám alebo jemu pomohlo? Chcete sa ho jednoducho zbaviť, však? Dnes Restha - a zajtra koho? Veľmi si to zjednodušujete: Ukázal, že nie je schopný žiť v našej pospolitosti."
Zarazil som sa. Nad amfiteátrom sa vznášala nikým nevyslovená otázka, čo s ním teda podniknúť. Ani ja som na ňu nevedel odpovedať. Bolo jasné iba to, že už nemôže žiť v Oasise. A ani v Andymon City.

"V nijakom prípade ho z Andymonu nevykážeme. Nech si sám vyhľadá vhodné miesto - nech nás presvedčí, že si ho oprávnene zaslúži."
Ktovie, či Resth pochopil, čo som mu dal najavo alebo či vycítil, že bude musieť opustiť túto pospolitosť? Na nikoho ani nepozrel, vstal a nemotorne kráčal hore širokými schodmi. Zavládlo mlčanie, pokým nezmizol za okrajom amfiteátra. Teraz, keď Resth odišiel z kruhu súrodencov, som zacítil, ako sa potím. Košeľa sa mi prilepila na telo a ústa som mal ako vyschnuté. Aj súrodenci začali vnímať vysiľujúcu horúčavu. Jeden po druhom sa váhavo dvíhali z nepohodlného sedadla a vystierali sa.
Nemôžeme sa predsa takto rozísť, pomyslel som si, mal by som dačo povedať, ale čo? Aj mozog som mal ako vyschnutý. Joth sa zdvihol. "Vážení súrodenci," spustil. Tréma z neho vyprchala a teraz sa priam vyžíval v roli predsedajúceho. "So zreteľom na isté nepriaznivé meteorologické faktory a na nejestvujúce návrhy troch členov tohto zhromaždenia, ktorí sa ešte nenarodili, by som vo svojej funkcii predsedu tohto ešte neukončeného zasadnutia navrhoval, aby sme ho odročili až dovtedy, kým sa uvedené faktory upravia."
"Čože to navrhuje?" nechápavo sa ma spýtal Teth. "Prestávku," preložil som.
Odročenie
Dolné rady amfiteátra už ležali v tieni, keď sme sa navečer znovu zišli, posilnení, osviežení a zotavení. Vybral som si to isté miesto - mal som ho tak povediac vyhradené. Z kameňov teraz sálalo celkom príjemné teplo.
"Vyradila som z činnosti centrálne blokovacie zariadenie a mám teraz priamy prístup k údajom, ale kódy sú porušené a adresár je sfalšovaný. Naozaj by si sa mi tu zišiel, Beth." Gama už celé hodiny nepretržite pracovala na lodnom komputeri. Dokonca aj na obrazovke interkomu som videl, aké má červené oči.
"Resthov prípad sa uzavrel," počul som Jotu, ktorá otvorila diskusiu, "ale myslíte, že zostane osihotený? Nie sme ani anjeli, ani perfektné roboty. Naši potomkovia..." Jej slová som nevnímal.
"Myslíš, Gama, že všetko je naozaj vymazané alebo sfalšované?"
"To zatiaľ neviem povedať, no Resthov program bol oveľa prefikanejší, než som si myslela. Veď mi pomôž, Beth!"
Jota - alebo niekto iný? - sa rozrečnil o nevyhnutnosti sformulovať normy spolunažívania a schváliť ich, dať im podobu zákona. Vraj skôr či neskôr to bude beztak potrebné.
"A zaviesť úradníkov, kontrolórov a ochrancov zákona - nie, ďakujeme!" Odpovedali jej samé odmietavé hlasy.
"Nemôžem odtiaľto odísť," potichu som povedal do interkomu, "je to priveľmi dôležité. Vlastne by si tu mala byť aj ty. Koniec koncov ide o budúcnosť ľudstva na Andymone."
Gama mlčala. "Veď ťa počúvam," unavene povedala po chvíli, "a keby sa mi to teraz podarilo, mohol by si využiť priazeň okamihu..."
Obrazovka interkomu zhasla. Hlavou mi vírili tie najrozličnejšie myšlienky, Gama, konštrukcia lodí, štruktúra našej budúcej spoločnosti. V amfiteátri sa už šerilo. Privrel som oči. Hovorila Alfa.
"Ďalší vývoj nebude predsa záležať od toho, aké normy sformulujeme, ale od toho, ako budeme nažívať. Ako vychováme svoje deti. Ak budú naše deti vyrastať v láske a svornosti, nepotrebujeme nijaké zákony - tie sú predsa len niečo vonkajšie."
Alfa vystihla, čo sme všetci cítili, hoci som vedel, že napokon sa veci vyvinú tak, ako hovorila Jota. Zatiaľ každý poznal každého, hoci som už nepoznal všetkých súrodencov po mene. Zatiaľ sme žili - povedané obrazne - v neveľkej dedine. Každý mohol hovoriť s každým o hocijakom probléme, zatiaľ sme mohli o všetkých otázkach rozhodovať priamo a spoločne. Taká idylka potrvá ešte dve alebo tri generácie. Maximálne. Čo asi príde potom? Demokracia alebo anarchia? Nadvláda malej skupiny? Už len geografické rozčlenenie na Andymon City a Oasis prinášalo veľa konfliktov.
Z myšlienok ma vytrhlo volacie znamenie interkomu. "Už som ti vravela, lodný komputer sa nedá len tak jednoducho vymazať. To by sa museli roztaviť alebo rozbiť monokryštalické počítacie pamäte. Resth len totálne zamotal vybavovací systém. Konštruktéri vynikajúco zabezpečili svoje dielo pred hrajúcimi sa deťmi a nepovolanými."
Amfiteáter, nad ktorým sa už zotmelo, čierne mraky na oblohe, svetlé škvrny od vreckových lámp, ktoré zapli podaktorí súrodenci, to všetko sa mi rozkrútilo pred očami. Tetha som pľasol po ramene, vybozkával som Ilonu, vyskočil som na kamenné zábradlie a zvýskol som od radosti: "Počuli ste? Nič nie je vymazané!"
Zaznel úprimný smiech. A súrodenci nastavili' interkomy na najvyššiu hlasitosť. Gama musela pred všetkými zopakovať radostnú zvesť.
"Teraz už konštrukcii lodí nič nestojí v ceste."
Zavládlo mlčanie, takmer také hlboké ako vtedy, keď prišiel Resth. Prebral som sa z horúčkovitého opojenia a zmocnil sa ma pocit totálnej vyčerpanosti. Nezmohol som sa ani na argumenty, ani na boj, bol som ako otupený a vyšťavený. Konštrukcia kozmických lodí mi zrazu prichodila ako vzdialená, šialená, ba priam mystická idea. Vedel som, že súrodenci teraz na mňa hľadia z tmavého oválu amfiteátra, ale nebol som v stave prehovoriť. Teth do mňa drgol, zničene som prikývol.
"S naším rozhodnutím sa neunáhlime, nebude to ani dnes, ani zajtra," začul som Jotha, "konštrukcia lodí má čas. O rok, o dva budeme veci vidieť jasnejšie. Súhlasíte?"
Prítomní súhlasne zamrmlali, iba Zeth hlasne zaprotestoval. "Priveľmi si to zjednodušuješ. Zneužívaš funkciu predsedu."
"Prirodzene, ak to Beth bude pokladať za správne, môže vykonať prípravné práce, prichystať potrebné podklady a tak ďalej..." Bol to Szinin hlas, to čo povedala, bolo samozrejmé, pretože nik inému nepredpisoval, čo smie a čo nesmie podniknúť - a napriek tomu som jej bol vďačný.
"Jasné. Už je noc. Máte všetci z City kde prenocovať? Dobre, na dnes by to stačilo."
Po kamenných balkónoch sa mihotali rozmazané škvrny svetla a skackali hore schodmi. Mlčky som kráčal v strede našej skupiny. Mohol som byť spokojný? Hádam som si nemyslel, že môj návrh privítajú búrlivými ováciami?

Podišiel ku mne akýsi tieň, ktosi ma poklepkal po pleci. Vo svetle vreckového lampáša som spoznal Psitha.
"Nebuď smutný, Beth, všetko je otvorené. Kedysi si mi veľmi pomohol alebo si mi aspoň chcel pomôcť, na tom nezáleží. V každom prípade ti chcem povedať, že vždy môžeš so mnou rátať. Nemám nič proti osídľovaniu Andymonu, ale skonštruovať loď, to by už bolo dačo... Myslím, že by ma to bavilo."
Od radosti som ho vyobjímal. "Dáme sa do toho, Psith, len trpezlivosť, príde deň, keď začneme stavať."
Pri Oasise ma očakávala Gama, aj ona bola vyčerpaná, ustavičné vypätie ju zdolalo. Pod veľkou kupolou sa zišli všetci súrodenci, všetci, okrem Restha. Nik o ňom nehovoril, ani Pea. Iba ona vedela, že sa utiahol na stavenisko továrne na umelé hnojivá. On nechcel vidieť nás a my jeho. Určite to preňho nebolo ľahké žiť na stavenisku. Aj Pea ho navštevovala len zriedka a ešte pred narodením dieťaťa sa s ním rozišla.
Dodnes sme nevydali zákony, ani sme si nezvolili reprezentantov, ktorí by zastupovali naše záujmy. Ale diskusia o tejto otázke sa už rozprúdila. Budúce generácie si samy budú musieť vyriešiť problém spolunažívania vo veľkej pospolitosti.
V horách
Neskoro poobede sme sa vydali na cestu. Keď sa zvečerilo, boli sme už vysoko v horách. Zapadajúce slnko nám cez husté závoje mrakov posielalo posledné lúče, sfarbovalo západný obzor na červeno a fialovo. Vystupovali sme pomaly, boleli nás kĺby, nohy a kríže. Gama hneď popoludní nariekala, že má ťažký batoh. Starneme, pomyslel som si. A neklamným znakom sú práve drobné boľačky. Pozvoľna sme sa štverali po mierne stúpajúcej skale, chvíľami sme oddychovali a hľadeli na slnko, jeho oficiálny názov Ra sa už dávno nepoužíval. Nad nepravidelnou siluetou ďalekého pohoria sa dvíhala už len polovica žeravého kotúča.
"Mali by sme si nájsť miesto, kde prenocujeme," unavene navrhla Gama.
Chvíľu som uvažoval, potom som povedal: "Už nemáme ďaleko na vrchol, tam by nám bolo najlepšie, určite tam nájdeme chránené zákutie."
Pokračovali sme vo výstupe. Povrch bol nerovný, rozoklaný, kamenný. Holá skala. Už hodiny sme nenašli nijaké rastliny. Prach a piesok sa udržal iba v štrbinách a ryhách. A na ostrých hranách skál som si doráňal prsty.
V myšlienkach som zablúdil späť. S výletom do hôr prišla Gama. "Vždy sme sa náhlili," povedala, "ustavične sme sa hnali od jedného projektu k druhému. Teraz ti chodí po rozume už len výstavba kozmických lodí. Ale tá ešte pár dní počká. Beth, mali by sme žiť zdravšie."
Ihneď som súhlasil. Konflikty s Resthom a vysiľujúce diskusie okolo plánovanej výstavby lodí ma nadobro zmorili. Dúfal som, že týždeň v horách spolu s Gamou mi pomôže získať odstup.
Ale ako to urobiť, aby sme vedome prežívali prítomnosť a vychutnávali dnešný deň? Nikdy sme sa neučili ako na to, oddychovali sme len vtedy, keď sme sa od únavy neudržali na nohách a aj to len neradi a na chvíľku. A teraz? Uvedomoval som si, že k veciam okolo nás netreba pristupovať len z hľadiska užitočnosti, že netreba myslieť výlučne na terajšie a budúce úlohy, ale že treba všetkými zmyslami vnímať nenávratné čaro okamihu. Pravda, na to mi zatiaľ chýbal vnútorný pokoj.
Keď sa už takmer zotmelo, dorazili sme na zaoblený vrchol. Fúkal iba slabý vánok. Hoci vrch nebol osobitne vysoký, mali sme odtiaľ prekrásny výhľad: videli sme šíru andymonskú krajinu. Púšte a polia ležali v hlbokej tôni a púhym okom sme ich už nerozoznali.
Batohy sme si uložili do závetria a začali sme rozbaľovať spacie vaky. Podľa predpovede nemalo byť ani ráno priveľmi chladno. Nafúkal som gumené matrace, bez nich by sa nedalo spať na skale plnej drapľavých hrboľov. Kniha, z ktorej sme si vzájomne predčítali pri popoludňajšom oddychu, mi spadla z ruky a zošmykla sa do trhliny. Len-len že som ju stadiaľ vytiahol.
Prisadol som si ku Game na obrovitý balvan. Hľadeli sme nadol. Gama mi nič nemusela vravieť, vedel som, že sa jej to páči. Vzal som kameň, zahnal som sa a hodil som ho ponad zráz. Kameň dopadol, hrkotal, až sa zvuk stratil v hĺbke.
"Sú tu len čadiče, žuly a podobné horniny," povedal som "nijaké sedimenty, pieskovce a už vonkoncom nie vápence. Nemáme šancu, že by sme našli skameneliny. Na tie by sme si museli počkať aspoň sto miliónov rokov... Dokonca aj súhvezdia budú potom vyzerať inak... Vtedy už ľudia osídlia celý Andymon a veľkú časť galaxie a dávno bude po nás dvoch. Možno potom nájdu naše skameneliny."
Gama povedala: "Tvoje skameneliny!"
Zmenil som tému. "Cestou sem som uvažoval, Gama, či by som si nemal robiť poznámky: o tom, ako žijem, o čom snívam, čo zamýšľame, o Andymone..."
"Myslíš, že by ti to pomohlo jasnejšie vidieť veci okolo seba a lepšie pochopiť sám seba?"
"Mnohé z nášho vývoja bolo potrebné, o tom nepochybujem: napríklad náš pioniersky duch i so všetkými výstrednosťami, túžba vytvoriť si vlastný svet. Ale vezmi si napríklad Restha. Alebo skupinu na Gedone. Myslím, že to s nimi mohlo vypáliť aj inak. Horšie. Alebo lepšie. Čo je nevyhnutnosť a čo náhoda? Neviem."
"A ty si myslíš, že sa to dozvieš, keď o tom budeš premýšľať a keď to vyjadríš slovom?"
"Neviem. Možno."
"Určite sa to vyplatí, Beth."
Nepovedal som jej, že moje záznamy sú určené ešte pre niekoho iného, pre osobu, ktorá bude jestvovať až o desaťtisíc rokov. Pre Betha', môj náprotivok a môjho nasledovníka v novej lodi.
Vstala a vykročil som za ňou k batohom. Uvarili sme si čaj a zajedali sme k nemu obložené chlebíčky. Veľmi nám chutili. Potom sme sa vrátili na naše pozorovacie stanovište, svietiac si na cestu vreckovými lampášmi. Povetrie bolo príjemne vlažné. Tesne pod obzorom sme rozoznali jemnú svetelnú žiaru: Andymon City. Iba táto žiara prezrádzala, že Andymon je obývaný. "Veľa sme dosiahli, veľa sme vytvorili," povedal som.
"Vravíš, akoby si už skončil."

Na oblohe medzi tmavými oblakmi sa ukázali prvé hviezdy. "V istom zmysle áno. Ak začneme stavať lode, bude to znamenať, že sa Andymonu obraciame chrbtom." Aby som zdôraznil svoje slová, hodil som zo svahu ďalší kameň. Chvíľu sa kotúľal, potom sa zastavil.
"Ach, Beth, zase zveličuješ. Vždy sa budeme môcť vrátiť." Chlácholivo som Gamu pohladkal po hlave.
"Až teraz to tu bude zaujímavé," povedal som. "Naša spoločnosť je ešte len v zárodku. Mladšie generácie na rozdiel od nás nevychovával totaloskop. Práve preto sa budú menej orientovať podľa pozemských tradícií a vybudujú si vlastnú kultúru. Som zvedavý, čo z toho vzíde. A deti osadníkov zase pôjdu inou cestou. Až teraz sa začína diskutovať o tom, do akej miery je únosná deľba práce. A ktovie, aké inštitúcie sa vytvoria?"
"A ty sa bojíš, že by si niečo zmeškal? Tieto problémy sú oveľa komplikovanejšie než stavba lodí a potrvá dlho, kým sa doriešia. Generácie." Gama si povzdychla. "Len si nemysli, že kým budeme v lodi, tu bude zatiaľ všetko hore nohami. Nie si taký nenahraditeľný a tí ostatní už nie sú deti - a už vonkoncom nie si guru."
"Viem," zamrmlal som, "riadim sa iba svojím plánom."
Povetrie sa ochladilo, zdvihol sa mierny vietor. Gama sa oprela o mňa. Obzor sčernel. Chvíľku sme tam ešte mlčky posedeli, potom sme vliezli do spacích vakov. Najprv sme sa pritúlili a len čo Gama zaspala, chvíľu som sa prehadzoval z boka na bok, napokon som civel otvorenými očami na oblohu zatiahnutú len zopár oblakmi.
Predstavoval som si, že ležím na obrovskej planetárnej guli, čo so mnou letí vesmírom, pomedzi hviezdy. Párkrát som to priam plasticky vnímal. Na oblohe som hľadal loď. Nikde som ju nevidel. Dlho som čakal, kedy vyjde nad obzor a pritom som zaspal.
Uzlový bod
Každý let na loď je pre mňa návratom, hoci z Andymonu odchádzam nerád. Len čo som blízko lode, zmocní sa ma čudné svrbenie a mám pocit, akoby mi narástli krídla, akoby som disponoval netušenými, nadprirodzenými silami. Okrem Gamy ma sprevádzali Jota a Zeth. Spolu s nimi som pripravoval stavbu kozmických lodí. Termíny sme si zatiaľ nestanovili a tak v uzlových bodoch sieťových diagramov chýbali údaje o dátume. Či konštrukcia potrvá dvadsať alebo dvesto rokov - šlo o to, aby sme začali.
My, čo sme tvorili konštrukčný štáb, sme odteraz žili v lodi. Nežne sme jej hovorili "stará loď", čím sme zároveň predbiehali udalosti. Bolo to takmer ako za čias detstva a mladosti. Denne som sa s Gamou kúpal v jazere prírodného parku, ibaže tam na brehu nestáli gurovia so svojimi zverencami a aj chodníčky už dávno zarástli. Niekedy, keď sme začuli novinky z Andymonu, sa nás zmocnila túžba po súrodencoch. Len-len, že sme vtedy odolali pokušeniu odletieť do Oasisu či do City. Tie výlety sme však ustavične odkladali na neurčito, pretože súčasná fáza našej práce si vyžadovala, aby sme sa zdržiavali na lodi. Ešte dobre, že sme mali videofón. Ten nám poskytoval akú-takú náhradu.
Zeth zostával samotárom a to i napriek tomu, že sa priatelil s Jotou. Dlho nerozmýšľal a odletel na Ladym, kde sme si naplánovali výrobu väčšiny konštrukčných materiálov. Staral sa tam o výstavbu potrebných zariadení a solenoidu, gigantického lineárneho urýchľovača, schopného katapultovať na obežnú dráhu okolo Andymonu kontajnery ťažké niekoľko sto ton.
Z času na čas k nám prichádzali iní súrodenci. Niekoľko dní, týždňov alebo mesiacov nám pomáhali, ako napríklad Psith, ktorý nezabudol na svoj sľub. Niekedy za nami chodili len zo zvedavosti. Najväčší osoh sme však mali z "praktikantov". Vždy na pol roka k nám prichádzala jedna z mladších skupín, aby sme ich zasvätili do tajov kozmickej lode. Keby boli zostali len na Andymone, hrozilo by nám, že tam by sa oboznámili len s najzákladnejšími zariadeniami. Desiata skupina, niekdajšia Resthova stráž, výcvik na lodi absolvovala ako prvá. Uvedomovali si, že Resth ich zviedol a teraz sa od neho čo najdôraznejšie dištancovali. Zo všetkých síl ma podporovali pri mojom projekte a pristupovali k nemu celkom inak než prv. Bolo mi jasné, že napriek nabitému programu sa im zíde aspoň krátky výcvik.
Práve som od Zetha čakal prvú skúšobnú zásielku solenoidových striel, keď ku mne do centrály uviedla Gama nováčikov. Ukončili prehliadku lode a plní zvedavých otázok vtrhli ku mne.
"Aha, centrála! Naozaj možno stadiaľto odštartovať loď"
"Čo sa stane, ak prehodím túto páčku?"
"Vôbec nič," zvolal som im ponad hlavy, "pre istotu som všetko zablokoval."
Rozosmiali sa a obstali ma. "A ako?"
"Akurát tebe to prezradím, Dasza," povedal som a pozrel som na dievčinu s dlhými plavými vrkočmi, Ilona mala svojho času ešte krajšie vlasy, "aby si mi tu ihneď..."
"Ale ja nie som Dasza," hlasne zaprotestovala, zatiaľ čo ostatní sa chichotali, "som Nrada."
Zmätene som sa poobzeral, aj Gama sa dusila od smiechu. "Prepáčte mi," povedal som, "už mám sklerózu." Bolo mi trápne. Na Andymone ma každý poznal a ja som si pri mladých súrodencoch nikdy nebol na čistom. Našťastie som z nich poznal aspoň Laatha a Bhrigu.
"Čo keby si nám spočiatku všetkým hovoril iba baby," žmurkla na mňa Nrada.
Odmietol som. "Predstavte si, že by som o pár rokov zvolal na Andymone: hej, baby! V tom okamihu by som mal na krku všetkých svojich bývalých učňov. To by vám bola trma-vrma!"
Rozosmiali sa, utrafil som ich tón. Postupne si posadali do anatomicky tvarovaných kresiel. Ja som si sadol za hlavný riadiaci pult a improvizovane som im prednášal o centrále, sem-tam som rukou čiahol za seba, aby som im predviedol ten či onen prístroj.
Veľa som im poukazoval. Pred dvomi dňami Zeth odpálil solenoid. Magnetické cievky vystrelili do vesmíru salvu nákladných kontajnerov a celé konštrukčné celky. Čoskoro dorazia ako rozvejárené pole umelých meteoridov do oblasti, kde sa bude stavať loď. Na radare ich bolo dobre vidieť, pestrý, očíslovaný roj iskier. Mali sme v pohotovosti malé rakety, aby ich zachytili a podľa povelov komputera odtlačili na správnu pozíciu.
Moje publikum znepokojnelo. "Beth, pozri, čosi sa robí!"

V prvom momente som si myslel, že to bude žartík, ale vtom som zbadal Gaminu tvár. Prebehol som k nej. Na hlavnej obrazovke, ukazovala práve blížiace sa kontajnery, pulzoval v pravom hornom rohu červený bod neznámeho objektu. Podľa predbežného prepočtu mohlo po dvadsiatich piatich minútach dôjsť ku kolízii s loďou.
Zatiaľ čo som prstami prebehol po riadiacom pulte, aby som na diaľku zistil totožnosť objektu a podľa potreby loď navigoval, v hlave mi vírili myšlienky. Napriek relatívne vysokej rýchlosti zrejme kinetická energia objektu nepostačovala na to, aby prerazila plášť lode. Pravda, pri náraze by určite vznikli úlomky a tie by leteli v ústrety prichádzajúcej solenoidovej salve. Možná bola aj reťazová reakcia: časť salvy by narazila do ďalšej, úlomky by zasiahli ďalšie konštrukčné celky - a výsledkom by bol explodujúci chaos. A zase keby som manévroval loďou, mohol som pole preťať jej hnacím lúčom. Prv ako som pochopil, že komputer už dávno zareagoval a že už vypustil záchytnú raketu, hlavou mi preblesli nové otázky. O čo tu vlastne šlo? Veď v systéme Andymonu boli meteority zriedkavé.
Na displeji sa objavili výsledky diaľkového prieskumu: TRAJEKT S POSÁDKOU. PÔVOD GEDON.
Spoza chrbta som začul šušot: "Teraz to bude napínavé!"
"Najvzrušujúcejšie už máme za sebou," vysvetľovala Gama, "o všetkom sa rozhoduje hneď v prvých zlomkoch sekundy."
Konečne sme nadviazali videospojenie s trajektom. Zdalo sa mi, akoby sa jeho posádka zdráhala odpovedať na moje volanie. Na obrazovke sme zbadali osem ľudí, všetci nehybne ležali v anatomicky tvarovaných kreslách. Kompletná štvrtá skupina!
Ruky sa mi ešte chveli od ľaknutia. Veľa nechýbalo a bol by som vybuchol. "To sú teda žarty! Potichu sem priletíte, bez ohlásenia, bez poznávacieho znamenia! Akoby ste nevedeli, ako sa treba správať v kozme. A to ešte o sebe tvrdíte, vy prepojenci, že ste stáročia pred nami!"
Gama za mnou uštipačne poznamenala: "A tu máte klasický príklad prepracovaného kapitána kozmickej lode."
Zarazene som sa obrátil. Gama podišla bližšie. "Najprv sa ich opýtaj, čo sa stalo."
Ani nepočkala, ako zareagujem a vtom sa obrátila na štvrtú skupinu: "Gimth, Daleta, čo sa stalo, čo je s vami?"
Niekoľko sekúnd bolo v centrále úplne ticho. Záchytná raketa sa širokým oblúkom vrátila. Riadenie trajektu prevzal lodný komputer.
Potom sa ozvala Daleta. Hovorila ťažko, akoby každé slovo najprv rozhrýzla: "Rozpojili sme sa." Ľahkým pohybom ľavej ruky, prvým gestom, ktoré som v trajekte postrehol, podčiarkla význam vety. "Je mŕtvy."
"Čože?" opýtal som sa. "Nerozumiem. Čo sa stalo?" Iba unavene potriasla hlavou.
"Prestaň sa jej vypytovať," povedala Gama, "nevidíš, akí sú hotoví? Musel to byť hrozný šok. Určite potrebujú našu pomoc." Ubezpečil som Daletu, že sú na lodi vítaní a že ich vo všetkom podporíme. Potom som prerušil spojenie.
"To pre každú novú skupinu kozmických učňov objednávate také špeciálne UFO?" Nrada na mňa šibalsky pozrela. Prekukla som vás, vyčítal som jej z tváre.
Gama sa zatvárila vážne a zadŕhavo povedala: "Viete, asi vo vašom veku si prepojili navzájom mozgy, aby boli múdrejší než ostatní. Teraz sú po prvý raz po dlhom čase zase rozpojení, všetko im je cudzie, majú pred sebou zmenený svet. Poďte so mnou k priepustu, každú chvíľu pristanú."
Okamih som ešte postál medzi displejmi, prístrojmi, monitormi, riadiacimi pultmi, kontrolkami centrály. Ktovie, čo roztrhlo tú bytosť, to gedonské monštrum? Pravdepodobne sa to nikdy nedozviem. Uvedomoval som si, že je nemožné zrekonštruovať, čo asi cítili. Alebo áno? Spomenul som si na bolestivú osamelosť, ktorá sa ma zmocnila, keď som bol na nich napojený. Znamená to nebodaj, že všetky pokusy a výskumy tejto bytosti definitívne stroskotali? Že je vesmír prázdny? Že by bola zanikla práve pre svoju absolútnu opustenosť?
Pozrel som do kozmu. Pole so stavebným materiálom sa pomaly približovalo. Budúca kozmická loď. Tak to asi vyzeralo pred mnohými tisícročiami na obežnej dráhe okolo Zeme, keď vznikala prvá loď.
Vesmír nie je prázdny. Obývajú ho ľudia.
Znovuoživenie
Len čo sa Alfa dozvedela, že sa vrátila štvrtá skupina, ihneď priletela na loď. "Niekto im musí pomôcť, aby sa z nich opäť stali ľudia," vyhlásila.
Bolo pre mňa záhadou, ako sa tí ôsmi bez cudzej pomoci dostali trajektom k lodi. Keď k nám prišli, boli spočiatku takí apatickí, že by bez našej pomoci zomreli hladom. V prvé dni ležali len na lúčke v prírodnom parku a civeli na niečo v povetrí, akoby ani nevnímali známe prostredie. Pritom sme ich nepreviezli na Andymon. Vedeli sme, že pre nich bude najlepšie, ak nadviažu na to, čím sa pred vyše šiestimi rokmi ukončil ich individuálny život. Alfa im tri razy za deň trpezlivo nosila jedlo do parku a večer čo večer ich starostlivo odprevádzala do ich bývalých izieb, ktoré sme zariadili pomocou komputerových záznamov.
Po týždni nás Daleta požiadala, aby sme ju zamestnali niečím zmysluplným. Znamenalo to, že štvrtá skupina prekonala krízu a vracia sa do aktívneho života.
Spolu s Gamou som ošetroval Gimtha, Aleftha a Megu, zatiaľ čo Alfa, Jota a Zeth sa postarali o piatich ostatných. Rozprávali sme im o výstavbe osád na Andymone, o našich projektoch a zoznámili sme ich s deťmi, čo sa narodili už na Andymone. Kým Alefth a Mega pomerne rýchlo prekonali počiatočnú apatickosť, ba čoskoro sme ich už nemuseli ošetrovať, Gimth bol pre nás problémom. Poznal iba jedinú aktivitu: sledovať, čo robím. Pritom som si ho pamätal ako mimoriadne inteligentného mládenca.
Keď sa k nám pripojila Ilona, aby z génovej banky dodávala na Andymon nové druhy rastlín a živočíchov, ožili opäť aj laboratórne trakty a na lodi sme sa cítili ako za starých čias. Na chodbách bolo rušno, zo spoločenských miestností sa ozýval smiech a na všetkých našich podujatiach sa zúčastňovala aj štvrtá skupina. Na čele s Daletou chceli byť užitoční a pomáhali, kde treba.
S Ilonou sme súperili v zadeľovaní práce. Čo bolo dôležitejšie: pestovať šváby, ploskulice, hnilobné huby a storaké

baktérie pre ekologizáciu Andymonu alebo zásobovať moje montážne automaty energiou? Hoci som si ju položartom doberal pre jej záľubu v burinách, škodlivom hmyze, parazitoch a baciloch, vedel som, že to všetko bude mať miesto v budúcej biosfére a že aj pre vznikajúcu loď bude treba využiť a zdvojnásobiť genetické zdroje starej lode.
Bol som spokojný - až na jedno. S Gimthom to bolo stále rovnaké. Neprekážalo mi, že so mnou sedel za terminálom alebo že chodil hore-dolu po centrále. Ale aj večer ma sledoval až do našich izieb ako tieň. Len tam sedel, akoby bol súčasťou zariadenia. Na všedné otázky odpovedal iba jedným slovom alebo pohybom hlavy. Ináč len mlčal alebo počúval, ako sa s Gamou rozprávame. Len málokedy zareagoval na narážky, či by radšej nechcel do svojej izby...
Usiloval som sa ho nadchnúť pre život na Andymone, uveličene som mu hovoril o všetkom možnom a trval som na tom, aby si s nami pozrel spravodajskú reláciu VŠETKÝM. Po debate v amfiteátri vyvinuli Qia a Psith z tretej skupiny informačný systém, ktorý zodpovedal presne našim potrebám. Sám som ho využíval, keď som chcel súrodencov na Andymone poinformovať o začiatku výstavby lode, o problémoch so štvrtou skupinou a o živote na lodi. Každý, kto sa chcel s niečím obrátiť na pospolitosť, nahral proste svoje novinky, otázky, sťažnosti či pokyny rovno na videokanál pod kódom VŠETKÝM. Komputer to prevzal a záznamy rozdeľoval podľa voľnej kapacity.
"Potrebujem pomoc," povedal Lameth z piatej skupiny a kameru nasmeroval na veľké stavebné mechanizmy, ktoré sa vŕtali v zemi, "som na to sám a obávam sa, že zavlažovací kanál zavčasu nedokončím. A pritom Samecha chce o dvanásť dní začať siať a pred sebou mám ešte osem kilometrov. Zrejme to ktosi hlúpo skoordinoval."
"Gimth, nebolo by to dačo pre teba? Čerstvý vietor, pod nohami pevná, prašná, naozajstná pôda, pracoval by si pod širým, slnečným nebom, čo ty na to? A Lameth by bol dobrý kolega." Keď hovorila Gama, aj ja som dostal chuť sadnúť si do ťažkých strojov a v púšti hĺbiť brázdy kanálov.
Gimth nepovedal ani slovo.
Opäť ťarchavá Szina a Szadeth s Prithom na rukách stručne oznámili, že sa im narodí dievčatko. Vraj ho pomenujú Secca a dúfajú, že "bude také krásne ako Szina."
Gimth bol naďalej apatický.
Nezaujala ho ani správa o novom závode, ktorú podal v priam perfektnom reportážnom štýle Xith. Ilustrovali ju početné fakty a sprevádzala ju pravá Etina hudba.
Nie práve nadšenie, ale aspoň akú-takú pozornosť vzbudili zábery zvieratka podobného myši. Nevinne sedelo Mythovi v dlani. "Kto mi vie povedať, ako sa volá beštia, čo ma pohrýzla do prsta a odkiaľ pochádza? Ak ešte pre ňu nemáme meno, navrhujem ‚prstohryz hnedoškvrnitý'. Zároveň vás pred ním aj varujem!"
Pravidlom bolo zo desať alebo viacej príspevkov na rozličné aktuálne témy. Dokonca aj deti sa zúčastňovali na vysielaní a pozývali na plavecké preteky.
Kopa zo šiestej skupiny sa hlasne sťažovala: "Kto sa mi viezol cez pole? Hoci sa ešte nezelená, už je zasiate. Neverím, že by bol robot taký vandal. Dúfam, že sa mi vinník aspoň ospravedlní!"
Striedalo sa veselé s vážnym. Ale Gimth ani okom nemihol. Čo ak tie zábery boli preňho zásadne nevhodné? Spomenul som si, že ako súčasť gedonskej bytosti dlhé roky dostával informácie v obrazoch a pritom sa správal pasívne.
Na konci vysielania vystúpil Lameth, poďakoval sa za početné ponuky súrodencov, ktorí mu chceli pomôcť. Popri prehlbovaní vzájomnej solidarity a diskusiách o otázkach všeobecného významu spočívala najdôležitejšia funkcia systému PREDOVŠETKÝM v tom, že nás informoval o personálne slabo obsadených oblastiach činnosti.
Gimth sa netváril, akoby chcel vyplniť medzeru. Ako často predtým, aj dnes večer zadriemal v kresle.
Utiahli sme sa do spálne. Minúty bez Gimtha boli zriedkavosťou. Prv ako sme zaspali, šepkali sme si, čo s ním urobíme.
"Nemôžeš mu dávať najavo netrpezlivosť," napomínala ma Gama, "nezabúdaj, že ten chudák je chorý. Aby sa vyliečil, potrebuje spoločnosť."
"Ale nechápem, že som sa mu už nezunoval." Zastonal som. Game sa dobre hovorilo, aspoň cez deň ho nemala pri sebe. "Čo ak si jeho veľký vzor," doberala si ma, keď sa ku mne pritúlila. Neveriaco som sa zasmial. A na druhý deň sa všetko začalo odznova.
Prirodzene, poinformoval som Alfu, ale ani ona mi nevedela pomôcť: "Musíte vydržať, kým zase dostane rozum."
Vysoký, šťúply Gimth za mnou všade chodil ako tieň, ešte aj v spánku som videl jeho kostnatú tvár. Napokon mi pomohla náhoda.
Gimth a ja sme sa práve vracali z návštevy v Iloniných laboratóriách. Mlčky sme kráčali chodbou. Z jednej z bočných, zakrivených chodbičiek k nám doliehali hlasy: "...dajte si bacha, aby sa o tom nedozvedel starý."
"Pha, čo nám ten má do toho hovoriť."
Zhrozene som zastal. Že by zase konflikt? Čo má desiata skupina za lubom'? Už som si všimol, že sa veľmi špecializujú: Bhriga na komputery, Nrada na technológiu energií a pohonu, Laath na biologické vedy. Nič som proti tomu nemal, chceli ako skupina čo najrýchlejšie zvládnuť techniku lode a to sa dalo iba tak, že si rozdelili jednotlivé disciplíny.
"Čo sa robí?" opýtal sa Gimth.
Nevrlo som naňho zazrel. Zvuky stíchli. Rýchlo som zabočil za roh.
Celá desiata skupina na mňa nazlostene gánila. Na mierne zaoblenej dlážke chodby vedúcej k hangáru stáli desiatky kontajnerov. V jednom čosi potichu bublalo.
"Haló," pozdravil som ich, "zase dačo kujete proti starému?"
"Veď vieš, že sme vždy najporiadnejší," odvetila Nrada a vyzývavo si ma premerala.
Horel som zvedavosťou. Načo sú tu tie kontajnery? Čo znamenajú tie zvuky? Ale nechcel som sa robiť dôležitým; už to bolo zlé, že ma volali "starý".
"No dobre," povedal som ťahavo, "aspoň viem, že si na vás musím posvietiť. Už vidím, ako si vás všetkých do radu prehnem cez koleno." S tými slovami som chcel odísť.
V tú chvíľu Gimth ožil. Nrada sa mu postavila do cesty, ale on ju jednoducho odsotil. Keď jej na pomoc pribehol Atrith,

bol takmer taký veľký ako Gimth, všetko sa zomlelo za pár sekúnd. Gimth chcel otvoriť kontajner, v ktorom podozrivo bublalo, ale ten sa prevrátil a vypadli z neho akváriá, plastické a sklenené nádoby rozličnej veľkosti. Mnohé pritom pukli alebo sa rozbili. Na dlážku sa vyliala voda zmiešaná so zelenými popínavými rastlinami. Pri nohách sa mi hádzali striebristé, červeno bodkované rybičky. Dasza nahlas zvýskla, Gimth uskočil dozadu, vrazil do mňa, až som sa pošmykol a pristál som medzi slizkými riasami a vodnými živočíchmi. Sedel som tam ako obarený a obzeral som sa okolo seba. Potom som sa vedno s ostatnými rozosmial.
Vrtká, drobná Bhriga chytala holými rukami rybičky, ostatní zbierali mušličky a vodné chaluhy do poloprázdnych nádob, čo sa zachránili.
Laath pristúpil k jednému z interkomov a dal lodnému komputeru príkaz, aby servisné roboty vyčistili chodbu. Bol to zbytočný povel.
"Hm," uľahčene som si vydýchol, keď bolo najhoršie za nami, "stále nechápem, prečo ste to predo mnou tajili. Veď vypestovať nové druhy a previezť ich trajektom na Andymon je celkom normálne, aj Ilona bude určite spokojná, keď sa dozvie, akých má pomocníkov. Pre ktoré jazero ste vlastne určili ten náklad?"
Mlčali, pozerali jeden po druhom. Pilasth, najmladší z desiatej skupiny, si cumľal prst, čo si poranil na úlomku skla.
"Ja mu to poviem," nečakane sa ozval Laath.
"Opováž sa!" pohrozila mu Nrada a päsťou ho štuchla do boku. Ale Laatha to nevyviedlo z rovnováhy.
"Je to náklad mimo plánu určený pre lagúny v delte Severozápadnej rieky." Laath sa zasekol, keď zbadal nevraživé pohľady súrodencov.
Nevedel som, čo to znamená. Načo sa teraz starať o početné malé jazierka? Na rozdiel od oceánu, ktorý obsahoval vyše dvanásť percent soli, poskytovali vhodné podmienky pre život, lebo obsahovali len dve až šesť percent soli. Ale doteraz sme sa tejto úlohe nevenovali.
Laath sa spamätal a pokračoval: "Tam pri mori by sme si chceli založiť vlastnú nezávislú osadu. Nevrátime sa do Oasisu. Tam by sme si sadli do hotového hniezda a to nás nebaví. Osadníci sa priveľmi opičia po Zemi. To je všetko."
A ja blázon som dúfal, že mi azda pri stavbe lode pomôžu dlhšie než šesť mesiacov, na ktorých sme sa pôvodne dohodli. Zamyslene som si z nohavíc utieral chaluhy. Nechcel som, aby si všimli, ako ma sklamali.
"Hádam si nemyslíte, že vám to zakážem, aby ste sa mohli búriť? To ste na veľkom omyle," povedal som. "Doteraz si každá skupina hľadala sama vlastnú cestu. Pre Andymon ste ako stvorení."
Uvedomoval som si, že sú to veľké a priveľmi všeobecné slová. Vždy sa vidí až neskôr, ktorá cesta je naozaj originálna. A čo sa týka opičenia sa po Zemi - kto z nás pozná Zem? Nanajvýš ak nepatrný, dávno neaktuálny výrez z totaloskopu.
"Nevravela som vám," soptila Nrada, "keď sa o tom dozvie, už nás to nebude baviť."
Z oboch strán sa hrnuli servisné roboty. Čistiacimi hubami širokými ako chodba stierali vodu. Až po členky sme stáli v zelenkavej brečke a hubice automatov výstražne hučali. Ako na povel sme sa zohli a zachránili sme posledné živočíchy a rastliny. Prekvapilo ma, ako vrtko pri tom zareagoval Gimth. Za pár sekúnd sa všetko skončilo. Iba hubice nám ešte chvíľu mľaskali okolo nôh ako smädné slonie choboty.
Pozerali sme na seba, akí sme premočení. Bhriga obviazala Pilasthovi prst.
"Vravíte, že chcete žiť inak než doteraz?" nečakane som sa ich spýtal.
"Nijaký projekt nie je taký dôležitý, aby sme kvôli nemu zanedbávali svojich súrodencov," vážne vysvetľoval Laath. "Budeme žiť vedľa seba, nie ako vy v izolovaných domoch. O všetko sa budeme spoločne deliť."
"V nijakom prípade sa u nás nevyskytnú také spory ako medzi tebou a Resthom," prerušila ho Nrada, "okrem toho si budeme robiť, čo my chceme!"
Prikývol som a ešte raz som ich uistil, že nemám proti ich predsavzatiu ani najmenšie námietky. V poriadku, to som ja - ale čo ostatní súrodenci na Andymone? Ako zareagujú na opätovné rozdrobenie našich síl? Uvažoval som, že sme od samého začiatku mali zotrvať pri pôvodných plánoch a teda sústrediť sa na jedinú osadu a vzdať sa akýchkoľvek individuálnych želaní a utopických predstáv.
"Absolútne nič proti tomu nemám, Nrada, ale nechápem, odkiaľ vziať na vaše plány prostriedky."
Nrada mlčky stála, akoby chcela čosi odvetiť, ale nevedela čo. Potom pozrela na môjho chránenca. "Keby Gimth nebol taký ťarbák..."
Gimth nerozhodne hľadel na kontajner, už bol uzatvorený. Ani nezdvihol hlavu a opýtal sa: "Mohol by som ísť s vami?" Na moje nemalé prekvapenie Nrada sčista jasna odvetila: "Prirodzene."
Hoci mi nešlo do hlavy, že sa tak rýchlo rozhodol, tým väčšmi som sa potešil, že si azda nájde nových priateľov. A prvé dni, ktoré som zase bol celkom sám s Gamou, boli priam božské. Okrem toho som sa zo všetkých síl mohol venovať novej lodi.
Na Andymone vznikala ďalšia osídlená oblasť. Ukázalo sa, osobitne po každej nevyhnutnej korektúre, že plány, ktoré sme vypracovali pred rokmi, boli priveľmi nepružné. Vychádzali totiž z veľkorysých globálnych projektov a komputerových scenárov osídľovania a tie predpokladali iba postupný vzrast ľudského vplyvu z jedného centra. Aj ja sám, kedysi horlivý zástanca týchto plánov, som musel uznať, že idey a cieľové predstavy sa nedajú naplánovať do posledného detailu. Všetko sa vyvíjalo. Ale každý z nás mohol povedať: Aj ja som na tom pracoval. Bol to môj nápad. Bezo mňa by to tu vyzeralo inak chudobnejšie.
Inventúra
Mať tak dva životy! Jeden by som venoval Andymonu a druhý konštrukcii lodí. Takto som však pendloval hore-dolu a to väčšmi v myšlienkach než trajektom. Keď som bol v lodi, hľadel som na planétu, večer čo večer som si pozeral správy VŠETKÝM a tak som rád akceptoval Gamin návrh zahalený do hávu otázky: "Nemali by sme sa dakedy pozrieť, čo sa robí na planéte?" Keď som však bol na Andymone, očami som ustavične blúdil po oblohe: Ktovie, ako pokročila

výstavba lode? Poradia si súrodenci aj bezo mňa? Dodnes sa nič na veci nezmenilo. A tak som dobre chápal skupiny, čo mi vtedy pomáhali na obežnej dráhe. Zúčastňovali sa na montáži a zároveň projektovali plány života na Andymone. Zaleteli sme na Gedon, aby sme vysondovali, čo by sa dalo využiť z pozostalosti bytosti. Letela so mnou Daleta, tvrdila že sa zbavila strachu z návratu, Alefth z ich skupiny, navrhla ho ona sama a Bhriga, ktorá sa v rámci výcviku zaujímala o gedonský komputerový systém.
Na tomto mesiaci som pristával po tretí raz, vždy s inými pocitmi, vždy prekvapený, aké zmeny sa tam udiali. Tentoraz som medzi skaliskami nevidel nové stavby. Gedon bol mŕtvy. Z budov staníc sem neprenikalo svetlo, jednotlivé montážne automaty vyzerali v neskutočne popolavej žiare Andymonu ako meravé príšery. Všade zvyšky stavieb, pedantsky uložené oceľové vzpery a kontajnery.
Viedla nás Daleta oblečená v skafandri. Štvrtá skupina si svojho času žiadala podiel zo zásob lode. Ktovie, koľko strojov z veľkých skladov, koľko materiálov zo zásobníkov, koľko automatov sem priviezli z lode? Teraz by sa mi zišiel každučký čip, každučká skrutka, každá kvapka cennej tekutiny. Kedysi prepchaté sklady a haly na lodi zívali prázdnotou, čas chvatnej výstavby bol nenávratne za nami.
Vkročili sme do širokého potrubia, zdalo sa mi, že vedie priamo do skaly. V priepuste zelenkasto svietilo núdzové osvetlenie. Daleta vyťukala do klávesnice na stene niekoľko povelov. Zalialo nás jasné svetlo, z akéhosi otvoru nás ovalili belavé chumáče: vzduch. Keď som si zložil prilbu, ovanul ma prenikavý chlad.
"A čo kúrenie?" opýtal som sa.
"Už som ho zapla," úsečne odvetila Daleta, mráz nás bodal v ústach, v hrdle, v pľúcach. Vlhký dych sa nám zrážal na skafandroch ako inovať. Otvorili sa dvere na vnútornom priepuste a vošli sme do stanice.
Na jasne ožiarenej chodbe čosi slabo zasyčalo. Klimatické zariadenie, domyslel som si. Mlčky sme napredovali, naším cieľom bola malá miestnosť, kde stál komputerový terminál. Bol to vlastne náprotivok oveľa väčšej lodnej centrály, ale toto meno si nezaslúžil, pretože štvrtá skupina ho nikdy nepoužívala ako centrálu. Veď aj načo? Bytosť bola úzko prepojená s komputerom. Dúfal som, že tam získame prehľad o všetkých zariadeniach, ba aj o každom kilograme materiálu, čo sa nachádzal na Gedone.
Natešene som sledoval, ako Bhriga vďaka svojej zvedavosti vzdoruje tiesnivo mrazivej atmosfére. Odbehla dopredu, snažila sa otvoriť dvere. Od ľadového dotyku ju zaboleli ruky, otriasla si ich a natiahla si na ne rukavice skafandra. Potom sa obzrela na nás a - a zasmiala sa. Podišiel som k nej a pochopil som: aj prepojení súrodenci museli vykonávať zvyčajnú ľudskú potrebu. Dvere sme zatvorili a vykročili sme za ostatnými. Vzduch na chodbe bol čoraz teplejší.
"Všetko sa nám zíde, Beth," konštatovala Bhriga, "aj záchody, aj kuchyňa a všetky ostatné kolektívne a individuálne miestnosti."
"Hm," odvetil som, "túto inventúru som mal vlastne robiť ja sám, ale uznávam, čo sa týka demontáží, v tom ste skúsenejší než ja."
Bhriga sa zarazila. že by som ju bol urazil?
"Zase tie stariny." Smutne na mňa pozrela. "Vieš, Beth, aj preto si musíme založiť vlastnú osadu. V Oasise by nás naveky pokladali za niekdajšiu Resthovu bandu. Osadníci by nás na každom kroku podozrievali: Pred tými sa musíme mať na pozore, sú to bývalí Resthovi spojenci."
Upokojoval som ju a ubezpečil som ju, že návrh ich skupiny podporím. Nechcel som, aby pre nerozvážnu poznámku z mojej strany vešali hlavu. Pre mňa za mňa, nech si tie záchodové misy a hrnce na varenie hneď aj zabalia!
Ale kde zostala Daleta s Alefthom? Chodba pred nami bola prázdna.
"Ty doprava, ja doľava!" Rýchlo sme nakúkali do dverí. Do uší mi opäť doliehali jemné zvuky. Zmocnila sa ma temná predtucha, hnal som sa cez zásobáreň potravín a izby plné prístrojov. Stena, pred ňou čierne listy kvetín uschnutých vo vákuu, kreslo, v ktorom som kedysi sedel - kedy to vlastne bolo?
"Hej," zvolal som, "Daleta, Alefth, kde ste? Čo znamená tá schovávačka?
"Kde ste?" odpovedal nám nežný, sotva počuteľný hlas. Vyľakane som vybehol na chodbu a pritom som takmer vletel do Bhrigy.
"Počul si?" rozčúlene sa ma spýtala. Spontánne som ju chytil za ruku a ťahal som ju za sebou. Chodba sa rozdvojovala. Sekundu som načúval, potom som sa rozhodol.
"Kde ste?" zaznel hlas, teraz jednoznačne bližšie.
Dvere pred nami boli len prichýlené. Kopol som do nich nohou. Zaliala ma zmätená hra svetiel. Na premietacej stene sa objavovali a zhášali strakaté vzory. že by rádioastronomická mapa oblohy? Alebo vzorce mozgového prúdu či komputerové sny? Bolo mi to jedno.
Daleta a Alefth sa opierali s otvorenými ústami o riadiaci pult, siahal im až po hruď. Po tvárach im prebehovali farebné odblesky.
"Kde ste?" ševelil hlas, napoly vábivo, napoly zúfalo. "Doparoma!" zreval som, ako som len vedel. Tí dvaja sa strhli, vytrhol som ich z očarenia.
"Je to náš hlas," bez dychu povedala Daleta.
"Spomínam si," dodal tým istým tónom Alefth.
"Kde môžem vypnúť ten šialený hlas a vymazať porúchaný komputer?" opýtala sa Bhriga a už aj čosi zakódovala. Svetelný chaos pohasol.
"Nie, nie, veď to žije. To sme boli kedysi my." Alefth sa mechanicky vztýčil od ovládacieho pultu. Zadržal som ho. Bhriga prepínala len tak naverímboha. Rozsvietili sa červené signály. Šepot zmĺkol. Potom sa obrátila: "Nežije to, veď je to len magnetofónový záznam. Nie som síce taký expert na komputery ako vy, ale viem, že pred odchodom treba takéto zariadenie vypnúť.
Iba tak sa stalo, že keď sme sa priblížili ku komputeru, jeho pamäť si automaticky vyvolala spomienky bytosti a

prebudila ju posledný raz k akémusi neskutočnému životu. Pozrel som na Daletu.
"Je to hlboko v nás," povedala s neprítomným pohľadom, "len sme hľadali a hľadali - a nič sme nenašli. Nijakého rovnocenného partnera. Boli sme..., naša bytosť," opravila sa, "bola odkázaná len sama na seba. Bez spoločnosti. A tak sa upriamila sama na seba, až sa rozpadla na svoje zložky."
"Ten deň neviem opísať," ozval sa Alefth, a jeho vibrujúci hlas sa príjemne odlišoval od hlasu komputera. "Mozog skupiny nazývate monštrum, ale to nie je správne. Keď náš spoločný mozog poznal, že už nemôže existovať ďalej, zachránil nás, boli sme iba úbohé indivíduá. Tie minúty, bol to ako sen, však, Daleta?"
Prikývla, prevzala niť. "Jednoducho nás nasadila do trajektu, sami od seba by sme sa na to nikdy nezmohli. Až u vás sme sa pomaličky prebrali."
Utešujúco som ju poklepal po pleci chránenom obalom skafandra. "Poďte, ešte nás čaká veľa práce."
Komputer nám vytlačil zoznamy: vozidlá, prístroje, automaty. Neprekvapilo ma, keď som sa dozvedel, že na Gedone jestvuje miniatúrny termojadrový reaktor a rad neveľkých, ale efektívnych výrobní. Bytosť účinne využívala svoj podiel na lodi, hoci jej ciele sa líšili od našich a vlastne mi až dodnes zostali záhadou. Vďaka televíznym kamerám sme si čoskoro vytvorili potrebný prehľad o situácii na Gedone. Všetky tamojšie zariadenia boli už štvrť roka odstavené. Hrozné plytvanie, pomyslel som si.
"Bhriga," povedal som, "najdôležitejšie bude napojiť tunajší komputerový systém na systém lode. Potrebujeme priamy kontakt. Podobne ako na Ladyme by sme aj tu mohli vyrábať konštrukčné celky pre novú loď. Ozaj, a ako sa ten chudák Zeth lopotil na druhom mesiaci. Tu by bol našiel oveľa vhodnejšie podmienky."
Prikývla, zároveň namietala: čas priechodu signálov, problémy so synchronizovaním. Boli to neveľké technické ťažkosti a čoskoro si s nimi poradila.
Postupne sa ma zmocňovalo nadšenie. "Len sa pozrite, čo všetko nám tu bytosť zanechala: množstvo technologických údajov, kompletné továrne, ktoré stačí doplniť vybavením, bane... Konečne sa aj ja pohnem dopredu."
Prepínal som monitory, ukazovali sa nové obrazy. Tmavé vákuové haly, mohli sa v nich vyrábať nanoelektronické celky, abstraktné schémy pracovných procesov, celá hŕba, vlastne celý kopec doteraz nevyužitých automatov. Videl som experimentálne zariadenia, ale nepochopil som ich zmysel, bol tam aj obrovský urýchľovač častíc a ten sa dal bez väčších problémov prebudovať na solenoid, ktorým možno katapultovať stavebný materiál. Bytosť jestvovala iba sedem rokov, ale to, čo vykonala, bolo naozaj nadľudské. A nebyť toho, že štvrtá skupina stratila sedem rokov života, bol by som bytosti bezvýhradne povďačný za jej jestvovanie.
"Beth, prosím ťa," ozvala sa Daleta, "sadni si." Videl som, že súrodenci sa so mnou netešia. "Nie všetko sa hodí na stavbu lode, Beth. Mala som ti to povedať už skôr. Spolu s desiatou skupinou sa usídlime pri mori. Nielen Gimth. Iste chápeš, že sa nám zíde časť z tunajších zariadení. Nie veľa, ale dosť. Nemám na mysli kompletné továrne, ich transport by bol pridrahý, ale množstvo automatov, vozidiel, komputerov."
Naprázdno som prehltol, naozaj mi to mohli povedať už skôr. "A kedy s tým začnete? Zajtra?" spýtal som sa zastretým hlasom. Nepochyboval som, že majú na všetko plné právo, ale oveľa dôležitejšie boli pre mňa ich odborné vedomosti a ich pracovná sila.
"Beth, prisľúbil si nám, že nám pomôžeš," pripomenula mi Bhriga, "a samozrejme pomôžeme aj my tebe. Zostaneme tu ešte tri mesiace, ako sme sa dohodli, a všetci šestnásti v tomto čase budeme pracovať hlavne na stavbe novej lode."
Vstal som, zbalil som časť podkladov, a keď sa mi vrátil hlas, poďakoval som im.
Bhriga pracovala na komputeri, šlo jej to dobre od ruky, akoby sa nikdy nič iné ani neučila. Daleta si vzala zoznamy, ešte raz kontrolovala položku po položke a mrmlala si, že podľa všetkého ešte čosi chýba.
Alefth zamyslene mlčal, ruky sa mu nepokojne mrvili, akoby si chcel vyrovnať skrčené záhyby na kĺboch skafandra. Po chvíli na mňa pozrel. "Robíš chybu, Beth. Stále hovoríš o svojej lodi, o svojom projekte. To nesedí. Celá pospolitosť sa dohodla, že postaví loď. Je to projekt nás všetkých. Ibaže ty sa zaň naj...", hľadal vhodné slovo, "najentuziastickejšie zasadzuješ. Aj my sme za ten projekt, dobre vieme, aký je dôležitý, inak by sme sa na jeho konštrukcii nezúčastnili. Nie je na mieste hovoriť o tvojom projekte."
Dojato som naňho pozrel. Daleta a Bhriga hlasne potvrdili, čo povedal. Vysvetlil som im, že už tuším starnem a mám sklerózu, keď natoľko preceňujem svoju rolu a používam ešte aj nesprávne privlastňovacie zámená. Zaprotestovali.
Hriala ma myšlienka, že môj projekt - nie a nie si odvyknúť od toho zámena - našiel zástancov a pokračovateľov.
Pracovali sme, až sa nám podarilo prepojiť systémy obidvoch komputerov. Trvalo to pár hodín. Mohli sme na Gedone zostať, ale radšej sme sa vrátili. Vďaka termojadrovému reaktoru sme mali aspoň dosť energie.
Trajekt sa so slabými vibráciami vzniesol z plochy mesiaca rozožranej raketovými lúčmi. Poprosil som Aleftha, aby ešte raz preletel tesne nad zastavaným územím a pritom som sa cítil ako kráľ, ktorý si obzerá svoju ríšu. Z dvojkilometrovej výšky všetko vyzeralo oveľa menšie, ako milé hračky. Bytosť mi pred rokmi - zase mi! - prisľúbila pomoc a podporu a koniec koncov slovo dodržala.
"Aha," natešene zvolala Daleta, "vidíte trup?"
Alefth opatrne zostupoval. Na dĺžke dobrých dvesto metrov sa rozprestierala rozostavaná bizarná konštrukcia vybiehajúca ďaleko doprava a doľava. Vodíkové nádrže v tvare bublín mi prezradili, že ide o malú, nezvyčajne tvarovanú kozmickú loď.
"Bola to posledná šanca, posledný grandiózny výkon bytosti, mikroloď, čo nás ôsmich, v stave zmrazenosti, mala zaviesť k inému systému - hľadajúc svoj náprotivok."
Tri razy sme zakrúžili nad obrovským torzom. Užitočné zaťaženie: necelých tisíc ton. Nedokončené vydanie našej lode. Ale prečo nedokončené? Nemali by sme ďalej pracovať na takom pilotnom projekte? Ktovie, či naozaj ovládame technológiu pohonu? Ktovie, či by loď hneď pri spustení pohonných agregátov nezhorela?
Počas spiatočného letu sme tak vzrušene diskutovali, že keď sme pristáli na lodi, bol som zachrípnutý. V ten deň sme z

vysielania VŠETKÝM vytisli všetky ostatné príspevky. Naša podrobná správa spestrená početnými zábermi vzbudila veľkú pozornosť. Hneď o niekoľko hodín po ich odvysielaní sme dostali prvé stanoviská a návrhy. Zišli sme sa v centrále, aby sme sa o veci poradili vedno so súrodencami.
Z City a z Oasisu sme dostali prvé ponuky týkajúce sa budúcej osady pri mori. Nrada a Dasza sa od radosti roztancovali medzi anatomicky tvarovanými kreslami. A Daleta? Ani superbytosť ju neobdarila šťastnejším úsmevom a krajším leskom v očiach. Boli to nádherné chvíle.
Vyvrcholením tohoto vzrušujúceho dňa však bol pre mňa Tethov návrh. "Čo tak vyslať miniloď na Zem? Ak je tam dakto, koho to zaujíma, už o päťsto rokov by sme mohli dostať odpoveď.
Ked'spadnú kupoly
Obloha nad Oasisom sa zatiahla mrakmi. Sedel som v pohodlnom prútenom kresle, vynikajúca ručná práca, pred Szinińym a Szadethovým domom. Pozvali nás, aby sme sa stali svedkami "historickej" udalosti. Pohodlne som sa oprel, kreslo som sklopil trošku dozadu a hľadel som nahor. Za viac než päť rokov si kedysi priehľadná plastická kupola veľa vytrpela. Kmásali ňou pieskové povíchrice a lejaky a tak stratila lesk a priehľadnosť. Už sa v slnečnom svetle neligotala vo všetkých odtieňoch dúhy.
Bol som rád, že som po čase zase na Andymone a môžem si vystrieť nohy. Kým sme sa zotavovali v City a v Oasise, loď sa nachádzala v dobrých rukách: zverili sme ju jedenástej skupine.
"Buďte radi," oslovila Gama našich hostiteľov, spájalo nás s nimi čoraz užšie priateľstvo, "že sa podnebie umúdrilo. Keby aj naďalej duli horúce, prašné vetry, ešte by ste museli žiť pod sivou, matnou oblohou."
Chytila ma za ruku. "Len nepreháňaj, Beth, lebo sa zase prevrátiš."
"Veď nás to aj stálo kopu roboty," povedal Szadeth a vyceril mocné zuby, "vyhadzovali sme do povetria skaly, založili sme dve umelé jazerá, zalesnili sme desiatky štvorcových kilometrov púšte, len aby tu už nebolo tak horúco a sucho."
Ako hostiteľ sa uskromnil a sedel v obyčajnom kresle z plastov.
"Nemyslím, že by vzduch vonku našim deťom uškodil," polohlasne povedala Szina.
Obzreli sme sa doľava pomedzi stromy. Pri oasiskom rybníku šantil štvorročný Prith s poldruharočnou sestričkou Seccou a rovesníkmi. Osem detí piatich rodičovských párov. Vychovávali ich spoločne - celá skupina. Dnes sa výnimočne hrali len pod dozorom gura. Vo zvyčajné dni sa s nimi zaoberal jeden z rodičovských párov, vždy ten, kto bol na rade. Ostatné štyri sa zatiaľ venovali svojej práci. V pravidelných intervaloch spoločne diskutovali o pokrokoch, aké robili ich ratolesti, ale aj o problémoch, ktoré sa pritom vyskytli.
Hojdal som sa v kresle, očami som zablúdil na matný apex fólie natiahnutej nad Oasisom a odtiaľ na päť metrov vysoké topole a dvojposchodové domy, týčiace sa za kupolou ako rozmazané obrysy. Vysoko nad nami sa roztrhli oblaky, kupola zažiarila v lúčoch andymonského slnka ako mliečne sklo. Slnko sa jagalo ako oslepujúca škvrna.
"Už je naozaj načase," povedal som Szadethovi. A ako na povel vrhli svoj tieň na kupolu štyri koptéry, vyzerali ako obrovské muchy.
Doliehala k nám hudba, nežne prenikavé tóny flauty a ako kontrast k nim tupý, sotva počuteľný bas. Zmĺkli sme, aby sme lepšie počuli. Nebola to akurát hudba, ktorá by ma nadchýnala, unášala alebo príjemne uspávala. Azda som predtým v totaloskope počúval priveľa európskej klasickej alebo latinskoamerickej hudby a primálo ostatnej. Etine skladby mi v ušiach znejú akosi cudzo, disonančne, bizarne, dakedy takmer chladne. Možno práve takto Eta pociťuje Andymon, možno treba tieto pocity vyjadriť práve týmito tónmi. Podaktorí z mojich súrodencov priam zbožňujú Etinu hudbu. Presne to je Andymon, vravia.
Koptéry nám zahučali nad hlavami, do ucha mi doliehali posledné tóny flauty. Zbadal som, ako sa na vrchol kupoly spustili štyri laná, z mojej perspektívy vyzerali ako tmavé nitky.
"Prith, Secca, nože poďte sem!" volala Szina. Deti dobehli na terasu nahé a celé zafúľané od piesku.
"Čo sa robí, Szina?" netrpezlivo sa spýtal Prith. "Chceme sa hrať."
Gama sa zasmiala, keď videla, ako vážne sa zatváril a Szina začala svojim deťom vysvetľovať veľkosť okamihu. Hovorila ako rodený guro, v duchu som sa musel zasmiať.
"Neodškriepia," pošepla mi Gama do ucha, "že používajú učebné programy z lode. Čo sa týka obšírnosti a presnosti opisov, takmer sa vyrovnajú svojim robotickým vzorom."
Kupola sa roztrhla. Vyzeralo to, ako keď sa lúpe pomaranč. Drobučký belasý bod, v ktorom sa spájali štyri trhliny, sa zväčšoval, bol z neho štvorhranný výrez a čoskoro sa pred nami otvorila belasá obloha zakrytá obláčikmi. Hľadeli sme nahor a malý Prith nás zasypával ustavične novými otázkami.
Zase som si sadol do kresla. "Viete," začal som, "Oasis teraz zhadzuje kožu, aby mohol rásť. Vaša dedinka tvorí zárodok obrovského mesta, bude rásť do šírky celé stáročia, až bude najväčšie na Andymone. Už teraz máte viacej obyvateľov ako City. Predstavte si ho o takých tisíc rokov... Vaše domy, farebné a bizarné ako orchidey sa budú týčiť do neba, pylóny obťažkané visutými záhradami, sklené mosty vznášajúce sa nad závratnými priepasťami, kaňonmi z ocele a kameňa. Nádherné nočné osvetlenie. Pulzujúci život vo dne v noci. Milióny ľudí plných ideí a ambícií. Aká to rozmanitosť kultúr, životných spôsobov, aká ušľachtilosť mravov..."
Szadeth ma so smiechom prerušil. "Beth, Beth, o akých veľkomestských utópiách nám tu rojčíš. Ktovie, ako bude Andymon vyzerať o tisíc rokov... To radšej žijem v našom čase. Milujem šíru krajinu, neskrotný, hoci občas tvrdý život pionierov a osadníkov. Páči sa mi, že som jedným z prvých, ktorí kladú základný kameň budúcej civilizácie, že spolu so svojimi priateľmi si podmaňujeme nehostinnú prírodu. Tu a teraz sa ukáže, čo som zač, všetko závisí od toho, čo dokážem, no a za výsledok svojho úsilia sa nemusím hanbiť, slúži všetkým. Som rád, že nežijem v tvojom miliónovom meste budúcnosti. Nech by bolo akokoľvek veľkolepé, pestré a úchvatné, nebolo by pre mňa."
Trhliny vo fólii siahali po zem, koptéry opatrne nabrali výšku, až štyri fólie viseli takmer kolmo v povetrí. Potom začali klesať na zem. Keby sa teraz pretrhlo jedno z lán, tony plastu by sa zrútili z dvestometrovej výšky a pochovali by pod

sebou všetko, čo by zasiahli - a to v bode Andymonu, ktorý bol najhustejšie osídlený. Pravda, toho som sa nemusel obávať, moji súrodenci boli opatrní.
Fólie sa skladali záhyb po záhybe na vyhradenom mieste. Mohli sme ich jednoducho odviezť a hodiť do horskej úžľabiny alebo do mora. Pravda, protivilo sa nám len tak odhodiť materiál, ktorý by storočia vzdoroval erózii. Uvažovali sme, že ho rozdrobíme a po pretavení použijeme na iné účely.
V myšlienkach som sa vrátil k nášmu rozhovoru. Zasadzoval som sa v ňom za život v budúcom veľkomeste. "Verím ti, Szadeth, že žiješ radšej dnes ako v budúcnosti. Ale aj budúcnosť má svoje prednosti. V prvom rade tu mám na mysli kultúrnu rozmanitosť, pretože tú umožní až život vo veľkom kolektíve. Mnohí vykročia cestou, akou sa uberá Eta, ibaže vytvoria tie najrozmanitejšie štýlové druhy. Pozemská kultúra nám poskytuje dostatok tradícií. Pôjde o to, aby sa nimi inšpirovali budúci Andymončania a aby na ne nadviazali podľa svojho vkusu.
Naši potomci sa budú zhovárať o problémoch, o akých sa nám dnes ani nesníva. Veď čo vieme? Niečo o prírode, o technike, ale najmenej o tom, ako projektovať spoločnosť a už vonkoncom nič o tom, ako funguje naša vlastná psychika.
Prehľadajú Andymon do posledného zákutia, o kozme budú vedieť viacej než vedela gedonská bytosť. Svoju civilizáciu - aspoň tak dúfam - pretvoria, aby každý jednotlivec rozvinul všetky svoje schopnosti, budú mať dosť času, aby preskúmali svoje najhlbšie vnútro. Oproti nim sme my len obmedzení barbari, čo poznajú iba jeden ciel a podľa ich pojmov vedú úbohý život."
Gama na mňa uprela veľké, tmavé oči, až som stratil nit. "Čo je s tebou?" opýtal som sa.
Zasmiala sa a pohladkala ma po vlasoch.
"Viem," povedal som, "každý život je svojím spôsobom bohatý, len ho treba poznať a vedieť sa z neho tešiť."
"Čo ak," trošku ironicky rozvádzala moju myšlienku, "čo ak zatúžia po našich hrdinských časoch, čo ak si zmyslia, že budú pretvárať nedotknutú zem? Nás si budú predstavovať ako obrov počiatočnej epochy, s rýľom v jednej a sadenicou v druhej ruke. Pravdepodobne o nás nakrútia filmy, napíšu divadelné hry s Bethom a Szadethom ako hlavnými postavami, ale s nami už budú mať spoločnú len farbu pleti a vonkajší výzor. A keby sa zrazu ocitli v našom čase, nevedeli by tu žiť a čo najrýchlejšie by sa stadeto chceli dostať naspäť do svojho pohodlného, vysoko civilizovaného sveta."
Koptéry sa vznášali iba niekoľko metrov nad povrchom, okolo víril prach, na zložené fólie dopadli aj trojhranné cípy z vrcholu kupoly. Koptéry odopli laná a pristáli na blízkom letisku.
Ako málo vieme o tom, čo príde, pomyslel som si, hľadiac ponad úrodnú krajinu k ďalekým pohoriam. Široko-daleko sa všetko zelenalo. Z vrchov na obzore fúkal vietor, do Oasisu prinášal svieže, prirodzené andymonské povetrie.
"Mne sa môj život páči," komentovala Szina našu diskusiu. "Zase nám porozprávaš takú peknú rozprávku ako bola tá o mravčekoch s mnohými nôžkami?" spýtal sa ma Prith. Uspokojil sa, keď som mu prikývol. Potom sa slušne rozlúčil: "Ahoj, Gama, ahoj, Beth, zase sa musím hrať."
Szadeth sa hrdo pousmial, keď sa mu deti s pokrikom rozbehli do najbližšieho hájika.
Stará šupina pukla. Naša Utópia rástla.
Tvrdé pristátie
Bezvýhradne sme sa spoliehali na techniku, vždy a všade. Sama si overovala vlastnú funkčnosť a sama sa opravovala. Tak to bolo na lodi. Ale banálne fakty, celé roky akceptované ako čosi nemenné, môžu za noc stratiť svoju samozrejmosť.
Za krátky čas, ktorý sme si vyhradili s Gamou pre pobyt na planéte, nás súrodenci zahŕňali pozvaniami. Pozvali nás aj do "Kaštieľa", ako Myth pomenoval osadu pri mori vyznačujúcu sa nezvyčajnou kompaktnosťou. Na rozdiel od Oasisu a City tam súrodenci nebývali v oddelených domoch, ale v pôvodne štvorcovom komplexe poskytujúcom prístrešie všetkým zariadeniam.
Laath a Bhriga sa nám chceli pochváliť pokrokmi, ktoré dosiahli pri oživovaní menej slaných vôd a prirodzene, chceli nám ukázať aj svoj Kaštieľ.
Hangáre v City zívali prázdnotou, ale obľaleč sme na letisku objavili koptéru. Nastúpili sme, skontroloval som zásobu vodíka a vyštartovali sme. Čoskoro sme leteli vysoko nad povrchom.
Krajina pod nami bola krása pre oči. Okolo City a Oasisu sa rozprestierali široké, sýtozelené plochy, tmavšie lesy a svetlejšie lúky, pásli sa na nich stáda kopytníkov, žltozelené obdĺžniky polí. Ale okolo nich sa desiatky kilometrov zelenala aj neobrobená pôda. Vietor roznášal semienka, ktoré klíčili všade, kam sa dostali. Holé boli iba osamelé skaliská. Medzi Oasisom a pobrežím bola redšia zeleň, miestami celkom riedka, ale nikde už nechýbala úplne.
Dávno sme takto zreteľne nevideli Andymon ako prekvitajúcu planétu a tak som si väčšmi všímal povrch než prístroje. Tie by mi boli azda prezradili, že koptéra, čo sme si tak naverímboha vzali, čaká na generálnu opravu, pretože bola dlhými letmi poriadne opotrebovaná. Okrem mňa a Gamy - prišli sme iba pred týždňom z lode - v City zrejme nebol nik, kto by nevedel, že koptéra potrebuje dôkladnú opravu.
Už sme na obzore videli sivomodrý Delthov oceán, keď vtom motor zavyl a rozsvietili sa červené výstražné signály. Koptéra trucovala a odmietla mi poslušnosť. Keď som nad ňou stratil kontrolu, samočinne sa zapla núdzová automatika.
"Držte sa!" zvolal som do rapotu hnacieho agregátu. Koptéra letela dolu nosom, urobila vývrtku, zakyvkala sa v povetrí. V zornom poli sa nám rozkrútil kolotoč zelených polí, oblakov, obzoru a pohorí. Šialene rýchle sa na nás rútil Andymon, vystúpiť sa nám nijako nedalo. Automatika vykatapultovala nádrže s vodíkom. Keď s rachotom dopadli na zem, okamžite vzbĺkli. Motor zmĺkol a na pár sekúnd som koptéru bez pohonu vyrovnal, spomalil som pád, ale tým zároveň vzrástla horizontálna rýchlosť. Len tak-tak sme ešte preleteli ponad skupinu skalísk. Za nimi bola rovná plocha. Čosi treslo, vnútrajšok koptéry sa vyplnil automaticky nafúknutou vzduchovou poduškou, takže som už nič

okolo nevidel. Ozval sa strašný škripot a rachot. Koptéra sa zavírtala do zeme a niekoľkokrát sa s rachotom prevrátila. Potom som stratil vedomie.
Vnútro mi premkla trhavá bolesť a žeravé slnká, kričal som, ale bolo to, akoby som nemal ústa, nevydal som ani hlások. Znovu som kričal, potom som sa ponoril do pálivej čierňavy.
Pred očami sa mi pomaly rozostupovala hmla, obrysy tieňa a svetla. Šialená bolesť ešte jestvovala, ale ustúpila kdesi do diaľky, sústredila sa na časť tela, ktorá mi už nepatrila. Ležal som celý dolámaný, bez pohybu. Postupne sa mi vracal zrak. Pár centimetrov od hlavy trčali sprehýbané tyče, biele zdrapy vzduchovej podušky, priehľadné obloženie koptéry bolo popraskané. Metre ďalej, skrútená do klbka, sedela Gama. Vo vlasoch a na bledomodrých šatách mala krv.
"Hneď príďte, Beth zomiera! Prebodol ho nosník!" Vzdialené slová: Beth zomiera. Prebodol ho nosník. Slová, čo patrili do iného sveta než bolesť, boli odo mňa vzdialené svetelné roky. Tak ako oči, ktoré som nevládal zažmúriť, tak ako ústa, z ktorých nevyšiel ani hlások.
Mojím svetom bol opojný výjav: Gama na slnkom ožiarenej lúke. Vo vlasoch mala tmavočervenú orchideu a na sebe mala belasé hodvábne šaty s jasne červenými bodkami. Gama.
"Kaštieľ nemá ani jednu voľnú koptéru! Alefth odtiaľ vyrazil roverom! Možno o hodinu!"
"Joth je na Ladyme? A čo hľadá akurát tam?"
"K Ilone sa nemôžem dovolať! Kontroluje jazero! Alebo sa kúpe bez náramku!"
"Fith sem letí z City! Nie je lekár! Najmenej tridsať minút!"
"Čo je s Megou? Okamih!"
"Beth zomiera! Čo mám robiť? Ponáhľajte sa!"
Vzdialené slová: Beth zomiera. Akoby súviseli so mnou v tomto svetlom, krásnom, zelenajúcom sa svete. Vo svete bez času. S Bethom' a Gamou' z novej lode. A s Bethom" a s Gamou" z novej lode, novej lode. A s Bethom"' a s Gamou"'. A... Akoby tie slová súviseli so mnou: Beth zomiera.
"Antišok! Podviazať!"
"Ukáž nám Betha!"
"Kaštieľ, pripravte operáciu!"
"Strata krvi!"
"A ty, Gama?"
Ty, Gama, v mojom svete tancuješ okolo mňa, je to čudný tanec, musím upažiť pravú ruku, drobčiť v neznámom rytme. Mohol by som krúžiť okolo teba ako citrónovožltý motýľ...
"Počuješ ma, Beth?"
Po desiatich dňoch a dvojnásobnej klinickej smrti som ju opäť počul. A nad sebou som zbadal bielu prikrývku a jej tvár. A keď som sa po druhý raz prebudil, cez vysoký oblok som videl rozkvitnuté stromy a z diaľky som počul príboj morských vĺn a zacítil som korenistý, slaný vzduch.
Po troch týždňoch mi Gama po prvý raz ukázala niekoľko príspevkov z relácie VŠETKÝM. Andymon sa krútil aj bez môjho pričinenia. Jedenásta skupina pokračovala vo výstavbe lode aj bez môjho pričinenia. A prediskutovali si zadelenie potrebných prác a zaviedli pohotovostnú zdravotnícku službu, nie celkom bez môjho pričinenia.
A zase hľadať" Zem
"Zostaneš v Kaštieli, Beth, až kým sa celkom neuzdravíš. Máš tam potrebný pokoj."
Proti Iloninmu verdiktu som nemohol protestovať. A v prvých týždňoch mi na to dokonca chýbali sily. Celé hodiny a dni som sedel na podlhovastej terase Kaštieľa, priamo nad útesmi a sledoval som more, chvíľu bičované víchrom, chvíľu pokojné ako zrkadlo. Neraz mi kniha oťažela v ruke, neraz som pri nej zaspal.
"Nijaké lode, Beth! Ani výpočty s komputerom! Radšej si daj záležať, aby si sa čo najskôr uzdravil!" Gama sa zotavila po zranení hlavy a aj zlomená ruka sa jej už zrástla. Všemožne sa usilovala spríjemniť mi život rekonvalescenta, izbu nám vyzdobila dôverne známymi obrazmi a kvetmi. Z pamäti lode vydolovala diela prastarých filozofov a položila mi ich na podušku v podobe zviazaných kníh. V zodpovedajúcich intervaloch k nám pozývala na návštevu súrodencov a podľa nového andymonského kalendára si zistila dátum mojich narodenín, aby usporiadala oslavy a aby ma súrodenci zahrnuli darčekmi.
Keď som si ešte netrúfol na krátku cestu do "refektória", obyvatelia Kaštieľa takto honosne pomenovali svoju jedáleň, nosila mi všetko, na čo som mal chuť. A mnohé z pochúťok určite neboli na jedálnom lístku platnom pre ostatných.
"Hoci hovoríš o Bethovi' a Bethovi" z budúcich lodí, pre mňa jestvuje iba jeden Beth. A ten má len jeden život. Každý z týchto dní je jeho súčasťou."
Na viac ako jednu pusu na čelo som sa zatiaľ nezmohol. Všetci obyvatelia Kaštieľa, súrodenci zo štvrtej, desiatej a trinástej skupiny sa ku mne správali mimoriadne ohľaduplne a šetrne. Soptil som, nie som predsa trasorítka a žiadal som ich, aby ma toľko neobskakovali, inak sa nikdy nevyliečim. Všetko nadarmo. Dokonca aj stavebné práce vo svojej osade organizovali tak, aby ma nerušili v hodinách oddychu.
Konečne nadišiel deň, kedy som mohol opustiť Kaštieľ. Gama ma viedla dolu strmými schodmi pomedzi skaliská. Slnko už stálo vysoko na obzore a z útesov zahnalo posledné zvyšky ranného chladu. Dolu na kamenistej pláži ma hlasne privítala trinásta skupina. Po rannej smene si urobili prestávku s kúpaním.
Pomaličky som sa vyzliekol. Kamene neostriekané vlnami ma na nohách príjemne hriali. Gama vyhľadala miesto, kde boli najhladšie skaly a rozprestrela na nich deku. Sadol som si na ňu a ona zatiaľ odbehla naspäť do Kaštieľa po občerstvenie.
Voda sa ligotala v slnečných lúčoch. Moji súrodenci mali štrnásť rokov a na rozdiel odo mňa sa mohli vyšantiť v mori. Potápať sa im veľmi nedalo, nato bola voda prislaná. A každé škrabnutie čertovsky pálilo. Pravda, poznali už každú skalu pod vodou a vôbec im nehrozilo nebezpečie, že by sa mohli zraniť.

Jath si rukami zotrel vodu z tela a prisadol si ku mne. "Chcel by som sa ťa na niečo spýtať, Beth."
"O čo ide?"
"Čo povieš, ako to teraz vyzerá na Zemi?"
"Viem toľko čo ty," povedal som a vôbec som tými slovami nezveličoval.
Všetci sme raz dospeli k bodu, kedy nám skutočná Zem nedala pokojne spávať. Aj Jath už bol vo veku, kedy sa táto otázka preňho stávala dôležitou.
"Ale určite si si vytvoril hypotézu, loď poznáš naspamäť. Roky si strávil v totaloskope..."
"Čo ti na to povedať, Jath? Našu loď podľa všetkého postavili mierumilovní konštruktéri, nie je na nej nič agresívne. Sme potomkami všetkých pozemských rás, to svedčí o tom, že loď postavili kolektívne. Prirodzene, sú to len indície a tie ešte nič nedokazujú. Nedá sa definitívne vylúčiť ani to, že pred naším odletom došlo k termonukleárnej alebo ekologickej katastrofe. V tom prípade by bola loď posledným aktom pozemskej civilizácie dostať sa k hviezdam a tam sa za šťastnejších predpokladov pokúsiť o to, aby sa zachoval ľudský rod."
Horúce slnečné lúče mi blahodarne svietili na bledú pokožku na bruchu a na ošklivé ružové jazvy. Ruky som si založil za hlavou, vystrel som sa a privrel som oči.
"Keď som raz bol v totaloskope," pomaly povedal Jath, "vtedy došlo k takej katastrofe... Prv ako to naozaj vypuklo, bolo po mne. Zažil som iba strach, paniku a aj ľahostajnosť, ktorá tomu predchádzala. A teraz, vždy keď si spomeniem na Zem, mám pred očami vypálenú planétu. Chápeš, Beth, to by bolo aj najpravdepodobnejšie; loď potrebovala desaťtisíce rokov, aby doletela až sem. Keby ľudstvo ešte jestvovalo, zdokonalilo by techniku a iné lode by boli našu dávno predbehli. Svedčí o tom i fakt, že keď sme sem prišli, Andymon ešte nebol osídlený!"
Tie myšlienky mi boli známe už dlhší čas a na prvý pohľad sa zdalo, že sú logické. Ale pravda býva často zahalená pláštikom paradoxov.
"Mýliš sa," povedal som, "koniec koncov aj pre tú najdokonalejšiu techniku jestvujú isté fyzikálne hranice. Nemám tým na mysli iba rýchlosť svetla, k tej sa naša loď ani nepriblížila. Skôr ide o problémy materiálu, konštrukcie pohonných agregátov a hmotnostné relácie. To je jedna vec. Na druhej strane nie je dokázané, že by ľudstvo kvôli pokroku potrebovalo vyvíjať ustavične nové techniky, ani to, že iné lode už dávno pred nami opustili Andymon. Je toľko planét, ktoré sa dajú osídliť..."
"Možno máš pravdu. Napriek tomu mám o Zem strach..." Otvoril som oči a zažmurkal som do slnka.
"Vieš, Jath, aby som pravdu povedal, som pevne presvedčený, že civilizácia, čo stavia lode podobné našej, už prekonala svoje vnútorné konflikty. Myslíš, že by si štát s vysokými vojenskými výdavkami alebo spoločnosť zmietaná krízami dovolila také fantastické investície, ktoré nikdy neprinesú ani finančný ani iný účinok?"
Mal som spálený celý predok. Prevalil som sa na brucho. Tmavé skaly pred mojimi očami boli potiahnuté soľou.
"Osobne pokladám za najpravdepodobnejšie, že ešte pred výstavbou prvej lode, čiže pred vyše desaťtisíc rokmi galaktického času, sa na Zemi presadili mierumilovní ľudia, ktorým nešlo výlučne o vlastné výhody. Myslíš, že by naši súrodenci hore na Gedone budovali miniloď, našu kozmickú fľašovú poštu - keby nemali ani najmenšiu nádej?"
Zasekol som sa, ešte nikdy odo mňa nežiadali také vyznanie. Až toľko som mu nechcel narozprávať. Chcel som, aby si Jath o veci vytvoril vlastnú mienku, mal k dispozícii tie isté fakty ako ja. Kamienkom som ryl diagramy do skalnej platne, na ktorej sme ležali.
"Prirodzene, mohol by si aj takto špekulovať, Jath: Zem nikdy nejestvovala, je to len bizarný sen, len symbol pre minulosť, len legenda. Či nie je jedno, ktorá z možností je tá pravá? Mení sa tým azda niečo?"
"Nie, Beth, mne to nie je jedno, ja Zem potrebujem..."
"Hm" - jeho horlivosť ma na chvíľu vyviedla z konceptu "uvažujem asi takto: nech je to so Zemou akokoľvek, máme Andymon a sme za túto planétu zodpovední. A musíme sa správať tak, akoby sme boli vo vesmíre jediní, akoby osud ľudstva závisel výlučne od nás."
Boli to moje myšlienky, ale ja som ich nevyslovil. Iba som mlčal a počúval dôverný Gamin hlas. Len som sa natiahol na teplú deku a privrel som oči.
Prv ako ma uspal monotónny šum príboja, pomyslel som si ešte: Ďaleká Zem, či chceme alebo nechceme, všetkých si si nás podmanila. A hoci som už neraz uvažoval o planéte, z ktorej odletela naša loď, stále ťa budem hľadať ako Jath.
Nekonečné more
Na terase sa zdvihol podvečerný vietor a fúka mi do popísaných strán. Zaťažím ich a hľadím na tmavú diaľavu mora, jeho neúnavný príboj je jediný zvuk, ktorý ku mne dolieha.
Za uplynulé týždne som spisoval stránku po stránke všetko, čo som pokladal za dôležité, a už som skončil.
Ako sa pri spomienke na minulosť menia proporcie! Zdá sa mi, akoby som sa len pred pár dňami hral s gurom a súrodencami v prírodnom parku, akoby sa len predvčerom stratil Delth v neskrotných živloch iba včera podmanenej planéty. V detstve, pod nebotyčnými stromami a nedostupnými skaliskami lode, sa mi zdalo, akoby sa zastavil čas, akoby každý deň trval večnosť. Ale teraz? Loď sa scvrkla, jej rozmery sa zmenšili a deň za dňom plynie ako voda. Či som si nevzal iba pred hodinkou do ruky papier a ceruzu? Relativita vlastná len ľudskému mozgu mení priestor a čas.
Opriem sa o zábradlie, cítim studený kameň. Povetrie je vlhké a páchne soľou. Hučanie príboja neoživuje volanie vtákov zatiaľ nie.
Pred dvomi rokmi som si začal viesť zápisky o svojom živote a o vývine našej pospolitosti, najprv sporadicky, formou myšlienkových fragmentov. Dlhé týždne, keď som sa uzdravoval, som žil bokom od intenzívneho životného rytmu súrodencov a tak som našiel pokoj potrebný na ich usporiadanie.
Hej, pôvodne som svoje zápisky plánoval ako tajný darček pre svojho menovca a potomka Betha' na novej lodi, aby som mu včasnou informáciou ušetril moju nejednu ťažkosť, nejednu chybu, osobitne konflikt s Resthom'. Bola to ilúzia, Každý musí získať vlastné skúsenosti. A tým, že mu poskytujem rovnaké podmienky pre štart, uznávam zároveň

nevyhnutnosť a správnosť vývinu našej pospolitosti.
Čo som napísal, nie je určené pre Betha', ale pre Betha, pre mňa. Či som si na začiatku nekládol otázky? Myslím, že som sa aspoň o kúsok priblížil k odpovedi na ne. Čo som? - Som čiastočka ľudskej pospolitosti šíriacej sa vesmírom. A som poranený smrteľník, v niektoré dni ledva držím v ruke ceruzu. Milujem pohľad na šíre, otvorené priestory súše alebo mora a želám si teraz, aby sa kroky na odvrátenej strane terasy zase vzdialili.
"Ešte pár minút, prosím, na večeru prídem trochu neskôr." Ťažké oblaky zahalili jemnú deliacu čiaru horizontu. Nebo a oceán sa zlievajú dovedna v chmúrnej hre podvečerných farieb.
Niekde tam vonku, z môjho stanovišťa azda pod masívnou guľou Andymonu, sa nachádza stará loď - a zárodok novej. Potrvá ešte desaťročia, kým ju vyšleme do vesmíru. Život na nej sa prebudí až vtedy, keď sa loď priblíži k svojmu cieľu, ďalekému planetárnemu systému, ktorý sme si vyhliadli už teraz. Akú šancu budú mať naši kozmickí potomci, usadia sa tam, prežijú? V najpriaznivejšom prípade tam nájdu formovateľný svet ako Andymon a vytvoria si vlastnú zem. V najhoršom prípade nájdu iba holé kamenné púšte bez atmosféry, nedobytné napriek všetkým našim technológiám. V tom prípade budú musieť žiť v kozmických obytných valcoch alebo pod kupolami. Môžeme im zaručiť iba jedno, planetárny systém - viacej alebo menej vhodný surový materiál.
Ešte sme sa nerozhodli, ale pravdepodobne ich o sebe poinformujeme len minimálne, ako nás stavitelia starej lode poinformovali o sebe. Budú si klásť tie isté otázky ako my: otázku odkiaľ a kam - a otázku, kde je tá Zem, čo nás všetkých spája. Nie je zvláštne, že záhady svojho detstva a mladosti vyriešime tým, že ich odovzdávame ďalším? Som presvedčený, že nie sme ani prví ani poslední. Naša loď je len jednou z mnohých v dlhom rade. Postavila ju Alfa a Delth, Gama a Beth a ich súrodenci na planéte, ktorú nepoznáme.
More stmavlo, takmer sčernelo, nad neviditeľnou deliacou čiarou sa jagajú prvé hviezdy. Čierne, mŕtve more pod rovnako čiernou, rovnako mŕtvou oblohou? Obe sú síce čierne, ale nie mŕtve, a ak, tak len prechodne v nich nie je život. Sme iba vlnou veľkého náporu. Všade medzi hviezdami, sledujúc zákony vlastnej evolúcie, sa budú uberať do diaľav. Možno desiatky, možno už milióny lodí, ktoré budú tkať koberec ľudskej civilizácie v galaxii.

Všetko je len začiatok.